

Literature Dept.

BOOK NO.

*264 H36⁴³

ACCESSION

235406 ✓

NOT TO BE TAKEN FROM THE LIBRARY

Form No. 37-5M-9-24-C.P.

HENRY BRADSHAW SOCIETY

Founded in the Year of Our Lord 1890

for the editing of Rare Liturgical Texts.

VOL. XLIII.

ISSUED TO MEMBERS FOR THE YEAR 1912,

AND

PRINTED FOR THE SOCIETY

BY

HARRISON AND SONS, ST. MARTIN'S LANE,

PRINTERS IN ORDINARY TO HIS MAJESTY.

* 264
436 43

235406

THE COLBERTINE BREVIARY

EDITED FROM THE COPY IN THE
BRITISH MUSEUM
(C. 35. f. 21.)

BY

T. R. GAMBIER-PARRY, M.A.

Magdalen College, Oxford.

IN TWO VOLUMES.

VOL. I.

London.

1912.

LONDON :
HARRISON AND SONS, PRINTERS IN ORDINARY TO HIS MAJESTY,
ST. MARTIN'S LANE.

TABLE OF CONTENTS OF THE FIRST VOLUME.

	PAGE
INTRODUCTION	vii
BIBLIOGRAPHICAL NOTE	xvi
CALENDAR	xxviii
TABULA DISTRIBUTIONIS PSALTERII COLBERTINAE	xl
BREVIARIUM COLBERTINUM—	
PSALTERIUM	i
COMMUNE DE TEMPORE	13
PROPRIUM DE TEMPORE	31
PROPRIUM SANCTORUM USQUE AD DIEM 24. MARTII.	199

INTRODUCTION.

THE Breviary here printed represents a private venture on the part of Jean-Baptiste Colbert, the great finance minister of King Lewis XIV. Through the courtesy of Monsieur Bondonis, of the Bibliothèque Nationale, a search has been made through Colbert's manuscript papers in order to discover if there were any documents which might throw some light on its age and composition, but without result. The book having been compiled exclusively for his own use and that of his household there was no need of any preface explaining its scope. We are, therefore, reduced for any information on the subject to a few bibliographical notices subsequent to the death of Colbert, and to some manuscript notes of a rather uncertain character that exist in some of the copies. Two main facts appear to arise from these: the first that the author was the Abbé Jean Gallois, possibly in collaboration with Étienne Baluze, the famous bibliographer, and the second that the book was printed in or about the year 1679.

The Abbé Jean Gallois was born in 1632. He was editor of the *Journal des Savants* from 1665 to 1674, and was afterwards secretary of the Académie des Inscriptions et Belles-Lettres. In 1673 he was elected a member of the French Academy, and must therefore have been a person of some eminence. He was long attached to the service of Colbert and remained with him till his death, when he became a professor of Greek at the Collège de France. He died in 1707. Étienne Baluze was also for many years in Colbert's service as librarian, and by his wide bibliographical knowledge built up Colbert's library into one of the most important of his time. It is therefore quite possible that they may really have been the compilers. The Copy No. 4 of those quoted below also mentions a Dr. Faure as a collaborator. He appears to have been a prominent bibliophile of the period, whose library came to the Bibliothèque Royale in 1701.

The question of the date of printing is not so clear. Most of the copies in their manuscript notes give the year 1679, but in the Copy No. 10 it is stated that Colbert used the book regularly

during the last eight years of his life. Now he died in September, 1683. If, therefore, he used it during eight years it must have been printed in 1675 at the latest, and the marks of usage shown by Copy No. 5, which bears Colbert's arms on the sides, point to a time before rather than after 1679.

On the other hand, by far the majority of the liturgical forms follow the reformed Paris Breviary of Archbishop François de Harlay, which was not published till 1680. A commission to revise the preceding Paris Breviary was appointed by Archbishop Hardouin de Péréfixe,¹ the predecessor of de Harlay, in 1670, and was continued by his successor; but it does not appear that either Gallois or Baluze was a member of it. One can only therefore suggest that owing to the high position occupied by Colbert they were enabled to make use of the work of the commissioners before the new Paris book was actually issued.

It has been frequently stated that this book is only a reprint of the Breviary of Cardinal Quignon. It will perhaps be sufficient to give two extracts from the life of Quignon in two biographical dictionaries.

1. The *Biographie Universelle*, Paris, 1823, vol. xxxvi. p. 412, referring to the Quignon Breviary, says as follows :

Il a été reproduit en 1679, à Paris, in 8°, sous le titre de *Breviarium Colbertinum*. Cette édition fut faite pour l'usage particulier du grand Colbert : aucun exemplaire ne fut mis dans le commerce. Afin que le volume ne fût pas trop gros on n'y inséra point les leçons tirées de l'Écriture sainte ; seulement on y laissa à la fin un filet de soie, pour mettre en feuille la *Leçon de l'écriture occurrente*, extraite de la Bible de Vitré.

2. *Diccionario historico ó biographia universal*, Barcelona, 1834, vol. ix. p. 20 :

La última edición, ne la cual no se puso en venta ningún ejemplar, fué impresa en Paris, 1679, en 8°, para el uso particular de Colbert, con el título de *Breviarium Colbertinum*.

But a very superficial comparison will show that this is not the case. There is indeed a fresh distribution of the psalter, and an attempt at reading the whole of the Bible once in the year; but this is not enough to enable us to say that the Colbertine Breviary is a reprint of the Quignon.

The majority of the hymns are either the revisions of Urban VIII. or the new compositions of Jean-Baptiste Santeul. The legends of the saints are scarcely ever the same as those of Quignon, and but few of the patristic homilies. The

¹ Guéranger (P.), *Institutions liturgiques*, Le Mans and Paris, 1841, ii. p. 75.

rearrangement of the recitation of the Psalter in no way resembles Quignon's, and Quignon does not provide for lessons at Prime and Compline. But more noticeable than anything else is the very much greater number of anthems. Proper anthems and versicles are provided even at the Little Hours for a large number of saints' days and other feasts. Again, Quignon never reverts to the full Mattin service of three Nocturns and nine lessons, with a respond after each lesson, and an anthem to every psalm. Here such a full service is restored at Christmas, the last three days before Easter (Tenebræ), the Assumption, All Saints, and All Souls. At Easter and Pentecost the full service is also recited, but with one Nocturn only at Mattins after the usual manner of the Roman Breviary. Colbert also provides anthems for all the psalms at Lauds and Vespers on these days. The resemblances to Quignon appear to reduce themselves to the three fundamental principles observed in compiling this book, that is to say, the complete recitation of the Psalter once a week, the reading of the whole of Holy Scripture once a year, and a reduction of the length of the office to be recited daily. The use, however, of the terms *Dominicæ post adventum* for the Sundays between Christmas and Epiphany, and *Dominicæ vagantes* for the Sundays between the 2nd after Epiphany and Septuagesima, and, if necessary, before Advent, appear to be a borrowing from Quignon.

THE PSALTER.

Though the compiler of this book seems to have followed the reformed Paris Breviary of 1680 in the main, the arrangement of the Psalter is by no means the same in the two books. The Paris revision follows the traditional or "Gregorian" distribution, but Colbert has introduced an entirely new arrangement. This is probably responsible for the statement that it is a reprint of the Breviary of Cardinal Quignon, though here again the two distributions are scarcely ever in agreement.

The same principle is here kept in view, which all other reformers of the Divine Office have maintained, both before and after Colbert, namely, a clear and unobstructed recitation of the whole psalter once every week. The days on which there are proper Psalms are reduced to the great festivals of the Church, Christmas, Easter, Pentecost, the Assumption, and All Saints, together with the last three days before Easter, and the commemoration of the Faithful Departed (All Souls) on November 2. Under the old system the psalm *Beati immaculati* was recited daily at the Little Hours without any intermission, besides the fixed psalms at Compline, and in part at Lauds. In

order, therefore, to maintain a weekly recitation, the whole of the remainder of the psalms had to be distributed over Mattins, Lauds, and Vespers.

In order to remedy this, Quignon, as well as the later French reformers of the eighteenth century, adopted the principle of selected psalms, endeavouring as a rule to give three psalms to each of the eight hours, the Lauds canticles and every sixteen verses of *Beati immaculati* counting as one psalm.

The same object is here attained by a minimum of dislocation of the traditional order. The whole psalter of 150 psalms is recited once every week, except that *Venite exultemus* is used only as the daily invitatory psalm at Mattins, and part of psalm 30, *In te Domine*, is recited twice, the first six verses at Compline on Sunday, and the whole of it at Mattins on Monday. *Beati immaculati* appears in its old position on Sundays only, and the fixed Lauds psalms, the two, *Deus Deus meus* and *Deus misereatur*, and the three 148-150, appear respectively only on Monday and Tuesday. The seven Lauds canticles are retained according to the old tradition.

Only the first few of the Mattins psalms are retained in place, according to their length. Indeed, the statement in the long introduction to Copy No. 10 printed below, that the psalter was divided *à la pendule* is by no means exaggerated. The amount of space taken up when they are printed in full is four pages or a little less for Mattins daily, and from a page and a half to two pages for the other hours, except at Lauds on Saturday, when the long canticle *Audite celi* is recited. The remainder of the psalms discarded from Mattins are distributed over the Little Hours and Compline during the remainder of the same day, except that the Sunday psalms 10-20 are distributed over various days and hours throughout the week, and the last two on Saturday, 107 and 108, are given to None and Compline on Friday.

The Vespers psalms remain unaltered from Sunday to Wednesdays, but on Thursday, Friday and Saturday, some of them are given to Compline. A tabular view of this distribution is given below (p. xl.) in order that its plan may be seen more conveniently.

ANTHEMS.

The reduction of the number of Anthems has been a marked feature among many of the reformers of the Breviary. Cardinal Quignon in his first recension had omitted them altogether, but, yielding to the pressure brought to bear upon him by the Sorbonne and others he consented to reintroduce a small number of variable anthems at Mattins, Lauds, and Vespers, and fixed anthems at the Lesser Hours. Dr. Wickham Legg, in his introduction

to the reprint of the second recension of the Quignon Breviary¹ has gone very fully into the question of the retention and omission of Anthems by reformers of the Divine Office, and it only remains to give here an explanation of the use followed by Colbert.

Common anthems are provided at all the Hours as well as for *Magnificat* and *Benedictus*; for general ferial use, in Advent, in Lent, in the Easter season, and for each of the different Commons of Saints. Proper anthems are likewise provided at all the Hours on a large number of the more important Sundays, as well as for all great Festivals, the more famous Saints, the Dedication of a Church, and the Saturday Office of Our Lady. On other Sundays, proper anthems are supplied for *Magnificat* at both Vespers, and for *Benedictus*. These anthems are as a rule the same as those in the Paris Breviary of 1680, but not always from the same place. Owing to the fact that with very few exceptions Little Chapters and Responds are omitted, Colbert was enabled to make use of them for anthems. He therefore frequently turns one of the Mattin Responds or a Little Chapter into an anthem. He frequently makes also a slightly different use of the anthems at the Little Hours from that of the Paris Breviary. The five anthems at Lauds are there distributed as follows: the first three go to Prime, Terce, and Sext; the *fifth* to None; and all five are again repeated at Second Vespers. Here the anthem at Lauds is taken from elsewhere, either from a Little Chapter or a Respond at Mattins, or sometimes a new one is composed. The five Lauds anthems are then distributed in order over Prime, Terce, Sext, None and Vespers; None thus having the *fourth*. Separate anthems to every Psalm at Mattins, Lauds and Vespers are restored on the great festivals spoken of above, when the full service is retained.

With regard to the text followed, it has been generally stated that the French reformers altered the Anthems from the text of the old Breviaries in order to follow the exact words of the Vulgate. The story of the healing of blind Bartimæus as it occurs on Quinquagesima Sunday in the Roman Breviary and in Colbert's text, may be compared with the account given in the Gospels of St. Mark and St. Luke. It will be noticed that the reformed anthems are for the most part a cento, and do not follow the actual words of either Gospel throughout.

1. *Breviarium Romanum*, Antverpiæ, 1655.

Ad Primam. Iter faciente Iesu, dum appropinquaret Iericho, cæcus clamabat ad eum, ut lumen recipere mereretur.

¹ H.B.S. vol. xlii. 1912, p. 54.

Ad Tertiam. Transeunte Domino clamabat cæcus ad eum : Miserere mei, Fili David.

Ad Sextam. Et qui præbant, increpabant eum ut taceret : ipse vero multo magis clamabat : Miserere mei, Fili David.

Ad Nonam. Cæcus magis ac magis clamabat, ut eum Dominus illuminaret.

Ad Magnificat. Stans autem Jesus jussit cæcum adduci ad se, et ait illi : Quid vis ut faciam tibi ? Domine, ut videam. Et Jesus ait illi : Respice, fides tua te salvum fecit. Et confestim vidit et sequebatur illum, magnificans Deum.

2. *Breviarium Colbertinum*, below, p. 59.

Ad Tertiam. Bartimæus cæcus juxta viam mendicans, cœpit clamare ; Jesu, fili David, miserere mei.

Ad Sextam. Qui præbant, comminabantur ei ut taceret ; ipse vero multo magis clamabat ; Fili David, miserere mei.

Ad Nonam. Stans Jesus præcepit illum vocari : et vocant cæcum, dicentes ei ; Animæquior esto : surge, vocat te.

Ad Magnificat. Dixit illi Jesus : Respice, fides tua te salvum fecit. Et confestim vidit ; et sequebatur illum magnificans Deum.

3. *Evangelium secundum Marcum*, x. 46.

Bartimæus cæcus, sedebat juxta viam mendicans. Qui cum audisset quia Jesus Nazareus est, cœpit clamare et dicere : Jesu, fili David, miserere mei. Et comminabantur ei multi ut tacerent. At ille multo magis clamabat, Fili David, miserere mei. Et stans Jesus præcepit illum vocari. Et vocant cæcum, dicentes ei : Animæquior esto ; surge, vocat te. Et projecto vestimento suo exiliens, venit ad eum. Et respondens Jesus dixit illi : Quid tibi vis faciam ? Cæcus autem dixit ei : Rabboni, ut videam. Jesus autem ait illi : Vade, fides tua te salvum fecit. Et confestim vidit, et sequebatur eum in via.

4. *Evangelium secundum Lucam*, xviii. 35.

Cæcus quidam sedebat secus viam mendicans . . . et clamavit dicens : Jesu, fili David, miserere mei. Et qui præbant increpabant eum ut taceret. Ipse vero multo magis clamabat : Fili David, miserere mei. Stans autem Jesus jussit illum adduci ad se. Et cum appropinquasset, interrogavit illum, dicens : Quid tibi vis faciam ? At ille dixit, Domine ut videam. Et Jesus dixit illi : Respice, fides tua te salvum fecit. Et confestim vidit, et sequebatur illum magnificans Deum. Et omnis plebs ut vidit, dedit laudem Deo.

LESSONS.

The system of lessons represents an entirely new departure. In all reformed Breviaries in which the principle of a complete recitation of Holy Scripture once throughout the year is

maintained, the portions to be read each day at Mattins are printed in the text. This is naturally essential in a book prepared for public recitation *in choro*, but in one compiled for private use there is not the same necessity. Accordingly the lessons at Mattins are not printed here. Colbert appears to have had an unbound Bible of the same size as his Breviary, and to have slipped quires of it between threads of silk which were placed in his copy for that purpose. Only one, however, of the copies which have been examined contains these threads, and that, though it was in Colbert's possession, does not appear to bear many marks of usage. Unfortunately there is no record to show how he divided up his reading throughout the year. We only know that he read three lessons at Mattins, which may have been of the same length as the three lessons in one complete Nocturn of the older books. He also read a Scripture lesson at Compline. This is provided at the very beginning of Compline, thus taking the place of the old *Lectio brevis, Fratres, sobrii estote*. On page 22, second column, below, the rubric occurs, *Deinde dicitur Lectio, ut in Proprio de Tempore*. But on page 31, the only rubric is, *Lectio initio Completorii recitanda habetur in libro Lectionum*. We are therefore led to conclude that the portions to be read were definitely marked off, and that Colbert did not merely read only as much as he felt disposed on each occasion.

In order that the amount to be recited at Mattins should not be excessive, the lesson on the Gospel taken from a homily of one or other of the Fathers, and ordinarily read at the Third Nocturn at Mattins, is here transferred to Prime and read after the collect *Dirigere et sanctificare*, in the place formerly occupied by the *Lectio brevis*, or the reading of a Canon. It usually comprises the whole of the three lessons of the third Nocturn made into one lesson, and recited without a break, but occasionally a short paragraph of the lesson is omitted at the end.

The lessons from the lives of Saints and for other festivals, such as the Exaltation of the Cross and the like, are also transferred to Prime, but to a point immediately after the collect *Domine Deus omnipotens, qui ad principium*, in the place where the Martyrology is read in the quire office. This also comprises, as a rule, the whole of the three Mattins lessons read as one, or the ninth lesson of the third Nocturn, as the case may be. These lessons are with very few exceptions the same as those in the reformed Breviary of Paris of 1680. Occasionally, however, they have undergone a certain amount of editing, and sometimes a final paragraph has been omitted. The rubrics at Prime appear to admit of the recitation of the patristic homily and also of the Saint's lesson on the same day, so that on a Sunday

which is also a Saint day there will be the same amount read as in a complete Nocturn of nine lessons.

During Lent, from Ash Wednesday to Monday in Holy Week inclusive, instead of the homily on the Gospel of the day, which we find in the older Breviaries, the whole of the Gospel itself is recited in the place of merely the first verse or so followed by the words *et reliqua*.

HYMNS.

The number of Hymns is here very much reduced. In the Ferial Office only one hymn is provided for daily use throughout the week at Mattins, at Lauds, and at Vespers. Special hymns are provided for use in Advent, Lent, and the Easter season, as well as on many feasts and in the Common of Saints. The hymns at the Little Hours remain unchanged. The reformed Paris Breviary of 1680 still retained, as had its various predecessors throughout the sixteenth century, a large number of the ancient hymns in the form which they had previous to the revision of Pope Urban VIII. The hymns *Urbs Jerusalem beata* for the festival of the Dedication of a Church, *Tibi Christe splendor patris* on Michaelmas Day, *O Lux beata Trinitas*, and many others remain untouched. Unfortunately, though Colbert's editors have in so large a measure followed the usage of this revision, yet they have taken a number of hymns from the Roman Breviary as reformed by Pope Urban. The three hymns quoted above appear as *Celestis urbs Jerusalem*, *Te splendor et virtus Patris*, and *Jam sol recedit igneus*. The great hymns of the Passion, however, as well as some others, remain in their pre-Urban form.

There have also been added many of the compositions of Santolius Victorinus or Jean-Baptiste Santeul, canon of Saint Victor, who wrote a large number of hymns for the reformed Breviaries of Paris and Cluny, and who is so vigorously condemned by Dom Prosper Guéranger.¹ In fact, Colbert's editors appear to have followed in the same track as all other reformers of the period, and to have preferred hymns written in a pagan and Horatian style to those consecrated by the use of many generations of Christian people.

LITTLE CHAPTERS AND RESPONDS.

The use of Capitula or Little Chapters had been totally abolished by Quignon. They appear in Colbert only on the great festivals of Christmas, Pentecost, the Assumption, and All Saints, where they are followed, except at Vespers, by a

¹ Guéranger (P.), *Institutions liturgiques*, Paris, 1841, vol. ii. pp. 116 sqq.

Responsorium breve, recited in the same manner as in the Roman and Parisian Breviaries. On other days when there are no Little Chapters there is only a single Versicle and Respond at the Little Hours between the anthem after the Psalms and the Collect for the day. The Versicle is, as a rule, taken from the beginning of the old *Responsorium breve* and not from the single separate Versicle and Respond, which occur at its close in the older Breviaries.

The larger responds (*Responsoria prolixa*) recited after the lessons at Mattins, which had been omitted by Quignon because they "did break the continual course of the reading of the Scripture," are also omitted here, except on the days mentioned above as having Little Chapters, as well as on the last three days before Easter, on All Souls, and in the *Officium defunctorum*. A respond in a similar form also occurs after the Little Chapter at Vespers, thus following the use of the Parisian books, and not the Roman. On other occasions all lessons conclude only with *Tu autem*, etc.

To Dr. Wickham Legg, our Chairman, is due a special expression of thanks for continuous help and advice during the preparation of this edition, and notably for re-examining for me the various copies in the Paris Libraries, after the discrepancies noted on the following pages were discovered. Also to the Rev. H. A. Wilson, who has most kindly read through the whole of the proofs, and to the Rev. E. S. Dewick. Also to Monsieur Henri Omont, membre de l'Institut; to the Rev. H. M. Bannister, for examining the copy in the Biblioteca Angelica at Rome; to Monsieur G. Bernard for assistance at the Sorbonne and at the Bibliothèque Nationale; and finally to Mr. Henry Littlehales for undertaking the laborious task of reading the whole of the proofs of the text with the copy at the British Museum.

T. GAMBIER-PARRY.

OXFORD, Oct. 1912.

BIBLIOGRAPHICAL NOTE.

A description here follows of the different copies which have been examined, as some of them contain manuscript notes and other details of a certain importance and interest.

1. This copy is in the British Museum, under the press-mark C. 35. f. 21. It was formerly in the possession of Mr. F. H. Dickinson, of Kingweston. He has written in pencil on the verso of the first leaf the extract from the *Biographie Universelle*¹ under Quignonez, quoted above.

On the second leaf is written :

Breviarium Colbertinum

hoc est | singulariter dispositum et editum | à joanne Galloys ad
usum | J. B. Colbert Regni administri | Parisiis, Muguët, 1679 in-8°.

Then follows in another hand :

“La singularité de ce Breviaire consiste en ce qu'il n'y à aucuns renvois.² Il a été fait exprès pour l'usage de M. Colbert, Ministre du Royaume et l'on n'en a tiré qu'un certain nombre d'exemplaires pour l'usage seul de sa maison. Ce volume n'est point commun ; mais il étoit autre fois beaucoup plus cher et plus recherché qu'actuellement.”
DE BURE.³

The size of this as of all other copies is an ordinary 8vo, with the leaves in gatherings of four. The text begins at once with *Psalterium dispositum per hebdomadam*, followed by *Commune de Tempore* and *Proprium de Tempore*, the pages being numbered from 1 to 353, signatures A to Yy, the last having one leaf only. A new pagination then begins from 1 to 372, signatures A to Aaa, the last having two leaves only, for the *Proprium Sanctorum*. After this is a third series from i to lij, signatures a to g, the last having two leaves only, containing the *Commune Sanctorum*, the Office *In Festo dedicationis ecclesiae*, the *Officium Beate Mariæ in Sabbato*, the *Officium Defunctorum*, concluding with the Litany,

¹ *Biographie Universelle*, Paris, 1823, vol. xxxvi. p. 412. See p. viii.

² There are frequent cross-references throughout the book, especially in the *Proprium Sanctorum*. The references to the pages of this edition are given in the text in angular brackets after the figures of the original.

³ See Bure (G. F. de). *Bibliographie Instructive. Volume de Théologie*. Paris, 1763, p. 199.

etc. There is no calendar provided in any of the copies ; one has therefore been compiled to take its place in this edition (p. xxviii).

2. The copy in the Bibliothèque Nationale, B. 3629 *bis* Réserve, was discovered by M. Léopold Delisle in 1882,¹ and is determined by him to have been the copy actually used by Colbert himself. While giving a full description of it he also gives a shorter notice of the other copies in the National Library.

It has the threads for inserting the quires of the vulgate (Vitré, in 8°), six at the beginning and six at the end. It is bound in red morocco, with the arms of Colbert, namely, *D'or, à la coulœuvre ondoyante en pal d'azure*, surrounded by two chains of the orders of St. Michel and the Saint-Esprit.²

There is no Calendar, but it begins at once with the *Psalterium dispositum per hebdomadam*. The initials are not filled in by hand, nor are the blank spaces at the beginning of the Psalter, *Commune de Tempore*, etc. There are four other copies in the Réserve of the Bibliothèque Nationale, B. 3629, B. 3628, B. 3625, B. 3627.

3. B. 3629 has no label or lettering. The arms of Colbert are on this copy with a marquis' coronet, but no orders. It has the Litany of the Virgin on the first blank pages. Facing the *Psalterium*, etc., is also written : *Donné à la Bibliothèque Royale par M. Lenormant, conservateur, le 25. 7bre 1837.*

Above *Psalterium*, etc., is written :

Ce Breviaire qu'on appelle *Breviarium Colbertinum* fut composé par l'abbé Gallois pour m. Colbert et voicy l'exemplaire dont il se servoit.

But there are no traces of the silken threads at the beginning and end. Some of the verses of the psalms are underlined in pencil. On page 131, col. ii, line 5, *Miserere* 54. is struck cut and *De Profundis* 64. is written over it. Portions of the Psalter, etc., are underlined in pencil, and the whole book bears traces of considerable usage.

4. B. 3628, bound in calf, has also the arms of Colbert, but ensigned with a hat, bearing five rows of tassels, a double cross under the hat, with a marquis' coronet. M. Léopold Delisle attributed these arms to Jacques-Nicolas Colbert, Archbishop of Rouen.³

¹ *Bibliothèque de l'Ecole des Chartes*, vol. xliii. p. 148.

² Guignard (J.), *Nouvel armorial du bibliophile*, Paris, 1890, vol. ii. p. 152.

³ *op. cit.* p. 147.

On the leaves at the beginning is written :

C'est M. le Conte de Seignelay qui m'a donné ce Breviaire le 4. Juin 1725.

Le Cardinal Quignon a composé ce Breviaire,¹ par ordre du Pape Clement VII. Il fut examiné et corrigé sous le Pontificat de Paul III. qui en permit l'Impression par un Bref particulier de l'an 1536. On pourrait même prétendre qu'il l'a aprouvé, puisqu'il donna la liberté de se servir de ce Breviaire a ceux qui étoient obligez de dire leur Office dans le Breviaire Romain ou dans celui des Eglises particulieres. Il est vray que cette permission est restreinte aux Clercs seculiers, et qu'il en falloit une particuliere du S^t. Siege pour s'en servir.

Le Cardinal Quignon envoya ce Breviaire a la faculté de Theologie de Paris, pour en obtenir l'approbation. On nomma des Docteurs pour l'examiner ; mais bien loin d'estre aprouvé, on dressa des memoires fort amples qui furent envoyez à Rome, pour prouver qu'il y auroit du danger de permettre l'usage de ce Breviaire. On se plaignoit principalement de ce que la vie des Saints, dont on fait l'Office étoit si abregée qu'on ne pouvoit estre instruit, ny de leurs vertus ny des miracles que Dieu a fait par leur ministere pour l'edification de l'Eglise.²

Par le moyen de ce Breviaire on recite tous les Psaumes chaque semaine, et toute la Bible tous les ans ; mais par ce qu'il est plus court que les austres, plusieurs personnes quitterent le Breviaire Romain, ou celui de leur Diocese pour se servir de celui du Cardinal Quignon, ainsi que le Pape Pie V. l'assure dans la Bulle de l'an 1568. [The 5 has been altered in different ink] *plurimi specie Officij commodioris ablecti ad brevitatem novi Breviarij a francisco Quignonio tit. S. Crucis in Jerusalem Presbytero Cardinale compositi, confugerunt.* [in margin Pii V. Bulla LXXII. an. 1568 incip. quod a nobis].

Par la même Bulle que ce Pape publie, et par laquelle il autorise le Breviaire Romain corrigé par ordre du Concile de Trente, il deffend absolument l'usage de celui du Cardinal Quignon : *Itaque ut divini hujus operis effectus reipsa consequatur auctoritate præsentium, tollimus inprimis et abolemus Breviarium novum a francisco Cardinali prædicto editum.*

Cette Edition a esté faite pour l'usage particulier de Mr Colbert. Il en avait fait retirer tous les Exemplaires, de sorte qu'il ne s'en est debité aucun. Afin que le Livre ne fût pas si gros, on n'y avoit pas inseré les Livres de l'Ecriture Sainte. On avoit laissé a la fin du volume un filet de soye pour mettre en feuille le Livre de Ecriture S^{te}. qu'on devoit lire de l'Impression de la Bible de Vitré in 8°.

C'est M^r l'Abé Galois l'homme de Lettres de Mr Colbert, et M^r faure Docteur qui en ont fait l'arengement Ils ont pris les Legendes du Breviaire de Paris comme les meilleures.

Voicy comment ce Breviaire est décrit au Catalogue de la Bibliotheque du Roy Lettre E No. 3118.

¹ But see above, p. viii.

² See *The second recension of the Quignon Breviary*, ed. by J. Wickham Legg, vol. ii. p. 107 (H.B.S. vol. xlii. 1912).

Breviarium Romanum ad Cardinalem Quignonij, Breviarium recusum jussu D. Johan. Baptistæ Colberti, unde dictum Colbertinum, Parisiis, Typis francisci Muguet circa ann. 1679 in 8° mar.

There are no corrections or signs of usage in this copy.

5. B. 3625. This copy has no arms, but reproduces the statements, almost word for word, in B. 3628, beginning with *Le Cardinal Quignon*. But the three last paragraphs beginning *C'est Mr. l'Abé Galois* are omitted.

6. B. 3627, bound in red morocco, has likewise no arms on the binding but it contains a bookplate of :

Dionys. Franc. Secousse, Equeſ, in Paris. Curia Patron. et é Reg. Human. Litter. Acad.

On an inserted fly-leaf is written :

Notte Bibliographique du celebre Mr Baluse, sur ce present Breviaire, inserée de sa main dans le semblable Exemplaire qui lui appartenoit.

Messire Jean Baptiste Colbert ministre et Secretaire d'Etat et Controlleur general des Finances fit imprimer ce Breviaire pour son usage particulier, par Francois Muguet Imprimeur ordinaire du Roi en l'année 1679.

Il le disoit tous les jours sans y manquer.

On n'y trouvera pas les Leçons de la Bible, parce qu'il la commençoit et en poursuivoit la Lecture avec le Breviaire.

Pendant le cours de l'année pour cet effet, il avoit une Bible de Vitré in 12° sans être reliée et on mettoit les Cahiers dans les filets de Soye attachés au commencement du Breviaire, et on les ottoit à mesure qu'ils étoient lus, pour en remettre d'autres. Ainsi il lisoit la Bible entiere tous les ans.

Dieu nous fasse aussi Gens de bien, qu'il l'étoit.

Voyés aussi sur le même Breviaire, la Dissertation du Pere Helyot, inserée dans le supplement du Journal des Sçavans in 4° pour le dernier Juin 1708, Pages 235 et 236.

Il n'y a jamais eu n'y Frontispice, n'y Préface, n'y Lettres initiales, d'imprimés à ce Breviaire.

The Dissertation quoted above is entitled¹ *Dissertation du P. Hyppolite Helyot, Religieux Penitent du Tiers Ordre de S. François, Sur le Breviaire du Cardinal Quignonez*. The last paragraph of it is as follows :

M. Colbert Ministre d'Etat, et Controlleur General des Finances, fit imprimer en 1679. un Breviaire pour son usage particulier, qui fut

¹ In the 12° edition, printed at Amsterdam in 1708, the reference is vol. xl. p. 589.

dressé sur le modèle de celui du Cardinal Quignonez. Il n'y a à la vérité que trois Pseaumes à Laudes, à Primes, et à chacune des autres Heures. Mais pour Matines, chaque jour le nombre des Pseaumes est différent ; car il y en a sept le Dimanche, six le Lundi, cinq le Mardi, quatre¹ le Mercredi, trois le Jeudi, sept le Vendredi, et cinq le Samedi, et il diffère en beaucoup d'autres choses de celui de Quignonez. On n'y trouve pas l'Écriture sainte ; mais elle n'y fut pas insérée, afin que le Livre ne fut pas si gros. On avoit seulement laissé à la fin un filet de soye, pour mettre en feuille le Livre de l'Écriture qu'on devoit lire de l'impression de la Bible de Vitré in 8. qui étoit aussi la forme du Breviaire de M. Colbert, dont il y eut très-peu d'exemplaires, qu'il fit même tout retirer, et il n'y eut, et il n'y en eut aucun de débité ; ce qui n'empêche pas qu'il ne s'en trouve dans quelques Bibliothèques, comme dans celle du Roi, dans celle de M. l'Archevêque de Reims, et dans celle de M. l'Abbé Bignon.

7. M. Delisle gives a description in the *Bibliothèque de l'Ecole des Chartes*² of yet another copy.

On a récemment pu voir à la librairie de M. Morgand un exemplaire du bréviaire de Colbert, relié aux armes du comte de Stire, et qui se trouvait dans la première partie de la bibliothèque de Beckford, vendue à Londres en 1882. Cet exemplaire se distingue de ceux qui ont été décrits dans notre dernier volume (p. 146), par une particularité assez notable. En tête, on y trouve un cahier de seize pages, comprenant un titre et une préface.

Le titre est ainsi conçu : “Breviarium | novum | ad usum laicorum, | concinnatum ac digestum | jussu et impensis illustrissimi viri DD. | Joannis Baptistae Colbert, | regni administri ; | opera autem et studio clarorum abbatum DD. Baluze | et Gallois.”

La “préface latine et française” est imprimée sur deux colonnes.

He then quotes the first three paragraphs of the preface, which are precisely the same as the beginning of the preface in Dr. Wickham Legg's copy.³ He also adds, “Ce titre et cette préface ont été imprimés après la mort de Colbert,” but does not give any reference.

The volume was sold at the Hôtel Drouot in 1898 for 640 francs.⁴

8. In the Bibliothèque Ste. Geneviève, Paris. BB. 1475. has on a printed label on the verso of the binding :

Ex bibliothecâ quam 16000 Voll. constantem huic Abbatiae S. Genovefae Paris. Testamento legavit Car. Mauriti. LE TELLIER Archiep. Remensis. Obiit. anno 1710.

¹ There are six on Wednesday.

² Vol. xlv. p. 263.

³ See below no. 10.

⁴ *Chronique des arts et de la curiosité*, Sept. 1898, p. 271.

On the cover are the Archbishop's arms—*D'azur à trois lézards d'argent posés en pal, au chef cousu de gueules, charge de trois étoiles d'or*,¹ ensigned with a coronet, a double cross, and a hat with four rows of tassels; the whole being placed on a mantle. There are no silken threads.

9. The copy in the Bibliothèque de l'Arsenal, Paris, 8° 2949 Th., has pictures, initial letters and head pieces taken from another Breviary and stuck in at the main divisions, and on some of the principal feasts. It contains no prefatory matter in MS. or silken threads.

10. This copy was formerly in the library of the Rev. W. J. Blew, and is now in the possession of Dr. J. Wickham Legg. The text is preceded by a manuscript preface of eight pages which is printed in full below, and a manuscript title page with designs in ink laid on with a brush. This is followed by some pages taken from a Roman Breviary, containing summaries of three Papal Bulls, *Quod a nobis* of Pius V., *Cum in Ecclesia* of Clement VIII., and *Divinam Psalmody* of Urban VIII., two pages of tables of moveable feasts from 1697 to 1730, and parts of two calendars, taken from a two-volume edition. The saints and other commemorations bear no relation whatever to those commemorated in the *Proprium Sanctorum* of the text.

The blank spaces at the heading of the five main divisions, the *Psalterium*, the *Commune de Tempore*, the *Proprium de Tempore*, the *Proprium Sanctorum* and the *Commune Sanctorum*, and also the principal feasts, and the first initial letters on the same pages have been filled in with designs in ink in the style of the period.

MONSIEUR COLBERT qui porta de nos jours les Finances et l'autorité du PRINCE plus loin qu'elles n'avoient jamais été, et qui ne respiroit que d'en faire autant du bonheur des Sujets, déroba longtemps à ses importantes occupations une heure pour dire l'Office tous les jours, Il prit d'abord le Breviaire Romain, et dans la suite le Breviaire de Paris.

Mais comme dans l'un et dans l'autre, Il y a beaucoup de choses qui sont bien plutost faites pour être chantées au Chœur que pour être recitées en particulier, Il crût qu'il fera sagement d'en retrancher tout ce qui n'étoit point à son usage.

Pour cet effet Il en fit faire un exprés pour luy qu'il recita fort regulierement tous les jours, pendant les huit dernieres années de sa vie.

Le partage de ce Breviaire est bien plus regulier que le partage des Breviaires ordinaires, Romains, ou Diocesains, Monastiques ou Religieux.

¹ Guignard, *op. cit.* vol. i. p. 312.

Il est en cinq Parties.

La premiere contient le Psautier en entier.

La Seconde le Commun du Temps.

La Troisième le Propre du Temps.

La Quatrième le Propre des Saints.

La Cinquième le Commun des Saints.

Il y a un Six^e qui n'est pas distinguée par un Titre, comme on verra cy apres dans son lieu.

Ce partage est fondé sur ce qui fait le principal fonds du Breviaire, et sur ce qui fait le sujet de ses Offices. C'est le Psautier, et c'est aussi ce que contient la premiere partie.

Le titre est *Psalterium divisum per hebdomadam*. Pour les autres quatre parties comme les Festes de l'Année, et les festes des Saints, font le sujet de l'Office, et qu'il y a quelque chose de commun, et quelque chose de particulier, tant aux festes de l'Année qu'aux festes des Saints, Il faut deux parties pour ce qu'il y a de commun et de propre aux festes de l'Année, et deux parties pour ce qu'il y a de Commun et de Propre aux festes des Saints.

Ainsi ce qui fait la premiere Partie de ces quatre et la seconde du Breviaire est ce qu'il y a de Commun aux festes de l'Année.

Son titre est *Commune de tempore*, Mais parce qu'a le bien prendre ce qu'il y a de Commun aux festes de l'Année est de quatre especes, le Breviaire en fait icy quatre titres ; le Premier est *Commune per annum*, qui n'est d'aucun autre Breviaire, Le 2e *Commune tempore adventus*. Le 3e *Commune tempore quadragesime*, et Le 4e *Commune tempore Paschali*.

Le *Commune per Annum* est ce qui se dit toutes les fois que l'Office n'est point rempli par une feste de saint, ou par d'autres Offices Privilegiés, tels que sont l'Avent, le Carême, et le Temps Pascal jusqu'au lendemain de la Trinité.

On appelle *Commune tempore Adventus* ce qu'on repete tous les jours de l'Avent, c'est a dire l'Invitatoire, les Hymnes, et les versets des Petites Heures, au *Benedictus* et au *Magnificat*.

Mais chaque Dimanche a ses Antiennes, son Homélie, son Oraison particuliere, et c'est la ce qu'on appelle Propre.

Il faut raisonner de meme du Propre et du Commun de Carême et de celui du Temps Pascal.

La 3e Partie est *Proprium de tempore*, Ce qu'il y a de particulier dans cette 3e Partie est.

1°. Que les deux Dimanches qui sont entre le dernier de l'Avent, et le 1er apres l'Epiphanie y sont appelez *Dominica 1^a et 2^a post Adventum*, dont le 1er est intitulé dans le Breviaire Romain *Dominica intra octavam Nativitatis*, et le Second *Dominica inter Circumcisionem et Epiphaniam*.

2°. Que l'Office que l'on fait des quatre Dimanches d'apres l'Epiphanie, et la Septuagesime ou entre le penultieme et le dernier d'apres la Pentecoste y sont mis sous le titre de 1^a, 2^a, 3^a, 4^a *Dominica Vagantium*, C'est a dire qui vaguent et ne sont point fixes, etant certaines années apres les Dimanches d'apres l'Epiphanie, et en d'autres années auparavant.

La 4e Partie est *Proprium Sanctorum*, qui commence par un nouveau

chiffre courant, Ce chiffre (pour le dire icy par occasion) marque ce semble, qu'on avoit eu dessein de faire relier ce Breviaire en deux volumes, dont le prem^r auroit compris le *Psalterium divisum per hebdomadam* avec le Commun et le Propre de *Tempore*, et le Second le Propre et le Commun des Saints avec la Six^e Partie qui n'a pas de titre, comme on l'a déjà dit. Mais avant de passer outre, Il faut ce semble dire ici pourquoy on a commencé dans ce Bréviaire les Offices du Temps par *Commune de Tempore*, et l'Office des Saints par *Proprium Sanctorum*, et c'est sans doute parce qu'on n'a recours au Commun de Saints, qu'au défaut du Propre des Saints, et que le Propre du temps n'empêche pas qu'on ne dise ce qu'il y a de Commun du Temps.

Comme l'Avent se trouve plus ou moins reculé suivant les années dans le mois de Novembre, cette Partie commence par le 26. de ce même mois, ou l'on fait a Paris la feste de Ste Genevieve des Ardens.

Mais ce qu'il y a d'inutile dans ce Breviaire est d'avoir imprimé deux fois à la teste de ce *Proprium Sanctorum* et à la fin, ce qu'il y a d'Offices de Saints depuis le 26. Novembre jusqu'à la feste de S. André, on le met a la vérité deux fois dans les Breviaires ordinaires qu'on imprime en plusieurs Volumes pour ne pas timber dans l'inconvenient ou l'on seroit, Si on ne les avoit pas tous dans le meme lieu au commencement de l'Avent.

La Cinquieme Partie est *Commune Sanctorum* dont les pages sont cottées en Chiffre Romain jusqu'à la fin.

Les Titres particuliers de cette Partie sont comme dans les autres Breviaires *Commune Apostolorum*, *Commune Apostolorum Tempore Paschali*, *Commune unius Martyris*, *Commune plurium Martyrum*,¹ *Commune Confessoris non Pontificis*, *Commune Virginum*, *Commune Mulierum sanctarum*.

Il manque ce semble un Six^e titre pour comprendre les Offices qu'on a mis a la fin de ce Breviaire, et qu'on ne scaurait reduire a pas un des titres precendens, Ces offices sont la Dedicasse de l'Eglise, l'Office de la Vierge, l'Office des Morts, et les Psaumes de la Penitence.

Voila donc, Mais fort exactement l'ordre et le partage de ce Breviaire, Voici presentement ce qu'il y a de particulier, et de different des autres divers Breviaires.

1°. Qu'on y dit le Psautier entier, toutes les Semaines, Mais qu'on n'y dit aussi que les 150. Pseaumes, au lieu que dans le Breviaire Romain on en dit 222. parceque l'on en repette plusieurs tous les jours.

2°. Ce qu'on vient de dire fait que dans chaque Heure, on change tous les jours de Pseaumes, et que le nombre n'en est presque jamais egal.

Il en est plus on moins grand, selon qu'ils sont plus on moins longs, C'est ce qui fait aussi que Matines n'y sont point divisées par Nocturnes, et que les Pseaumes y sont sous cette distinction, comme dans les autres Heures, et seulement par raport a ce qu'ils sont plus ou moins longs ou par proportion a ce qu'il en faut pour être tous recités dans la Semaine, En un mot ils ont été distribué a la Pendule, pour faire qu'on ne soit pas plus longtemps a reciter de Pseaumes un jour que l'autre.

¹ *Commune Confessoris Pontificis* is omitted in this enumeration.

3°. Les Cantiques de l'ancien Testament y sont avec les Pseaumes, comme dans le Breviaire Romain. Mais les Cantiques du nouveau Testament, C'est a dire le *Magnificat* et le *Nunc dimittis*, n'y sont point, peut être parce que l'on n'y a mis le Pseautier que pour le reciter le reciter aux simples jours de la Semaine, et qu'on a reservé les deux Cantiques du Nouveau Testament pour les jours de Festes,¹ l'un pour les Vespres et l'autre pour les Complies. En effet le *Magnificat* et dans les Vespres du Dimanche au *Commune per annum*, A la premiere Colonne de la page 125. Et le *Nunc Dimittis* a la derniere Colonne de la page 126. ou l'on renvoye dans les Vespres, et dans les Complies des autres festes.

4°. Dans ce Breviaire, il n'y a qu'une Antienne à chaque Heure, au lieu que dans les autres Breviaires, il y en a une à chaque Psaume, à Matines, à Laudes et à Vespres.

5°. Parceque l'Auteur de ce Breviaire vouloit en le disant lire l'Ecriture entiere dans le cours de l'Année, Il en lisoit à Matines au lieu de Leçons ce qu'il en avoit a lire, par raport a son dissein, et Il renvoyoit a Primes les Leçons qui sont de l'Homélie de l'Evangile du Dimanche et qu'on dit dans les Breviaires ordinaires, au 3°. Nocturne, Mais avec cette difference que dans les Breviaires ordinaires, il y a toujours trois Leçons de l'Homelie au 3°. Nocturne et que dans celui ci, il n'y en a qu'une a Prime qui les comprend quelque fois toutes trois, et quelque fois en retranche une partie.

6°. Apres cette Leçon il n'y a jamais de Repons dans ce Breviaire.

7°. Les jours de Festes de Saints, il n'y a non plus qu'une Leçon a Prime, qui n'est point de l'Homelie sur l'Evangile, Mais une histoire de la vie du Saint, qu'on lit en trois Leçons Au Second Nocturne de Matines dans les Breviaires ordinaires, Ce n'est pourtant pas la la seule difference, Cette Leçon n'y est pas apres la derniere Oraison de Prime, comme le Dimanche, Mais apres la premiere, a l'endroit ou dans le Romain, on lit le Martyrologe, Ces Leçons ne sont pas toujours les memes quelles sont dans le Romain, elles sont prises d'ailleurs.

8°. Pour les festes de Saints, Il n'y a point de Psaumes particuliers,² On dit ceux de la Ferie.

9°. On ne dit pas tousjours à Complies ce qu'on appelle *Preces*, ou du moins on les y dit rarement entieres.

10°. Il n'y a point de petit Chapitre³ aux petites Heures.

11°. Les Hymnes du temps y sont les memes que ceux du Romain, Mais ceux des Saints y sont differens quelque fois, et sont prises d'ailleurs.

12°. L'Office des Morts est le seul⁴ ou il y ait trois Nocturnes, trois Leçons apres chaque Nocturne, un Repons apres chaque Leçon, et le

¹ The Vespers and Compline Canticles are to be recited daily, and an *Antiphona in Ferialis* is provided. See pp. 22 and 23.

² There are proper psalms for the Assumption and for All Saints.

³ There are Little Chapters for Christmas Day, Pentecost, the Assumption, and All Saints.

⁴ There are three Nocturns on the same days as in the last note, as well as on the last three days before Easter, and on All Souls.

tout aussi bien que les Pseaumes est de la même manière qu'au Romain, et une Antienne après chaque Pseaume.

13°. L'Office de la Sainte VIERGE a les mêmes différences que celui des Saints, C'est à dire qu'on recite les Pseaumes de la Ferie et les Hymnes nouveaux.

11. The copy in the Bibliothèque de l'Université de France is also without any notes or silken threads.

12. I am indebted to Dr. Wickham Legg for a notice of a copy in the Biblioteca Angelica, Rome. It has no prefatory matter, but begins immediately at the *Psalterium dispositum per hebdomadam*. There are no silken threads.

13. There is a copy in the Municipal Library at Rheims, and I am enabled to give a description of it through the kindness of M. Henri Jadart, Conservateur.

C'est en 1887, sur initiative de M. Léopold Delisle que ce précieux volume nous a été acquis par voie d'échange avec la Bibliothèque Nationale. On lit sur cet exemplaire au 1er feuillet de garde : *Breviarium Colbertinum hoc est singulariter dispositum ad usum Ill^{is}. V. Joan. Bapt. Colbert, regni administri*, en écriture très fine dans une parappe.

La reliure est très simple en cuir brun jaune, nervures au dos, filets à froid sur les plats, pas de titre en or au dos, ni écussons sur les plats. C'est ce que nous appelons une reliure janséniste. Je ne vois aucun filet de soie avant la 1re feuille pour y insérer des cahiers de la Bible.

Le Breviaire commence page 1, sans aucune préface ou notice préliminaire.

On collating several of the copies mentioned above in England and France, it became apparent that they diverged from one another in certain particulars; these divergencies were only noted in certain sheets, five in number, as follows :

1. Sheet D, pp. 25–32, of the first pagination, *i.e.* page 5 of this present edition *Feria II. Ad Sextam*. Following Ps. 34 *Iudica Domine*, Psalm 35, *Dixit injustus* is found in copies 3, 4, 5, 8 and 10, but is omitted in copies 1, 2, 6 and 9.
2. The end of Sheet Q and the beginning of Sheet R, pp. 128–129 of the first pagination, *i.e.*, pp. 24 and 25 of this present edition: Copies 4 and 10 contain the following differences (excluding punctuation and accents) from the text printed below. The text below is that followed by 1, 2, 3, 5, 6, 8 and 9: while in 4 and 10 there are lines beginning *R. Rectas facite* ... and ending ... *tempore adventus* printed twice; once at the very end of sheet Q, and once at the beginning of sheet R, though the catch-word at the end of sheet Q

is AD for AD PRIMAM. To make up the space left vacant by omitting the reduplication of 4 and 10, the anthem at Mattins: *Veniet ecce Rex excelsus cum potestate magna ad salvandas gentes, alleluia*, which appears in these two copies only, has been changed in the following text into *Non auferetur*; while a longer, *Adhuc unum* is substituted at Lauds for *Non auferetur*; 4 and 10, it may be noted, having *Non auferetur* at Lauds.

3. Sign. T. iij and T. iv, pp. 149-152 of the first pagination, i.e. pp. 41-44 of this edition. Copies 4 and 10 contain a very different arrangement of the Office for the First Sunday after Advent from that followed in the text below. This is due to the fact that sheet T at first ended with the Anthem and Versicle for Terce, with the catchword AD for AD SEXTAM. But sheet V by some omission began at DOMINICA II. POST ADVENTUM. In order, therefore, to get in the anthems, etc., for Sext, None, and Second Vespers, the sheet had to be re-arranged. This rearrangement mainly consisted in omitting four commemorations at First Vespers. The uncorrected text is printed as an Appendix. The corrected text is followed by copies 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 11-13.
4. Sheet Aaa, pages 369-372 of the second pagination, i.e. pp. 514-517 of this edition. The last sheet of the *Proprium sanctorum* contains a large number of small differences, chiefly in punctuation and abbreviations. The collect for St. Geneviève on page 514, following copy number 1, stops in the clausula at *in unitate, etc.* But copies 2-6 and 8-10 only go as far as *Dominum nostrum, etc.*
5. Sheet g, pages xlix-lij of the third pagination, i.e., pp. 550-553 of this edition. The last sheet of the Litany in copy number 10 contains a large number of printer's errors, and on page 551, column 1, line 15 from the bottom, after the petition *ut compunctionem cordis*, the words *fontemque lacrymarum nobis* are omitted. These errors are corrected in copies 2-6, 8, 11-13; but copy number 1 appears to be very slightly different from the others, in that 69 does not appear after *Psalmus*. See page 552.

Copy No. 7 has not been seen at all, and copies 11-13 have been only partially collated.

The text of this edition follows that of copy no. 1 of those mentioned above. In order to reduce space, it was considered advisable not to print in full the Psalter, or such Lessons as are taken from Holy Scripture. With this exception the text has been printed without any alteration. Inconsistencies in spelling, such as *eundem* and *eundem*, *cælum* and *cælum* have not been made uniform. Misprints in the original are here reproduced, followed by an obelus; and additions made by the editor are enclosed in angular brackets < >. These latter chiefly consist of references to the pages of this edition, which follow the numbers referring to the pages of the original. The large initial letters at the head of the main divisions of the Breviary, and on some of the greater feasts, which are not printed in the original edition are, however, inserted in large square brackets.

Though none of the copies contain a calendar, it was thought that it would be of some use to compile one for this edition in order that the character of the commemorations might be more easily seen. Feasts of the rank of *Annuale*, *Solemne maius* and *Solemne minus* have been printed in capitals, and *Duplicia maiora* in italics. This compiled calendar follows immediately after this page.

KL. IANUARIUS HABET DIES XXXI.

- 1 A Kal. Ian. CIRCUMCISIO DOMINI ET OCTAVA NATIVITATIS EIUS. *Solemne minus.*
- 2 b iiiii Non. Octava S. Stephani. *Semiduplex.* Comm. Octavarum.
- 3 c iii Non. S. Genovefæ Virginis. *Duplex maius.* Comm. Octavarum.
- 4 d ii Non. Octava SS. Innocentium. *Semiduplex.* Comm. S. Genovefæ, et S. Rigoberti.
- 5 e Non. Vigilia Epiphaniæ. *Simplex.* Comm. S. Genovefæ, et S. Simeonis Stylitæ.
- 6 f viiii Id. EPIPHANIA DOMINI. *Solemne maius.*
- 7 g vii Id. De Octava Epiphaniæ. Comm. S. Genovefæ.
- 8 A vi Id. De Octava. Comm. S. Genovefæ, et S. Luciani Martyris.
- 9 b v Id. De Octava. Comm. S. Genovefæ.
- 10 c iiiii Id. De Octava. Comm. Octavæ S. Genovefæ, et S. Pauli Eremitæ.
- 11 d iii Id. De Octava. Comm. S. Boniti Episcopi.
- 12 e ii Id. De Octava. Comm. S. Marcelli Papæ et Martyris, et S. Fursei Abbatis.
- 13 f Id. Octava Epiphaniæ. *Duplex maius.*
- 14 g xix Kal. Feb. S. Hilarii Episcopi, Conf. et Eccl. Doctoris. *Duplex minus.*
- 15 A xviii Kal. S. Mauri Abbatis. *Semiduplex.*
- 16 b xvii Kal. S. Guillelmi Episcopi. *Semiduplex.*
- 17 c xvi Kal. S. Antonii Abbatis. *Semiduplex.*
- 18 d xv Kal. Cathedra S. Petri Romæ. *Semiduplex.* Comm. S. Sulpitii Episcopi.
- 19 e xliiii Kal. S. Launomari Abbatis. *Simplex.*
- 20 f xliii Kal. SS. Fabiani Papæ et Sebastiani, Martyrum. *Duplex minus.*
- 21 g xlii Kal. S. Agnetis Virginis et Martyris. *Semiduplex.*
- 22 A xli Kal. S. Vincentii Martyris. *Duplex minus.*
- 23 b xl Kal. S. Emerentianæ Virginis et Martyris. *Simplex.* Comm. S. Felicis Confessoris.
- 24 c ix Kal. SS. Babylæ et Sociorum Martyrum. *Simplex.*
- 25 d viiii Kal. *Conversio S. Pauli.* *Duplex maius.*
- 26 e vii Kal. S. Polycarpi Episcopi et Martyris. *Semiduplex.*
- 27 f vi Kal. S. Ioannis Chrysostomi Episcopi et Ecclesiæ Doctoris. *Semiduplex.*
- 28 g v Kal. S. Iuliani Episcopi. *Semiduplex.* Comm. S. Agnetis secundæ.
- 29 A iiiii Kal. S. Francisci Salesii Episcopi. *Simplex.*
- 30 b iii Kal. S. Baltildis Reginæ. *Simplex.* Comm. S. Paulæ Viduæ.
- 31 c ii Kal. S. Præjecti Episcopi et Martyris. *Simplex.*

KL. FEBRUARIUS HABET DIES XXVIII.

1 d	Kal. Feb.	S. Ignatii Episcopi et Martyris.	<i>Semiduplex.</i>
2 e	iiii Non.	PURIFICATIO BEATÆ Mariæ.	<i>Solemne maius.</i>
3 f	iii Non.	S. Blasii Episcopi et Martyris.	<i>Simplex.</i>
4 g	ii Non.		
5 A	Non.	S. Agathæ Virginis et Martyris.	<i>Semiduplex.</i>
6 b	viii Id.	S. Vedasti Episcopi.	<i>Simplex.</i> Comm. S. Amandi Episcopi.
7 c	vii Id.		
8 d	vi Id.		
9 e	v Id.	S. Apolloniæ Virginis et Martyris.	<i>Simplex.</i>
10 f	iiii Id.	S. Scholasticæ Virginis.	<i>Simplex.</i> Comm. S. Guillelmi Confessoris.
11 g	iii Id.	S. Severini Abbatis.	<i>Semiduplex.</i>
12 A	ii Id.		
13 b	Id.		
14 c	xvi Kal. Mar.		
15 d	xv Kal.		
16 e	xiiii Kal.		
17 f	xiii Kal.		
18 g	xii Kal.	S. Simeonis Episcopi et Martyris.	<i>Simplex.</i>
19 A	xi Kal.		
20 b	x Kal.		
21 c	ix Kal.		
22 d	viii Kal.	Cathedra S. Petri Antiochiæ.	<i>Semiduplex.</i>
23 e	vii Kal.	Vigilia S. Matthiæ Apostoli.	<i>Simplex.</i>
24 f	vi Kal.	S. Matthiæ Apostoli.	<i>Duplex maius.</i>
25 g	v Kal.		
26 A	iiii Kal.		
27 b	iii Kal.	S. Honorinæ Virginis et Martyris.	<i>Simplex.</i>
28 c	ii Kal.		

KL. MARTIUS HABET DIES XXXI.

1 d	Kal. Mar.	S. Albini Episcopi.	<i>Simplex.</i>
2 e	vi Non.		
3 f	v Non.		
4 g	iiii Non.		
5 A	iii Non.		
6 b	ii Non.		
7 c	Non.	S. Thomæ Aquinatis.	<i>Duplex minus.</i>
8 d	viii Id.	SS. Perpetuæ et Felicitatis Martyrum.	<i>Simplex.</i>
9 e	vii Id.		
10 f	vi Id.	Comm. S. Droctovei Abbatis.	
11 g	v Id.	SS. Quadraginta Martyrum.	<i>Semiduplex.</i>
12 A	iiii Id.	S. Gregorii Papæ, Confessoris et Ecclesiæ Doctoris.	<i>Duplex minus.</i>
13 b	iii Id.		
14 c	ii Id.		
15 d	Id.		
16 e	xvii Kal.	Apr.	
17 f	xvi Kal.		
18 g	xv Kal.	Comm. S. Gertrudis Virginis.	
19 A	xiiii Kal.	S. Ioseph Sponsi Beatæ Mariæ.	<i>Duplex maius.</i>
20 b	xiii Kal.	S. Ioachim Patris Beatæ Mariæ.	<i>Duplex minus.</i>
21 c	xii Kal.	S. Benedicti Abbatis.	<i>Semiduplex.</i>
22 d	xi Kal.		
23 e	x Kal.		
24 f	ix Kal.		
25 g	viii Kal.	ANNUNTIATIO DOMINICA.	<i>Solemne maius.</i>
26 A	vii Kal.		
27 b	vi Kal.		
28 c	v Kal.		
29 d	iiii Kal.		
30 e	iii Kal.	Comm. S. Reguli Episcopi.	
31 f	ii Kal.		

KL. APRILIS HABET DIES XXX.

1	g	Kal. Apr.	
2	A	iiii Non.	S. Francisci de Paula Confessoris. <i>Semiduplex.</i>
3	b	iii Non.	
4	c	ii Non.	S. Ambrosii Episcopi et Ecclesiæ Doctoris. <i>Duplex minus.</i>
5	d	Non.	
6	e	viii Id.	S. Petri Martyris. <i>Simplex.</i>
7	f	vii Id.	
8	g	vi Id.	
9	A	v Id.	S. Mariæ Ægyptiæ. <i>Simplex.</i>
10	b	iiii Id.	
11	c	iii Id.	S. Leonis Papæ. <i>Semiduplex.</i>
12	d	ii Id.	
13	e	Id.	
14	f	xviii Kal. Mai.	
15	g	xvii Kal.	
16	A	xvi Kal.	
17	b	xv Kal.	
18	c	xiiii Kal.	
19	d	xiii Kal.	
20	e	xii Kal.	
21	f	xi Kal.	S. Opportunæ Virginis. <i>Simplex.</i>
22	g	x Kal.	Inventio Corporum SS. Dionysii, Rustici et Eleutherii. <i>Duplex minus.</i>
23	A	ix Kal.	S. Georgii Martyris. <i>Simplex.</i>
24	b	viii Kal.	
25	c	vii Kal.	S. Marci Evangelistæ. <i>Duplex minus.</i>
26	d	vi Kal.	S. Cleti Papæ et Martyris. <i>Simplex.</i>
27	e	v Kal.	
28	f	iiii Kal.	S. Vitalis Martyris. <i>Simplex.</i>
29	g	iii Kal.	
30	A	ii Kal.	S. Eutropii Episcopi et Martyris. <i>Simplex.</i>

KL. IULIUS HABET DIES XXXI.

- 1 g Kal. Iul. Octava Nativitatis S. Ioannis Baptistæ. *Semiduplex.* Comm. SS. Apostolorum et S. Theobaldi Conf.
- 2 A vi Non. *Visitatio Beatæ Mariæ Virginis.* *Duplex maius.* Comm. SS. Apostolorum, et SS. Processi et Martiniani.
- 3 b v Non. De Octava Apostolorum.
- 4 c iiij Non. Translatio S. Martini Episcopi. *Semiduplex.* Comm. SS. Apostolorum.
- 5 d iij Non. S. Martialis Episcopi. *Duplex minus.* Comm. SS. Apostolorum.
- 6 e ii Non. Octava SS. Apostolorum Petri et Pauli. *Semiduplex.*
- 7 f Non.
- 8 g viij Id.
- 9 A vii Id.
- 10 b vi Id. SS. Septem Fratrum, Filiorum S. Felicitatis, Martyrum. *Simplex.*
- 11 c v Id. Translatio S. Benedicti Abbatis. *Simplex.*
- 12 d iiij Id.
- 13 e iij Id. S. Turiavi Episcopi. *Simplex.*
- 14 f ii Id. S. Bonaventuræ Episcopi. *Semiduplex.*
- 15 g Id.
- 16 A xvii Kal. Aug.
- 17 b xvi Kal. S. Sperati et Sociorum Martyrum. *Simplex.*
- 18 c xv Kal. S. Arnulfi Martyris. *Simplex.*
- 19 d xiiii Kal.
- 20 e xiii Kal. S. Margaretæ Virginis et Martyris. *Simplex.* Comm. S. Praxedis Virginis.
- 21 f xii Kal. S. Victoris Martyris. *Semiduplex.*
- 22 g xi Kal. S. Mariæ Magdalænæ. *Duplex maius.*
- 23 A x Kal. S. Apollinaris Episcopi et Martyris. *Simplex.*
- 24 b ix Kal. Vigilia S. Iacobi Apostoli. *Simplex.* Comm. S. Christinæ Virg. et Mart., et S. Cucufatis Mart.
- 25 c viii Kal. S. Iacobi Apostoli. *Duplex maius.* Comm. S. Christophori Mart., et Transl. S. Germani Episc. Parisiensis.
- 26 d vii Kal. Translatio S. Marcelli Episcopi Parisiensis. *Semiduplex.*
- 27 e vi Kal. S. Pantaleonis Martyris. *Simplex.*
- 28 f v Kal. S. Annæ Matris Beatæ Mariæ. *Duplex minus.*
- 29 g iiij Kal. S. Marthæ Christi Hospitæ. *Semiduplex.* Comm. S. Lupi Episcopi.
- 30 A iij Kal. SS. Abdon et Sennen Martyrum. *Simplex.*
- 31 b ii Kal. S. Germani Episcopi Autissiodorensis. *Semiduplex.* Comm. S. Ignatii [de Loyola] Confessoris.

KL. AUGUSTUS HABET DIES XXXI.

1	c	Kal. Aug.	S. Petri ad Vincula. <i>Duplex maius.</i>	Comm. SS. Machabæorum et S. Exuperii Episcopi Bajocensis.
2	d	iiii Non.	S. Stephani Papæ et Martyris. <i>Simplex.</i>	
3	e	iii Non.	Inventio Corporis S. Stephani Protomartyris. <i>Duplex minus.</i>	
4	f	ii Non.	S. Dominici Confessoris. <i>Semiduplex.</i>	
5	g	Non.	S. Ionii Martyris. <i>Simplex.</i>	
6	A	viii Id.	<i>Transfiguratio Domini. Duplex maius.</i>	Comm. SS. Xysti et Sociorum.
7	b	vii Id.		
8	c	vi Id.	S. Iustini Martyris. <i>Semiduplex.</i>	
9	d	v Id.	Vigilia S. Laurentii Martyris. <i>Simplex.</i>	Comm. S. Romani Martyris.
10	e	iiii Id.	S. Laurentii Martyris. <i>Duplex maius.</i>	
11	f	iii Id.	Susceptio S. Coronæ Domini. <i>Duplex maius.</i>	Comm. S. Susannæ Virg. et Mart.
¹ 12	g	ii Id.	S. Claræ Virginis. <i>Simplex.</i>	
² 13	A	Id.	SS. Hippolyti et Sociorum Martyrum. <i>Semiduplex.</i>	Comm. S. Cassiani Mart., et S. Radegundis Reginae.
14	b	xix Kal. Sep.	Vigilia Assumptionis B. Mariæ. <i>Simplex.</i>	Comm. S. Eusebii Confessoris.
15	c	xviii Kal.	ASSUMPTIO S. Mariæ Virginis. <i>ANNUALE.</i>	
16	d	xvii Kal.	De Octava Assumptionis. <i>Semiduplex.</i>	Comm. S. Rochi Confessoris.
17	e	xvi Kal.	De Octava. <i>Semiduplex.</i>	
18	f	xv Kal.	Comm. Victoriæ Philippi Pulchri. <i>Duplex minus.</i>	Cetera de Octava.
19	g	xiiii Kal.	De Octava. <i>Semiduplex.</i>	Comm. S. Agapeti Martyris.
20	A	xiii Kal.	S. Bernardi Abbatis. <i>Duplex minus.</i>	Comm. Octavæ.
21	b	xii Kal.	De Octava. <i>Semiduplex.</i>	
22	c	xi Kal.	Octava Assumptionis. <i>Duplex maius.</i>	Comm. S. Symphoriani Martyris.
23	d	x Kal.	Vigilia S. Bartholomæi Apostoli. <i>Simplex.</i>	Comm. SS. Timothei et Apollinaris Martyrum.
24	e	ix Kal.	S. Bartholomæi Apostoli. <i>Duplex maius.</i>	Comm. S. Audoeni Episcopi.
25	f	viii Kal.	S. Ludovici Regis Franciæ. <i>Duplex maius.</i>	
26	g	vii Kal.		
27	A	vi Kal.	SS. Georgii, Aurelii, Felicis, Nataliæ, et Liliosæ Martyrum. <i>Simplex.</i>	
28	b	v Kal.	S. Augustini Episcopi et Ecclesiæ Doctoris. <i>Duplex minus.</i>	Comm. S. Iuliani Martyris.
29	c	iiii Kal.	Decollatio S. Ioannis Baptistæ. <i>Duplex maius.</i>	Comm. S. Mederici Abbatis.
30	d	iii Kal.	S. Fiacrii Confessoris. <i>Semiduplex.</i>	Comm. SS. Felicis et Adaucti Martyrum.
31	e	ii Kal.		

¶ Dominica proxima post Festum S. Petri ad Vincula, fit Officium Susceptionis S. Crucis cum Comm. Dominicæ occurrentis.

¹ Si sit Sabbatum, Officium fit de S. Hippolyto, cum Comm. S. Claræ ad Laudes.

² Si sit Dominica, Officium fit de Susceptione S. Crucis.

KL. SEPTEMBER HABET DIES XXX.

1 f	Kal. Sep.	S. Lupi Episcopi Senonensis. <i>Semiduplex.</i>	Comm. S. Ægidii Abbatis.
2 g	iiii Non.	S. Lazari, a Christo suscitati. <i>Duplex minus.</i>	Comm. S. Antonini Apamiensis Martyris.
3 A	iii Non.		
4 b	ii Non.	S. Marcelli Martyris. <i>Simplex.</i>	
5 c	Non.		
6 d	viii Id.	S. Evurtii Episcopi. <i>Simplex.</i>	
7 e	vii Id.	S. Clodoaldi Confessoris. <i>Semiduplex.</i>	
8 f	vi Id.	NATIVITAS S. MARIÆ VIRGINIS. <i>Solemne maius.</i>	
9 g	v Id.	De Octava. <i>Semiduplex.</i>	Comm. S. Audomari Episcopi.
10 A	iiii Id.	De Octava. <i>Semiduplex.</i>	Comm. S. Nicolai Tolentinatis, Confessoris.
11 b	iii Id.	De Octava. <i>Semiduplex.</i>	
12 c	ii Id.	De Octava. <i>Semiduplex.</i>	
13 d	Id.	De Octava. <i>Semiduplex.</i>	
14 e	xviii Kal.	Oct. <i>Exaltatio Sanctæ Crucis.</i> <i>Duplex maius.</i>	Comm. Octavæ.
15 f	xvii Kal.	Octava Nativitatis Beatæ Mariæ. <i>Duplex minus.</i>	Comm. S. Nicomedis Martyris.
16 g	xvi Kal.	S. Cornelii et Cypriani Martyrum. <i>Semiduplex.</i>	Comm. SS. Euphemix, Lucix et Geminiani, Martyrum.
17 A	xv Kal.	S. Lamberti Episcopi et Martyris. <i>Simplex.</i>	
18 b	xiiii Kal.		
19 c	xiii Kal.		
20 d	xii Kal.	Vigilia S. Matthæi. <i>Simplex.</i>	
21 e	xi Kal.	S. Matthæi Apostoli et Evangelistæ. <i>Duplex maius.</i>	
22 f	x Kal.	SS. Mauricii et Sociorum Martyrum. <i>Semiduplex.</i>	
23 g	ix Kal.	S. Theclæ Virginis. <i>Semiduplex.</i>	Comm. S. Praxentii Martyris.
24 A	viii Kal.	SS. Andochii, Thyrsi et Felicis Martyrum. <i>Simplex.</i>	
25 b	vii Kal.	S. Firmini Episcopi et Martyris. <i>Simplex.</i>	
26 c	vi Kal.		
27 d	v Kal.	S. Cosmæ et Damiani Martyrum. <i>Semiduplex.</i>	Comm. S. Cerauni Episcopi Parisiensis.
28 e	iiii Kal.		
29 f	iii Kal.	S. Michaelis et omnium Angelorum. <i>Duplex maius.</i>	
30 g	ii Kal.	S. Hieronymi Presbyteri et Ecclesiæ Doctoris. <i>Duplex minus.</i>	

KL. OCTOBER HABET DIES XXXI.

1 A	Kal. Oct.	S. Remigii Episcopi.	<i>Semiduplex.</i>	Comm. S. Piaty Martyris.
2 b	vi Non.	SS. Angelorum Custodum.	<i>Duplex minus.</i>	Comm. S. Leodegarii Episcopi et Martyris.
3 c	v Non.			
4 d	iiii Non.	S. Francisci Confessoris.	<i>Semiduplex.</i>	
5 e	iii Non.	S. Aureæ Virginis.	<i>Semiduplex.</i>	
6 f	ii Non.	S. Brunonis Confessoris.	<i>Semiduplex.</i>	Comm. S. Fidei Virginis.
7 g	Non.	SS. Sergii et Bacchi Martyrum.	<i>Simplex.</i>	Comm. S. Marci Papæ.
8 A	viii Id.	Vigilia SS. Dionysii et Sociorum Martyrum.	<i>Simplex.</i>	Comm. S. Demetrii Martyris.
9 b	vii Id.	SS. MARTYRUM DIONYSII, RUSTICI ET ELEUTHERII.	<i>Solemne maius.</i>	
10 c	vi Id.	De Octava.	<i>Semiduplex.</i>	
11 d	v Id.	De Octava.	<i>Semiduplex.</i>	
12 e	iiii Id.	De Octava.	<i>Semiduplex.</i>	
13 f	iii Id.	De Octava.	<i>Semiduplex.</i>	
14 g	ii Id.	De Octava.	<i>Semiduplex.</i>	Comm. S. Callisti Papæ et Martyris.
15 A	Id.	De Octava.	<i>Semiduplex.</i>	Comm. S. Theresiæ Virginis.
16 b	xvii Kal. Nov.	Octava SS. Martyrum Dionysii, Rustici et Eleutherii.	<i>Duplex minus.</i>	
17 c	xvi Kal.	S. Cerbonii Episcopi.	<i>Simplex.</i>	
18 d	xv Kal.	S. Lucæ Evangeliste.	<i>Duplex maius.</i>	Comm. S. Hermelandi Abbatis.
19 e	xiiii Kal.	SS. Saviniani et Potentiani ac Sociorum Martyrum.	<i>Semiduplex.</i>	
20 f	xiii Kal.			
21 g	xii Kal.	S. Ursulæ et Sociarum Virginum et Martyrum.	<i>Semiduplex.</i>	Comm. S. Hilarionis Abbatis, et S. Celinæ Virginis.
22 A	xi Kal.	S. Melloni Episcopi.	<i>Simplex.</i>	
23 b	x Kal.			
24 c	ix Kal.	S. Maglorii Episcopi.	<i>Semiduplex.</i>	
25 d	viii Kal.	SS. Crispini et Crispiniani Martyrum.	<i>Simplex.</i>	
26 e	vii Kal.			
27 f	vi Kal.	Vigilia SS. Simonis et Iudæ Apostolorum.	<i>Simplex.</i>	
28 g	v Kal.	SS. Simonis et Iudæ Apostolorum.	<i>Duplex maius.</i>	Comm. S. Faronis Episcopi, et Translationis S. Genovefæ.
29 A	iiii Kal.			
30 b	iii Kal.	S. Lucani Martyris.	<i>Semiduplex.</i>	
31 c	ii Kal.	Vigilia Omnium Sanctorum.	<i>Simplex.</i>	Comm. S. Quintini Martyris.

KL. NOVEMBER HABET DIES XXX.

1 d	Kal. Nov.	FESTUM OMNIUM SANCTORUM. <i>Solemne maius.</i>
2 e	iiii Non.	<i>Comm. Omnium Fidelium Defunctorum. Duplex maius.</i>
3 f	iii Non.	<i>S. Marcelli Episcopi Parisiensis. Duplex maius.</i> Comm. Octavæ Omnium Sanctorum, et S. Eustachii et Soc. Martyrum.
4 g	ii Non.	S. Caroli Borromæi Episcopi. <i>Semiduplex.</i> Comm. Octavæ, et S. Clari Martyris.
5 A	Non.	De Octava. <i>Semiduplex.</i>
6 b	viii Id.	De Octava. <i>Semiduplex.</i> Comm. S. Leonardi Confessoris.
7 c	vii Id.	De Octava. <i>Semiduplex.</i>
8 d	vi Id.	Octava Omnium Sanctorum. <i>Duplex minus.</i> Comm. Quatuor Coronatorum Martyrum.
9 e	v Id.	S. Maturini Confessoris. <i>Semiduplex.</i> Comm. S. Theodori Martyris.
10 f	iiii Id.	S. Martini Papæ et Martyris. <i>Simplex.</i>
11 g	iii Id.	<i>S. Martini Episcopi. Duplex maius.</i>
12 A	ii Id.	De Octava. <i>Simplex.</i> Comm. S. Mennæ Martyris.
13 b	Id.	S. Gendulfi Episcopi. <i>Semiduplex.</i> Comm. Octavæ, et S. Brictii Episcopi.
14 c	xviii Kal.	Dec. De Octava. <i>Simplex.</i>
15 d	xvii Kal.	De Octava. <i>Simplex.</i> Comm. S. Eugenii Martyris, et S. Maclovii Episcopi.
16 e	xvi Kal.	De Octava. <i>Simplex.</i>
17 f	xv Kal.	S. Aniani Episcopi. <i>Semiduplex.</i> Comm. Octavæ.
18 g	xiiii Kal.	Octava S. Martini. <i>Semiduplex.</i>
19 A	xiii Kal.	S. Elizabeth Viduæ. <i>Simplex.</i>
20 b	xii Kal.	
21 c	xi Kal.	Præsentatio B. Mariæ Virginis. <i>Duplex minus.</i> Comm. S. Columbani Abbatis.
22 d	x Kal.	S. Cæcilie Virginis et Martyris. <i>Semiduplex.</i>
23 e	ix Kal.	S. Clementis Papæ et Martyris. <i>Semiduplex.</i> Comm. S. Felicitatis Martyris.
24 f	viii Kal.	S. Severini Confessoris. <i>Semiduplex.</i> Comm. S. Chrysogoni Martyris.
25 g	vii Kal.	S. Catharinæ Virginis et Martyris. <i>Duplex minus.</i>
26 A	vi Kal.	¹ S. Genovesæ de Miraculo Ardentium. <i>Semiduplex.</i> Comm. S. Marcelli Episcopi, et S. Lini Papæ et Martyris.
27 b	v Kal.	SS. Vitalis et Agricolæ Martyrum. <i>Simplex.</i>
28 c	iiii Kal.	² Comm. S. Saturnini Martyris.
29 d	iii Kal.	Vigilia S. Andreæ Apostoli et Martyris. <i>Simplex.</i> Comm. S. Saturnini Martyris.
30 e	ii Kal.	<i>S. Andreæ Apostoli et Martyris. Duplex maius.</i>

¹ On p. 199 Nov. 26 has a simple commemoration for S. Geneviève at Second Vespers; but on pp. 514-516 (vol. ii) Nov. 26 contains the Office for the whole day, with commemorations as above, and also of SS. Vitalis and Agricola at Second Vespers.

² On p. 200 S. Saturninus is commemorated on the 28th, and there is no mention of any Vigil of St. Andrew on the 29th; but on p. 517 he is commemorated on the 29th, being the Vigil of St. Andrew.

KL. DECEMBER HABET DIES XXXI.

1 f	Kal. Dec.	S. Eligii Episcopi.	<i>Semiduplex.</i>
2 g	iiii Non.	Comm. S. Bibianæ Virginis et Martyris.	
3 A	iii Non.	Comm. S. Francisci Xaverii.	
4 b	ii Non.	Festum SS. Reliquiarum.	<i>Duplex minus.</i> Comm. S. Barbaræ.
5 c	Non.		
6 d	viii Id.	S. Nicolai Episcopi.	<i>Duplex minus.</i>
7 e	vii Id.	Comm. S. Faræ Virginis.	
8 f	vi Id.	CONCEPTIO B. MARIE VIRGINIS.	<i>Solemne minus.</i>
9 g	v Id.		
10 A	iiii Id.	Comm. S. Fusciani et Victorici Martyrum.	
11 b	iii Id.	Comm. S. Damasi Papæ et Confessoris.	
12 c	ii Id.	Comm. S. Iudoci Confessoris.	
13 d	Id.	S. Lucie Virginis et Martyris.	<i>Semiduplex.</i>
14 e	xix Kal.	Ian. Comm. S. Nicasii et Sociorum Martyrum.	
15 f	xviii Kal.	Comm. S. Maximini Abbatis.	
16 g	xvii Kal.		
17 A	xvi Kal.		
18 b	xv Kal.		
19 c	xiiii Kal.		
20 d	xiii Kal.		
21 e	xii Kal.	S. Thomæ Apotosli.	<i>Duplex maius.</i>
22 f	xi Kal.		
23 g	x Kal.	Comm. S. Columbæ Virginis et Martyris.	
24 A	ix Kal.	Vigilia Nativitatis Domini.	<i>Semiduplex.</i>
25 b	viii Kal.	NATIVITAS DOMINI.	<i>ANNUALE.</i>
26 c	vii Kal.	S. STEPHANI PROTOMARTYRIS.	<i>Solemne minus.</i> Comm. Nativitatis Dni.
27 d	vi Kal.	S. Ioannis Apostoli et Evangelistæ.	<i>Duplex maius.</i> Comm. Octavarum.
28 e	v Kal.	SS. Innocentium.	<i>Duplex minus.</i> Comm. Octavarum.
29 f	iiii Kal.	S. Thomæ Cantuariensis Episcopi et Martyris.	<i>Semiduplex.</i> Comm. Octavarum.
30 g	iii Kal.		
31 A	ii Kal.	S. Silvestri Papæ.	<i>Semiduplex.</i>

TABULA DISTRIBUTIONIS

	Dominica.	Feria II.	Feria III.
AD MATUTINUM ...	1 2 3 6 7 8 9	26 27 28 29 30 31	38 39 40 41 43
AD LAUDES ...	92 99 Benedicite omnia opera	5 62 66 Confitebor tibi	42 148 149 150 Ego dixi
AD PRIMAM ...	53 118 Beati 118 Retribue	117 23 10	24 44
AD TERTIAM ...	118 Legem 118 Memor 118 Bonitatem	32 33	45 46 47
AD SEXTAM ...	118 Defecit 118 Quomodo 118 Iniquos	34 [35] ¹	48 49
AD NONAM ...	118 Mirabilia 118 Clamavi 118 Principes	36	51 13 14 15
AD VESPERAS ...	109 110 111 112 113	114 115 116 119 120	121 122 123 124 125
AD COMPLETORIUM	4 30, v. 1-6 50 133	11 12 37	16 18 19

Psalm 35 does not occur in all the copies. See above, p. xxv.

PSALTERII COLBERTINAE.

Feria IV.	Feria V.	Feria VI.	Sabbato.
52	68	80	97
54	69	81	98
55	77	82	100
56		83	101
57		84	102
58		85	
		86	
50	89	142	91
64 Exultavit cor	Cantemus Dno.	Dne. audiui	Audite caeli.
25	22	21	103
59	70	87	
60			
61	71	88	104
63	72		
65			
67	73	93	105
	74	95	
17	75	96	106
	76	108	
126	131	137	143
127	132	138	144
128	134	139	
129			
130			
20	135	107	145
78	136	140	146
79		141	147

BREVIARIUM COLBERTINUM.

[BREVIARIUM COLBERTINUM]

PSALTERIUM DISPOSITUM PER HEBDOMADAM.

DOMINICA AD MATUTINUM.

Psalmus 1.

[B]Eatus vir qui non abiit ...
et iter impiorum peribit.

Gloria Patri, et Filio, et
Spiritui sancto,

Sicut erat in principio, et nunc,
et semper, et in sæcula sæcu-
lorum. Amen.

*Sic Gloria Patri etc. dicitur in
fine omnium Psalmorum et
Canticorum, nisi aliter notetur.*

Psalmus 2.

Q Uare fremuerunt Gentes ...
qui confidunt in eo.

Psalmus 3.

D Omine, quid multiplicati ...
benedictio tua.

Psalmus 6.

D Omine, ne in furore tuo ...
erubescant valde velociter.

Psalmus 7.

D Omine Deus meus ... psal-
lam nomini Domini altis-
simi.

Psalmus 8.

D Omine Dominus noster ...
nomen tuum in universa
terra!

COLBERT.

Psalmus 9.

C Onfitebor tibi Domine ...
homo super terram.

AD LAUDES.

Psalmus 92.

D Ominus regnavit, decorem...
in longitudinem dierum.

Psalmus 99.

J Ubilate Deo omnis terra...
generationem veritas ejus.

Canticum trium puerorum.

Danielis 3.

B Eedicite omnia opera Domi-
ni Domino : laudate et su-
perexaltate eum in sæcula.

Benedicite angeli Domini Do-
mino : benedicite cæli Domino.

Benedicite aquæ omnes quæ
super cælos sunt Domino : bene-
dicite omnes virtutes Domini
Domino.

Benedicite sol et luna Domino:
benedicite stellæ cæli Domino.

Benedicite omnis imber et ros
Domino : benedicite omnes
spiritus Dei Domino.

Benedicite ignis et æstus Do-
mino : benedicite frigus et æstus
Domino.

Benedicite rores et pruina Do-

B

mino : benedicite gelu et frigus Domino.

Benedicite glacies et nives Domino : benedicite noctes et dies Domino.

Benedicite lux et tenebræ Domino : benedicite fulgura et nubes Domino.

Benedicat terra Dominum : laudet et superexaltet eum in sæcula.

Benedicite montes et colles Domino : benedicite universa germinantia in terra Domino.

Benedicite fontes Domino : benedicite maria et flumina Domino.

Benedicite cete et omnia quæ moventur in aquis Domino : benedicite omnes volucres cæli Domino.

Benedicite omnes bestię et pecora Domino : benedicite filii hominum Domino.

Benedicat Israel Dominum : laudet et superexaltet eum in sæcula.

Benedicite sacerdotes Domini Domino : benedicite servi Domini Domino.

Benedicite spiritus et animæ justorum Domino : benedicite sancti et humiles corde Domino.

Benedicite Anania, Azaria, Misael, Domino : laudate et superexaltate eum in sæcula.

Benedicamus Patrem et Filium cum sancto Spiritu : laudemus et superexaltemus eum in sæcula.

Benedictus es Domine in firmamento cæli : et laudabilis, et gloriosus, et superexaltatus in sæcula.

Hic non dicitur Gloria Patri.

AD PRIMAM.

Psalmus 53.

DEus in nomine tuo ... despexit oculus meus.

Psalmus 118.

BEati immaculati ... non obliviscar sermones tuos.

RETribue servo tuo ... cū dilatasti cor meum.

Symbolum S. Athanasii.

QUicunque vult salvus esse, ante omnia opus est ut teneat catholicam fidem :

Quam nisi quisque integram inviolatamque servaverit, absque dubio in æternum peribit.

Fides autem catholica hæc est, ut unum Deum in Trinitate, et Trinitatem in unitate veneremur ;

Neque confundentes personas, neque substantiam separantes.

Alia est enim persona Patris, alia Filii, alia Spiritus sancti.

Sed Patris et Filii et Spiritus sancti una est divinitas, æqualis gloria, coæterna majestas.

Qualis Pater, talis Filius, talis Spiritus sanctus.

Increatus Pater, increatus Filius, increatus Spiritus sanctus.

Immensus Pater, immensus Filius, immensus Spiritus sanctus.

Æternus Pater, æternus Filius, æternus Spiritus sanctus.

Et tamen non tres æterni, sed unus æternus :

Sicut non tres increati, nec tres immensi ; sed unus increatus, et unus immensus.

Similiter omnipotens Pater, omnipotens Filius, omnipotens Spiritus sanctus :

Et tamen non tres omnipotentes ; sed unus omnipotens.

Ita Deus Pater, Deus Filius, Deus Spiritus sanctus :

Et tamen non tres Dii ; sed unus est Deus.

Ita Dominus Pater, Dominus Filius, Dominus Spiritus sanctus :

Et tamen non tres Domini ; sed unus est Dominus.

Quia sicut singillatim unamquamque personam Deum ac Dominum confiteri Christianâ veritate compellimur ; ita tres Deos aut Dominos dicere Catholicâ religione prohibemur.

Pater à nullo est factus, nec creatus, nec genitus.

Filius à Patre solo est, non factus, nec creatus ; sed genitus.

Spiritus sanctus à Patre et Filio, non factus, nec creatus, nec genitus ; sed procedens.

Unus ergo Pater ; non tres Patres : unus Filius ; non tres Filii : unus Spiritus sanctus ; non tres Spiritus sancti.

Et in hac Trinitate nihil prius aut posterius, nihil majus aut minus ; sed totæ tres personæ coæternæ sibi sunt et coæquales.

Ita ut per omnia, sicut jam suprâ dictum est, et Unitas in Trinitate, et Trinitas in Unitate veneranda sit.

Qui vult ergo salvus esse, ita de Trinitate sentiat.

Sed necessarium est ad æternam salutem, ut incarnationem quoque Domini nostri Jesu Christi fideliter credat.

Est ergo fides recta, ut credamus et confiteamur quia Dominus noster Jesus Christus Dei Filius, Deus et homo est.

Deus est ex substantia Patris ante sæcula genitus ; et homo est ex substantia matris in sæculo natus.

Perfectus Deus ; perfectus homo, ex anima rationali et humana carne subsistens.

Æqualis Patri secundum divinitatem ; minor Patre secundum humanitatem.

Qui licet Deus sit et homo ; non duo tamen, sed unus est Christus.

Unus autem non conversione divinitatis in carnem, sed assumptione humanitatis in Deum.

Unus omnino non confusione substantiæ, sed unitate personæ.

Nam sicut anima rationalis et caro, unus est homo ; ita Deus et homo, unus est Christus :

Qui passus est pro salute nostra ; descendit ad inferos ; tertia die resurrexit à mortuis ;

Ascendit ad cælos ; sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis ; inde venturus est judicare vivos et mortuos.

Ad cujus adventum omnes homines resurgere habent cum corporibus suis, et reddituri sunt de factis propriis rationem :

Et qui bona egerunt, ibunt in vitam æternam ; qui verò mala, in ignem æternum.

Hæc est fides catholica ; quam nisi quisque fideliter firmiterque crediderit, salvus esse non poterit. Gloria Patri.

AD TERTIAM.

Ex Psalmo 118.

L Egem pone mihi ... in justificationibus tuis.

Memor esto verbi tui ... justificationes tuas doce me.

Bonitatem fecisti ... ut non confundar.

AD SEXTAM.

Ex Psalmo 118.

Defecit in salutare tuum ... mandatum tuum nimis.

Quomodo dilexi legem ... propter retributionem.

Iniquos odio habui ... viam iniquam odio habui.

AD NONAM.

Ex Psalmo 118.

Mirabilia testimonia ... intellectum da mihi, et vivam.

Clamavi in toto corde meo ... judicia justitiæ tuæ.

Principes persecuti sunt ... quia mandata tua non sum oblitus.

AD VESPERAS.

Psalmus 109.

Dixit Dominus Domino meo ... bibet: propterea exaltabit caput.

Psalmus 110.

Confitebor tibi Domine ... manet in sæculum sæculi.

Psalmus 111.

Beatus vir qui timet ... desiderium peccatorum peribit.

Psalmus 112.

Laudate pueri Dominum ... matrem filiorum lætantem.

Psalmus 113.

In exitu Israel de Ægypto ... usque in sæculum.

AD COMPLETORIUM.

Psalmus 4.

Cum invocarem exaudivit me Deus ... in spe constituisti me.

Ex Psalmo 30.

In te Domine speravi ... redemisti me Domine Deus veritatis.

Psalmus 90.

Qui habitat in adjutorio Altissimi ... ostendam illi salutare meum.

Psalmus 133.

Ecce nunc benedicite Dominum ... qui fecit cælum et terram.

FERIA II. AD MATUTINUM.

Psalmus 26.

Dominus illuminatio mea ... confortetur cor tuum, et sustine Dominum.

Psalmus 27.

Ad te Domine clamabo ... extolle eos usque in æternum.

Psalmus 28.

Afferte Domino filii Dei ... Dominus benedicet populo suo in pace.

Psalmus 29.

Exaltabo te Domine ... in æternum confitebor tibi.

Psalmus 30.

In te Domine speravi ... omnes qui speratis in Domino.

Psalmus 31.

BEati quorum remissæ sunt
iniquitates ... et gloriamini
omnes recti corde.

AD LAUDES.

Psalmus 5.

Verba mea auribus ... volun-
tatis tuæ coronasti nos.

Psalmus 62.

DEus, Deus meus ... quia
obstructum est os loquen-
tium iniqua.

Non dicitur, Gloria Patri.

Psalmus 66.

DEus misereatur nostri ...
metuant eum omnes fines
terræ.

Canticum Isaïæ. Cap. 12.

Confitebor tibi, Domine ...
magnus in medio tui sanctus
Israël.

AD PRIMAM.

Psalmus 117.

Confitemini Domino quoniam
bonus ... in sæculum miseri-
cordia ejus.

Psalmus 23.

Domini est terra ... ipse est
Rex gloriæ.

Psalmus 10.

IN Domino confido ... æqui-
tatem vidit vultus ejus.

AD TERTIAM.

Psalmus 32.

Exultate justi in Domino ...
quemadmodum speravimus
in te.

Psalmus 33.

Benedicam Dominum in omni
tempore ... omnes qui sper-
ant in eo.

AD SEXTAM.

Psalmus 34.

Judica Domine nocentes me
... tota die laudem tuam.

AD NONAM.

Psalmus 36.

Noli æmulari in malignanti-
bus ... quia speraverunt in
eo.

AD VESPERAS.

Psalmus 114.

Dilexi, quoniam exaudiet ...
Placebo Domino in regione
vivorum.

Psalmus 115.

Credidi, propter quod locutus
sum ... in medio tui Jeru-
salem.

Psalmus 116.

Laudate Dominum omnes
gentes ... manet in æter-
num.

Psalmus 119.

AD Dominum cùm tribularer
... impugnabant me gratis.

Psalmus 120.

Levavi oculos meos in montes
... usque in sæculum.

AD COMPLETORIUM.

Psalmus 11.

Salvum me fac Domine ...
multiplicasti filios hominum.

Psalmus 12.

Usquequò Domine obli-
visceris ... psallam nomini
Domini altissimi.

Psalmus 37.

Domine ne in furore tuo ...
Domine Deus salutis meæ.

FERIA III. AD MATUTINUM.

Psalmus 38.

Dixi; Custodiam vias meas ...
ampliùs non ero.

Psalmus 39.

Expectans expectavi Domi-
num ... Deus meus ne tar-
daveris.

Psalmus 40.

Beatus qui intelligit super
egenum ... et usque in
sæculum: fiat, fiat.

Psalmus 41.

Quemadmodum desiderat cer-
vus ad fontes ... et Deus
meus.

Psalmus 43.

Deus auribus nostris audivi-
mus ... redime nos propter
nomen tuum.

AD LAUDES.

Psalmus 42.

Judica me Deus ... et Deus
meus.

Psalmus 148.

Laudate Dominum de cælis
... populo appropinquanti
sibi.

Non dicitur Gloria Patri.

Psalmus 149.

Cantate Domino canticum
novum laus ejus ... gloria
hæc est omnibus sanctis ejus.
Non dicitur Gloria Patri.

Psalmus 150.

Laudate Dominum in sanctis
ejus ... omnis spiritus laudet
Dominum.

Canticum Ezechiæ. Isaïæ 38.

Ego dixi: In dimidio dierum
... diebus vitæ nostræ in
domo Domini.

AD PRIMAM.

Psalmus 24.

Ad te Domine levavi animam
meam ... ex omnibus tri-
bulationibus suis.

Psalmus 44.

Eructavit cor meum ... in
sæculum sæculi.

AD TERTIAM.

Psalmus 45.

Deus noster refugium et virtus
... susceptor noster Deus
Jacob.

Psalmus 46.

Omnes gentes plaudite mani-
bus ... vehementer elevati
sunt.

Psalmus 47.

Magnus Dominus, et lauda-
bilis nimis ... ipse reget nos
in sæcula.

AD SEXTAM.

Psalmus 48.

Audite hæc omnes gentes ...
et similis factus est illis.

Psalmus 49.

DEus deorum Dominus locutus est ... ostendam illi salutare Dei.

AD NONAM.

Psalmus 51.

Quid gloriaris in malitia ... in conspectu sanctorum tuorum.

Psalmus 13.

Dixit insipiens in corde suo ... exultabit Jacob, et lætabitur Israel.

Psalmus 14.

Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo ... non movebitur in æternum.

Psalmus 15.

Conserva me Domine ... in dextera tua usque in finem.

AD VESPERAS.

Psalmus 121.

Lætatus sum in his quæ dicta sunt ... quæsiivi bona tibi.

Psalmus 122.

Ad te levavi oculos meos ... opprobrium abundantibus et despectio superbis.

Psalmus 123.

Nisi quia Dominus ... qui fecit cælum et terram.

Psalmus 124.

Qui confidunt in Domino ... pax super Israel.

Psalmus 125.

In convertendo Dominus captivitatem ... portantes manipulos suos.

AD COMPLETORIUM.

Psalmus 16.

Exaudi Domine justitiam meam ... cum apparuerit gloria tua.

Psalmus 18.

Cæli enarrant gloriam Dei ... adjutor meus, et redemptor meus.

Psalmus 19.

Exaudiat te Dominus ... in die qua invocaverimus te.

FERIA IV. AD MATUTINUM.

Psalmus 52.

Dixit insipiens in corde suo ... exultabit Jacob, et lætabitur Israel.

Psalmus 54.

Exaudi Deus orationem meam ... sperabo in te Domine.

Psalmus 55.

Miserere mei Deus, quoniam conculcavit me homo ... in lumine viventium.

Psalmus 56.

Miserere mei Deus, miserere mei ... omnem terram gloria tua.

Psalmus 57.

Si verè utique justitiam ... Deus judicans eos in terra.

Psalmus 58.

Eripe me de inimicis meis ... Deus meus misericordia mea.

AD LAUDES.

Psalmus 50.

Miserere mei Deus, secundùm magnam misericordiam

tuam ... super altare tuum
vitulos.

Psalmus 64.

TE decet hymnus Deus in
Sion ... etenim hymnum
dicent.

Canticum Annæ. I. Reg. 2.

EXultavit cor meum ... sub-
limabit cornu Christi sui.

AD PRIMAM.

Psalmus 25.

JUDICA me Domine ... in eccle-
siis benedicam te Domine.

Psalmus 59.

DEUS repulisti nos ... ad
nihilum deducet inimicos
nostros.

Psalmus 60.

EXaudi Deus deprecationem
meam ... vota mea de die
in diem.

AD TERTIAM.

Psalmus 61.

NONNE Deo subjecta erit ...
reddes unicuique juxta
opera sua.

Psalmus 63.

EXaudi Deus orationem meam
... laudabuntur omnes recti
corde.

Psalmus 65.

JUBILATE Deo omnis terra ...
misericordiam suam à me.

AD SEXTAM.

Psalmus 67.

EXurgat Deus, et dissipentur
inimici ejus ... benedictus
Deus.

AD NONAM.

Psalmus 17.

DILIGAM te Domine ... semini
ejus usque in sæculum.

AD VESPERAS.

Psalmus 126.

NISI Dominus ædificaverit
domum ... loquetur inimicis
suis in porta.

Psalmus 127.

BEATI omnes qui timent
Dominum ... pacem super
Israel.

Psalmus 128.

SÆPE expugnaverunt me ...
benediximus vobis in nomine
Domini.

Psalmus 129.

DE profundis clamavi ad te ...
ex omnibus iniquitatibus
ejus.

Psalmus 130.

DOMINE, non est exaltatum
cor meum ... ex hoc nunc
et usque in sæculum.

AD COMPLETORIUM.

Psalmus 20.

DOMINE, in virtute tua læ-
tabitur Rex ... psallemus
virtutes tuas.

Psalmus 78.

DEUS venerunt gentes in
hereditatem tuam ... annun-
tiabimus laudem tuam.

Psalmus 79.

QUI regis Israel intende ...
ostende faciem tuam, et
salvi erimus.

FERIA V. AD MATUTINUM.

*Psalmus 68.***S**alvum me fac Deus ... habitabunt in ea.*Psalmus 69.***D**eus in adjutorium meum intende ... Domine ne moreris.*Psalmus 77.***A**t tendite popule meus ... in intellectibus manuum suarum deduxit eos.

AD LAUDES.

*Psalmus 89.***D**omine refugium factus es ... opus manuum nostrarum dirige.*Canticum Moysi. Exodi 15.***C**antemus Domino: gloriose enim magnificatus est ... per siccum in medio ejus.

AD PRIMAM.

*Psalmus 22.***D**ominus regit me ... in longitudinem dierum.*Psalmus 70.***I**n te Domine speravi ... qui quærunt mala mihi.

AD TERTIAM.

*Psalmus 71.***D**eus judicium tuum regi da ... omnis terra: fiat, fiat.*Psalmus 72.***Q**uam bonus Israel Deus ... in portis filiæ Sion.

AD SEXTAM.

*Psalmus 73.***U**t quid Deus repulisti in finem ... qui te oderunt ascendit semper.*Psalmus 74.***C**onfitebimur tibi Deus ... exaltabuntur cornua justi.

AD NONAM.

*Psalmus 75.***N**otus in Judæa Deus ... terribili apud reges terræ.*Psalmus 76.***V**oce mea ad Dominum clamavi ... in manu Moysi et Aaron.

AD VESPERAS.

*Psalmus 131.***M**emento Domine David ... super ipsum autem efflorescit sanctificatio mea.*Psalmus 132.***E**cce quàm bonum et quàm jucundum ... vitam usque in sæculum.*Psalmus 134.***L**audate nomen Domini ... qui habitat in Jerusalem.

AD COMPLETORIUM.

*Psalmus 135.***C**onfitemini Domino quoniam bonus ... quoniam in æternum misericordia ejus.*Psalmus 136.***S**uper flumina Babylonis ... allidet parvulos tuos ad petram.

FERIA VI. AD MATUTINUM.

*Psalmus 80.***E**Xultate Deo adjutori nostro
... melle saturavit eos.*Psalmus 81.***D**Eus stetit in synagoga
deorum ... tu hereditabis
in omnibus gentibus.*Psalmus 82.***D**Eus, quis similis erit tibi ...
tu solus Altissimus in omni
terra.*Psalmus 83.***Q**Uam dilecta tabernacula tua
... beatus homo qui sperat
in te.*Psalmus 84.***B**ENEDIXISTI Domine terram
tuam ... ponet in via gressus
suos.*Psalmus 85.***I**Nclina Domine aurem tuam
... et consolatus es me.*Psalmus 86.***F**UNDAMENTA ejus in montibus
sanctis ... habitatio est in te.

AD LAUDES.

*Psalmus 142.***D**OMINE exaudi orationem
meam ... quoniam ego
servus tuus sum.*Canticum Habacuc. Cap. 3.***D**OMINE audiavi auditionem
tuam ... victor in psalmis
canentem.

AD PRIMAM.

*Psalmus 21.***D**EUS Deus meus respice in
me ... quem fecit Dominus.*Psalmus 87.***D**OMINE Deus salutis meæ
... notos meos à miseria.

AD TERTIAM.

*Psalmus 88.***M**ISERICORDIAS Domini in
æternum cantabo ...
Benedictus Dominus in æter-
num: fiat, fiat.

AD SEXTAM.

*Psalmus 93.***D**EUS ultionum Dominus ...
disperdet illos Dominus
Deus noster.*Psalmus 95.***C**ANTATE Domino canticum
novum cantate Domino ...
populos in veritate sua.

AD NONAM.

*Psalmus 96.***D**OMINUS regnavit, exultet
terra ... confitemini me-
morie sanctificationis ejus.*Psalmus 108.***D**EUS laudem meam ne
tacueris ... persequentibus
animam meam.

AD VESPERAS.

*Psalmus 137.***C**ONFITEBOR tibi Domine in
toto corde meo . . . opera
manuum tuarum ne despicias.*Psalmus 138.***D**OMINE probasti me ... deduc
me in via æterna.

Psalmus 139.

ERipe me Domine ab homine malo ... habitabunt recti cum vultu tuo.

AD COMPLETORIUM.

Psalmus 107.

Paratum cor meum Deus ... ad nihilum deducet inimicos nostros.

Psalmus 140.

Domine clamavi ad te ... singulariter sum ego, donec transeam.

Psalmus 141.

Voce mea ad Dominum clamavi ... me expectant iusti, donec retribuas mihi.

SABBATO AD MATUTINUM.

Psalmus 97.

Cantate Domino canticum novum quia mirabilia ... et populos in æquitate.

Psalmus 98.

Dominus regnavit, irascantur populi ... quoniam sanctus Dominus Deus noster.

Psalmus 100.

Miseri cordiam et iudicium cantabo tibi ... omnes operantes iniquitatem.

Psalmus 101.

Domine exaudi orationem meam ... semen eorum in sæculum dirigetur.

Psalmus 102.

Benedic anima mea Domino ... dominationis ejus benedic anima mea Domino.

AD LAUDES.

Psalmus 91.

Bonum est confiteri Domino ... non est iniquitas in eo.

Canticum Moysi. Deut. 32.

Audite cæli quæ loquor ... propitius erit terræ populi sui.

AD PRIMAM.

Psalmus 103.

Benedic anima mea Domino ... ita ut non sint: benedic anima mea Domino.

AD TERTIAM.

Psalmus 104.

Confitemini Domino, et invocate nomen ejus ... legem ejus requirant.

AD SEXTAM.

Psalmus 105.

Confitemini Domino quoniam bonus ... dicet omnis populus: fiat, fiat.

AD NONAM.

Psalmus 106.

Confitemini Domino quoniam bonus ... intelliget misericordias Domini?

AD VESPERAS.

Psalmus 143.

Benedictus Dominus Deus meus ... beatus populus cujus Dominus Deus ejus.

Psalmus 144.

EXaltabo te Deus meus Rex
... et in sæculum sæculi.

AD COMPLETORIUM.

Psalmus 145.

LAuda anima mea Dominum
... in generationem et generationem.

Psalmus 146.

LAudate Dominum, quoniam
bonus est psalmus ... super
misericordia ejus.

Psalmus 147.

LAuda Jerusalem Dominum
... judicia sua non manifestavit eis.

COMMUNE DE TEMPORE.

COMMUNE PER ANNUM.

AD MATUTINUM.

[A] Peri Domine os meum ad benedicendum nomen sanctum tuum : munda quoque cor meum ab omnibus vanis, perversis, et alienis cogitationibus : intellectum illumina, affectum inflamma ; ut dignè, attentè, ac devotè hoc officium recitare valeam, et exaudiri merear ante conspectum divinæ majestatis tuæ : Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Domine, in unione illius divinæ intentionis, qua ipse in terris laudes Deo persolvisti, has tibi horas persolvo.

Pater noster qui es in cælis, sanctificetur nomen tuum : adveniat regnum tuum : fiat voluntas tua sicut in cælo et in terra : panem nostrum quotidianum da nobis hodie ; et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris : Et ne nos inducas in tentationem ; sed libera nos à malo. Amen.

A Ve Maria, gratiâ plena : Dominus tecum : benedicta tu in mulieribus ; et benedictus fructus ventris tui Jesus. Sancta Maria, mater Dei, ora pro nobis peccatoribus nunc et in hora mortis nostræ. Amen.

Credo in Deum, Patrem omnipotentem, creatorem cæli et terræ : Et in Jesum Christum, filium ejus unicum, Dominum nostrum ; qui conceptus est de Spiritu sancto, natus ex Maria Virgine, passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, et sepultus ; descendit ad inferos, tertia die resurrexit à mortuis, ascendit ad cælos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis, inde venturus est judicare vivos et mortuos. Credo in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam Catholicam, sanctorum communionem, remissionem peccatorum, carnis resurrectionem, vitam æternam. Amen.

Domine labia mea aperies.
Resp. Et os meum annuntiabit laudem tuam.

℣. Deus in adjutorium meum intende.

℟. Domine ad adjuvandum me festina. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto, sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in sæcula sæculorum. Amen. Alleluia.

A Septuagesima usque ad Pascha non dicitur Alleluia ; sed ejus loco dicitur, Laus tibi, Domine, rex æternæ gloriæ.

Invitatorium. Dominum, qui fecit nos, venite adoremus.

Repetitur, Dominum, qui fecit nos, venite adoremus.

Psalmus 94.

Venite, exultemus Domino, jubilemus Deo, salutari nostro, præoccupemus faciem ejus in confessione, et in psalmis jubilemus ei.

Quoniam Deus magnus Dominus, et Rex magnus super omnes Deos: quoniam non repellet Dominus plebem suam: quia in manu ejus sunt omnes fines terræ, et altitudines montium ipse conspicit.

Quoniam ipsius est mare, et ipse fecit illud, et aridam fundaverunt manus ejus: venite, adoremus, et procidamus ante Deum, ploremus coram Domino qui fecit nos; quia ipse est Dominus Deus noster, nos autem populus ejus, et oves pascuæ ejus.

Hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra, sicut in exacerbatione secundum diem tentationis in deserto; ubi tentaverunt me patres vestri, probaverunt et viderunt opera mea.

Quadraginta annis proximus fui generationi huic, et dixi: semper hi errant corde; ipsi verò non cognoverunt vias meas, quibus juravi in ira mea, si introibunt in requiem meam.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto, sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in sæcula sæculorum. Amen.

Invitatorium. Dominum, qui fecit nos, venite adoremus.

Hymnus.

Nocte surgentes vigilemus omnes,
Semper in psalmis meditemur,
atque

Voce concordi Domino canamus
Dulciter hymnos.

Ut pio Regi pariter canentes,
Cum suis sanctis mereamur
aulam

Ingredi cæli, simul et perennem
Ducere vitam.

Præstet hoc nobis Deitas
beata

Patris, ac Nati, pariterque
sancti

Spiritus; cujus resonat per
omnem

Gloria mundum. Amen.

In Dominicis inchoatur Antiphona, Servite Domino.

In Feriis Antiphona, In matutinis.

Psalmi, ut in Psalterio.

Post Psalmos, in Dominicis dicitur Antiphona, Servite Domino in timore, et exultate ei cum tremore.

In Feriis Antiph. In matutinis, Domine, meditabor in te, quia fuisti adjutor meus.

Ÿ. Memor fui nocte nominis tui Domine.

℞. Et custodivi legem tuam.

Pater noster etc. Et ne nos inducas in tentationem.

Resp. Sed libera nos à malo.

Absolutio.

EXaudi Domine Jesu Christe preces servorum tuorum, et miserere nobis, qui cum Patre et Spiritu sancto vivis et regnas in sæcula sæculorum. ℞. Amen.

Ÿ. Jube domne benedicere.

Benedictio I. Benedictione perpetua benedicat nos Pater æternus.
Resp. Amen.

Prima Lectio, de Scriptura occurrente.

In fine omnium Lectionum additur, Tu autem Domine miserere nostri. *Resp.* Deo gratias.

Post primam Lectionem immediate dicitur Ÿ. Jube domne benedicere.

Benedictio II. Unigenitus Dei Filius nos benedicere et adjuvare dignetur. *Resp.* Amen.

Secunda Lectio, de Scriptura occurrente.

Post secundam Lectionem immediate dicitur Ÿ. Jube domne benedicere.

Benedictio III. Spiritus sancti gratia illuminet sensus et corda nostra. *Resp.* Amen.

Tertia Lectio, de Scriptura occurrente.

Post tertiam Lectionem Hymnus sequens dicitur diebus Dominicis (præter quàm in Adventu, et à Septuagesima usque ad Pascha) et diebus Festis, etiam simplicibus: In Feriali autem Officio non dicitur, nisi tempore Paschali.

Hymnus SS. Ambrosii et Augustini.

TE Deum laudamus, te Domine confitemur.

Te æternum Patrem omnis terra veneratur.

Tibi omnes Angeli, tibi cæli et universæ Potestates,

Tibi Cherubim et Seraphim incessabili voce proclamant:

Sanctus,

Sanctus,

Sanctus, Dominus Deus sabaoth.

Pleni sunt cæli et terra majestatis gloriæ tuæ.

Te gloriosus Apostolorum chorus,

Te Prophetarum laudabilis numerus,

Te Martyrum candidatus laudat exercitus.

Te per orbem terrarum sancta confitetur Ecclesia,

Patrem immensæ majestatis; Venerandum tuum, verum, et unicum Filium;

Sanctum quoque Paraclitum Spiritum.

Tu Rex gloriæ, Christe.

Tu Patris sempiternus es Filius.

Tu ad liberandum suscepturus hominem, non horruisti Virginis uterum.

Tu devicto mortis aculeo, aperuisti credentibus regna cælorum.

Tu ad dexteram Dei sedes in gloria Patris.

Judex crederis esse venturus.

Te ergo quæsumus, famulis tuis subveni, quos pretioso sanguine redemisti.

Æterna fac cum Sanctis tuis in gloria numerari.

Salvum fac populum tuum Domine, et benedice hereditati tuæ.

Et rege eos, et extolle illos usque in æternum.

Per singulos dies benedicimus te:

Et laudamus nomen tuum in sæculum et in sæculum sæculi.

Dignare Domine die isto sine peccato nos custodire.

Miserere nostri Domine, miserere nostri.

Fiat misericordia tua, Domine,
super nos, quemadmodum spera-
vimus in te.

In te, Domine, speravi: non
confundar in æternum.

AD LAUDES.

DEus in adiutorium meum
intende.

Resp. Domine ad adjuvandum
me festina. Gloria Patri, et Filio,
et Spiritui sancto, sicut erat in
principio, et nunc, et semper, et
in sæcula sæculorum. Amen.
Alleluia. *Vel à Septuagesima
ad Pascha:* Laus tibi, Domine,
rex æternæ gloriæ.

*In Dominicis inchoatur Anti-
phona, Alleluia.*

In Feriis Antiph. Jubilate.

Psalmi, ut in Psalterio.

*Post Psalmos, in Dominicis
dicitur Antiphona, Alleluia,
alleluia, alleluia.*

*In Feriis Antiph. Jubilate
Deo omnis terra, cantate, et
exultate, et psallite.*

Hymnus.

ECce jam noctis tenuatur um-
bra,

Lux et auroræ rutilans co-
ruscat:

Supplices rerum Dominum
canora

Voce precemur,

Ut reos culpæ miseratus,
omnem

Pellat angorem, tribuat salutem,
Donet et nobis bona sempi-
ternæ

Munera pacis.

Præstet hoc nobis Deitas beata
Patris, ac Nati, pariterque
sancti

Spiritus; cujus resonat per
omnem

Gloria mundum. Amen.

Ÿ. Prævenerunt oculi mei ad
te diluculo.

R̃. Ut meditarer eloquia tua.

*In Dominicis inchoatur Anti-
phona propria, ut in Proprio de
Tempore.*

In Feriis Antiph. Dirige.

Canticum Zachariæ.

Lucæ I.

BENEDICTUS Dominus Deus
Israël, quia visitavit, et
fecit redemptionem plebis suæ.

Et crexit cornu salutis nobis,
in domo David pueri sui,

Sicut loquutus est per os
sanctorum, qui à sæculo sunt,
Prophetarum ejus,

Salutem ex inimicis nostris,
et de manu omnium qui oderunt
nos:

Ad faciendam misericordiam
cum patribus nostris, et memorari
testamenti sui sancti:

Jusjurandum quod juravit ad
Abraham patrem nostrum, datu-
rum se nobis:

Ut sine timore, de manu
inimicorum nostrorum liberati,
serviamus illi,

In sanctitate et justitia coram
ipso, omnibus diebus nostris.

Et tu puer, Propheta Altissimi
vocaberis: præbis enim ante
faciem Domini parare vias ejus,

Ad dandam scientiam salutis
plebi ejus, in remissionem pecca-
torum eorum,

Per viscera misericordiæ Dei
nostrî, in quibus visitavit nos
oriens ex alto,

Illuminare his qui in tenebris

et in umbra mortis sedent, ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto,

Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in sæcula sæculorum. Amen.

In Dominicis dicitur Antiphona propria.

In Feriis Antiphona, Dirige pedes nostros in viam pacis Deus Israël.

Ÿ. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus. *Oratio ut in Proprio de Tempore : qua finita, dicitur,*

Ÿ. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Ÿ. Benedicamus Domino.

R. Deo gratias.

Ÿ. Fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace. R. Amen.

Ab Octava Epiphaniæ usque ad Dominicam Passionis, et ab Octava Pentecostes usque ad Adventum, ante Ÿ. Fidelium in Feriali Officio fiunt sequentes Commemorationes communes.

In Festis simplicibus omittitur prima Commemoratio, quæ est de Cruce ; reliquæ verò tres dicuntur.

In Officio Duplici, aut Semiduplici, aut infra quascumque Octavas, nulla fit Commemoratio communis.

De Cruce.

Antiphona. Per signum Crucis de inimicis nostris libera <nos> Deus noster.

Ÿ. Adoramus te Christe, et benedicimus tibi :

COLBERT.

R. Quia per Crucem tuam redemisti mundum.

Oremus. *Oratio.*

Perpetua nos, quæsumus Domine, pace custodi, quos per lignum sanctæ Crucis redimere dignatus es, Qui vivis et regnas Deus. *Resp.* Amen.

De beata Maria.

Antiphona. Beata Dei genitrix Maria, virgo perpetua, templum Domini, sacrarium Spiritus sancti, sola sine exemplo placuisti Domino nostro Jesu Christo.

Ÿ. Ora pro nobis sancta Dei genitrix,

R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus. *Oratio.*

Concede nos famulos tuos, quæsumus Domine Deus, perpetua mentis et corporis sanitate gaudere, et gloriosa beatæ Mariæ semper Virginis intercessionem à præsentis liberari tristitia, et æterna perfrui lætitia : Per Christum Dominum nostrum. *Resp.* Amen.

De omnibus Sanctis.

Antiphona. Sancti Dei omnes intercedere dignemini pro nostra omniumque salute.

Ÿ. Lætamini in Domino, et exultate justi :

R. Et gloriamini omnes recti corde.

Oremus. *Oratio.*

Propitiare, quæsumus Domine, famulis tuis, per omnium Sanctorum merita gloriosa ; ut eorum intercessionem ab omnibus

C

semper protegatur adversis ;
Per Christum Dominum nostrum.
Resp. Amen.

De Pace.

Antiphona. Da pacem Domine in diebus nostris ; quia non est alius qui pugnet pro nobis, nisi tu Deus noster.

V. Fiat pax in virtute tua,

R. Et abundantia in turribus tuis.

Oremus. Oratio.

DEus, à quo sancta desideria, recta consilia, et justa sunt opera, da servis tuis illam, quam mundus dare non potest, pacem ; ut et corda nostra mandatis tuis dedita, et hostium sublata formidine tempora sint tua protectione tranquilla : Per Dominum nostrum Jesum Christum filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum.
Resp. Amen.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum Spiritu tuo.

V. Benedicamus Domino.

R. Deo gratias.

V. Fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace. *R.* Amen.

AD PRIMAM.

Pater noster etc. Ave Maria etc.

Deus in adjutorium etc. *ut ad Laudes.*

Hymnus. S. Ambrosii.

JAm lucis orto sydere,
Deum precemur supplices,
Ut in diurnis actibus
Nos servet à nocentibus.

Linguam refrænans temperet
Ne litis horror insonet ;
Visum fovendo contegat,
Ne vanitates hauriat.

Sint pura cordis intima,
Absistat et vecordia ;
Carnis terat superbiam
Potus cibique parcitas.

Ut cùm dies abscesserit,
Noctemque sors reduxerit,
Mundi per abstinenciam
Ipsi canamus gloriam.

Deo Patri sit gloria,
Ejusque soli Filio,
Cum Spiritu paraclito,
Et nunc et in perpetuum.
Amen.

In Dominicis inchoatur Antiphona, Alleluia.

Psalmi cum Symbolo S. Athanasii, ut in Psalterio. Quibus finitis, dicitur Antiphona, Alleluia, alleluia, alleluia.

Deinde V. Exurge Christe etc. ut infrà.

In Feriali inchoatur Antiphona, Deus.

Psalmi ut in Psalterio. Quibus finitis dicitur Antiphona, Deus exaudi orationem meam, auribus percipe verba oris mei.

Singulis hebdomadæ diebus, exceptâ Dominicâ, tam in Feriali officio, quàm in officio de Sanctis, post Antiphonam Symbolum sequens dicitur alternatim.

Symbolum Apostolorum.

Credo in Deum, Patrem omnipotentem, creatorem cæli et terræ.

Et in Jesum Christum, Filium ejus unicum, Dominum nostrum :

Qui conceptus est de Spiritu sancto, natus ex Maria Virgine :

Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, et sepultus :

Descendit ad inferos ; tertia die resurrexit à mortuis :

Ascendit ad cœlos ; sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis :

Inde venturus est judicare vivos et mortuos.

Credo in Spiritum sanctum, Sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem,

Remissionem peccatorum,

Carnis resurrectionem,

Vitam æternam. Amen.

Tam in Dominicis quàm in Feriis sequentes Preces dicuntur.

Ÿ. Exurge Christe, adjuva nos.

R̃. Et libera nos propter nomen tuum.

Ÿ. Dignare Domine die isto,

R̃. Sine peccato nos custodire.

Ÿ. Miserere nostri Domine.

R̃. Miserere nostri.

Ÿ. Fiat misericordia tua, Domine, super nos.

R̃. Quemadmodum speravimus in te.

Ÿ. Domine exaudi orationem meam.

R̃. Et clamor meus ad te veniat.

Ÿ. Dominus vobiscum.

R̃. Et cum spiritu tuo.

Oremus. *Oratio.*

Domine Deus omnipotens, qui ad principium hujus diei nos pervenire fecisti, tua nos hodie salva virtute; ut in hac die ad nullum declinemus peccatum, sed semper ad tuam justitiam faciendam nostra procedant eloquia, dirigantur cogitationes et opera: Per

Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus per omnia sæcula sæculorum. *Resp.* Amen.

Ÿ. Dominus vobiscum.

R̃. Et cum spiritu tuo.

Ÿ. Benedicamus Domino.

R̃. Deo gratias.

Cum fit officium vel commemoratio de Sanctis, hoc loco recitanda est Lectio, si in Proprio de Sanctis assignetur aliqua. Cui Lectioni non præmittitur Absolutio nec Benedictio; sed in ejus fine dicitur, Tu autem Domine miserere nostri. Resp. Deo gratias.

Post Lectionem, vel, si nulla sit dicenda Lectio, post Ÿ. Benedicamus, dicuntur sequentes Preces.

Ÿ. Pretiosa in conspectu Domini

R̃. Mors Sanctorum ejus.

Sancta Maria et omnes Sancti intercedant pro nobis ad Dominum, ut nos mereamur ab eo adjuvari et salvari, qui vivit et regnat in sæcula sæculorum. R̃. Amen.

Oremus. *Oratio.*

Dirigere et sanctificare, regere et gubernare dignare Domine Deus, Rex cæli et terræ, hodie corda et corpora nostra, sensus, sermones, et actus nostros in lege tua et in operibus mandatorum tuorum, ut hic et in æternum, te auxiliante, salvi et liberi esse mereamur, Salvator mundi, qui vivis et regnas in sæcula sæculorum. *Resp.* Amen.

Ÿ. Dominus nos benedicat, et

ab omni malo defendat, et ad vitam perducatur æternam.

R. Amen.

Ÿ. Fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace.

R. Amen.

Diebus Dominicis, aliisque quibus in Proprio assignatur Lectio de Homilia, ante Ÿ. Dominus nos benedicat etc. *dicitur*

Ÿ. Jube domne benedicere.

Benedictio. Dies et actus nostros in sua pace disponat Dominus omnipotens. *Resp.* Amen.

Deinde recitatur Lectio de Homilia, in cujus fine additur, Tu autem Domine miserere nostri.

Resp. Deo gratias.

Ÿ. Dominus nos benedicat, et ab omni malo defendat, et ad vitam perducatur æternam.

R. Amen.

Ÿ. Fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace. R. Amen.

AD TERTIAM.

Pater noster etc. Ave Maria etc.

Deus in adjutorium etc.

Hymnus. S. Ambrosii.

Nunc sancte nobis Spiritus,
Unum Patri cum Filio,
Dignare promptus ingeri
Nostro refusus pectori.

Os, lingua, mens, sensus, vigor
Confessionem personent;
Flammescat igne charitas;
Accendat ardor proximos.
Præsta Pater piissime,
Patrique compar Unice,

Cum Spiritu paraclito
Regnans per omne sæculum.
Amen.

In Dominicis inchoatur Antiphona, Alleluia.

In Feriis Antiphona, Veniant Psalmi ut in Psalterio.

Post Psalmos dicitur in Dominicis Antiph. Alleluia, alleluia, alleluia.

In Feriis Antiphona, Veniant mihi, Domine, miserationes tuæ, et vivam.

Ÿ. Ego dixi, Domine miserere mihi.

R. Sana animam meam, quia peccavi tibi.

Ÿ. Dominus vobiscum.

R. Et cum Spiritu tuo.

Oremus. *Oratio ut in Proprio de Tempore: qua finita, dicitur*

Ÿ. Dominus vobiscum.

R. Et cum Spiritu tuo.

Ÿ. Benedicamus Domino.

R. Deo gratias.

Ÿ. Fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace.
R. Amen.

AD SEXTAM.

Pater noster etc. Ave Maria etc.

Deus in adjutorium etc.

Hymnus. S. Ambrosii.

Rector potens, verax Deus,
Qui temperas rerum vices,
Splendore manè illuminas,
Et ignibus meridiem.

Extingue flammam litium;
Aufer calorem noxium;
Confer salutem corporum,
Veramque pacem cordium.

Præsta, Pater piissime,
Patrique compar Unice,
Cum Spiritu paraclito

Regnans per omne sæculum.
Amen.

In Dominicis inchoatur Antiphona, Alleluia.

In Feriis Antiphona, Non confundas.

Psalmi ut in Psalterio.

Post Psalmos, in Dominicis dicitur Antiphona, Alleluia, alleluia, alleluia.

In Feriis Antiphona, Non confundas me Domine ab expectatione mea.

Ÿ. Dominus regit me, et nihil mihi deerit.

R̃. In loco pascuæ ibi me collocavit.

Oremus. *Oratio ut in Proprio de Tempore : qua finita dicitur*

Ÿ. Dominus vobiscum etc. *ut ad Tertiam.*

AD NONAM.

Pater noster etc. Ave Maria etc.

Deus in adjutorium etc.

Hymnus. S. Ambrosii.

Rerum Deus tenax vigor,
Immotus in te permanens,
Lucis diurnæ tempora
Successibus determinans.
Largire clarum vespere,
Quo vita nusquam decadat ;
Sed præmium mortis sacræ
Perennis instet gloria.
Præsta, Pater piissime,
Patrique compar Unice,
Cum Spiritu paraclito
Regnans per omne sæculum.
Amen.

In Dominicis inchoatur Antiphona, Alleluia,

In Feriis Antiphona Juxta eloquium.

Psalmi ut in Psalterio.

Post Psalmos, in Dominicis dicitur Antiphona, Alleluia, alleluia, alleluia.

In Feriis Antiphona, Juxta eloquium tuum da mihi intellectum Domine.

Ÿ. Ab occultis meis munda me Domine.

R̃. Et ab alienis parce servo tuo.

Ÿ. Dominus vobiscum.

R̃. Et cum Spiritu tuo.

Oremus. *Oratio ut in Proprio de tempore : qua finita dicitur*

Ÿ. Dominus vobiscum etc. *ut ad Tertiam.*

AD VESPERAS.

Pater noster etc. Ave Maria etc.

Deus in adjutorium etc.

In Dominicis inchoatur Antiphona, Sit nomen.

In Feriis Antiph. Vespertina.

Psalmi, ut in Psalterio.

Post Psalmos, in Dominicis dicitur Antiphona, Sit nomen Domini benedictum in sæcula.

In Feriis Antiphona, Vespertina oratio ascendat ad te, Domine, et descendat super nos misericordia tua.

Hymnus.

Jam sol recedit igneus :
Tu lux perennis Unitas,
Nostris, beata Trinitas,
Infunde lumen cordibus.
Tu manè laudum carmine,
Te deprecamur vespere :
Digneris ut te supplices
Laudemus inter Cœlites.
Patri, simulque Filio,
Tibique sancte Spiritus,

Sicut tuit, sit jugiter
 Sæclum per omne gloria.
 Amen.

Ÿ. Dirigatur, Domine, oratio mea :

R̃. Sicut incensum in conspectu tuo.

In Dominicis inchoatur Antiphona propria.

In Feriis Antiphona, Exultavit.

Canticum beatæ Mariæ Virginis.

Lucæ I.

Magnificat anima mea Dominum :

Et exultavit spiritus meus in Deo, salutari meo.

Quia respexit humilitatem ancillæ suæ : ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens est, et sanctum nomen ejus.

Et misericordia ejus à progenie in progenies timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio suo, dispersit superbos mente cordis sui.

Deposuit potentes de sede, et exaltavit humiles.

Esurientes implevit bonis, et divites dimisit inanes.

Suscepit Israel puerum suum, recordatus misericordiæ suæ :

Sicut loquutus est ad patres nostros, Abraham et semini ejus in sæcula.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto ;

Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in sæcula sæculorum. Amen.

In Dominicis dicitur Antiphona propria.

In Feriis Antiph. Exultavit

Spiritus meus in Deo salutari meo.

Oremus. *Oratio ut in Proprio de Tempore : qua finita dicitur*

Ÿ. Dominus vobiscum.

R̃. Et cum spiritu tuo.

Ÿ. Benedicamus Domino

R̃. Deo gratias.

Ÿ. Fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace. R̃. Amen.

AD COMPLETORIUM.

Initio Completorii dicitur Ÿ. Jube domne benedicere.

Benedictio. Noctem quietam et finem perfectum concedat nobis Dominus omnipotens.

R̃. Amen.

Deinde dicitur Lectio, ut in Proprio de Tempore : in cujus fine additur : Tu autem Domine miserere nostri. *Resp.* Deo gratias.

Ÿ. Adjutorium nostrum in nomine Domini,

R̃. Qui fecit cælum et terram. Pater noster etc.

Tum fit Confessio alternatim.

COnfiteor Deo omnipotenti, beatæ Mariæ semper virgini, beato Michaëli Archangelo, beato Joanni Baptistæ, sanctis Apostolis Petro et Paulo, omnibus Sanctis, et vobis, fratres, [*vel* tibi, Pater,] quia peccavi nimis cogitatione, verbo, et opere ; mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Ideo precor beatam Mariam semper virginem, beatum Michaëlem Archangelum, beatum Joannem Baptistam, sanctos Apostolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos, et te pater [*vel*, et vos fratres] orare pro me ad Dominum Deum nostrum.

Misereatur tui [*vel vestri*]
omnipotens Deus, et di-
missis peccatis tuis [*vel vestris*]
perducat te [*vel vos*] ad vitam
æternam. *Resp. Amen.*

*Facta alternatim confessione,
dicitur. Absolutio.*

Indulgentiam, absolutionem, et
remissionem omnium peccat-
orum nostrorum tribuat nobis om-
nipotens et misericors Dominus.
Resp. Amen.

Converte nos Deus, salutaris
noster :

R. Et averte iram tuam à
nobis.

Ÿ. Deus in adjutorium meum
intende.

R. Domine ad adjuvandum
me festina. Gloria Patri, et
Filio, et Spiritui sancto, sicut
erat in principio, et nunc, et
semper, et in sæcula sæculorum.
Amen. Alleluia.

Inchoatur Antiphona, Miserere.

Psalmi, ut in Psalterio.

*Post Psalmos Antiphona, Mis-
erere mei, Domine, et exaudi
orationem meam.*

Hymnus. S. Ambrosii.

TE lucis ante terminum,
Rerum creator, poscimus,
Ut pro tua clementia
Sis præsul et custodia.
Procul recedant somnia,
Et noctium phantasmata,
Hostemque nostrum com-
prime,
Ne polluantur corpora.
Præsta Pater omnipotens
Per Jesum Christum Dominum,
Qui tecum in perpetuum
Regnat cum sancto Spiritu.
Amen.

Ÿ. In manus tuas, Domine,
commendo spiritum meum.

R. Redemisti nos, Domine,
Deus veritatis.

Inchoatur Antiph. Salva nos.

Canticum Simeonis.

Lucæ 2.

Nunc dimittis servum tuum,
Domine, secundum ver-
bum tuum in pace.

Quia viderunt oculi mei
salutare tuum.

Quod parasti ante faciem
omnium populorum.

Lumen ad revelationem gen-
tium et gloriam plebis tuæ Israël.

Gloria Patri, et Filio, et Spi-
ritui sancto ;

Sicut erat in principio, et
nunc, et semper, et in sæcula
sæculorum. Amen.

*Antiph. Salva nos, Domine,
vigilantes ; custodi nos dormi-
entes, ut vigilemus cum Christo,
et requiescamus in pace.*

Ÿ. Dignare Domine nocte ista

R. Sine peccato nos custodire.

Ÿ. Miserere nostri Domine,

R. Miserere nostri.

Ÿ. Fiat misericordia tua,
Domine, super nos :

R. Quemadmodum speravi-
mus in te.

Ÿ. Domine exaudi orationem
meam.

R. Et clamor meus ad te
veniat.

Ÿ. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus. *Oratio.*

Visita, quæsumus Domine,
habitationem istam, et
omnes insidias inimici ab ea
longè repelle ; Angeli tui sancti
habitent in ea, qui nos in pace

custodiant, et benedictio tua sit super nos semper: Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. *Resp.* Amen.

Ÿ. Dominus vobiscum.

R̃. Et cum spiritu tuo.

Ÿ. Benedicamus Domino.

R̃. Deo gratias.

Ÿ. Benedicat et custodiat nos omnipotens et misericors Dominus, Pater, et Filius, et Spiritus sanctus. R̃. Amen.

Ÿ. Fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace.

R̃. Amen.

De beata Maria.

Antiphona.

Salve Regina, mater misericordiae, vita, dulcedo, et spes nostra, salve. Ad te ciamamus exules filii Evæ. Ad te suspiramus gementes et flentes in hac lacrymarum valle. Eia ergo advocata nostra, illos tuos misericordes oculos ad nos converte, et Jesum benedictum fructum ventris tui nobis post hoc exilium ostende. O clemens, ô pia, ô dulcis virgo Maria.

Ÿ. Ora pro nobis sancta Dei genetrix,

R̃. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus. *Oratio.*

Omnipotens sempiterne Deus, qui gloriosæ virginis matris Mariæ corpus et animam, ut dignum Filii tui habitaculum effici mereretur, Spiritu sancto cooperante præparasti; da ut cujus commemoratione lætamur,

ejus pia intercessionem ab instantibus malis et à morte perpetua liberemur: Per Christum Dominum nostrum. *Resp.* Amen.

Ÿ. Divinum auxilium maneat semper nobiscum.

R̃. Amen.

Pater noster, etc.

Ave Maria, etc.

Credo in Deum, etc.

Hoc modo dicitur Officium per totum annum, mutatis tantum iis quæ suis locis notabuntur.

COMMUNE TEMPORE ADVENTUS.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Regem venturum Dominum venite adoremus.

Hymnus.

Verbum supernum prodiens
E Patris æterni sinu,
Qui natus orbi subvenis
Labente cursu temporis,
Illumina nunc pectora,
Tuoque amore concrema;
Ut cor caduca deserens
Cœli voluptas impleat.
Ut cùm tribunal Judicis
Damnabit igni noxios,
Et vox amica debitum
Vocabit ad cœlum pios,
Non esca flammarum nigros
Volvamur inter turbines,
Vultu Dei sed compotes
Cœli fruamur gaudiis.
Patri, simulque Filio,
Tibique, sancte Spiritus,
Sicut fuit, sit jugiter
Sæclum per omne gloria.
Amen.

Antiphona. Non auferetur

sceptrum de Juda, et dux de femore ejus, donec veniat qui mittendus est: et ipse erit expectatio gentium.

Ÿ. Ex Sion species decoris ejus:

R̃. Deus noster manifestè veniet.

Non dicitur Hymnus, Te Deum laudamus, nisi diebus Festis.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Adhuc unum modicum est, et ego commovebo cælum et terram et mare et aridam et movebo omnes gentes; et veniet desideratus cunctis gentibus, et implebo domum istam gloria, dicit Dominus exercituum.

Hymnus.

VOx ecce clara personat,
Gravesque somnos increpat:
Procul tenebræ; lux poli
Ab axe Christus promicat.
Mens jam resurgat languida,
Quæ sorde torpet squalida:
Sidus refulget jam novum,
Ut tollat omne noxium.

Cælestis Agnus mittitur
Laxare gratis debitum:
Surgamus, et cum lacrymis
Oremus indulgentiam;
Ut cùm secundò fulserit,
Horrorque mundum cinxerit,
Non pro reatu puniat,
Sed nos pius tunc protegat.
Virtus, honor, laus, gloria,
Deo Patri, cum Filio,
Sancto simul Paraclito,
In sæculorum sæcula. Amen.

Ÿ. Vox clamantis in deserto,
Parate viam Domini;

R̃. Rectas facite semitas ejus.

Ad Benedictus Antiph. Ange-

lus Domini nuntiavit Mariæ; et concepit de Spiritu sancto.

Commemorationes communes non fiunt tempore Adventus.

AD PRIMAM.

Antiph. Ecce Virgo concipiet et pariet filium, et vocabitur nomen ejus Emmanuel.

AD TERTIAM.

Antiph. Deus ipse veniet et salvabit vos: tunc aperientur oculi cæcorum, et aures surdorum patebunt.

Ÿ. Veni ad liberandum nos, Domine Deus virtutum.

R̃. Ostende faciem tuam, et salvi erimus.

AD SEXTAM.

Antiph. Septuaginta hebdomades abbreviatæ sunt; ut impleatur visio et prophetia, et ungatur Sanctus Sanctorum.

Ÿ. Ostende nobis Domine misericordiam tuam:

R̃. Et salutare tuum da nobis.

AD NONAM.

Antiph. Ex te, Bethleem, mihi egredietur qui sit dominator in Israel; et egressus ejus ab initio, à diebus æternitatis.

Ÿ. Super te, Jerusalem, orietur Dominus:

R̃. Et gloria ejus in te videbitur.

AD VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Parvulus natus est nobis, et factus est principatus super humerum ejus, et vocabitur Admirabilis, Con-

siliarius, Deus, Fortis, Pater
futuri sæculi, Princeps pacis.

loco dicitur Laus tibi Domine,
rex æternæ gloriæ.

Hymnus.

CREATOR alme siderum,
Æterna lux credentium,
Jesu Redemptor omnium,
Intende votis supplicum.
Qui dæmonis ne fraudibus
Periret orbis, impetu
Amoris actus, languidi
Medela mundi factus es.
Commune qui mundi nefas
Ut expiare, ad crucem
E Virginis sacrario
Intacta prodixit victima.
Cujus potestas gloriæ
Nomenque cum primum
sonat,
Et cælites et inferi
Tremante curvantur genu.
Te deprecamur ultimæ
Magnum diei judicem ;
Armis supernæ gratiæ
Defende nos ab hostibus.
Virtus, honor, laus, gloria,
Deo Patri, cum Filio,
Sancto simul Paraclito,
In sæculorum sæcula. Amen.
V. Rorate cæli desuper, et
nubes pluant justum.
R. Aperiatur terra, et germinet
Salvatorem.

Ad Magnificat Antiph. Ecce
concupies et paries Filium ; et
vocabitur Altissimi Filius, et
regni ejus non erit finis.

*Reliqua omnia ut in Communi
per annum.*

COMMUNE TEMPORE
QUADRAGESIMÆ.

*Initio Horarum omnium post
Vers.* Deus in adjutorium etc.
non dicitur Alleluia ; sed ejus

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Adoremus, et
procidamus ante Deum ; ploremus
coram Domino qui fecit nos.

Hymnus. S. Ambrosii.

EX more docti mystico
Servemus hoc jejunium,
Deno dierum circulo
Ducto quater notissimo.
Lex et Prophetæ primitus
Hoc prætulerunt, postmodum
Christus sacravit, omnium
Rex atque factor temporum.
Utamur ergo parcius
Verbis, cibis, et potibus,
Somno, jocis ; et arctius
Perstemus in custodia.
Vitemus autem noxia,
Quæ subruunt mentes vagas ;
Nullumque demus callidi
Hostis locum tyrannidi.
Flectamus iram vindicem,
Ploremus ante judicem :
Clamemus ore supplici,
Dicamus omnes cernui :
Nostris malis offendimus
Tuam, Deus, clementiam :
Effunde nobis desuper
Remissor indulgentiam.
Memento quod sumus tui,
Licet caduci, plasmatis :
Ne des honorem nominis
Tui, precamur, alteri.
Laxa malum quod fecimus,
Auge bonum quod poscimus ;
Placere quo tandem tibi
Possimus hic et perpetim.
Præsta beata Trinitas,
Concede simplex Unitas,
Ut fructuosa sint tuis,
Jejuniorum munera. Amen.

Antiph. Convertimini ad me in toto corde vestro, in jejunio, et fletu, et planctu.

℣. Ipse liberavit me de laqueo venantium,

R. Et à verbo aspero.

Hymnus Te Deum laudamus non dicitur tempore *Quadragesimæ*, nisi diebus *Festis*.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Derelinquat impius viam suam, et vir iniquus cogitationes suas; et revertatur ad Dominum : et miserebitur ejus.

Hymnus.

O Sol salutis, intimis
Jesu refulge mentibus,
Dum nocte pulsa, gravior
Orbi dies nascitur.
Dans tempus acceptabile,
Da lacrymarum rivulis
Lavare cordis victimam,
Quam læta adurat charitas.

Quo fonte manavit nefas,
Fluent perennes lacrymæ;
Si virga pœnitentiæ
Cordis rigorem conterat.

Dies venit, dies tua,
In qua reflorent omnia :
Lætetur et nos, in viam
Tua reducti dextera.

Te prona mundi machina,
Clemens, adoret, Trinitas :
Et nos novi per gratiam
Novum canamus canticum.
Amen.

℣. Angelis suis Deus mandavit de te,

R. Ut custodiant te in omnibus viis tuis.

Ad Benedictus Antiph. Ne tardes converti ad Dominum, et

ne differas de die in diem : subito enim veniet ira illius, et in tempore iracundiæ disperdet te.

In Officio Feriali ante Orationem dicuntur sequentes Preces.

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison.

Pater noster etc. Et ne nos inducas in tentationem :

Resp. Sed libera nos à malo.

℣. Ego dixi, Domine miserere mei.

R. Sana animam meam, quia peccavi tibi.

℣. Convertere Domine : Usquequo ?

R. Et deprecabilis esto super servos tuos.

℣. Fiat misericordia tua Domine, super nos :

R. Quemadmodum speravimus in te.

Deinde dicitur Psalmus Miserere. 54. <7>. *et in fine Gloria Patri.*

Finito Psalmo dicitur ℣. Domine Deus virtutum converte nos.

R. Et ostende faciem tuam, et salvi erimus.

℣. Exurge Christe, adjuva nos.

R. Et libera nos propter nomen tuum.

℣. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

℣. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus. *Oratio ut in Proprio de Tempore : qua finita, dicitur*

Ÿ. Dominus vobiscum etc. Et in Feriis ac Festis simplicibus fiunt Commemorationes communes, ut in Communi per annum.

AD PRIMAM.

Antiph. Vivo ego, dicit Dominus; nolo mortem peccatoris, sed ut magis convertatur et vivat.

AD TERTIAM.

Antiph. Advenerunt nobis dies poenitentiae, ad redimenda peccata, ad salvandas animas.

Ÿ. Susceptor meus es tu, et refugium meum.

R. Deus meus, sperabo in eum.

AD SEXTAM.

Antiph. Commendemus nosmetipsos in multa patientia, in jejuniis multis, per arma justitiae.

Ÿ. Scapulis suis obumbrabit tibi:

R. Et sub pennis ejus sperabis.

AD NONAM.

Antiph. Convertimini et agite poenitentiam; et non erit vobis in ruinam iniquitas.

Ÿ. Scuto circumdabit te veritas ejus:

R. Non timebis à timore nocturno.

AD VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Peccavimus, iniquitatem fecimus, Domine, in omnem justitiam tuam: avertatur, quæsumus, ira tua et furor tuus à nobis: non in justificationibus nostris prosterimus preces ante faciem tuam, sed in miserationibus tuis multis.

Hymnus. S. Ambrosii.

AUdi, benigne Conditor,
Nostras preces cum fletibus
In hoc sacro jejunio
Fusas quadragenario.
Scrutator alme cordium,
Infirma tu scis virium:
Ad te reversis exhibe
Remissionis gratiam.
Multum quidem peccavimus,
Sed parce confitentibus:
Ad laudem tui nominis,
Confer medelam languidis.
Sic corpus extrà conteri
Dona per abstinenciam,
Jejunet ut mens sobria
A labe prorsus criminum.

Præsta beata Trinitas,
Concede simplex Unitas,
Ut fructuosa sint tuis
Jejuniorum munera. Amen.

Ÿ. Angelis suis Deus mandavit de te:

R. Ut custodiant te in omnibus viis tuis.

Ad Magnificat Antiph. Domine non secundum peccata nostra facias nobis, neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis.

Reliqua omnia ut in Communi per annum.

COMMUNE TEMPORE
PASCHALI.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Surrexit Dominus verè, alleluia.

Hymnus.

REX sempiternæ Cælitum,
Rerum creator omnium,
Æqualis ante sæcula
Semper Parenti Filius.

Qui natus olim è Virgine,
 Nunc è sepulchro nasceris,
 Tecumque nos à mortuis
 Jubes sepultos surgere.
 Qui Pastor æternus gregem
 Aqua lavas baptismatis :
 Hæc est lavacrum mentium,
 Hæc est sepulchrum criminum.
 Nobis diù qui debità
 Redemptor affixus cruci,
 Nostræ dedisti prodigus
 Pretium salutis sanguinem.
 Ut sis perenne mentibus
 Paschale Jesu gaudium,
 A morte dira criminum
 Vitæ renatos libera.
 Deo Patri sit gloria,
 Et Filio, qui à mortuis
 Surrexit, ac Paraclito,
 In sæculorum sæcula. Amen.
Antiph. Alleluia, lapis revo-
 lutus est, alleluia, ab ostio monu-
 menti, alleluia, alleluia.
 Ṽ. Surrexit Dominus de
 sepulchro :
 R̃. Qui pro nobis pependit in
 ligno.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Alleluia,
 alleluia, alleluia, alleluia.

Hymnus.

Aurora cælum purpurat,
 Æther resultat laudibus,
 Mundus exultans jubilat,
 Horrens avernus infremit ;
 Rex ille dum fortissimus
 De mortis inferno specu
 Patrum senatum liberum
 Educit ad vitæ jubar.
 Cujus sepulchrum plurimo
 Custode signabat lapis,
 Victor triumphat, et suo
 Mortem sepulchro funerat.
 Sat funeri, sat lacrymis,
 Sat est datum doloribus :

Surrexit extincor necis,
 Clamat coruscans Angelus.
 Ut sis perenne mentibus
 Paschale Jesu gaudium,
 A morte dira criminum
 Vitæ renatos libera.
 Deo Patri sit gloria,
 Et Filio, qui à mortuis
 Surrexit, ac Paraclito,
 In sempiterna sæcula. Amen.
 Ṽ. In resurrectione tua
 Christe

R̃. Cæli et terra lætentur.

Ad Benedictus Antiph. Si
 consurrexistis cum Christo, quæ
 sursum sunt sapite, non quæ
 super terram, alleluia.

*In Feriis et Festis simplicibus
 ante Vers.* Fidelium fit sequens
Commemoratio de Cruce.

Antiph. Crucifixus surrexit à
 mortuis, et redemit nos, alleluia,
 alleluia.

Ṽ. Dicite in nationibus,

R̃. Quia Dominus regnavit à
 ligno.

Oremus. *Oratio.*

DEUS, qui pro nobis Filium
 tuum crucis patibulum
 subire voluisti, ut inimici à nobis
 expelleres potestatem, concede
 nobis famulis tuis ut resurrec-
 tionis gratiam consequamur :
 Per Dominum nostrum Jesum
 Christum Filium tuum, qui tecum
 vivit et regnat in unitate Spiritus
 sancti Deus per omnia sæcula
 sæculorum.

Resp. Amen.

*Reliquæ Commemorationes com-
 munes de beata Maria, de Sanctis,
 et de Pace, non dicuntur.*

AD PRIMAM.

Antiph. Alleluia, alleluia,
 alleluia, alleluia.

AD TERTIAM.

Antiph. Alleluia, alleluia, alleluia, alleluia.

Ÿ. Surrexit Dominus de sepulchro :

R̃. Qui pro nobis pependit in ligno.

AD SEXTAM.

Antiph. Alleluia, alleluia, alleluia, alleluia.

Ÿ. Surrexit Dominus verè :

R̃. Et apparuit Simoni.

AD NONAM.

Antiph. Alleluia, alleluia, alleluia, alleluia.

Ÿ. Gavisi sunt Discipuli,

R̃. Viso Domino.

AD VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Alleluia, alleluia, alleluia, alleluia.

Hymnus.

AD regias Agni dapes
Stolis amicti candidis,
Post transitum maris rubri
Christo canamus principi.
Divina cujus charitas
Sacrum propinat sanguinem,
Almique membra corporis
Amor sacerdos immolat.
Sparsum cruorem postibus
Vastator horret Angelus ;
Fugitque divisum mare ;
Merguntur hostes fluctibus.
Jam Pascha nostrum Christus
est,
Paschalis idem victima,
Et pura puris mentibus
Sinceritatis azyma.
O vera cæli victima,
Subjecta cui sunt tartara,

Soluta mortis vincula,
Recepta vitæ præmia.
Victor subactis inferis
Trophæa Christus explicat ;
Cæloque aperto, subditum
Regem tenebrarum trahit.

Ut sis perenne mentibus
Paschale Jesu gaudium,
A morte dira criminum
Vitæ renatos libera.
Deo Patri sit gloria,
Et Filio, qui à mortuis
Surrexit, ac Paraclito,
In sempiterna sæcula. Amen.

Ÿ. Mane nobiscum Domine :

R̃. Quoniam advesperascit.

Ad Magnificat Antiph. Expurgate vetus fermentum, ut sitis nova conspersio : etenim Pascha nostrum immolatus est Christus, alleluia.

In fine Officii, loco Antiphonæ
Salve Regina, dicitur *Antiphona*
sequens.

REGina cæli lætare, alleluia ;
Quia quem meruisti portare, alleluia.

Resurrexit, sicut dixit, alleluia.

Ora pro nobis Deum, alleluia.

Ÿ. Gaude et lætare Virgo Maria :

R̃. Quia surrexit Dominus verè.

Oremus. *Oratio.*

DEus qui per resurrectionem
Filii tui Domini nostri Jesu
Christi mundum lætificare dignatus es, præsta, quæsumus, ut per ejus genitricem virginem Mariam perpetuæ capiamus gaudia vitæ : Per eundem Christum Dominum nostrum. *Resp.* Amen.

Reliqua omnia ut in Communi per annum.

PROPRIUM DE TEMPORE.

SABBATO ANTE DOMINICAM I. ADVENTUS.

AD VESPERAS.

Duplex.

Ad Psalmos Antiphona.

[N]Ox præcessit, dies autem appropinquavit : abjiciamus ergo opera tenebrarum, et induamur arma lucis, sicut in die honestè ambulemus.

Psalmi de Vesperis Sabbati, ut in Psalterio.

Hymnus. Creator alme siderum. *ut in Communi Adventus.* 129. <26>.

V. Rorate cæli desuper, et nubes pluant justum.

R. Aperiatur terra, et germinet Salvatorem.

Ad Magnificat Antiph. Ecce nomen Domini venit de longinquo, et claritas ejus replet orbem terrarum.

Oratio.

EXcita, quæsumus Domine, potentiam tuam, et veni; ut ab imminetibus peccatorum nostrorum periculis te mereamur protegente eripi, te liberante salvari, Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. *Resp.* Amen.

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Communi per annum.

Lectio initio Completorii recitanda habetur in libro Lectionum.

DOMINICA PRIMA ADVENTUS.

Duplex minus.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Regem venturum Dominum, venite adoremus.

Hymnus. Verbum supernum prodiens. *ut in Communi Adventus.* 128. <24>.

Antiph. Veniet ecce Rex excelsus cum potestate magna ad salvandas gentes, alleluia.

Psalmi de Matutino Dominicæ, ut in Psalterio.

V. Ex Sion species decoris ejus.

R. Deus noster manifestè veniet.

Lectioes è Scriptura sacra ad Matutinum recitandæ habentur in libro Lectionum.

Non dicitur Te Deum laudamus.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Confortate manus dissolutas : confortamini : dicite, Ecce Deus noster veniet et salvabit nos, alleluia.

Psalmi de Laudibus Dominicæ, ut in Psalterio. 5. <1>.

Hymnus. Vox ecce clara personat, ut in Comuni Adventus. 128. <25>.

Ÿ. Vox clamantis in deserto, Parate viam Domini;

R. Rectas facite semitas ejus.

Ad Benedictus Antiph. Spiritus sanctus superveniet in te, et virtus Altissimi obumbrabit tibi: ideoque et quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei.

AD PRIMAM.

Antiph. In illa die stillabunt montes dulcedinem, et colles fluent lac et mel, alleluia.

Psalmi de Prima Dominicæ, ut in Psalterio.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap. 21.*

IN illo tempore: Dixit Jesus Discipulis suis: Erunt signa in Sole et Luna et stellis, et in terris pressura gentium. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Homilia 1. in Evangelia.

Dominus ac Redemptor noster paratos nos invenire desiderans, senescentem mundum quæ mala sequantur denuntiat, ut nos ab ejus amore compescat. Appropinquantem ejus terminum quantæ percussiones præveniant innotescit; ut si Deum metuere in tranquillitate nolumus, vicinum ejus judicium vel percussionibus attriti timeamus.

Nam virtutes cælorum movebuntur. Quid Dominus virtutes cælorum, nisi Angelos, Archangelos, Thronos, Dominationes,

Principatus, et Potestates appellat? quæ in adventu districti judicis, nostris tunc oculis visibiliter apparebunt, ut districtè tunc à nobis exigant hoc quod modò invisibilis conditor æquanimiter portat. Ubi et subditur: Et tunc videbunt Filium hominis venientem in nubibus cum potestate magna et majestate. Ac si apertè diceretur: In potestate et majestate visuri sunt quem in humilitate positum audire noluerunt; ut virtutem ejus tantò tunc districtiùs sentiant, quantò nunc cervicem cordis ad ejus patientiam non inclinant. Sed quia hæc contra reprobos dicta sunt, mox ad electorum consolationem verba vertuntur. Nam et subditur: His autem fieri incipientibus, respicite et levate capita vestra, quoniam appropinquat redemptio vestra. Ac si apertè Veritas electos suos admoneat, dicens: Cùm plagæ mundi crebrescent, cùm terror judicii virtutibus commotis ostenditur; levate capita, id est, exhilarate corda: quia dum finitur mundus, cujus amici non estis, propè fit redemptio quam quæsistis. Qui ergo Deum diligunt, ex fine mundi gaudere atque hilarescere jubentur: quia videlicet eum quem amant mox inveniunt, dum transit is quem non amaverunt. Tu autem Domine miserere nostri.

Resp. Deo gratias.

AD TERTIAM.

Antiph. Jucundare filia Sion, et exulta satis filia Jerusalem, alleluia.

Psalmi de Tertia Dominicæ, ut in Psalterio.

℣. Veni ad liberandum nos, Domine Deus virtutum :

℞. Ostende faciem tuam, et salvi erimus.

AD SEXTAM.

Antiph. Ecce Dominus veniet, et omnes Sancti ejus cum eo ; et erit in die illa lux magna, alleluia.

Psalmi de Sexta Dominicæ, ut in Psalterio.

℣. Ostende nobis Domine misericordiam tuam :

℞. Et salutare tuum da nobis.

AD NONAM.

Antiph. Omnes sitientes venite ad aquas : quærite Dominum, dum inveniri potest, alleluia.

Psalmi de Nona Dominicæ, ut in Psalterio.

℣. Super te, Jerusalem, orietur Dominus :

℞. Et gloria ejus in te videbitur.

AD VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Ecce veniet Propheta magnus, et ipse renovabit Jerusalem, alleluia.

Psalmi de Vesperis Dominicæ, ut in Psalterio.

Hymnus. Creator alme siderrum, *ut in Communi Adventus.* 129. <26>.

℣. Rorate cæli desuper, et nubes pluant justum.

℞. Aperiatur terra, et germinet Salvatorem.

Ad Magnificat Antiph. Ne timeas Maria ; invenisti enim gratiam apud Dominum : ecce concipies, et paries filium, alleluia.

COLBERT.

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Communi per annum.

Lectio initio Completorii recitanda habetur in libro Lectionum.

IN FERIIS.

Officium fit ut in Communi Adventus, cum Oratione Dominicæ immediatè præcedentis. Lectiones autem tam ad Matutinum quàm ad Completorium recitandæ habentur in libro Lectionum.

SABBATO ANTE DOMIN. II.

ADVENTUS.

AD VESPERAS.

Semiduplex.

Antiphona ad Psalmos, Hymnus, et Versiculus, ut in Communi Adventus. 129. <25>.

Psalmi de Vesperis Sabbati, ut in Psalterio. III. <II>.

Ad Magnificat Antiph. Deus ipse veniet, et salvabit vos : tunc aperientur oculi cæcorum, et aures surdorum patebunt : tunc saliet sicut cervus claudus, et aperta erit lingua mutorum, alleluia.

Oratio.

EXcita Domine corda nostra ad præparandas Unigeniti tui vias, ut per ejus Adventum purificatis tibi mentibus servire mereamur : Qui tecum vivit et regnat etc.

DOMINICA SECUNDA ADVENTUS.

Semiduplex.

AD MATUTINUM.

Antiph. Gaudete omnes et lætamini : Ecce quia veniet

D

Dominus ultionis ; adducet retributionem : ipse veniet, et salvabit nos.

*Lectioes ad Matutinum recitandæ habentur in libro Lectio-
num.*

Non dicitur Te Deum laudamus.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Gaude et lætare filia Jerusalem ; ecce Rex tuus venit tibi : Sion noli timere, quia citò veniet salus tua.

Ad Benedictus Antiph. Joannes cùm audisset in vinculis opera Christi, mittens duos ex discipulis suis, ait illi : Tu es qui venturus es, an alium expectamus ?

AD PRIMAM.

Antiph. Ecce in nubibus cæli Dominus veniet cum potestate magna, alleluia.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. II.*

IN illo tempore : Joannes cùm audisset in vinculis opera Christi, mittens duos ex discipulis suis, ait illi : Tu es qui venturus es, an alium expectamus ? Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Homilia 6. in Evang.

VIsis tot signis tantisque virtutibus, non scandalizari quisque potuit, sed admirari. Sed infidelium mens grave in illo scandalum pertulit, cùm eum post tot miracula morientem vidit. Unde et Paulus dicit : Nos autem prædicamus Christum crucifixum, Judæis quidem scandalum, gentibus autem

stultitiam. Stultum quippe hominibus visum est ut pro hominibus auctor vitæ moreretur ; et inde contra eum homo scandalum sumpsit unde ei ampliùs debitor fieri debuit. Nam tantò Deus ab hominibus digniùs honorandus est quantò pro hominibus et indigna suscepit. Quid est ergo dicere, Beatus qui non fuerit scandalizatus in me, nisi aperta voce abjectionem mortis suæ humilitatemque signare. Ac si patenter dicat : Mira quidem facio, sed abjecta perpeti non dedignor. Quia ergo moriendo te subsequor, cavendum valde est hominibus ne in me mortem despiciant, qui signa venerantur. Sed dimissis Joannis discipulis, quid de eodem Joanne turbis dicat, audiamus. Quid existis in desertum videre ? arundinem vento . agitatam ? Quod videlicet non asserendo, sed negando intulit. Arundinem quippe mox ut aura contigerit, in partem alteram inflectit. Et quid per arundinem nisi carnalis animus designatur ? qui mox ut favore vel detractatione tangitur, statim in partem quamlibet inclinatur.

AD TERTIAM.

Antiph. Urbs fortitudinis nostræ Sion Salvator, ponetur in ea murus et antemurale : aperite portas, quia nobiscum Deus, alleluia.

AD SEXTAM.

Antiph. Ecce apparebit Dominus, et non mentietur : si moram fecerit, expecta eum ; quia veniet et non tardabit, alleluia.

AD NONAM.

Antiph. Montes et colles cantabunt coram Deo laudem, et omnia ligna silvarum plaudent manibus : quoniam veniet dominator Dominus in regnum æternum, alleluia.

AD VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Ecce Dominus noster cum virtute veniet, et illuminabit oculos servorum suorum, alleluia.

Ad Magnificat Antiph. Dicite Joanni quæ vidistis : Cæci vident, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur, alleluia.

SABBATO ANTE DOMIN. III.
ADVENT.

AD VESPERAS.

Semiduplex.

Antiphona ad Psalmos, Hymnus, et Versiculus, ut in Comuni Adventus. 129. <25>.

Psalmi de Vesperis Sabbati, ut in Psalterio. 111. <11>.

Ad Magnificat Antiph. Non auferetur sceptrum de Juda, et dux de femore ejus, donec veniat qui mittendus est : et ipse erit expectatio gentium.

Oratio.

AUrem tuam, quæsumus Domine, precibus nostris accommoda, et mentis nostræ tenebras gratia tuæ visitationis illustra, Qui vivis et regnas etc.

DOMINICA TERTIA
ADVENTUS.*Semiduplex.*

AD MATUTINUM.

Antiph. Erumpant montes jucunditatem, et colles justitiam,

quia lux mundi Dominus cum potentia veniet.

Lectiones ad Matutinum recitandæ habentur in libro Lectionum.

Non dicitur Te Deum Laudamus.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Dic civitatibus Judæ : Ecce Dominus Deus veniet, et brachium ejus dominabitur.

Ad Benedictus Antiph. Ego vox clamantis in deserto, Dirigite viam Domini, sicut dixit Isaias Propheta.

AD PRIMAM.

Antiph. Veniet Dominus, et non tardabit, et illuminabit abscondita tenebrarum, et manifestabit se ad omnes gentes, alleluia.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. I.*

IN illo tempore : Miserunt Judæi ab Jerosolymis Sacerdotes et Levitas ad Joannem, ut interrogarent eum : Tu quis es ? Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Homilia 7. in Evang.

EX hujus nobis lectionis verbis, fratres charissimi, Joannis humilitas commendatur, qui cum tantæ virtutis esset ut Christus credi potuisset, elegit solidè subsistere in se, ne humana opinione raperetur inaniter super se. Nam confessus est, et non negavit ; et confessus est quia non sum ego

Christus. Sed qui dixit, Non sum, negavit planè quod non erat; ut veritatem loquens, ejus membrum fieret cujus sibi nomen fallaciter non usurparet. Cùm ergo non vult appetere nomen Christi, factus est membrum Christi: quia dum infirmitatem suam studuit humiliter agnoscere, illius celsitudinem inmeruit veraciter obtinere.

Inquisitus à Discipulis Dominus de Eliæ adventu, respondit: Elias jam venit, et non cognoverunt eum, sed fecerunt in eum quæcunque voluerunt: et si vultis scire, Joannes ipse est Elias. Requisitus autem Joannes dicit: Non sum Elias. Quid est hoc, fratres charissimi, quia quod Veritas affirmat, hoc Propheta Veritatis negat? Sed si subtiliter veritas ipsa requiratur, hoc quod inter se contrarium sonat, quomodo contrarium non sit, invenitur. Ad Zachariam namque de Joanne Angelus dicit: Ipse præcedet ante illum in spiritu et virtute Eliæ. Qui idcirco venturus in spiritu et virtute Eliæ dicitur, quia sicut Elias secundum Domini adventum præveniet, ita Joannes prævenit primum; et sicut ille præcursor venturus est Judicis, ita iste factus est præcursor Redemptoris. Joannes igitur in spiritu Elias erat; in persona Elias non erat. Quod ergo Dominus fatetur de spiritu, hoc Joannes denegat de persona.

Joannes vocem se esse asserit, quia Verbum præcedit. Adventum itaque Dominicum præcurrens, Vox dicitur; quia per ejus ministerium Patris Verbum

ab hominibus auditur. Qui etiam in deserto clamat; quia derelictæ destitutæque Judææ solatium suæ redemptionis annuntiat. Quid autem clamet, insinuat, cùm subjungit: Dirigite viam Domini, sicut dixit Isaïas Propheta. Via Domini ad cor dirigitur, cùm veritatis sermo humiliter auditur. Via Domini ad cor dirigitur, cùm ad præceptum illius vita præparatur. Unde scriptum est: Si quis diligit me, sermonem meum servabit; et Pater meus diliget eum, et ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus.

AD TERTIAM.

Antiph. Jerusalem gaude gaudio magno, quia venit tibi Salvator, alleluia.

AD SEXTAM.

Antiph. Dabo in Sion salutem, et in Jerusalem gloriam meam, alleluia.

AD NONAM.

Antiph. Montes et omnes colles humiliabuntur; et erunt prava in directa, et aspera in vias planas: veni Domine, et noli tardare, alleluia.

AD VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Justè et piè vivamus, expectantes beatam spem et adventum Domini.

Ad Magnificat Antiph. Qui post me veniet, ante me factus est; cujus ego non sum dignus ut solvam ejus corrigiam calceamenti.

FERIA QUARTA

Quatuor temporum.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Missus est Gabriel Angelus ad Mariam virginem desponsatam Joseph.

Deinde dicuntur Preces, ut in Communi Quadragesimæ. 131. <27>.

Oratio.

PRæsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut redemptionis nostræ ventura solemnitas et præsentis nobis vitæ subsidia conferat, et æternæ beatitudinis præmia largiatur: Per Dominum nostrum etc.

Hæc Oratio dicitur etiam ad Tertiam, Sextam, et Nonam: ad Vesperas autem dicitur Oratio Dominicæ præcedentis, Aurem tuam. 142. <35>.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap. I.*

IN illo tempore: Missus est Angelus Gabriel à Deo in civitatem Galilææ, cui nomen Nazareth, ad virginem desponsatam viro cui nomen erat Joseph, de domo David, et nomen virginis Maria. Et reliqua.

Homilia S. Ambrosii Episcopi.

Lib. 2. in Lucam.

LA tent quidem divina mysteria, nec facillè, juxta propheticum dictum, quisquam hominum potest scire consilium Dei: sed tamen ex cæteris factis atque præceptis Domini

Salvatoris possumus intelligere, et hoc propensioris fuisse consilii, quòd ea potissimum electa est ut Dominum pareret, quæ erat desponsata viro. Cur autem non antequam desponsaretur, impleta est? Fortasse ne diceretur, quòd conceperat ex adulterio.

Et ingressus ad eam Angelus. Disce virginem moribus, disce virginem verecundia, disce oraculo, disce mysterio. Trepidare virginum est, et ad omnes viri ingressus pavere, omnes viri affatus vereri. Discant mulieres propositum pudoris imitari. Sola in penetralibus, quam nemo virorum viderit, solus Angelus repperit: sola sine comite, sola sine teste, ne quo degenere depravaretur affatu, ab Angelo salutatur.

Tanti namque mandati mysterium non hominis fuit sed Angeli ore promendum. Hodie primum auditur; Spiritus sanctus superveniet in te: Et auditur, et creditur. Dixit autem Maria: Ecce ancilla Domini: contingat mihi secundum verbum tuum. Vide humilitatem, vide devotionem. Ancillam se dicit Domini, quæ mater eligitur: nec repentino exaltata promisso est.

FERIA SEXTA

Quatuor Temporum.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Ex quo facta est vox salutationis tuæ in auribus meis, exultavit gaudio infans in utero meo, alleluia.

Deinde dicuntur Preces Kyrie eleison etc. ut in Communi Quadragesimæ. 131. <27>.

Oratio.

EXcita Domine, quæsumus, potentiam tuam, et veni : ut hi qui in tua pietate confidunt, ab omni citius adversitate liberentur : Qui vivis et regnas etc.

Hæc Oratio dicitur etiam ad Tertiam, Sextam, et Nonam : ad Vesperas autem dicitur Oratio Dominicæ præcedentis. Aurem tuam. 142. <35>.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap. I.*

EXurgens Maria in diebus illis, abiit in montana cum festinatione in civitatem Juda : et intravit in domum Zachariæ, et salutavit Elizabeth. Et reliqua.

Homilia S. Ambrosii Episcopi.

Libro 2. in Lucam.

MOrale est omnibus, ut qui fidem exigunt, fidem astruant. Et ideo Angelus, cum abscondita nuntiaret, ut fidem astrueret, exemplo senioris feminæ sterilisque, conceptum virgini Mariæ nuntiavit : ut possibile Deo omne quod ei placuerit, assereret. Ubi audivit hoc Maria, non quasi incredula de oraculo, nec quasi incerta de nuntio, nec quasi dubitans de exemplo, sed quasi læta pro voto, religiosa pro officio, festina præ gaudio, in montana perrexit. Quò enim jam Deo plena, nisi

ad superiora, cum festinatione contenderet ? Nescit tarda molimina sancti Spiritus gratia. Discite et vos, sanctæ mulieres, sedulitatem quam prægnantibus debeatis exhibere cognatis. Mariam, quæ antè sola in penetralibus versabatur, non à publico virginitatis pudor, non à studio asperitas montium, non ab officio prolixitas itineris retardavit. In montana virgo cum festinatione, virgo officii memor, injuriæ immemor, affectu urgente, non sexu, relictâ perrexit domo. Discite virgines, non circumcursare per alienas ædes, non demorari in plateis, non aliquos in publico miscere sermones. Maria in domo sera, festina in publico, mansit apud cognatam suam tribus mensibus. Etenim quæ propter officium venerat, inhærebat officio.

Didicistis virgines pudorem Mariæ : discite humilitatem. Venit propinqua ad proximam, junior ad seniore : nec solum venit, sed etiam prior salutavit. Decet enim, ut quantò castior Virgo, tantò humilior sit. Noverit deferre senioribus ; sit magistra humilitatis, in qua est professio castitatis. Est et causa pietatis, est etiam norma doctrinæ. Contuendum est enim quia superior venit ad inferiorem, ut inferior adjuvetur ; Maria ad Elizabeth, Christus ad Joannem.

SABBATO

Quatuor Temporum.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Parate

vias Domini, rectas facite in solitudine semitas Dei nostri.

Deinde dicuntur Preces Kyrie eleison etc. ut in Communi Quadragesimæ. 131. <27>.

Oratio.

DEus qui conspicias quia ex nostra pravitate affligimur, concede propitius ut ex tua visitatione consolemur: Qui vivis et regnas cum Deo Patre etc.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap. 3.*

ANno quintodecimo imperii Tiberii Cæsaris, procurante Pontio Pilato Judæam. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Homilia 20. in Evang.

Redemptoris nostri præcursor quo tempore prædicationis officium acceperit, memorato Romanæ reipublicæ Principe, et Judææ Regibus, designatur. Quia enim illum prædicare veniebat qui ex Judæa quosdam, et multos ex gentibus redempturus erat; per Regem gentium et Principes Judæorum prædicationis ejus tempora designantur. Quia autem gentilitas colligenda erat, et Judæa pro culpa perfidiæ dispergenda, ipsa quoque descriptio terreni principatus ostendit: quoniam et in Romana republica unus præfuisse describitur, et in Judææ regno per quartam partem plurimi principabantur. Voce

etenim nostri Redemptoris dicitur: Omne regnum in seipsum divisum desolabitur. Liquet ergo quòd ad finem regni Judæa pervenerat, quæ tot Regibus divisa subiacebat. Aptè quoque non solum sub quibus Regibus, sed sub quibus etiam Sacerdotibus actum sit, demonstratur: et quia illum Joannes Baptista prædicaret qui simul Rex et Sacerdos existeret, Lucas Evangelista prædicationis ejus tempora per regnum et sacerdotium designavit. Et venit in omnem regionem Jordanis, prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum. Cunctis legentibus liquet, quia Joannes non solum baptismum pœnitentiæ prædicavit, verum etiam quibusdam dedit. Sed tamen baptismum suum in remissionem peccatorum dare non potuit: remissio etenim peccatorum in solo nobis baptismo Christi tribuitur. Notandum itaque quod dicitur, prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum: quoniam baptisma quod peccata solveret, quia dare non poterat prædicabat; ut sicut incarnatum Verbum Patris præcurrerat verbo prædicationis, ita baptismum pœnitentiæ quo peccata solvuntur, præcurreret suo baptismo quo peccata solvi non possunt.

AD VESPERAS.

Semiduplex.

Antiphona ad Psalmos, Hymnus, et Versiculus, ut in Communi Adventus. 129. <25>.

Psalmi de Vesperis Sabbati, ut in Psalterio. III. <11>.

Ad Magnificat Antiph. O, de die occurrente, ut in *Proprio Sanctorum*. 16. <212>.

Oratio.

EXcita, quæsumus, Domine, potentiam tuam, et veni, et magna nobis virtute succurre; ut per auxilium gratiæ tuæ, quod nostra peccata præpediunt, indulgentia tuæ propitiationis acceleret: Qui vivis etc.

DOMINICA QUARTA ADVENTUS.

Semiduplex.

AD MATUTINUM.

Antiph. Ecce venio citò, et merces mea mecum est, dicit Dominus, dare unicuique secundum opera sua.

Lectiones ad Matutinum recitandæ habentur in libro Lectionum.

Non dicitur Te Deum Laudamus.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. In adventu summi Regis mudentur corda nostra, ut dignè ambulemus in occursum illius: quia ecce veniet, et non tardabit.

Ad Benedictus Antiph. Ave Maria, gratiâ plena, Dominus tecum: benedicta tu in mulieribus, alleluia.

AD PRIMAM.

Antiph. Canite tuba in Sion, quia propè est dies Domini: ecce veniet ad salvandum nos, alleluia, alleluia.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap.* 3.

ANNO quintodecimo Tiberii Cæsaris, procurante Pontio Pilato Judæam. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Homilia 20. in Evang.

Dicebat Joannes ad turbas, quæ exhibant ut baptizarentur ab eo: Genimina viperarum, quis ostendit vobis fugere à ventura ira? ventura enim ira est animadversio ultionis extremæ; quam tunc fugere peccator non valet, qui nunc ad lamenta pœnitentiæ non recurrit. Et notandum quòd malæ soboles, malorum parentum actiones imitantes, genimina viperarum vocantur: quia per hoc quòd bonis invident eosque persequuntur, quòd quibusdam mala retribuunt, quòd læsiones proximis exquirunt, quoniam in his omnibus patrum suorum carnalium vias sequuntur, quasi venenati filii de venenatis parentibus nati sunt. Sed quia jam peccavimus, quia usu malæ consuetudinis involuti sumus; dicat quid nobis faciendum sit, ut fugere à ventura ira valeamus. Sequitur: Facite ergo fructus dignos pœnitentiæ. In quibus verbis notandum est, quòd amicus sponsi non solùm fructus pœnitentiæ, sed dignos pœnitentiæ admonet esse faciendos. Aliud namque est fructum facere pœnitentiæ; aliud, dignum pœnitentiæ fructum facere. Ut enim secundum dignos pœnitentiæ fructus loquamur; sciendum

est, quia quisquis illicita nulla commisit, huic jure conceditur, ut licitis utatur; sicque pietatis opera faciat, ut tamen, si voluerit, ea quæ mundi sunt non relinquat. At si quis in fornicationis culpam, vel fortasse, quod est gravius, in adulterium lapsus est, tantò à se licita debet abscindere quantò se meminit et illicita perpetrasse. Neque enim par fructus boni operis esse debet, ejus qui minùs et ejus qui ampliùs deliquit, aut ejus qui in nullis, et ejus qui in quibusdam facinoribus cecidit, et ejus qui in multis est lapsus. Per hoc ergo quod dicitur, Facite fructus dignos pœnitentiæ, uniuscujusque conscientia convenitur; ut tantò majora acquirat bonorum operum lucra per pœnitentiam, quantò graviora sibi intulit damna per culpam.

AD TERTIAM.

Antiph. Ecce veniet desideratus cunctis gentibus; et replebitur gloriâ domus Domini, alleluia.

AD SEXTAM.

Antiph. Erunt plana in directa, et aspera in vias planas: Veni Domine, et noli tardare, alleluia.

AD NONAM.

Antiph. Dominus veniet; occurrere illi, dicentes: Magnum principium, et regni ejus non erit finis: Deus, fortis, dominator, princeps pacis, alleluia, alleluia.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Omnipotens sermo tuus, Domine, à

regalibus sedibus veniet, alleluia.

Ad Magnificat Antiph. O, de die occurrente, ut in Proprio Sanctorum. 16. <212>.

DOMINICA I. POST ADVENTUM.

Semiduplex.

Si hæc Dominica incidat in festum Natalis Domini, vel in festum S. Stephani, vel in festum S. Joannis, vel denique in festum SS. Innocentium; ejus officium transferetur in diem trigesimam. Decembris.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Tecum principium in die virtutis tuæ in splendoribus sanctorum; ex utero ante luciferum genui te.

Psalmi de Vesperis diei occurrentis, ut in Psalterio.

Hymnus. A solis, ut in primis *Vesperis Nativitatis.* 24. <217>.

V. Verbum caro factum est:

R. Et habitavit in nobis.

Ad Magnificat Antiph. Dum medium silentium tenerent omnia, et nox in suo cursu medium iter perageret; omnipotens sermo tuus, Domine, à regalibus sedibus venit, alleluia.

Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, dirige actus nostros in beneplacito tuo; ut in nomine dilecti Filii tui mereamur bonis operibus abundare: Per eundem Dominum nostrum etc.

Si Officium hujus Dominicæ translatum fuerit in diem trigesi-

mam Decembris, fit commemoratio de sancto Thoma Cantuariensi.

Antiph. Qui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo; sicut et ego vici, et sedi cum Patre meo in throno ejus.

℣. Justus ut palma florebit:

℞. Sicut cedrus Libani multiplicabitur.

Oratio.

DEUS, pro cuius Ecclesia gloriosus Pontifex Thomas gladiis impiorum occubuit, præsta, quæsumus, ut omnes qui ejus implorant auxilium, petitionis suæ salutarem consequantur effectum: Per Dominum nostrum etc.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Christus natus est nobis: venite, adoremus.

Hymnus. Christe redemptor omnium. *ut in Matutino Nativitatis.* 25. <219>.

Antiph. Dominus dixit ad me: Filius meus es tu; ego hodie genui te.

Psalmi de Matutino diei occurrentis, ut in Psalterio.

℣. Verbum caro factum est,

℞. Et habitavit in nobis.

Lectiones de Scriptura occurrente.

Te Deum laudamus. 117. <15>.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Cantate Domino canticum novum, quia mirabilia fecit.

Psalmi de Laudibus diei occurrentis, ut in Psalterio.

Hymnus. A Solis. *ut in primis Vesperis Nativitatis.* 24. <217>.

℣. Notum fecit Dominus,

℞. Salutare suum.

Ad Benedictus Antiph. Ecce positus est hic in ruinam et in resurrectionem multorum, et in signum cui contradicetur.

Fit commemoratio de Nativitate.

Antiph. Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonæ voluntatis, alleluia, alleluia.

℣. Ipse invocabit me:

℞. Pater meus es tu.

Oratio.

CONCEDE, quæsumus, omnipotens Deus, ut nos Unigeniti tui nova per carnem nativitas liberet, quos sub peccati iugo vetusta servitus tenet: Per eundem Christum Dominum nostrum. *Resp.* Amen.

Deinde de S. Stephano.

Antiph. Intuentes eum omnes qui erant in concilio, viderunt faciem ejus tamquam faciem Angeli.

℣. Justus ut palma florebit.

℞. Sicut cedrus Libani multiplicabitur.

Oratio.

D A nobis, quæsumus, Domine, imitari quod colimus; ut discamus et inimicos diligere, quia ejus natalitia celebramus qui novit etiam pro persecutoribus exorare Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. *Resp.* Amen.

Postea de S. Ioanne.

Antiph. Iste est Joannes, qui suprà pectus Domini in cœna recubuit : beatus Apostolus, cui revelata sunt secreta cœlestia.

Ÿ. Annuntiaverunt opera Dei :

R̃. Et facta ejus intellexerunt.

Oratio.

ECClesiam tuam, Domine, benignus illustra ; ut beati Joannis Apostoli tui et Evangelistæ illuminata doctrinis, ad dona perveniat sempiterna : Per Christum Dominum nostrum. *Resp.* Amen.

Denique de SS. Innocentibus.

Antiph. Ambulabunt mecum in albis, quia digni sunt ; et erunt nomina eorum in libro vitæ.

Ÿ. Exultabunt sancti in gloria :

R̃. Lætabuntur in cubilibus suis.

Oratio.

DEus, cujus hodierna die præconium Innocentes Martyres non loquendo sed moriendo confessi sunt, omnia in nobis vitiorum mala mortifica ; ut fidem tuam, quam lingua nostra loquitur, etiam moribus vita fateatur : Per Dominum nostrum Jesum Christum filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. *Resp.* Amen.

AD PRIMAM.

Antiph. Quem vidistis, Pastores ? dicite ; annuntiate nobis : in terris quis apparuit ? Natum vidimus, et Choros Angelorum

collaudantes Dominum, alleluia, alleluia.

Psalmi de Prima diei occurrentis, ut in Psalterio.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap. 2.*

IN illo tempore: Erat pater Jesu et mater mirantes super his quæ dicebantur de illo. Et reliqua.

Homilia S. Ambrosii Episcopi.

Libro 2. in Lucam.

VIDES uberem in omnes gratiam Domini generatione diffusam, et prophetiam incredulis negatam esse, non justis. Ecce et Simeon prophetat in ruinam et resurrectionem plurimorum venisse Dominum Jesum Christum ; ut justorum iniquorumque merita discernat, et pro nostrorum qualitate factorum, judex verus et justus aut supplicia decernat aut præmia. Et tuam ipsius animam pertransibit gladius. Nec litera, nec historia docet, ex hac vita Mariam corporalis necis passione migrasse. Non enim anima, sed corpus materiali gladio transverberatur. Et ideo prudentiam Mariæ haud ignaram mysterii cœlestis ostendit. Vivum enim Verbum Dei, et validum, et acutius omni gladio acutissimo, penetrans usque ad divisionem animæ et spiritus, artuum quoque et medullarum, cogitationes cordis et secreta scrutatur animorum : quia nuda et aperta sunt omnia

Dei Filio, quem conscientiae secreta non fallunt.

Prophetavit itaque Simeon, prophetaverat virgo, prophetaverat copulata conjugio: prophetare debuit etiam vidua, ne qua aut professio deesset, aut sexus. Et ideo Anna et stipendiis viduitatis et moribus talis inducitur, ut digna planè fuisse credatur quæ Redemptorem omnium venisse nuntiaret.

AD TERTIAM.

Antiph. Genuit puerpera Regem, cui nomen æternum: hæc gaudia matris habens cum virginitatis honore, nec primam similem visa est nec habere sequentem, alleluia.

Psalmi de Tertia diei occurrentis, ut in Psalterio.

Ÿ. Verbum caro factum est;
R. Et habitavit in nobis.

AD SEXTAM.

Antiph. Angelus ad Pastores ait: Annuntio vobis gaudium magnum; quia natus est vobis hodie Salvator mundi, alleluia.

Psalmi de Sexta diei occurrentis, ut in Psalterio.

Ÿ. Ipse invocabit me:
R. Pater meus es tu.

AD NONAM.

Antiph. Facta est cum Angelo multitudo cælestis exercitus laudantium Deum et dicentium: Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonæ voluntatis, alleluia.

Psalmi de Nona diei occurrentis, ut in Psalterio.

Ÿ. Viderunt omnes fines terræ,
R. Salutare Dei nostri.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Parvulus filius hodie natus est nobis; et vocabitur Deus, fortis, alleluia, alleluia.

Psalmi de Vesperis diei occurrentis, ut in Psalterio.

Hymnus. A solis ortus cardine. *ut in primis Vesperis Nativitatis.* 24. <217>.

Ÿ. Notum fecit Dominus,
R. Salutare suum.

Ad Magnificat Antiph. Maria conservabat omnia verba hæc, conferens in corde suo.

Si Officium hujus Dominicæ celebretur die trigesima Decembris, fit commemoratio de S. Silvestro.

Antiph. Elegit.

Ÿ. Amavit.

Oratio. Da nobis.

De Communi Pontificum. xj. <527>.

DOMINICA II. POST ADVENTUM.

QUÆ EST INTER CIRCUMCISIONEM ET EPIPHANIAM.

Semiduplex.

Omnia ut in festo Circumcisionis, præter ea quæ sequuntur.

Psalmi ad omnes Horas dicuntur de Dominica, ut in Psalterio.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Ascendet Dominus super nubem levem, et commovebuntur simulacra Ægypti à facie ejus.

Ÿ. Verbum caro factum est:
R. Et habitavit in nobis.

Oratio.

DEus qui in Unigenito tuo novam creaturam nos tibi esse fecisti, custodi opera misericordiæ tuæ, et ab omnibus nos maculis vetustatis emunda; ut per auxilium gratiæ tuæ in illius inveniamur forma, in quo tecum est nostra substantia: Qui tecum vivit et regnat etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Accepit Joseph Puerum et Matrem ejus nocte, et secessit in Ægyptum.

℣. Notum fecit Dominus,

℞. Salutare suum.

Oratio. Deus qui in Unigenito. *ut ad primas Vesperas: quæ Oratio dicitur etiam ad cæteras Horas.*

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 2.*

IN illo tempore, Angelus Domini apparuit in somnis Joseph dicens: Surge, et accipe Puerum et Matrem ejus, et fuge in Ægyptum; et esto ibi usque dum dicam tibi. Et reliqua.

Homilia sancti Petri
Chrysologi.

Serm. 150.

BEllicosus quòd in bello fugit, artis est, non timoris: Deus quando fugit hominem, sacramenti est, non pavoris. Potens quando se subducit infirmo, insequentem non pavet, sed foris producit: vult enim in aperto vincere, qui publicam referre cupit ex hoste victoriam; occultum se non patitur inire conflictum, qui mandare

suum sæculis vult triumphum. Secreta victoria, virtusque latens, exemplum posteris non relinquunt. Hinc est quòd Christus fugit, ut cedat tempori, non Herodi; neque enim mortem fugit, qui venerat de hoste reportare victoriam; neque humanas insidias expavescit, qui totas venerat diabolicæ fraudis aperire versutias; neque tunc timuit, quando infans, et secundum hominem timere nescivit, et secundum Deum potuit non timere. Christus, fratres, si mactatus in illo grege lactentium tunc fuisset, mors ei casus fuerat, non voluntas; non virtus fuerat, sed infirmitas; necessitas, non potestas; et innocentia fuisset præmium, majestatis gloria non fuisset.

Herodes quærebat; sed quærebat diabolus per Herodem, qui videbat sibi Magos, quos habebat in erroribus suis principes, aufugisse. Christus si vinctus pannis, si sub matris uberibus occupatus, si tacens linguâ, si latens opere, si gressu nullus, diaboli signiferos, hoc est, Magos, in duces fidelissimos commutavit, perfectæ ætatis Christus quid posset facere, diabolus jam videbat: et ideo movebat Judæos, instigabat Herodem, ut Christi suspectam sibi præveniret infantiam, ut futura virtutis ejus anticiparet insignia, ut peremptorium sibi, nobis victoriosissimum, vexillum crucis callidus machinator auferret.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Erat ibi usque ad obitum Herodis, ut

adimpleretur quod dictum est à Domino per Prophetam dicentem, Ex Ægypto vocavi Filium meum.

℣. Notum fecit Dominus,

℟. Salutare suum.

Oratio. Deus qui in Unigenito. *ut ad primas Vesperas.*

Si hæc Dominica incidat in festum Circumcisionis, aut in festum Epiphaniæ, his diebus nihil fit de Dominica; sed die quarto Ianuarii fit commemoratio de ea ad Laudes, et Homilia legitur ad Primam.

Si incidat in diem secundum Ianuarii; pridie ad Vesperas, quæ sunt de festo Circumcisionis, fit commemoratio Dominicæ, et ipso die secundo Ianuarii fit officium de Dominica, ut supra, nisi quod ad Vesperas, quæ sunt de S. Genovefa, fit tantum commemoratio Dominicæ.

Si incidat in festum S. Genovefæ, officium fit de S. Genovefa; de Dominica autem fit commemoratio ad Laudes, et Homilia legitur ad Primam.

Si incidat in diem quartum Ianuarii; pridie ad Vesperas, quæ sunt de S. Genovefa, fit commemoratio Dominicæ, et ipso die quarto fit officium de Dominica ut supra, cum commemoratione diei Octavæ SS. Innocentium et Octavæ S. Genovefæ, et præterea S. Rigoberti, ad Laudes; ad Primam autem recitatur Lectio de S. Rigoberto.

Si incidat in diem quintum Ianuarii; pridie ad Vesperas fit ab Hymno de Dominica, cum commemoratione diei Octavæ SS. Innocentium; et ipso die quinto Ianuarii, fit officium de Dominica,

ut supra, cum commemoratione de Vigilia Epiphaniæ, et de S. Genovefa, et de S. Simeone Stylita, ad Laudes; ad Primam autem recitatur Lectio de S. Simeone Stylita, ac deinde legitur Homilia de Dominica. Vesperæ sunt de festo Epiphaniæ, et in iis nulla omnino fit commemoratio.

Si denique nulla occurrat Dominica inter Circumcisionem et Epiphaniam; tunc die quarto Ianuarii fit commemoratio Dominicæ ad Laudes, et Homilia legitur ad Primam.

DOMINICA I. POST EPIPHANIAM.

QUÆ EST INFRA OCTAVAM
EPIPHANIÆ.

Semiduplex.

Omnia ut in die Epiphaniæ, præter ea quæ sequuntur.

Psalmi ad omnes Horas dicuntur de Dominica, ut in Psalterio.

AD PRIMAS VESPERAS.

Psalmi de Vesperis Sabbati, ut in Psalterio. III. <II>.

Ad Magnificat Antiph. Remansit puer Jesus in Jerusalem; et non cognoverunt parentes ejus, existimantes illum esse in comitatu; et requirebant eum inter cognatos et notos.

Oratio.

VOta, quæsumus Domine, supplicantis populi cælesti pietate proseguere: ut et quæ agenda sunt, videant, et ad implenda quæ viderint, convalescant: Per Dominum nostrum.

AD MATUTINUM.

Lectiones dicuntur de Scriptura occurrente.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Fili, quid fecisti nobis sic? ecce pater tuus et ego dolentes quærebamus te.

Oratio. Vota, ut ad primas Vesperas: quæ Oratio dicitur etiam ad cæteras Horas.

Deinde fit commemoratio de Epiphania per Antiphonam quæ occurret secundum ordinem dierum infra Octavam.

Ÿ. Omnes de Saba venient,

℞. Aurum et thus deferentes.

Oratio.

DEus qui hodierna die Unigenitum tuum gentibus stella duce revelasti, concede propitius ut qui jam te ex fide cognovimus, usque ad contemplandam speciem tuæ celsitudinis perducamur: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap. 2.*

IN illo tempore, Puer crescebat et confortabatur, plenus sapientia; et gratia Dei erat in illo. Et reliqua.

Homilia S. Ambrosii Episcopi.

Lib. I. <2> in Luc.

A Duodecimo anno, ut legimus, dominicæ sumitur disputationis exordium. Hic enim prædicandæ fidei, evangelizantium numerus debebatur. Nec otiosè, immemor suorum secundum carnem parentum, qui secundum carnem utique sapientiâ Dei implebatur et gratiâ, post

triduum reperitur in templo: ut esset indicio, quia post triduum triumphalis illius passionis, in sede cælesti et honore divino, fidei nostræ se suscitatus offerret qui mortuus credebatur. Quid est quòd me quærebatis? nesciebatis quia in propria patris mei oportet me esse? Duæ sunt in Christo generationes: una est paterna, materna altera: paterna illa diviniore; materna verò, quæ in nostrum laborem usumque descendit. Et ideo, quæ supra naturam, supra ætatem, supra consuetudinem fiunt, non humanis assignanda virtutibus, sed divinis referenda sunt potestatibus. Alibi eum ad ministerium mater impellit: hîc mater arguitur; quia adhuc, quæ humana sunt, exigit. Sed cum hîc duodecim describatur annorum, illic discipulos habere dicatur; vides matrem didicisse à filio, ut exigeret à validiore ministerium, quæ stupebat in juniore miraculum. Et venit Nazareth, et erat subditus illis. Quid enim magister virtutis, nisi officium pietatis implet? Et miramur, si Patri defert, qui subditur matri? Non utique infirmitatis, sed pietatis ista subjectio est. Attollat licet sævis emissus latebris coluber perfidiæ caput, et serpentinise vomat venena pectoribus: cum dicit se Filius missum; majorem hæreticus appellet Patrem, ut imperfectum Filium dicat qui potest habere majorem, et alienis auxiliis asserat eum, qui mittitur, indigere: Nunquid et humano egebat auxilio, ut materno serviret imperio?

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Quid est quòd me quærebatis? nesciebatis quia in his quæ Patris mei sunt oportet me esse.

AD COMPLETORIUM.

Lectio de Scriptura occurrente, ut in libro Lectionum.

Si Dominica infra Octavam Epiphaniæ incidat in diem Octavam Epiphaniæ, Officium fit de die Octava; de Dominica autem fit tantum commemor. ad Laudes, et Homilia legitur ad Primam.

DOMINICA II. POST EPIPHANIAM.

Semiduplex.

Omnia ut in Communi per annum, præter ea quæ sequuntur.

AD PRIMAS VESPERAS.

Antiphona ad Psalmos, Vespertina oratio. Hymnus, et Versiculus, ut in Communi per annum.

Psalmi de Vesperis Sabbati, ut in Psalterio. III. <II>.

Ad Magnificat Antiph. Benedicite persequentibus vos: benedicite, et nolite maledicere: gaudete cum gaudentibus, flete cum flentibus; id ipsum invicem sentientes; non alta sapientes, sed humilibus consentientes.

Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, qui cælestia simul et terrena moderaris, supplicationes populi tui clementer exaudi, et pacem tuam nostris concede temporibus, Per Dominum nostrum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ; et erat Mater Jesu ibi: vocatus est autem et Jesus et discipuli ejus ad nuptias.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 2.*

IN illo tempore, Nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ; et erat mater Jesu ibi: vocatus est autem et Jesus et discipuli ejus ad nuptias. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

Tract. 8. in Joann.

QUIS est qui considerat opera Dei quibus regitur totus hic mundus, et non obstupescit obruiturque miraculis? Sed quia homines in aliud intenti perdidderunt considerationem operum Dei, in qua darent laudem Creatori, servavit sibi Deus inusitata quædam quæ faceret, ut tamquam dormientes homines ad se colendum mirabilius excitaret. Priora miracula fecit per Verbum suum Deum apud se; posteriora fecit per ipsum Verbum suum incarnatum. Cum ergo tanta videamus facta per Deum Jesum, quid miramur aquam in vinum conversam per hominem Jesum? Ipse fecit hoc, qui illa omnia. Excepto miraculo, aliquid in ipso facto mysterii et sacramenti latet. Quid mirum si in illam domum ad nuptias venit, qui in hunc mundum ad nuptias venit? Verbum enim sponsus, et sponsa

caro humana ; et utrumque unus filius Dei, et idem filius hominis : uterus Mariæ, thalamus ejus ; inde processit tanquam sponsus de thalamo suo. Certi sacramenti gratiâ videtur matrem, de qua sponsus processit, non agnoscere, et dicere illi, Quid mihi et tibi est mulier ? Miraculum exigebat Mater : at ille non agnoscit viscera humana, operaturus facta divina ; tanquam dicens : Quod de me facit miraculum, non tu genuisti ; divinitatem meam non tu genuisti ; sed quia tu genuisti infirmitatem meam, tunc te agnoscam, cùm ipsa infirmitas pendeat in cruce : hoc est enim, Nondum venit hora mea. Excepta mystica significatione, confirmare voluit Dominus, quòd ipse fecit nuptias. Futuri enim erant, de quibus dixit Apostolus, Prohibentes nubere, et dicentes quòd malæ essent nuptiæ, et quòd diabolus eas fecisset.

Nec illæ quæ virginitatem Deo vovent, quamquam ampliore gradum honoris et sanctitatis in Ecclesia teneant, sine nuptiis sunt : nam et ipsæ pertinent ad nuptias cum tota Ecclesia, in quibus nuptiis sponsus est Christus. Ac per hoc ergo Dominus invitatus venit ad nuptias ; ut conjugalis castitas firmaretur, et ostenderetur sacramentum nuptiarum : quia et illarum nuptiarum sponsus personam Domini figurabat.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Deficiente vino, jussit Jesus impleri
COLBERT.

hydrias aqua, quæ in vinum conversa est, alleluia.

Si Septuagesima inciderit in Dominicam secundam post Epiphaniam ; vacabit hæc Dominica, sed Sabbato immediatè præcedenti fiet ejus commemoratio ad Laudes, et Homilia legetur ad Primam.

DOMINICA PRIMA
VAGANTIUM.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Antiphona ad Psalmos, Psalmi, Hymnus, et Versiculus, ut in Dominicam secundam post Epiphaniam ; quod observatur in aliis omnibus Dominicis per annum, nisi aliter notetur.

Ad Magnificat Antiph. Si esurierit inimicus tuus, ciba illum ; si sitit, potum da illi : hoc enim faciens, carbones ignis congeres super caput ejus.

Oratio.

O Mnipotens sempiterne Deus, infirmitatem nostram propitius respice, atque ad protegendum nos dexteram tuæ majestatis extende : Per Dominum nostrum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Ecce leprosus veniens adorabat eum, dicens ; Domine, si vis, potes me mundare : et extendens Jesus manum tetigit eum, dicens ; Volo, mundare.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 8.*

I N illo tempore, Cùm descendisset Jesus de monte, secutæ

E

sunt eum turbæ multæ : et ecce leprosus veniens adorabat eum. Et reliqua.

Homilia sancti Hieronymi
Presbyteri,

Lib. 1. Comment. in Matth.

DE monte Domino descendenti occurrit turbæ : quia ad altiora ascendere non valuerunt. Et primus occurrit ei leprosus : necdum enim poterat cum lepra tam multiplicem in monte Salvatoris audire sermonem. Et notandum quòd hic primus specialiter curatus est : secundo, puer centurionis : tertio, socrus Petri febricus in Capharnaum : quarto loco, qui oblatus sunt à dæmonio vexati ; quorum spiritus verbo ejiciebat, quando omnes malè habentes curavit. Et ecce leprosus veniens adorabat eum, dicens. Rectè post prædicationem atque doctrinam, signi offertur occasio ; ut per virtutem miraculi, præteritus apud audientes sermo firmetur. Domine, si vis, potes me mundare. Qui voluntatem rogat, de virtute non dubitat. Et extendens manum Jesus, tetigit eum. Extendente manum Domino, statim lepra fugit. Simulque considera, quàm humilis et sine jactantia responsio. Ille dixerat, Si vis : Dominus respondit, Volo. Ille præmiserat, Potes me mundare : Dominus jungit, et dicit, Mundare. Non ergo, ut plerique Latinorum putant, jungendum est, et legendum, Volo mundare : sed separatim ; ut primùm dicat, Volo ; deinde imperet, Mundare. Et ait illi

Jesus : Vide, nemini dixeris. Et re vera, quid erat necesse ut sermone jactaret quod corpore præferebat ? Sed vade, ostende te sacerdoti. Duas ob causas mittit eum ad sacerdotes. Primum propter humilitatem, ut sacerdotibus deferre videatur ; erat enim lege præceptum ut qui mundati fuerant à lepra, offerrent munera sacerdotibus. Deinde, ut mundatum videntes leprosum, aut crederent Salvatore, aut non crederent : si crederent, salvarentur ; si non crederent, inexcusabiles forent. Et simul, ne, quod in eo sæpissime criminabantur, legem videretur infringere.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Vide, nemini dixeris ; sed vade, ostende te sacerdoti, et offer munus quod præcepit Moyses, in testimonium illis.

DOMINICA II. VAGANTIUM.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Nemini quidquid debeatis, nisi ut invicem diligatis : qui enim diligit proximum, legem implevit.

Oratio.

DEUS qui nos in tantis periculis constitutos, pro humana scis fragilitate non posse subsistere, da nobis salutem mentis et corporis ; ut ea quæ pro peccatis nostris patimur, te adjuvante vincamus : Per Dominum nostrum.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Ascendente Jesu in naviculam, ecce motus magnus factus est in mari; et suscitaverunt eum discipuli ejus, dicentes: Domine, salva nos, perimus.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 8.*

IN illo tempore: Ascendente Jesu in naviculam, secuti sunt eum discipuli ejus: et ecce motus magnus factus est in mari, ita ut navicula operiretur fluctibus: ipse verò dormiebat. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

Præfat. Enarrat. 2. in Psal. 25.

AUdistis in Evangelio, Periclitabatur navigium in stagno, et dormiebat Jesus. Navigamus per quosdam stagnum, et ventus et procellæ non desunt: tentationibus hujus sæculi propè oppletur nostrum navigium. Unde autem fit, nisi quia dormit Jesus? Si non dormiret in te Jesus, tempestates istas non patereris, sed tranquillitatem haberes interiùs, convigilante tecum Jesu. Quid est autem dormire Jesum? Fides tua, quæ est de Jesu, obdormivit. Surgunt procellæ stagni hujus; vides malos florere, bonos laborare: tentatio est, fluctus est; et dicit anima tua; O Deus, ipsa est justitia tua, ut mali floeant, boni laborent? Dicis Deo, ipsa est

justitia tua? et Deus tibi, ipsa est fides tua? hæc enim tibi promisi? ad hoc Christianus factus es, ut in sæculo isto floreres? Unde hoc dicis? unde fluctibus stagni et tempestate turbaris? quia dormit Jesus; id est, quia fides tua, quæ est de Jesu, sopita est in corde tuo. Quid facis ut libereris? Excita Jesum, et dic; Magister, perimus; movent enim incerta stagni, perimus. Evigilabit ille; id est, redibit ad te fides tua, et adjuvante illo considerabis in anima tua quia quæ dantur modo malis, non cum illis perseverabunt; tibi autem quod promittitur manebit in æternum. Evigilante Christo, jam tempestas illa non quatiet cor tuum; non opplebunt fluctus navim tuam: quia fides tua imperat ventis et fluctibus, transiet periculum.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Surgens Jesus imperavit ventis et mari; et facta est tranquillitas magna: et mirati sunt universi.

DOMINICA TERTIA
VAGANTIUM.*Semiduplex.*

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Supportate invicem et donate vobismetipsis, si quis adversus aliquem habet querelam: sicut et Dominus donavit vobis, ita et vos.

Oratio.

Familiam tuam, quæsumus,
Domine, continuâ pietate

custodi; ut quæ in sola spe gratiæ cælestis innititur, tuâ semper protectione muniatur: Per Dominum nostrum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Dixerunt: Domine, nonne bonum semen seminasti in agro tuo? unde ergo habet zizania? et ait illis: Hoc fecit inimicus homo.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 13.*

IN illo tempore, Parabolam proposuit turbis Jesus, dicens: Simile factum est regnum cælorum homini, qui seminavit bonum semen in agro suo. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

Quæst. ex Matth. Cap. 11.

CUM negligentius agerent præpositi Ecclesiæ, aut cum dormitionem mortis acciperent Apostoli, venit diabolus, et superseminavit eos, quos malos filios Dominus interpretatur. Sed quæritur utrùm hæretici sint, an malè viventes Catholici. Possunt enim dici filii, mali etiam hæretici; quia ex eodem Evangelii semine et Christi nomine procreati, pravis opinionibus ad falsa dogmata convertuntur. At illi qui in eadem fide mali sunt, palea potius quàm zizania reputantur: quia palea etiam fundamentum ipsum habet cum frumento radicemque communem.

Solet autem quæri, schismatici quid ab hæreticis distent; et hoc inveniri, quod schismaticos non fides diversa faciat, sed communionis dirupta societas. Sed utrum inter zizania numerandi sint, dubitari potest. Magis autem videntur spicis corruptis esse similiores, sicut scriptum est, Vento autem corrumpetur filius iniquus; vel paleis aristarum fractis vel scissis et de segete abruptis: quo enim altiores, id eo superiores; eo fragiliores levioresque sunt.

Servi dicunt: Vis, imus, et colligimus ea? Quibus Veritas ipsa respondet, non ita hominem constitutum esse in hac vita ut certus esse possit qualis quisque futurus sit postea, cujus in præsentia cernit errorem; vel quid etiam error ejus conferat ad profectum bonorum: non esse tales auferendos de hac vita; ne, cum malos conatur interficere, bonos interficiat quod fortè futuri sunt, aut bonis obsit quibus et inviti fortè utiles sunt: sed tunc opportunè fieri, cum jam in fine non restat vel tempus commutandæ vitæ, vel proficiendi ad veritatem ex occasione atque comparatione alieni erroris; tunc autem non hoc ab hominibus, sed ab Angelis fieri. Inde est quod respondet paterfamilias; Non: ne fortè colligentes zizania, eradicetis simul et triticum.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Colligite primum zizania, et alligate ea in fasciculos ad comburen-

dum: triticum autem congregare in horreum meum.

DOMINICA QUARTA VAGANTIUM.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Loquutus est Jesus in parabolis ad turbas, et sine parabolis non loquebatur eis.

Oratio.

PRæsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut semper rationalia meditantes, quæ tibi sunt placita et dictis exequamur et factis: Per Dominum nostrum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Simile est regnum cælorum grano sinapis, quod minimum quidem est omnibus seminibus: cum autem creverit, majus est omnibus olivibus.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 13.*

IN illo tempore: Aliam parabolam proposuit eis Jesus, dicens: Simile est regnum cælorum grano sinapis, quod accipiens homo seminavit in agro suo. Et reliqua.

Homilia sancti Hieronymi
Presbyteri.

Lib. 2. Comment. in Matth.

Regnum cælorum, prædicatio Evangelii est, et notitia scripturarum, quæ ducit ad vi-

tam, et de qua dicitur ad Judæos; Auferetur à vobis regnum Dei, et dabitur genti facienti fructus ejus. Simile est ergo hujusmodi regnum grano sinapis, quod accipiens homo seminavit in agro suo. Homo qui seminat in agro suo, à plerisque Salvator intelligitur, quod in animis credentium seminet; ab aliis, ipse homo seminans in agro suo, hoc est, in semetipso et in corde suo. Quis est iste qui seminat, nisi sensus noster et animus; qui suscipiens granum prædicationis et fovens sementem, humorem fidei facit in agro sui pectoris pullulare? Prædicatio Evangelii minima est omnibus disciplinis. Ad primam quippe doctrinam, fidem non habet veritatis, hominem Deum, Christum mortuum, et scandalum crucis prædicans. Confer hujusmodi doctrinam dogmatibus philosophorum, et libris eorum, et splendori eloquentiæ, et compositioni sermonum: et videbis quantum minor sit ceteris seminibus sementis Evangelii. Sed illa, cum creverint, nihil mordax, nihil vividum, nihil vitale demonstrant; sed totum flaccidum, marcidumque ebullit in olera et in herbas, quæ citò arescunt et corruunt: Hæc autem prædicatio, quæ parva videbatur in principio, cum vel in anima credentis, vel in toto mundo sata fuerit; non exurgit in olera, sed crescit in arborem, ita ut volucres cæli (quas vel animas credentium, vel fortitudines, Dei servitio mancipatas, sentire debemus), veniant et habitent in ramis ejus. Ramos puto evangelicæ arboris quæ de

grano sinapis creverit, dogmatum esse diversitates, in quibus supradictarum volucrum unaquæque requiescit.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Simile est regnum cælorum fermento, quod acceptum mulier abscondit in farinæ satis tribus, donec fermentatum est totum.

DOMINICA SEPTUAGESIMÆ.

Semiduplex.

Non dicitur alleluia à Dominica Septuagesimæ inclusivè, usque ad Pascha.

In hac Dominica Officium fit ut in Communi per annum, præter ea quæ sequuntur.

Antiphona ad Psalmos. Vespertina oratio. *Hymnus et Versiculus, ut in Communi per annum.* 124. <21>.

Ad Magnificat Antiph. Ii qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit bravium: sic currite ut comprehendatis.

Oratio. Preces populi tui, ut infra ad Laudes.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Præoccupemus faciem Domini in confessione, et in psalmis jubilemus ei.

Antiph. Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum: sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea.

Non dicitur Te Deum laudamus.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Scitote quoniam Dominus ipse est Deus; ipse fecit nos, et non ipsi nos.

Ad Benedictus Antiph. Simile est regnum cælorum homini patrifamilias, qui exiit primo manè conducere operarios in vineam suam.

Oratio.

PReces populi tui, quæsumus, Domine clementer exaudi; ut qui justè pro peccatis nostris affligimur, pro tui nominis gloria misericorditer liberemur: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Antiph. Conventionem autem factam cum operariis ex denario diurno, misit eos in vineam suam.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 20.*

IN illo tempore: dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc: Simile est regnum cælorum homini patrifamilias, qui exiit primo manè conducere operarios in vineam suam. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Homil. 19. in Evang. habita in Basil. S. Laurentii extra muros, Dom. in Septuag.

Regnum cælorum homini patrifamilias simile dicitur, qui ad excolendam vineam suam operarios conducit. Quis verò patrisfamilias similitudinem rectius tenet, quam conditor noster qui regit quos condidit, et electos

suos sic in hoc mundo possidet, quasi subjectos dominus in domo? qui habet vineam, universalem scilicet Ecclesiam, quæ ab Abel justo usque ad ultimum electum qui in fine mundi nasciturus est, quot sanctos protulit, quasi tot palmites misit. Hic itaque paterfamilias ad excolendam vineam suam, manè, horâ tertiâ, sextâ, nonâ, et undecimâ operarios conducit; quia à mundi hujus initio usque in finem, ad erudiendam plebem fidelium, prædicatores congregare non destitit. Manè etenim mundi fuit ab Adam usque ad Noë: hora verò tertiâ, à Noë usque ad Abraham: sexta quoque, ab Abraham usque ad Moysen: nona autem, à Moyse usque ad adventum Domini: undecima verò, ab adventu Domini usque ad finem mundi. In qua prædicatores, sancti Apostoli, missi sunt; qui mercedem plenam, et tardè venientes acceperunt. Ad erudiendam igitur Dominus plebem suam, quasi ad excolendam vineam suam, nullo tempore destitit operarios mittere: quia et priùs per Patres, et postmodum per legis Doctores et Prophetas, ad extremum verò per Apostolos, dum plebis suæ mores excoluit, quasi per operarios in vineæ cultura laboravit: quamvis in quolibet modulo, vel mensura, quisquis cum fide recta bonæ prædicator actionis extitit, hujus vineæ operarius fuit. Operator ergo manè, horâ tertiâ, sextâ, et nonâ, antiquus ille Hebraicus populus designatur; qui in electis suis ab ipso mundi exordio,

dum recta fide Deum studuit colere, quasi non destitit in vineæ cultura laborare. Ad undecimam verò gentiles vocantur; quibus et dicitur, Quid hîc statis tota die otiosi?

AD TERTIAM.

Antiph. Egressus circa horam tertiam vidit alios stantes in foro otiosos, et dixit illis: Ite et vos in vineam meam.

℣. Ego dixi, Domine miserere mei:

℞. Sana animam meam quia peccavi tibi.

AD SEXTAM.

Antiph. Iterum exiit circa sextam, et invenit alios, quibus ait: Ite et vos; et quod justum fuerit dabo vobis.

℣. Dominus regit me; et nihil mihi deerit:

℞. In loco pascuæ ibi me collocavit.

AD NONAM.

Antiph. Quid hîc statis totâ die otiosi? responderunt: Quia nemo nos conduxit.

℣. Ab occultis meis munda me Domine:

℞. Et ab alienis parce servo tuo.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Sanctum et terribile nomen ejus: initium sapientiæ timor Domini.

Ad Magnificat Antiph. Cùm serò factum esset, dixit Dominus vineæ procuratori suo: Voca operarios, et redde illis mercedem, incipiens à novissimis usque ad primos. Sic erunt novissimi

primi, et primi novissimi: multi enim sunt vocati, pauci verò electi.

DOMINICA SEXAGESIMÆ.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Antiphona ad Psalmos. Vespertina oratio. *Hymnus, et Versiculus, ut in Communi per annum.* 124. <21>.

Ad Magnificat Antiph. Libenter gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me virtus Christi.

Oratio. Deus qui conspicias, ut infrà ad Laudes.

AD MATUTINUM.

Invitorium. Præoccupemus faciem Domini in confessione, et in psalmis jubilemus ei.

Antiph. Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum: sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea.

Non dicitur Te Deum.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Scitote quoniam Dominus ipse est Deus; ipse fecit nos, et non ipsi nos.

Ad Benedictus Antiph. Exiit qui seminat, seminare semen suum; et dum seminat, aliud cecidit secùs viam, et conculcatum est, et volucres cæli comederunt illud.

Oratio.

DEUS qui conspicias, quia ex nulla nostra actione confidimus, concede propitius, ut contra adversa omnia Doctoris gentium protectione muniamur: Per Dominum nostrum, etc.

AD PRIMAM.

Antiph. Aliud cecidit supra petram, et natum aruit, quia non habebat humorem.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundùm Lucam. *Cap. 8.*

IN illo tempore: Cum turba plurima convenirent, et de civitatibus properarent ad Jesum; dixit per similitudinem: Exiit qui seminat, seminare semen suum. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Hom. 15. in Evang. hab. in basil. S. Pauli, Dominica in Sexag.

LECTIO sancti Evangelii, quam modo, fratres charissimi, audistis, expositione non indiget, sed admonitione. Quam enim per semetipsam Veritas exposuit, hanc discutere humana fragilitas non præsumit. Sed est quod sollicitè in hac ipsa expositione dominica pensare debeamus: quia si nos vobis semen, verbum; agrum, mundum; volucres, dæmonia; spinas, divitias significare diceremus; ad credendum nobis, mens forsitan vestra dubitaret. Unde et idem Dominus per semetipsum dignatus est exponere quod dicebat; ut sciatis rerum significationes quærere in iis etiam, quæ per semetipsum noluit explanare. Exponendo ergo quod dixit, figuratè se loqui innotuit: quatenus certos vos redderet, cum vobis nostra fragilitas verborum illius figuras aperiret. Quis enim mihi

unquam crederet, si spinas divitias interpretari voluissem; maxime cū illæ pungant, istæ delectent? et tamen spinæ sunt; quia cogitationum suarum punctationibus mentem lacerant; et cū usque ad peccatum pertrahunt, quasi inflicto vulnere cruentant. Quas benè hoc in loco, alio Evangelistâ attestante, nequaquam Dominus divitias, sed fallaces divitias, appellat. Fallaces enim sunt, quæ nobiscum diū permanere non possunt: fallaces sunt, quæ mentis nostræ inopiam non expellunt. Solæ autem divitiæ veræ sunt, quæ nos divites virtutibus faciunt. Si ergo, fratres charissimi, divites esse cupitis; veras divitias amate: si culmen veri honoris quæritis; ad cæleste regnum tendite: si gloriam dignitatum diligitis; in illa superna Angelorum curia adscribi festinate. Verba Domini, quæ aure percipitis, mente retinete. Cibus enim mentis est sermo Dei: et, quasi acceptus cibus stomacho languente rejicitur, quando auditus sermo in ventre memoriæ non tenetur. Sed quisquis alimenta retinet, hujus profectò vita desperatur.

AD TERTIAM.

Antiph. Cecidit aliud inter spinas; et simul exortæ spinæ suffocaverunt illud.

℣. Ego dixi, Domine miserere mei,

℞. Sana animam meam, quia peccavi tibi.

AD SEXTAM.

Antiph. Et aliud cecidit in terram bonam; et attulit fruc-

tum, aliud centesimum, aliud sexagesimum.

℣. Dominus regit me, et nihil mihi deerit:

℞. In loco pascuæ ibi me collocavit.

AD NONAM.

Antiph. Hæc dicens Jesus clamabat: Qui habet aures audiendi, audiat.

℣. Ab occultis meis munda me Domine:

℞. Et ab alienis parce servo tuo.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Sanctum et terribile nomen ejus; initium sapientiæ timor Domini.

Ad Magnificat Antiph. Vobis datum est nosse mysterium regni Dei: illis autem qui foris sunt, in parabolis omnia fiunt.

DOMINICA QUINQUAGESIMÆ.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Antiphona ad Psalmos. Vespertina oratio. *Hymnus, Versiculus, ut in Comm. per annum.* 124. <21>.

Ad Magnificat Antiph. Si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, et si tradidero corpus meum ita ut ardeam; charitatem autem non habuero: nihil mihi prodest.

Oratio. Preces nostras. *ut infra ad Laudes.*

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Præoccupemus faciem Domini in

confessione, et in psalmis jubilemus ei.

Antiph. Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum; sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea.

Non dicitur Te Deum.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Scitote quoniam Dominus ipse est Deus: ipse fecit nos, et non ipsi nos.

Ad Benedictus Antiph. Ecce ascendimus Jerosolymam, et consummabuntur omnia quæ scripta sunt de Filio hominis: tradetur enim gentibus, et illudetur, et flagellabitur, et conspuetur; et postquam flagellaverint, occident eum; et tertia die resurget.

Oratio.

PReces nostras, quæsumus, Domine clementer exaudi; atque à peccatorum vinculis absolutos, ab omni nos adversitate custodi: Per Dominum nostram etc.

AD PRIMAM.

Antiph. Ipsi nihil horum intellexerunt; et erat verbum istud absconditum ab eis.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap.* 18.

IN illo tempore: Assumpsit Jesus duodecim, et ait illis: Ecce ascendimus Jerosolymam, et consummabuntur omnia quæ scripta sunt per Prophetas de Filio hominis. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Homil. 2. in Evang. habita in basil. S. Petri Domin. in Quing.

Redemptor noster, prævidens ex passione sua discipulorum animos perturbandos, eis longè antè et ejusdem passionis poenam et resurrectionis suæ gloriam prædixit: ut cùm eum morientem, sicut prædictum est, cernerent; etiam resurrecturum non dubitarent. Sed quia carnales adhuc discipuli nullo modo valebant capere verba mysterii, venit ad miraculum. Ante eorum oculos cæcus lumen recipit: ut qui cælestis mysterii verba non caperent, eos ad fidem cælestia facta solidarent. Sed miracula Domini et Salvatoris nostri sic accipienda sunt, fratres mei, ut et in veritate credantur facta, et tamen per significationem nobis aliud innuant. Opera quippe ejus et per potentiam aliud ostendunt, et per mysterium aliud loquuntur. Ecce enim, quis juxta historiam cæcus iste fuerit, ignoramus: sed tamen quid per mysterium significet, novimus. Cæcus quippe, est genus humanum, quod in parente primo à paradisi gaudiis expulsum, claritatem supernæ lucis ignorans, damnationis suæ tenebras patitur. Sed tamen per Redemptoris sui præsentiam illuminatur: ut æternæ lucis gaudia jam per desiderium videat, atque in via vitæ, boni operis gressus ponat.

Quisque ergo cæcitatibus suæ tenebras agnoscit, quisquis hoc quod sibi deest lumen æterni-

tatis intelligit; clamet medullis cordis, clamet et vocibus mentis, dicens; Jesu, fili David, miserere mei. Sed quid, clamante cæco, subjungitur audiamus. Et qui præibant, increpabant eum ut taceret. Quid autem designant isti qui Jesum venientem præcedunt, nisi desideriorum carnalium turbas, tumultusque vitiorum? qui, priusquam Jesus ad cor nostrum veniat, tentationibus suis cogitationem nostram dissipant, et voces cordis in oratione perturbant. Sed quid adhuc illuminandus iste cæcus fecit, audiamus. Sequitur: Ipse verò multò magis clamabat, Fili David, miserere mei. Ecce, quem turba increpat ut taceat, magis ac magis clamat: quia quantò graviore tumultu cogitationum carnalium premimur, tantò orationi insistere ardentius debemus.

AD TERTIAM.

Antiph. Bartimæus cæcus, juxta viam mendicans, cœpit clamare; Jesu, fili David, miserere mei.

Ÿ. Ego dixi: Domine miserere mei:

R̃. Sana animam meam, quia peccavi tibi.

AD SEXTAM.

Antiph. Qui præibant, comminabantur ei ut taceret; ipse verò multò magis clamabat; Fili David miserere mei.

Ÿ. Dominus regit me, et nihil mihi deerit:

R̃. In loco pascuæ ibi me collocavit.

AD NONAM.

Antiph. Stans Jesus præcepit eum vocari: et vocant cæcum, dicentes ei; Animæquior esto: surge, vocat te.

Ÿ. Ab occultis meis munda me Domine:

R̃. Et ab alienis parce servo tuo.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Sanctum et terribile nomen ejus: initium sapientiæ timor Domini.

Ad Magnificat Antiph. Dixit illi Jesus: Respice, fides tua te salvum fecit. Et confestim vidit; et sequebatur illum magnificans Deum.

FERIA QUARTA

in capite jejunii.

Hac die et tribus sequentibus Officium fit ut in Communi per annum, exceptis iis quæ sequuntur.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Cùm jejunatis; nolite fieri, sicut hypocritæ, tristes.

Deinde dicuntur Preces, ut in Communi Quadragesimæ. 131. <27>.

Oratio.

PRæsta Domine fidelibus tuis, ut jejuniorum veneranda solemnia et congruâ pietate suscipiant, et securâ devotione percurrant: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. Cap. 6. <v. 16-21>.

IN illo tempore: Dixit Jesus discipulis suis: Cum jejunatis

... Ubi est enim thesaurus tuus, ibi est et cor tuum.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. The-saurizate vobis thesauros in cælo, ubi nec ærugo nec tinea demolitur.

Oratio.

INclinantes se, Domine, majestati tuæ propitiatus intende; ut qui divino munere sunt refecti, cælestibus semper nutriantur auxiliis: Per Dominum nostrum etc.

FERIA QUINTA

post Cineres.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Accessit ad Jesum Centurio rogans eum et dicens; Domine, puer meus jacet in domo paralyticus, et malè torquetur: Et ait illi Jesus; Ego veniam, et curabo eum.

Deinde dicuntur Preces, ut in Communi Quadragesimæ. 131. <27>.

Oratio.

DEus qui culpa offenderis, pœnitentia placaris; preces populi tui propitius respice; et flagella iracundiæ tuæ, quæ pro peccatis nostris meremur, averte: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap.* 8. <v. 5-13>.

IN illo tempore: Cùm introisset Jesus Capharnaum ... Et sanatus est puer in illa hora.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbo; et sanabitur puer meus.

Oratio.

PARce Domine, parce populo tuo; ut dignis flagellationibus castigatus, in tua miseratione respiret: Per Dominum nostrum etc.

FERIA SEXTA

post Cineres.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Diligite inimicos vestros; benefacite his qui oderunt vos; et orate pro persequentibus et calumniantibus vos.

Deinde dicuntur Preces, ut in Communi Quadragesimæ. 131. <27>.

Oratio.

INchoata jejunia, quæsumus, Domine benigno favore prosequere: ut observantiam, quam corporaliter exhibemus, mentibus etiam sinceris exercere valeamus: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap.* 5. <v. 43-47>.

IN illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis. Audistis quia dictum est: Diliges proximum tuum . . . qui videt in abscondito, reddet tibi.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Cùm facis eleemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua.

Oratio.

TUere Domine populum tuum, et ab omnibus peccatis clementer emunda: quia ei nulla nocebit adversitas, si nulla ei dominetur iniquitas: Per Dominum nostrum etc.

SABBATO

post Cineres.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Confidite: ego sum; nolite timere.

Deinde dicuntur Preces, ut in Communi Quadragesimæ. 131. <27>.

Oratio.

Adesto Domine supplicationibus nostris; et concede ut hoc solemne jejunium, quod animabus corporibusque curandis salubriter institutum est, devoto servitio celebremus. Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Marcum. *Cap. 6. <v. 47-56>.*

IN illo tempore: Cùm serò esset factum ... Et quotquot tangebant eum, salvi fiebant.

DOMINICA I. QUADRAGESIMÆ.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Exhortamus vos ne in vacuum gratiam

Dei recipiatis: ait enim; Tempore accepto exaudivi te, et in die salutis adjuvi te.

Psalmi de Vesperis Sabbati, ut in Psalterio. 111. <11>.

Hymnus. Audi benigne Conditor. *ut in Communi Quadragesimæ. 132. <28>.*

V. Angelis suis Deus mandavit de te,

R. Ut custodiant te in omnibus viis tuis.

Ad Magnificat Antiph. Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis: in his ergo diebus exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros, in multa patientia, in jejuniis, in vigiliis, in charitate non ficta.

Oratio. Deus qui Ecclesiam. *ut infrà ad Laudes.*

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Comm. per annum.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Adoremus, et procidamus ante Deum; ploremus coram Domino, qui fecit nos.

Hymnus. Ex more. *ut in Communi Quadragesimæ. 130. <26>.*

Antiph. Ecce in die jejunii vestri invenitur voluntas vestra, et omnes debitores vestros repetitis: ecce ad lites et contentiones jejunatis: Numquid tale est jejunium quod elegi?

Psalmi de Matutino Dominicæ, ut in Psalterio.

V. Ipse liberavit me de laqueo venantium,

R. Et à verbo aspero.

Lectiones de Scriptura occurrente.

Non dicitur Te Deum laudamus.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Hoc est jejunium quod elegi: frange esurienti panem tuum, et egenos vagosque induc in domum tuam: cum videris nudum, operi eum.

Psalmi de Laudibus Dominicæ, ut in Psalterio.

Hymnus. O Sol salutis. *ut in Communi Quadragesimæ.* 130. <26>.

℣. Angelis suis Deus mandavit de te,

℞. Ut custodiant te in omnibus viis tuis.

Ad Benedictus Antiph. Jesus plenus Spiritu sancto regressus est à Jordane; et agebatur à spiritu in desertum.

Oratio.

DEUS qui Ecclesiam tuam annuâ quadragesimali observatione purificas, præsta familiæ tuæ, ut quod à te obtinere abstinendo nititur, hoc bonis operibus exequatur: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Antiph. Erat in deserto quadraginta diebus et quadraginta noctibus; et tentatus est à Satana: eratque cum bestiis, et nihil manducavit in diebus illis.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 4.*

IN illo tempore: Jesus ductus est in desertum à Spiritu, ut

tentaretur à diabolo: et cum jejunasset quadraginta diebus et quadraginta noctibus, postea esuriit. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Homil. 16. in Evang. habita in basil. S. Ioann. Lateran.

Dom. j. Quadrag.

DUbitari à quibusdam solet, à quo spiritu ductus sit Jesus in desertum, propter hoc quod subditur, Assumpsit eum diabolus in sanctam civitatem; et rursúm, Assumpsit eum in montem excelsum valdè. Sed verè et absque ulla quæstione, convenienter accipitur, ut à sancto Spiritu in desertum ductus credatur; ut illuc eum suus spiritus duceret, ubi hunc ad tentandum malignus spiritus inveniret. Sed ecce; cum dicitur Deus homo vel in excelsum montem, vel in sanctam civitatem à diabolo assumptus; mens refugit credere, humanæ hoc audire aures expavescunt: cum tamen non esse incredibilia ista cognoscimus, si in illo et alia facta pensamus. Certè iniquorum omnium caput diabolus est: et hujus capitis membra sunt omnes iniqui. An non diaboli membrum fuit Pilatus? an non diaboli membra Judæi persequentes, et milites crucifigentes Christum, fuerunt? Quid ergo mirum, si se ab illo permisit in montem duci, qui pertulit etiam à membris illius crucifigi? Non est ergo indignum Redemptori nostro quòd tentari voluit, qui venerat occidi. Justum quippe erat, ut sic tentationes nostras

suis tentationibus vinceret, sicut mortem nostram venerat sua morte superare. Sed sciendum nobis est, quia tentatio tribus modis agitur; suggestione, delectatione, et consensu. Et nos cum tentamur, plerumque in delectationem, aut etiam in consensum labimur: quia de carnis peccato propagati, in nobis ipsis etiam gerimus unde certamina toleremus. Deus verò, qui in utero virginis incarnatus, in mundum sine peccato venerat, nihil contradictionis in semetipso tolerabat. Tentari ergo per suggestionem potuit; sed ejus mentem peccati delectatio non momordit. Atque ideo omnis diabolica illa tentatio foris, non intus, fuit.

AD TERTIAM.

Antiph. Non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo quod procedit de ore Dei.

Ÿ. Susceptor meus es tu et refugium meum:

R̃. Deus meus, sperabo in eum.

AD SEXTAM.

Antiph. Non tentabis Dominum Deum tuum.

Ÿ. Scapulis suis obumbrabit tibi:

R̃. Et sub pennis ejus sperabis.

AD NONAM.

Antiph. Dominum tuum adorabis, et illi soli servies.

Ÿ. Scuto circumdabit te veritas ejus:

R̃. Non timebis à timore nocturno.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Excelsus super omnes gentes Dominus: et super cælos gloria ejus.

Hymnus. Audi benigne conditor, *ut in Communi Quadragesimæ.* 132. <28>.

Ÿ. Angelis suis Deus mandavit de te,

R̃. Ut custodiant te in omnibus viis tuis.

Ad Magnificat Antiph. Consummatâ omni tentatione, diabolus recessit ab eo usque ad tempus; et ecce Angeli accesserunt, et ministrabant ei.

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Communi per annum.

IN FERIIS QUADRAGESIMÆ, *Officium fit, ut in Communi Quadragesimæ,* (130.) <26>. *præter ea quæ singulis Feriis propria sunt.*

FERIA SECUNDA.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Venite benedicti Patris mei; percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi.

Oratio.

CONverte nos Deus salutaris noster; et ut nobis jejunium quadragesimale proficiat, mentes nostras cælestibus instrue disciplinis; Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 25.*

<v. 31-46>.

IN illo tempore: Dixit Jesus discipulis suis. Cum vene-

rit filius hominis in maiestate sua . . . iusti autem in vitam æternam.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Quod uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis; dicit Dominus.

Oratio.

Absolve, quæsumus, Domine nostrorum vincula peccatorum; et quicquid pro eis mere-mur, propitiatus averte: Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. *Resp.* Amen.

FERIA TERTIA.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Intravit Jesus in templum Dei; et ejiciebat omnes vendentes et ementes in templo: et mensas nummulariorum, et cathedras vendentium columbas evertit.

Oratio.

Respice Domine familiam tuam; et præsta ut apud te mens nostra tuo desiderio fulgeat, quæ se carnis maceratione castigat: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap.* 21. <v. 11-17>.

In illo tempore: Cùm intrasset Jesus Jerosolymam, ... abiit foras extra civitatem in Bethaniam: ibique mansit.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Accesserunt ad Jesum cæci et claudi in templo, et sanavit eos.

Oratio.

Ascendant ad te, Domine, preces nostræ; et ab Ecclesia tua cunctam repelle nequitiam: Per Dominum nostrum etc.

FERIA QUARTA

Quatuor Temporum.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Generatio hæc prava et perversa signum quærit: et signum non dabitur ei, nisi signum Jonæ Prophetæ.

Oratio.

Preces nostras, quæsumus Domine, clementer exaudi; et contra cuncta nobis adversantia dexteram tuæ maiestatis extende: Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. *Resp.* Amen.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap.* 12.

In illo tempore, Responderunt Jesu quidam de Scribis et Phariseis, dicentes: Magister, volumus à te signum videre. Et reliqua.

Homilia Sancti Joannis Chrysostomi.

In Matth. Hom. 43.

Sicut Jonas fuit in ventre ceti tribus diebus et tribus nocti-

bus, sic erit filius hominis in corde terræ tribus diebus et tribus noctibus. Christus, ne verba ejus illuderent, non dixit manifestè se resurrecturum†, sed id tantum occultius tetigit, ut præsentia ejus non ignorarent†; quæ ipsos adeo non fugit, ut postea Pilato assererent quia ille seductor dixit, Post tres dies resurgam : quod certè Discipuli ejus tanquam rudiores non intellexerunt. Quocirca Scribæ et Pharisei sua ipsorum sententia condemnati esse videntur. Adverte autem quomodo quamvis occultè, significanter tamen illud dixit. Non enim ait, In terra ; sed, in corde terræ : ut et sepulcrum denotet, et nemo apparentiam fuisse suspicetur. Tribus autem diebus mortuus esse voluit, ut nemo mortuum esse ambigeret. Non enim cruce solum et visu omnium qui tunc aderant, verum etiam dierum numero mortem confirmat. Nam etsi universa futura tempora resurrectioni testatura erant ; tamen si tunc non multa morti attestata fuissent, potuisset dubitari : morte autem non credita, resurrectionis mysterium vacillabat. Ideo mortem suam vocavit signum ; et nisi crucifixus fuisset, signum hoc datum non esset. Ob id figuram ipsam in medium adduxit, ut veritas crederetur. Etenim, dic mihi, quæso ; Putasne Jonam in ventre ceti fictitiè tantum fuisse ? Id quidem dicere non potes : quare nec Christum in corde terræ fuisse negandum tibi est : non enim fieri potest, ut cum veritatis figura procul est à figmento,

COLBERT.

veritas ipsa falsa imagine involvatur. Idcirco utique, et in mysteriis, et in baptisate, et in ceteris omnibus, mortem ipsius annunciamus.

Viri Ninivitæ surgent et condemnabunt generationem hanc. Sicut Ninivitæ Judæos condemnabunt ; sic multi qui nunc inferiores nobis videntur, nos condemnabunt. Veniat in mentem quanta erit illa condemnatio, ut incipiamus aliquando ad veram accedere poenitentiae januam. Mihi hæc ipsi dico, me ipsum primò exhortor. Capiamus iter angustum. Usquequo deliciabimur ? usquequo degemus otiosè, ridentes et oscitantes ? Non sumus adhuc satiati desidia et procrastinatione ? Eademne semper erunt ? eadem mensa, idem sumptus, eadem pecuniæ possessiones, constructiones ædium ? Et horum omnium quis finis ? Mors. Quis, inquam, terminus ? Cinis, sepulcrum, vermes. Aliam ergo vivamus vitam, faciamus de terra cælum, meliora capessamus ; ut rectè vivendo futura bona consequamur, gratiâ et misericordiâ Domini nostri Jesu Christi, cui cum Patre et Spiritu sancto sit gloria et imperium in sæcula sæculorum. Amen.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Quicunque fecerit voluntatem Patris mei ; ipse meus frater, et soror, et mater est.

Oratio.

Mentes nostras, quæsumus, Domine, lumine tuæ clari-

F

tatis illustra ; ut videre possimus quæ agenda sunt, et quæ recta sunt agere valeamus : Per Dominum nostrum etc.

FERIA QUINTA AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Mulier Chananæa clamabat : Miserere mei fili David ; filia mea malè à dæmonio vexatur.

Oratio.

DEvotionem populi tui, quæsumus, Domine, benignus intende : ut qui per abstinenciam macerantur in corpore, per fructum boni operis reficiantur in mente : Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 15.*
<v. 21-28>.

IN illo tempore : Egressus Jesus secessit in partes Tyri ... Et sanata est filia ejus ex illa hora.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. O mulier, magna est fides tua : fiat tibi sicut petisti.

Oratio.

DA, quæsumus, Domine, populis Christianis et quæ profitentur agnoscere ; et cæleste munus diligere, quod frequentant : Per Dominum nostrum etc.

FERIA SEXTA

Quatuor temporum.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Angelus Domini descendebat secundum

tempus in piscinam ; et movebatur aqua : et qui prior descendisset, sanus fiebat à quacunque detineretur infirmitate.

Oratio.

ESto Domine propitius plebi tuæ ; et quam tibi facis esse devotam, benigno refove miseratus auxilio : Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 5.*

IN illo tempore : Erat dies festus Judæorum ; et ascendit Jesus Jerosolymam. Et reliqua.

Homilia S. Ambrosii Episcopi
Lib. de iniciand. Cap. 4.

TU in gratia baptizatus es, in nomine Trinitatis confessus es Patrem ; recordare quid feceris : confessus es Filium, confessus es Spiritum sanctum. Tene ordinem rerum in hac fide, mundo mortuus es, et Deo resurrexisti. Et quasi in illo mundi es consepultus elemento. Peccato mortuus, ad vitam es resuscitatus æternam. Crede ergo quia non sunt vacuæ aquæ. Ideo tibi dictum est quia Angelus Domini descendebat secundum tempus in natatoriam, et movebatur aqua ; et qui prior descendisset in natatoriam post commotionem aquæ, sanus fiebat a languore quocunque tenebatur. Hæc piscina in Hierosolymis erat, in qua unus annuus sanabatur. Sed nemo

antè sanabatur quàm descendisset Angelus. Ut esset indicium quia descendebat Angelus, movebatur aqua propter incredulos. Illis signum; tibi fides. Illis, Angelus descendebat: tibi, Spiritus sanctus. Illis, creatura movebatur; tibi, Christus operatur, ipse Dominus creaturæ. Tunc curabatur unus; nunc omnes sanantur, aut certè unus solus populus Christianus.

Ergo et illa piscina in figura; ut credas quia in hunc fontem vis divina descendit. Denique paralyticus ille expectabat hominem. Quem; nisi illum Dominum Jesum natum ex Virgine, cujus adventu jam non umbra sanaret singulos, sed veritas universos? Iste est ergo qui expectabatur ut descenderet, de quo dixit Deus Pater ad Joannem Baptistam: Super quem videris Spiritum descendentem de cælo et manentem super eum, hic est qui baptizat in Spiritu sancto. De quo testificatus est Joannes, dicens: Quia vidi Spiritum descendentem de cælo quasi columbam, et manentem super eum.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Qui me sanum fecit, ille mihi dixit; Tolle grabatum tuum, et ambula.

Oratio.

EXaudi nos, misericors Deus, et mentibus nostris gratiæ tuæ lumen ostende. Per Dominum nostrum etc.

SABBATO

Quatuor temporum.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Sunt de hîc stantibus, qui non gustabunt mortem, donec videant Filium hominis in regno suo.

Oratio.

Populum tuum, quæsumus, Domine, propitius respice, atque ab eo flagella tuæ iracundiæ clementer averte: Per Dominum nostrum, etc.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 17.*

IN illo tempore: Assumit Jesus Petrum, et Jacobum, et Joannem fratrem ejus: et ducit illum† in montem excelsum seorsum. Et reliqua.

Homilia sancti Leonis Papæ.

Hom. de Transf. Domini.

EVangelical lectio, quæ peraures corporis interiorum mentium nostrarum pulsavit auditum, ad magni sacramenti nos intelligentiam vocat: quam, aspirante gratia Dei, facilius assequamur, si considerationem nostram ad ea quæ paulò superiùs sunt narrata referamus. Salvator enim humani generis Jesus Christus, condens eam fidem, quæ et impios ad justitiam, et mortuos revocat ad vitam, ad hoc discipulos suos doctrinæ monitis, et operum miraculis imbuebat, ut idem Christus, et unigenitus Dei, et hominis Filius, crederetur. Nam unum horum sine altero

non proderat ad salutem: et æqualis erat periculi, Dominum Jesum Christum, aut Deum tantummodò sine homine, aut sine Deo solum hominem, credidisse; cum utrumque esset pariter confitendum: quia sicut Deo vera humanitas, ita homini inerat vera divinitas. Ad confirmandam ergo hujus fidei saluberrimam cognitionem interrogaverat discipulos suos Dominus, inter diversas aliorum opiniones quid ipsi de eo crederent, quidve sentirent. Ubi Petrus Apostolus, per revelationem summi Patris corporea superans, et humana transcendens, vidit mentis oculis filium Dei vivi, et confessus est gloriam Deitatis; quia non ad solam respexit substantiam carnis et sanguinis: tantumque in hac fidei sublimitate complacuit, ut beatitudinis felicitate donatus, sacram inviolabilis petra acciperet firmitatem: superquam fundata Ecclesia, portis inferi et mortis legibus prævaleret: nec in solvendis aut ligandis quorumcunque causis, aliud ratum esset in cælo, quàm quod Petri sedisset arbitrio. Hæc autem, dilectissimi, laudatæ intelligentiæ celsitudo instruenda erat de inferioris substantiæ sacramento: ne apostolica fides, ad gloriam confitendæ in Christo Deitatis evecta, infirmitatis nostræ receptionem indignam impassibili Deo atque incongruam judicaret; et ita jam in Christo humanam crederet glorificatam esse naturam, ut nec supplicio possit affici, nec morte dissolvi. Et ideo dicente Domino quòd oporteret eum ire Jerosolymam, et multa

pati à senioribus et Scribis ac principibus sacerdotum, et occidi, et tertia die resurgere, cum beatus Petrus, qui superno illustratus lumine, de ardentissima Filii Dei confessione fervebat, contumelias illusionum et crudelissimæ mortis opprobrium religioso, ut putabat, et libero fastidio respuisset, benigna à Jesu increpatione correptus, et ad cupiditatem participandæ cum eo passionis animatus est.

DOMINICA II. QUADRAGESIMÆ.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Hæc est voluntas Dei, sanctificatio vestra: ut abstineatis vos à fornicatione, ut sciat unusquisque vestrum vas suum possidere in sanctificatione et honore, non in passione desiderii, sicut et gentes quæ ignorant Deum.

Psalmi de Vesperis Sabbati, ut in Psalterio, III. <II>.

Hymnus. Audi benigne conditor, ut in Communi Quadragesimæ. 132. <28>.

℣. Angelis suis Deus mandavit de te,

℞. Ut custodiant te in omnibus viis tuis.

Ad Magnificat Antiph. Ne quis supergrediatur neque circumveniat in negotio fratrem suum: quoniam vindex est Dominus de his omnibus.

Oratio. Deus qui conspicias. ut infra ad Laudes.

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Communi per annum.

AD MATUTINUM.

Invitatorium et Hymnus, ut in Communi Quadragesimæ. 130. <27>.

Antiph. Non tardes converti ad Dominum, et ne differas de die in diem: subitò enim veniet ira illius, et in tempore vindictæ disperdet te.

V. Ipse liberavit me de laqueo venantium,

R. Et à verbo aspero.

Lectioes de Scriptura occurrente.

Non dicitur Te Deum laudamus.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Scito et vide quia malum et amarum est reliquisse te Dominum Deum tuum, et non esse timorem mei apud te; dicit Dominus Deus exercituum.

Hymnus et Versiculus, ut in Communi Quadragesimæ. 130. <27>.

Ad Benedictus Antiph. Assumpsit Jesus Petrum et Jacobum, et Joannem fratrem ejus, et duxit illos in montem excelsum seorsum, et transfiguratus est ante eos.

Oratio.

DEus, qui conspicias omni nos virtute destitui, interiùs exteriusque custodi; ut ab omnibus adversitatibus muniamur in corpore, et à pravis cogitationibus mundemur in mente: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Antiph. Ecce duo viri loquebantur cum illo (erant autem Moyses et Elias visi in majestate) et dicebant excessum ejus, quem completurus erat in Jerusalem.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 17.*

IN illo tempore, Assumit Jesus Petrum, et Jacobum, et Joannem fratrem ejus: et ducit illos in montem excelsum seorsum, et transfiguratus est ante eos. Et reliqua.

Homilia Sancti Leonis
Papæ.

Vnde suprâ.

Assumpsit Jesus Petrum, et Jacobum, et fratrem ejus Joannem; et consenso cum eis seorsum monte præcelso, claritatem suæ gloriæ demonstravit: quia licet intellexissent in eo majestatem Dei, ipsius tamen corporis, quo divinitas tegebatur, potentiam nesciebant. Et ideo propriè signanterque promiserat quosdam de astantibus discipulis non priùs gustare mortem quàm viderent filium hominis venientem in regno suo, id est, in regia claritate, quam spiritaliter ad naturam suscepti hominis pertinentem, his tribus viris voluit esse conspicuam. Nam illam ipsius Deitatis ineffabilem et inaccessibilem visionem, quæ in æternam vitam mundis corde servatur, nullo modo mortali adhuc carne circumdati intueri poterant et videre. Dicente Patre, Hic est filius meus dilectus, in-

quo mihi bene complacui, ipsum audite: nonne evidenter auditum est, Hic est filius meus, cui ex me et mecum esse sine tempore est? quia nec genitor genito prior, nec genitus est genitore posterior. Hic est filius meus dilectus, quem à me non separat Deitas, non dividit potestas, non discernit æternitas. Hic est filius meus; non adoptivus, sed proprius; non aliunde creatus, sed ex me genitus: nec de alia natura mihi factus comparabilis, sed de mea essentia mihi natus æqualis. Hic est filius meus, per quem omnia facta sunt, et sine quo factum est nihil: qui omnia quæ facio, similiter facit; et quidquid operor, inseparabiliter mecum atque indifferenter operatur. Hic est filius meus, qui eam, quam mecum habet æqualitatem, non rapinâ appetiit, nec usurpatione præsumpsit; sed manens in forma gloriæ meæ, ut ad reparandum genus humanum exequeretur commune consilium, usque ad formam servilem inclinavit incommutabilem Deitatem. Hunc ego, in quo mihi per omnia benè complaceo, et cujus prædicatione manifestor, cujus humilitate clarificor, incunctanter audite: quia ipse est veritas et vita, ipse virtus mea atque sapientia.

AD TERTIAM.

Antiph. Domine, bonum est nos hîc esse: si vis, faciamus hîc tria tabernacula, tibi unum, Moy-si unum, et Eliæ unum.

℣. Susceptor meus es tu et refugium meum:

℞. Deus meus, sperabo in eum.

AD SEXTAM.

Antiph. Hic est filius meus dilectus: ipsum audite.

℣. Scapulis suis obumbrabit tibi:

℞. Et sub pennis ejus sperabis.

AD NONAM.

Antiph. Audientes discipuli ceciderunt in faciem suam, et timuerunt valdè: et accessit Jesus, et tetigit eos, dixitque eis: Surgite, nolite timere.

℣. Scuto circumdabit te veritas ejus:

℞. Non timebis à timore nocturno.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Excelsus super omnes gentes Dominus; et super cælos gloria ejus.

Hymnus et Versiculus, ut in Communi Quadragesimæ. 132. <28>.

Ad Magnificat Antiph. Nemini dixeritis visionem, donec Filius hominis à mortuis resurgat.

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Communi per annum.

FERIA SECUNDA AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Ego principium, qui et loquor vobis.

Oratio.

PRæsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut familia tua, quæ se, affligendo carnem, ab alimentis abstinet; sectando justitiam, à culpa jejundet: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap.* 8. <*v.* 21-29>.

IN illo tempore: Dixit Jesus turbis Judæorum: Ego vado et quæretis me... quæ placita sunt ei, facio semper.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Qui me misit, mecum est, et non reliquit me solum; quia quæ placita sunt ei, facio semper.

Oratio.

EXaudi, quæsumus, Domine gemitum populi tui supplicantis: et qui de meritorum qualitate diffidimus, non iudicium sed misericordiam consequi mereamur: Per Dominum nostrum etc.

FERIA TERTIA AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Unus est magister vester Christus.

Oratio.

PERfice, quæsumus, Domine, benignus in nobis observantiæ sanctæ subsidium; ut quæ te auctore facienda cognovimus, te operante impleamus: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap.* 23. <*v.* 2-12>.

IN illo tempore: Locutus est Jesus ad turbas et ad discipulos suos, dicens: Super cathedram Moysi... qui se humiliaverit, exaltabitur.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Qui major est vestrûm, erit minister vester: qui autem se exaltaverit, humiliabitur; et qui se humiliaverit, exaltabitur.

Oratio.

PROPitiare Domine supplicationibus nostris, et animarum nostrarum medere languoribus; ut remissione perceptâ, in tua semper benedictione lætemur: Per Dominum nostrum etc.

FERIA QUARTA AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Tradent eum gentibus ad illudendum, et flagellandum, et crucifigendum; et tertia die resurget.

Oratio.

POPulum tuum, quæsumus Domine, propitius respice: et quos ab escis carnalibus præcipis abstinere, à noxiis quoque vitiis cessare concede: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap.* 20. <*v.* 17-28>.

IN illo tempore: Ascendens Jesus Jerosolymam... redemptionem pro multis.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Qui voluerit inter vos primus esse, erit vester servus: sicut Filius hominis non venit ministrari; sed ministrare, et dare animam suam, redemptionem pro multis.

Oratio.

DEus innocentiae restitutor et amator, dirige ad te tuorum corda servorum; ut spiritus tui fervore concepto, et in fide inveniantur stabiles, et in opere efficaces: Per Dominum nostrum etc.

FERIA QUINTA AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Pater Abraham miserere mei; et mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti sui in aquam, ut refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma.

Oratio.

PRæsta nobis, quæsumus Domine, auxilium gratiæ tuæ; ut jejuniis et orationibus convenienter intenti, liberemur ab hostibus mentis et corporis: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap. 16.* <v. 19-31>.

IN illo tempore: Ait Jesus Phariseis: Homo quidam erat dives ... neque si quis ex mortuis resurrexerit, credent.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Fili, recordare quia recipisti bona in vita tua, et Lazarus similiter mala; nunc autem hic consolatur, tu verò cruciaris.

Oratio.

ADesto Domine famulis tuis, et perpetuam benignitatem largire poscentibus; ut iis qui te auctore et gubernatore gloriantur, et congregata re-

staures, et restaurata conserves: Per Dominum nostrum etc.

FERIA SEXTA AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Auferetur à vobis regnum Dei, et dabitur genti facienti fructus ejus.

Oratio.

DA, quæsumus, omnipotens Deus, ut sacro nos purificante jejunio, sinceris mentibus ad sancta ventura facias pervenire: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 21.* <v. 33-46>.

IN illo tempore: Dixit Jesus turbis Judæorum et Principibus sacerdotum: Parabolam audite: Homo erat paterfamilias ... quoniam sicut Prophetam eum habebant.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Quærentes eum tenere, timuerunt turbas; quia sicut Prophetam eum habebant.

Oratio.

DA, quæsumus, Domine populo tuo salutem mentis et corporis; ut bonis operibus inhærendo, tuæ semper virtutis mereatur protectione defendi: Per Dominum nostrum etc.

SABBATO AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Pater, peccavi in cælum et coram te: jam non sum dignus vocari filius tuus: fac me sicut unum ex mercenariis tuis.

Oratio.

DA, quæsumus, Domine nostris effectum jejuniis salutarem: ut castigatio carnis assumpta, ad nostrarum vegetationem transeat animarum: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap. 15. <v. 11-32>.*

IN illo tempore: Dixit Jesus Pharisæis et Scribis parabolam istam: Homo quidam habuit duos filios ... perierat, et inventus est.

DOMINICA III. QUADRAGESIMÆ.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Estote imitatores Dei, sicut filii charissimi; et ambulate in dilectione, sicut et Christus dilexit nos, et tradidit semetipsum pro nobis oblationem et hostiam Deo in odorem suavitatis.

Psalmi de Vesperis Sabbati, ut in Psalterio. III. <II>.

Hymnus. Audi benigne Conditor, *ut in Communi Quadragesimæ. 132. <28>.*

Ÿ. Angelis suis Deus mandavit de te,

R. Ut custodiant te in omnibus viis tuis.

Ad Magnificat Antiph. Eratis aliquando tenebræ; nunc autem lux in Domino: ut filii lucis ambulate; fructus enim lucis

est in omni bonitate et justitia et veritate.

Oratio. Quæsumus, omnipotens Deus. *ut infra ad Laudes.*

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Communi per annum.

AD MATUTINUM.

Invitatorium et Hymnus, ut in Communi Quadragesimæ. 130. <27>.

Antiph. Pœnitentiam agite; et convertimini ad Deum, digna pœnitentiæ opera facientes.

Ÿ. Ipse liberavit me de laqueo venantium,

R. Et à verbo aspero.

Lectiones de Scriptura occurrente.

Non dicitur Te Deum laudamus.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Quam magna misericordia Domini et propitiatio illius convertentibus ad se!

Hymnus et Versiculus, ut in Communi Quadragesimæ. 130. <27>.

Ad Benedictus Antiph. Erat Jesus ejiciens dæmonium; et illud erat mutum: et cùm eiecisset dæmonium, locutus est mutus, et admiratæ sunt turbæ.

Oratio.

QUæsumus, omnipotens Deus, vota humilium respice; atque ad defensionem nostram, dexteram tuæ majestatis extende: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Antiph. Omne regnum in seipsum divisum desolabitur, et domus supra domum cadet.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap. 11.*

IN illo tempore: Erat Jesus ejiciens dæmonium, et illud erat mutum; et cum eiecisset dæmonium, locutus est mutus, et admiratæ sint turbæ. Et reliqua.

Homilia venerabilis Bedæ Presbyteri.

In Luc. Lib. 4. Cap. 48.

DÆMONIACUS iste, apud Matthæum, non solum mutus, sed et cæcus fuisse narratur; curatusque dicitur à Domino, ita ut loqueretur, et videret. Tria ergo signa simul in uno homine perpetrata sunt: cæcus videt, mutus loquitur, possessus à dæmone liberatur. Quod et tunc quidem carnaliter factum est, sed et quotidie completur in conversione credentium; ut expulso primùm dæmone, fidei lumen aspiciant; deinde ad laudes Dei tacentia prius ora laxentur.

Cum immundus spiritus exierit de homine, perambulat per loca inaquosa. Quamvis simpliciter intelligi possit Dominum hæc ad distinctionem suorum et satanæ operum adjunxisse, tamen et de hæretico quovis, vel schismatico, vel etiam malo catholico, potest non inconvenienter accipi. De quo, tempore baptismatis, spiritus immundus, qui in eo prius habitaverat, ad confes-

sionem catholicæ fidei, abrenuntiationem mundanæ conversationis, ejiciatur, locaque inaquosa peragret id est, corda fidelium, quæ à mollitie fluxæ cogitationis expurgata sint, callidus insidiator exploret, si quos ibi fortè suæ nequitiae gressus figere possit. Sed bene dicitur: Quærens requiem et non inveniens. Quia castas mentes effugiens, in solo corde pravorum gratam sibi potest invenire requiem.

Dicit: Revertar in domum meam, unde exivi. Timendus est ipse versiculus, non exponendus. Et cum venerit, invenit scopis mundatam, hoc est, gratia baptismatis à peccatorum labe castigatam, sed nulla boni operis industria cumulatam. Unde bene Matthæus hanc vacantem, mundatam, atque ornatam dicit. Mundatam à vitiis pristinis per baptismum, vacantem à bonis actibus per negligentiam, ornatam simulatis virtutibus per hypocrisin. Et tunc vadit, et assumit septem alios spiritus nequiores se, et ingressi habitant ibi. Per septem malos spiritus, universa vitia designat. Quemcunque enim post baptismum, sive pravitas hæretica, seu mundana cupiditas, arripuerit, mox omnium prosternet in ima vitiorum. Unde rectè nequiores tunc in eum spiritus dicuntur ingressi: quia non solum habebit illa septem vitia, quæ septem spiritualibus sunt contraria virtutibus, sed et per hypocrisin, ipsas se virtutes habere simulabit. Et sunt novissima hominis illius pejora prioribus. Melius quippe erat

ei viam veritatis non cognoscere, quàm post agnitionem retrorsum converti.

AD TERTIAM.

Antiph. Si in digito Dei ejicio dæmonia, profectò pervenit in vos regnum Dei.

℣. Susceptor meus es tu et refugium meum :

℞. Deus meus, sperabo in eum.

AD SEXTAM.

Antiph. Cùm fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt omnia quæ possidet.

℣. Scapulis suis obumbrabit tibi :

℞. Et sub pennis ejus sperabis.

AD NONAM.

Antiph. Qui non est mecum, contra me est; et qui non colligit mecum, dispergit.

℣. Scuto circumdabit te veritas ejus :

℞. Non timebis à timore nocturno.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Excelsus super omnes gentes Dominus; et super cælos gloria ejus.

Hymnus et Versiculus ut in Communi Quadragesimæ.

Ad Magnificat Antiph. Extollens vocem quædam mulier de turba, dixit: Beatus venter qui te portavit, et ubera quæ suxisti. At Jesus ait illi: Quinimò beati qui audiunt verbum Dei, et custodiunt illud.

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Communi per annum.

FERIA SECUNDA AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Amen dico vobis, quia nemo propheta acceptus est in patria sua.

Oratio.

CORDIBUS nostris, quæsumus, Domine gratiam tuam benignus infunde: ut sicut ab escis carnalibus abstinemus, ita sensus quoque nostros à noxiis retrahamus excessibus: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. Cap. 4. <v. 23-30>.

IN illo tempore: Dixit Jesus Pharisæis: Utique dicetis mihi hanc similitudinem...per medium illorum ibat.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Duxerunt Jesum usque ad supercilium montis, ut præciperent eum: ipse autem transiens per medium illorum ibat.

Oratio.

SUBveniat nobis, Domine, misericordia tua; ut ab imminentibus peccatorum nostrorum periculis te mereamur protegente salvari: Per Dominum nostrum etc.

FERIA TERTIA AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Ubi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, in medio eorum sum, dicit Dominus.

Oratio.

EXaudi nos omnipotens et misericors Deus, et conti-

mentiae salutaris propitius nobis dona concede: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap.* 18. <v. 16-22>.

IN illo tempore: Dixit Jesus discipulis suis: Si peccaverit in te frater tuus ... sed usque septuagies septies.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Non dico tibi usque septies, sed usque septuagies septies.

Oratio.

TUa nos Domine protectione defende, et ab omni semper iniquitate custodi: Per Dominum nostrum etc.

FERIA QUARTA AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Hypocritæ, bene prophetavit de vobis Isaias, dicens: Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longè est à me.

Oratio.

PRæsta nobis, quæsumus, Domine, ut salutaribus jejuniis eruditi, à noxiis quoque vitiis abstinentes, propitiationem tuam facilius impetremus: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap.* 15. <v. 1-20>.

IN illo tempore: Accesserunt ad Jesum ab Jerosolymis... non coinquinat hominem.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Quæ procedunt de ore, de corde exeunt; et hæc sunt, quæ coinquinant hominem: non lotis autem manibus manducare, non coinquinat hominem.

Oratio.

Implorantes, Domine, misericordiam tuam fideles populos propitius intueri; et qui præter te alium non noverunt, tuis semper beneficiis gloriantur: Per Dominum nostrum etc.

FERIA QUINTA AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Omnes qui habebant infirmos, ducebant illos ad Jesum: at ille, singulis manus imponens curabat eos.

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut jejuniorum sancta devotio et purificationem nobis tribuat, et majestati tuæ nos reddat acceptos: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap.* 4. <v. 38-44>.

IN illo tempore: Surgens Jesus de synagoga, introivit in domum Simonis ... Et erat prædicans in synagoga Galilææ.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Exhibant autem dæmonia à multis clamantia, et dicentia, Quia tu es Filius Dei: et increpans non sinebat ea loqui, quia sciebant ipsum esse Christum.

Oratio.

SUBjectum tibi populum, quæsumus, Domine, propitiatio cælestis amplificet, et tuis semper faciat servire mandatis: Per Dominum nostrum etc.

FERIA SEXTA AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Qui biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in æternum: sed aqua quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.

Oratio.

JEjunia nostra, quæsumus, Domine, benigno favore proseguere: ut sicut ab alimentis abstinemus in corpore, ita à vitiis jejunemus in mente: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 4.* <v. 5-42>.

IN illo tempore: Venit Jesus in civitatem Samariæ, quæ dicitur Sichar ... quia verè est Salvator mundi.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Veri adoratores adorabunt patrem in spiritu et veritate.

Oratio.

PRæsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui in tua protectione confidimus, cuncta nobis adversantia te adjuvante vincamus: Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum etc.

SABBATO AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Nemo te condemnavit, mulier? nec ego te condemnabo: vade, et jam amplius noli peccare.

Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, clementiam tuam suppliciter exoramus, ut qui mala nostra semper prævenis miserando, facias nos tibi placitos et piis actionibus et jejuniis salubribus expiando, Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 8.* <v. 1-11>.

IN illo tempore: Jesus perrexit in montem Oliveti ... Vade, et jam amplius noli peccare.

DOMINICA IV. QUADRAGESIMÆ.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Scriptum est, quoniam Abraham duos filios habuit, unum de ancilla, et unum de libera: sed qui de ancilla, secundum carnem natus est; qui autem de libera, per repromissionem: quæ sunt per allegoriam dicta.

Psalmi de Vesperis Sabbati, ut in Psalterio. III. <11>.

Hymnus. Audi benigne Conditor. *ut in Comm. Quadrag.* 132. <28>.

Ÿ. Angelis suis Deus mandavit de te,

R̃. Ut custodiant te in omnibus viis tuis.

Ad Magnificat Antiph. Non sumus ancillæ filii, sed liberæ; qua libertate Christus nos liberavit.

Oratio. Concede. *ut infra ad Laudes.*

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Communi per annum.

AD MATUTINUM.

Invitatorium et Hymnus, ut in Communi Quadragesimæ 130. <27>.

Antiph. Scitote quoniam exaudiet Dominus preces vestras, si manentes permanseritis in jejuniis et orationibus in conspectu Domini.

Ÿ. Ipse liberavit me de laqueo venantium,

R̃. Et à verbo aspero.

Lectiones de Scriptura occurrente.

Non dicitur Te Deum laudamus.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Poenitentibus dedit viam justitiæ, et confirmavit deficientes sustinere, et destinavit illis sortes veritatis.

Hymnus et Versiculus, ut in Communi Quadragesimæ 130. <27>.

Ad Benedictus Antiph. Abiit Jesus trans mare Galilææ; et sequebatur eum multitudo magna, quia videbant signa quæ faciebat super his qui infirmabantur.

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui ex merito nostræ actionis affligimur, tuæ gratiæ consolatione respiremus: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Antiph. Subiit in montem Jesus; et ibi sedebat cum discipulis suis: erat autem proximum Pascha dies festus Judæorum.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 6.*

IN illo tempore: Abiit Jesus trans mare Galilææ, quod est Tiberiadis: et sequebatur eum multitudo magna, quia videbant signa quæ faciebat super his qui infirmabantur. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

In Joann. Tract. 24.

Miracula, quæ fecit Dominus noster Jesus Christus, sunt quidem divina opera; et ad intelligendum Deum, de visibilibus admonent humanam mentem. Quia enim ille non est talis substantia quæ videri oculis possit, et miracula ejus, quibus totum mundum regit universamque creaturam administrat, assiduitate viluerunt, ita ut penè nemo dignetur attendere opera Dei mira et stupenda in quolibet seminis grano; secundum ipsam suam misericordiam servavit sibi quædam, quæ faceret opportuno tempore præter usitatum cursum ordinemque naturæ; ut non majora, sed insolita videndo stuperent,

quibus quotidiana viluerant. Majus enim miraculum est gubernatio totius mundi, quàm saturatio quinque millium hominum de quinque panibus: Et tamen hoc nemo miratur; illud mirantur homines, non quia majus est, sed quia rarum est. Quis enim et nunc pascit universum mundum, nisi ille qui de paucis granis segetes creat? Fecit ergo quomodo Deus: unde enim multiplicat de paucis granis segetes, inde in manibus suis multiplicavit quinque panes. Potestas enim erat in manibus Christi: panes autem illi quinque, quasi semina erant, non quidem terræ mandata, sed ab eo qui terram fecit, multiplicata. Hoc ergo admotum est sensibus, quo erigeretur mens; et exhibitum oculis, ubi exerceretur intellectus: ut invisibilem Deum per visibilia opera miraremur; et erecti ad fidem, et purgati per fidem, etiam ipsum invisibilem videre cuperemus, quem de rebus visibilibus invisibilem nosceremus. Nec tamen sufficit hæc intueri in miraculis Christi. Interrogemus ipsa miracula, quid nobis loquantur de Christo: habent enim, si intelligantur, linguam suam. Nam quia ipse Christus, Verbum Dei est; etiam factum Verbi, verbum nobis est.

AD TERTIAM.

Antiph. Cùm vidisset Jesus quia multitudo maxima venit ad eum, dixit ad Philippum: Unde ememus panes ut manducent hi? hoc autem dicebat tentans eum; ipse enim sciebat quid esset factur.

℣. Susceptor meus es tu et refugium meum:

℟. Deus meus, sperabo in eum.

AD SEXTAM.

Antiph. Accepit Jesus panes; et cùm gratias egisset, distribuit discumbentibus: similiter et ex piscibus quantum volebant.

℣. Scapulis suis obumbrabit tibi:

℟. Et sub pennis ejus sperabis.

AD NONAM.

Antiph. Dixit Jesus colligite quæ superaverunt fragmenta, ne pereant. Collegerunt ergo, et impleverunt duodecim cophinos fragmentorum.

℣. Scuto circumdabit te veritas ejus:

℟. Non timebis à timore nocturno.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Excelsus super omnes gentes Dominus; et super cælos gloria ejus.

Hymnus et Versiculus, ut in Communi Quadragesimæ. 132. <28>.

Ad Magnificat Antiph. Illi ergo homines cùm vidissent quod fecerat Jesus signum, intra se dicebant, Quia hic est verè Propheta qui venturus est in mundum.

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Communi per an um.

FERIA SECUNDA AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Auferte ista hinc; et nolite facere domum Patris mei, domum negotiationis.

Oratio.

PRæsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut observationes sacras annuâ devotione recolentes, et corpore tibi placeamus et mente: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 2. <v. 13-25>*.

IN illo tempore: Prope erat Pascha Judæorum ... ipse enim sciebat quid esset in homine.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Solvite templum hoc; et in tribus diebus excitabo illud. Ille autem dicebat de templo corporis sui.

Oratio.

DEprecationem nostram, quæsumus, Domine, benignus exaudi; et quibus supplicandi præstas affectum, tribue defensionis auxilium: Per Dominum nostrum etc.

FERIA TERTIA AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Mea doctrina non est mea, sed ejus qui misit me.

Oratio.

SAcra nobis, quæsumus, Domine, observationis jejunia, et piæ conversationis exemplum, et tuæ propitiationis continuum præstent auxilium: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 7. <v. 14-31>*.

IN illo tempore: Jam die festo mediante, ascendit Jesus in templum ... numquid plura signa faciet quàm quæ hic facit?

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Quærebant eum apprehendere: et nemo in illum misit manus; quia nondum venerat hora ejus.

Oratio.

Miserere Domine populo tuo, et continuis tribulationibus laborantem propitius respirare concede: Per Dominum nostrum etc.

FERIA QUARTA AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Dixerunt ad Jesum discipuli ejus: Rabbi, quis peccavit, hic, aut parentes ejus; ut cæcus nasceretur? Respondit Jesus et dixit: Neque hic peccavit neque parentes ejus; sed ut manifestentur opera Dei in illo.

Oratio.

DEus qui et justis præmia meritorum, et peccatoribus per jejunium veniam præbes, miserere supplicibus tuis; ut reatûs nostri confessio indulgentiam percipere valeat delictorum: Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 9. <v. 1-38>.*

IN illo tempore: Præteriens Jesus vidit hominem cæcum à nativitate ... At ille ait: Credo, Domine, et procidens adoravit eum.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. A sæculo non est auditum quia quis aperuit oculos cæci nati.

Oratio.

PAteant aures misericordiæ tuæ, Domine, precibus supplicantium; et ut petentibus desiderata concedas, fac eos quæ tibi sunt placita postulare: Per Dominum nostrum etc.

FERIA QUINTA AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Tetigit loculum Jesus, et ait: Adolescens, tibi dico, surge. Et resedit qui erat mortuus, et cœpit loqui: et dedit illum matri suæ.

Oratio.

PRæsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut quos juvenia votiva castigant, ipsa quoque devotio sancta lætificet: ut terrenis affectibus mitigatis, facilius cælestia capiamus: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap. 7. <v. 11-16>.*

IN illo tempore: Ibat Jesus in civitatem quæ vocatur Naïm ... Deus visitavit plebem suam.

COLBERT.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Magnificabant eum dicentes, Quia Propheta magnus surrexit; et, Quia Deus visitavit plebem suam.

Oratio.

POpuli tui Deus institutor et rector, peccata quibus impugnatur, expelle; ut semper tibi placitus, et tuo munimine sit securus: Per Dominum nostrum etc.

FERIA SEXTA AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Lazarus amicus noster dormit: sed vado, ut à somno excitem eum.

Oratio.

DEus qui ineffabilibus mundum renovas sacramentis, præsta, quæsumus, ut Ecclesia tua et æternis proficiat institutis, et temporalibus non destituatur auxiliis: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 11. <v. 1-45>.*

IN illo tempore: Erat quidam languens Lazarus à Bethania ... crediderunt in eum.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Ad monumentum Lazari clamavit Dominus: Lazare veni foras. Et prodiit qui fuerat mortuus.

Oratio.

DA, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui infirmitatis nostræ conscii de tua virtute

G

confidimus, sub tua semper pietate gaudeamus : Per Dominum nostrum etc.

SABBATO AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Ego sum lux mundi : qui sequitur me, non ambulat in tenebris ; sed habebit lumen vitæ.

Oratio.

Fiat, Domine, quæsumus, per gratiam tuam fructuosus nostræ devotionis affectus : quia tunc nobis proderunt suscepta jejunia, si tuæ sint placita pietati : Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 8. <v. 12-20>.*

IN illo tempore : Loquutus est Jesus turbis Judæorum, dicens : Ego sum lux mundi ... quia necdum venerat hora ejus.

DOMINICA IN PASSIONE.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Christus assistens Pontifex futurorum bonorum, non per sanguinem hircorum aut vitulorum, sed per proprium sanguinem introivit semel in Sancta, æterna redemptione inventa.

Psalmi de Vesperis Sabbati, ut in Psalterio. III. <II>.

Hymnus. Fortunati.

Vexilla regis prodeunt,
Fulget Crucis mysterium,

Quo carne carnis conditor
Suspensus est patibulo.

Quo vulneratus insuper
Mucrone diris lanceæ,
Ut nos lavaret crimine,
Manavit undâ et sanguine
Impleta sunt quæ concinit
David fidelis carmine
Dicens, In nationibus
Regnavit à ligno Deus.

Arbor decora et fulgida,
Ornata regis purpurâ,
Electa digno stipite
Tam sancta membra tangere.

Beata cujus brachiis
Sæcli pependit pretium,
Statera facta corporis ;
Prædamque tulit tartari.

O Crux ave, spes unica ;
Hoc passionis tempore,
Auge pii justitiam,
Reisque dona veniam.

Te, summa Deus Trinitas,
Collaudet omnis spiritus :
Quos per Crucis mysterium
Salvas, rege per sæcula. Amen.

V. Eripe me Domine ab homine malo :

R. A viro iniquo eripe me.

Ad Magnificat Antiph. Ego quasi agnus mansuetus, qui portatur ad victimam.

Oratio. Quæsumus. *ut infra ad Laudes.*

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Communi per annum.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Hodie si vocem Domini audieritis, nolite obdurare corda vestra.

Hymnus. Fortunati.

PAnge lingua gloriosi
Prælium certaminis,
Et super Crucis trophæum
Dic triumphum nobilem,
Qualiter Redemptor orbis
Immolatus vicerit.

De parentis protoplasti
Fraude factor condolens,
Quando pomi noxialis
Morsu in mortem corrui;
Ipse lignum tunc notavit,
Damna ligni ut solveret.

Hoc opus nostræ salutis
Ordo depoposcerat,
Multiformis proditoris
Ars ut artem falleret,
Et medelam ferret inde
Hostis unde læserat.

Quando venit ergo sacri
Plenitudo temporis,
Missus est ab arce Patris,
Natus, orbis conditor;
Atque ventre virginali
Caro factus prodiit.
Vagit infans inter arcta
Conditus præsepia:
Membra pannis involuta
Virgo mater alligat;
Et manus, pedesque, et crura
Stricta cingit fascia.

Gloria et honor Deo
Usquequaque altissimo,
Unâ Patre, Filioque,
Inclyto Paraclito,
Cui laus est et potestas
Per æterna sæcula. Amen.

Antiph. Si sanguis hircorum
et taurorum, et cinis vitulæ as-
persus inquinatos sanctificat ad
emundationem carnis, quantò
magis sanguis Christi, qui per
Spiritus sanctum semetipsum

obtulit immaculatum Deo, emun-
dabit conscientiam nostram ab
operibus mortuis, ad serviendum
Deo viventi.

Ÿ. Erue à framea Deus ani-
mam meam;

R. Et de manu canis unicam
meam.

*Lectiones de Scriptura occur-
rente.*

Non dicitur Te Deum lau-
damus.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Vide
Domine afflictionem meam,
quoniam erectus est inimicus.

Hymnus. Fortunati.

L Ustris sex qui jam peractis,
Tempus implens corporis,
Se volente, natus ad hoc,
Passioni deditus,
Agnus in crucis levatur
Immolandus stipite.
Hic, acetum, fel, arundo,
Sputa, clavi, lancea:
Mite corpus perforatur;
Sanguis, unda profluit,
Terra, pontus, astra, mundus,
Quo lavantur flumine.
Crux fidelis, inter omnes
Arbor una nobilis:
Nulla silva talem profert
Fronde, flore, germine:
Dulce lignum, dulces clavos,
Dulce pondus sustinet.
Flecte ramos arbor alta,
Tensa laxa viscera;
Et rigor lentescat ille
Quem dedit nativitas;
Ut superni membra Regis
Miti tendas stipite.
Sola digna tu fuisti
Ferre sæcli pretium,
Atque portum præparare

Nauta mundo naufrago,
Quem sacer cruor perunxit,
Fusus Agni corpore.

Gloria et honor Deo
Usquequaque Altissimo,
Unà Patri, Filioque,
Inclyto Paraclito,
Cui laus <est> et potestas
Per æterna sæcula. Amen.

℣. Eripe me de inimicis meis
Deus meus :

℞. Et ab insurgentibus in me
libera me.

Ad Benedictus Antiph. Quis
ex vobis arguet me de peccato ?
si veritatem dico vobis, quare
non creditis mihi ?

Oratio.

QUæsumus, omnipotens Deus,
familiam tuam propitius re-
spice : ut te largiente, regatur in
corpore, et te servante, custodi-
atur in mente : Per Dominum
nostrum etc.

AD PRIMAM.

Antiph. Qui ex Deo est, ver-
ba Dei audit : propterea vos non
auditis, quia ex Deo non estis.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secun-
dum Joannem. *Cap. 8.*

IN illo tempore : Dicebat Jesus
turbis Judæorum et Principi-
bus sacerdotum : Quis ex vobis
arguet me de peccato ? Si verita-
tem dico, quare non creditis
mihi. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

*Homil. 18. in Evang. hab. in
basil. S. Petri, Dom. in Passione.*

PENSate, fratres charissimi,
mansuetudinem Dei. Re-

laxare peccata venerat ; et dice-
bat : Quis ex vobis arguet me
de peccato ? Non dedignatur ex
ratione ostendere se peccatorem
non esse, qui ex virtute divinita-
tis poterat peccatores justificare.
Sed terribile est valde quod sub-
ditur : Qui ex Deo est, verba
Dei audit ; propterea vos non
auditis, quia ex Deo non estis.
Si enim verba Dei audit qui ex
Deo est, et audire verba ejus non
potest quisquis ex illo non est ;
interroget se unusquisque, si ver-
ba Dei in aure cordis percipit ;
et intelliget unde sit. Cælestem
patriam desiderare veritas jubet,
carnis desideria conterere, à
mundi gloria declinare, aliena
non appetere, propria largiri.
Penset ergo apud se unusquis-
que vestrum, si vox Dei in cor-
disejusaure convaluit ; et quia jam
ex Deo sit, agnoscat. Nam sunt
nonnulli, qui præcepta Dei nec
aure corporis percipere dignan-
tur : Et sunt nonnulli, qui hæc
quidem corporis aure percipiunt,
sed nullo ea mentis desiderio
complectuntur : Et sunt nonnulli
qui libenter verba Dei suscipiunt,
ita ut etiam in fletibus compun-
gantur ; sed post lacrymarum
tempus ad iniquitatem redeunt.
Hi profectò verba Dei non audi-
unt, qui ea exercere opere con-
temnunt. Vitam ergo vestram, fra-
tres charissimi, ante mentis ocu-
los revocate ; et altâ considera-
tione pertimescite hoc quod ex
ore Veritatis sonat : Propterea
vos non auditis, quia ex Deo non
estis. Sed hoc quod de reprobis
Veritas loquitur, ipsi hoc de
semetipsis reprobi iniquis suis
operibus ostendunt. Nam se-

quitur: Responderunt ergo Judæi, et dixerunt ei: Nonne bene dicimus nos, quia Samaritanus es tu, et dæmonium habes? Acceptâ autem tantâ contumeliâ, quid Dominus respondeat, audiamus: Ego demonium non habeo; sed honorifico Patrem meum, et vos inhonorastis me. In quibus verbis quid aliud nisi superbia nostra confunditur: quæ si exagitata vel leviter fuerit, atrociore injurias reddit quàm acceperit; facit mala quæ potest; minatur et quæ facere non potest. Ecce injuriam suscipiens Dominus non irascitur, non contumeliosa verba respondet. Qui si eisdem ista dicentibus respondere voluisset, Dæmonium vos habetis, verum perfectò diceret; quia nisi impleti essent dæmonio, tam perversa de Deo loqui non possent: sed acceptâ injuriâ, etiam quod verum erat, dicere Veritas noluit; ne non dixisse veritatem, sed provocatus contumeliam reddidisse videretur.

AD TERTIAM.

Antiph. Ego gloriam meam non quæro: est qui quærat, et judicet.

℣. Erue à framea Deus animam meam;

℞. Et de manu canis unicam meam.

AD SEXTAM.

Antiph. Si quis sermonem meum servaverit, mortem non videbit in æternum.

℣. De ore leonis libera me, Domine;

℞. Et a cornibus unicornium humilitatem meam.

AD NONAM.

Antiph. Abraham pater vester exultavit ut videret diem meum: vidit, et gavisus est.

℣. Ne perdas cum impiis Deus animam meam;

℞. Et cum viris sanguinum vitam meam.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Post hebdomades septuaginta duas occidetur Christus; et non erit ejus populus qui eum negaturus est.

Hymnus. Vexilla. *ut in primis Vesperis.*

℣. Eripe me Domine ab homine malo:

℞. A viro iniquo eripe me.

Ad Magnificat Ant. Amen, amen, dico vobis; antequàm Abraham fieret, ego sum.

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Communi per annum.

FERIA SECUNDA AD
MATUTINUM.

Invitatorium. Hodie si vocem Domini audieritis, nolite obdurare corda vestra.

Hymnus. Pange lingua. *ut in Dominica Passionis.* 211. <83>.

Antiph. Sicut ovis ad occisionem ducetur; et quasi agnus coram tondeute se obmutescet, et non aperiet os suum.

℣. Erue à framea Deus animam meam;

℞. Et de manu canis unicam meam.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Ipse vulneratus est propter iniquitates

nostras, attritus est propter scelera nostra.

Hymnus. Lustris. *ut in Dominica Passionis.* 212. <83>.

Ÿ. Eripe me de inimicis meis Deus meus :

R̃. Et ab insurgentibus in me libera me.

Ad Benedictus Antiph. Si quis sitit, veniat ad me, et bibat.

Deinde dicuntur Preces Kyrie eleison etc. ut in Communi Quadragesimæ. 131. <27>.

Oratio.

Sanctifica, quæsumus, Domine nostra jejunia ; et cunctarum nobis indulgentiam propitius largire culparum : Per Dominum nostrum etc.

Tempore Passionis non fiunt Commemorationes communes.

AD PRIMAM.

Antiph. Libera me Domine, et pone me juxta te ; et cujusvis manus pugnet contra me.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem, *Cap. 7.* <v. 32-39>.

IN illo tempore : Miserunt Principes et Pharisei ministros ... quia Jesus nondum erat glorificatus.

AD TERTIAM.

Antiph. Judicasti Domine causam animæ meæ, defensor vitæ meæ, Domine Deus meus.

Ÿ. Erue à framea Deus animam meam ;

R̃. Et de manu canis unicam meam.

AD SEXTAM.

Antiph. Popule meus, quid feci tibi, aut quid molestus fui ? responde mihi.

Ÿ. De ore leonis libera me Domine ;

R̃. Et à cornibus unicornium humilitatem meam.

AD NONAM.

Antiph. Numquid redditur pro bono malum, quia foderunt foveam animæ meæ ?

Ÿ. Ne perdas cum impiis Deus animam meam ;

R̃. Et cum viris sanguinum vitam meam.

AD VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Omnes nos quasi oves erravimus, unusquisque in viam suam declinavit ; et posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrum.

Hymnus. Vexilla. 210. <82>.

Ÿ. Eripe me Domine ab homine malo :

R̃. A viro iniquo eripe me.

Ad Magnificat Antiph. Qui credit in me, flumina de ventre ejus fluent aquæ vivæ.

Oratio.

DA, quæsumus, Domine, populo tuo salutem mentis et corporis ; ut bonis operibus inhærendo, tua semper mereatur protectione defendi : Per Dominum nostrum etc.

Reliqua omnia ut in Communi per annum.

In Feriis usque ad Feriam quartam majoris Hebdomadæ inclusive, Officium fit ut in hac Feria secunda, exceptis tantum iis, quæ deinceps notabuntur.

FERIA TERTIA AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Tempus meum nondum advenit; tempus autem vestrum semper est paratum.

Oratio.

NOstra tibi, Domine, quæsumus, sint accepta jejunia; quæ nos expiando gratiâ tuâ dignos efficiant, et ad remedia perducant æterna: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 7. <v. 1-13>.*

IN illo tempore: Ambulabat Jesus in Galilæam ... propter metum Judæorum.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Non potest mundus odisse vos: me autem odit, quia testimonium perhibeo de illo quod opera ejus mala sunt.

Oratio.

DA nobis, quæsumus, Domine, perseverantem in tua voluntate famulatum; ut in diebus nostris et merito et numero populus tibi serviens augeatur: Per Dominum nostrum etc.

FERIA QUARTA AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Oves meæ vocem meam audiunt; et ego agnosco eas, et sequuntur me, et vitam æternam do eis.

Oratio.

Sanctificato hoc jejunio Deus, tuorum corda fidelium miser-

ator illustra; et quibus devotionis præstas affectum, præbe supplicantibus pium benignus auditum: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 10. <v. 22-38>.*

IN illo tempore: Facta sunt Encæniam in Jerosolymis ... credatis quia Pater in me est, et ego in Patre.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Multa bona ostendi vobis: propter quod eorum opus me lapidatis?

Oratio.

Adesto supplicationibus nostris omnipotens Deus; et quibus fiduciam sperandæ pietatis indulges, consuetæ misericordiæ tribue benignus effectum: Per Dominum nostrum etc.

FERIA QUINTA AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Mulier quæ erat in civitate peccatrix, attulit alabastrum unguenti; et stans retro secus pedes Domini, lacrymis coepit rigare pedes ejus, et capillis capitis sui tergebat; et osculabatur pedes ejus, et unguento ungebat.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut dignitas conditionis humanæ per immoderantiam sauciata, medicinalis parsimoniam studio reformetur: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum
Lucam. *Cap. 7.* <v. 36-50>.

IN illo tempore : Rogabat
Iesum quidam de Pharisæis
... Fides tua te salvam fecit : vade
in pace.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Re-
mittuntur ei peccata multa, quo-
niam dilexit multum.

Oratio.

ESto, quæsumus, Domine,
propitius plebi tuæ ; ut quæ
tibi non placent respuentes,
tuorum potius repleantur delecta-
tionibus mandatorum : Per
Dominum nostrum etc.

FERIA SEXTA AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Colle-
gerunt Pontifices et Pharisæi con-
cilium adversus Iesum, et dice-
bant : Quid facimus ; quia hic
homo multa signa facit ?

Oratio.

COrdibus nostris, quæsumus,
Domine, gratiam tuam be-
nignus infunde ; ut peccata
nostra, castigatione voluntariâ
cohibentes, temporaliter potius
maceremur quam suppliciis
deputemur æternis : Per Domi-
num nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum
Joannem. *Cap. 11.* <v. 42-54>.

IN illo tempore : Collegerunt
Pontifices et Pharisæi con-
cilium ... ibi morabatur cum
discipulis suis.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Cùm
esset Caïphas Pontifex anni illius,
prophetavit quòd Iesus mori-
turus erat pro gente, et non
tantum pro gente, sed ut filios
Dei, qui erant dispersi, congre-
garet in unum.

Oratio.

COncede, quæsumus, omni-
potens Deus, ut qui pro-
tectionis tuæ gratiam quærimus,
liberati à malis omnibus segura
tibi mente serviamus : Per Domi-
num nostrum Iesum Christum
Filium tuum, qui tecum vivit et
regnat in unitate Spiritus sancti
Deus etc.

SABBATO AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Venit
hora ut clarificetur Filius hominis.

Oratio.

Proficiat, quæsumus, Domine,
plebs tibi dicata piæ devo-
tionis affectu ; ut sacris actioni-
bus erudita, quantò majestati
tuæ sit gratior, tantò donis
potioribus augeatur : Per Domi-
num nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio sancti Evangelii secundum
Joannem. *Cap. 12.* <v. 10-36>.

IN illo tempore : Cogitaverunt
Principes sacerdotum ... abs-
condit se ab eis.

DOMINICA IN PALMIS.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Semet-
ipsum exinanivit Christus, for-

mam servi accipiens, et habitu inventus ut homo.

Psalmi de Vesperis Sabbati, ut in Psalterio. 111. <11>.

Hymnus. Vexilla. *ut in Dominica Passionis.* 210. <82>.

Ÿ. Eripe me Domine ab homine malo :

R̃. A viro iniquo eripe me.

Ad Magnificat Antiph. Foderunt foveam ut caperent me, et laqueos absconderunt pedibus meis : tu autem Domine scis omne consilium eorum adversum me in mortem.

Oratio. Omnipotens sempiternus Deus, *ut infra ad Laudes.*

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Communi per annum.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Hodie si vocem Domini audieritis, nolite obdurare corda vestra.

Psalmus. Venite, exultemus. *in cuius fine non dicitur Gloria Patri.*

Hymnus. Pange lingua. *ut in Dominica Passionis.* 211. <83>.

Antiph. Humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis.

Ÿ. Erue à framea Deus animam meam ;

R̃. Et de manu canis uncam meam.

Lectiones de Scriptura occurrente.

Non dicitur Te Deum laudamus.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. In nomine Jesu omne genu flectatur, cælestium, terrestrium, et infernorum.

Hymnus. Lustris. *ut in Dominica Passionis.* 212. <83>.

Ÿ. Eripe me de inimicis meis Deus meus :

R̃. Et ab insurgentibus in me libera me.

Ad Benedictus Antiph. Dicite filiæ Sion : Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus, et sedens super asinam et pullum filium subjugalis.

Oratio.

OMnipotens sempiternus Deus, qui humano generi, ad imitandum humilitatis exemplum, Salvatorem nostrum carnem sumere et crucem subire fecisti, concede propitius ut et patientiæ ipsius habere documenta et resurrectionis consortia mereamur : Per eundem Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Antiph. Testimonium perhibebat turba quæ erat cum Jesu quando Lazarum suscitavit à mortuis : propterea et obviam venit ei turba, quia audierant eum fecisse hoc signum.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 21.*

IN illo tempore : Cum appropinquassent Jerosolymis, et venissent Bethphage ad montem Oliveti, tunc Jesus misit duos discipulos suos, dicens eis : Ite in castellum quod contra vos est ; et statim invenietis asinam alligatam, et pullum cum ea ; solvite, et adducite mihi. Et reliqua.

Homilia Sancti Hieronymi
Presbyteri.

Lib. 3. Comment. in Matth.

Egreditur Jesus de Jericho, turbis eductis inde quam plurimis; et cœcis reddita sanitate, appropinquat Jerosolymis, magnis ditatus mercibus: salute credentium reddita, ingredi cupit urbem pacis, et locum visionis Dei, et arcem speculatorii. Plurima autem turba straverunt vestimenta sua in via: alii autem cædebant ramos de arboribus, et sternebant in via. De arboribus frugiferis, quibus mons Oliveti consitus est, cædebant ramos, sternebantque in via; ut prava, recta facerent, et æquarent inæqualia; quò rectius atque securius in corde credentium, Christus dæmonum atque vitiorum victor incederet. Turbæ autem quæ præcedebant, et quæ sequebantur, clamabant dicentes: Hosanna filio David. Quia manifesta est historia, spiritalem sequamur ordinem disserendi. Turbæ quæ egressæ fuerunt de Jericho, et secutæ sunt Salvatorem, postquam pulum asinæ solutum viderunt et Apostolorum vestibus exornatum, et sedentem super eum Dominum Jesum, supposuerunt vestimenta sua, et straverunt viam ramis arborum. Cùmque opere cuncta fecissent, vocis quoque tribuunt testimonium, et præcedentes atque sequentes, non brevi atque silenti confessione, sed clamore plenissimo resonant: Hosanna filio David, benedictus qui venit in nomine Domini. Quod autem dicit,

Turbæ quæ præcedebant et quæ sequebantur; utrumque ostendit populum, et qui ante evangelium et qui post evangelium Domino crediderunt, consonâ Jesum confessionis voce laudare.

Porrò quod sequitur, Hosanna filio David, quid significet, et ante annos plurimos in brevi epistola ad Damasum tunc Romanæ urbis Episcopum dixisse me memini, et nunc perstringam breviter. In centesimo decimo septimo psalmo, qui manifestè de adventu Salvatoris scriptus est, inter cætera hoc quoque legimus: O Domine, salvum me fac, ô Domine bene prosperare; benedictus qui venit in nomine Domini. Pro eo quod habetur in Septuaginta interpretibus, O Domine salvum fac; in Hebræo legimus, Obsecro Domine, salvum fac, obsecro. Nemo ergo putet ex duobus verbis, Græco videlicet et Hebræo sermone, esse compositum, sed totum Hebraicum, et significare quòd adventus Christi salus mundi sit. Unde et sequitur: Benedictus qui venit in nomine Domini.

AD TERTIAM.

Antiph. Multi autem vestimenta sua straverunt in via: alii autem frondes cædebant de arboribus, et sternebant in via.

℣. Erue à framea Deus animam meam;

℞. Et de manu canis unicam meam.

AD SEXTAM.

Antiph. Cœperunt omnes turbæ discipulorum gaudentes

laudare Deum voce magna super omnibus quas viderant virtutibus, dicentes: Benedictus qui venit Rex in nomine Domini; pax in cælo, et gloria in excelsis.

Ÿ. De ore leonis libera me, Domine;

R. Et à cornibus unicornium humilitatem meam.

AD NONAM.

Antiph. Dico vobis quia si hi tacuerint, lapides clamabunt.

Ÿ. Ne perdas cum impiis Deus animam meam;

R. Et cum viris sanguinum vitam meam.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Omnis lingua confiteatur quia Dominus Jesus in gloria est Dei Patris.

Hymnus. Vexilla. *ut in Dominica Passionis.* 210. <82>.

Ÿ. Eripe me Domine ab homine malo:

R. A viro iniquo eripe me.

Ad Magnificat Ant. Turbæ quæ præcedebant, et quæ sequebantur, clamabant dicentes: Hosanna filio David; benedictus qui venit in nomine Domini; hosanna in altissimis.

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Communi per annum.

FERIA SECUNDA AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Faciem meam non averti ab increpantibus et conspuentibus in me.

Ad Benedictus Antiph. Maria unxit pedes Jesu, et extersit capillis suis; et domus impleta est ex odore unguenti.

Oratio.

DA, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui in tot adversis ex nostra infirmitate deficimus, intercedente unigeniti Filii tui passione respiremus: Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectiosancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 12.* <v. 1-9>.

IN illo tempore: Ante sex dies Paschæ venit Jesus Bethaniam ... quem suscitavit à mortuis.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Mitens hæc mulier hoc unguentum in corpus meum, ad sepeliendum me fecit.

Oratio.

ADjuva nos Deus salutaris noster; et ad beneficia recolenda quibus nos instaurare dignatus es, tribue venire gaudentes: Per Dominum nostrum etc.

FERIA TERTIA AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Vide Domine et considera quoniam tribulor; velociter exaudi me.

Ad Benedictus Antiph. Nemo tollit à me animam meam; sed ego pono eam à me ipso: et potestatem habeo ponendi eam, et potestatem habeo iterum sumendi eam.

Oratio.

OMnipotens sempiternæ Deus da nobis ita Dominicæ Passionis sacramenta peragere, ut

indulgentiam percipere mere-
mur: Per eundem Dominum
nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio Isaïæ Prophetæ. *Cap. 53.*
〈v. 1-6〉.

QUIS credidit auditui nostro?
... posuit Dominus in eo
iniquitatem omnium nostrum.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Sciens
Jesus quia venit hora ejus, cum
dilexisset suos qui erant in mun-
do, in finem dilexit eos.

Oratio.

TUA nos misericordia, Deus,
et ab omni subreptione ve-
tustatis expurget, et capaces
sanctæ novitatis efficiat: Per
Dominum nostrum etc.

FERIA QUARTA AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Libera
me de sanguinibus Deus Deus
meus; et exultabit lingua mea
justitiam tuam.

Ad Benedictus Antiph. Con-
gregati sunt Principes sacerdo-
tum et seniores populi, et con-
silium fecerunt ut Jesum dolo
tenerent et occiderent.

Oratio.

PRÆSTA, quæsumus, omnipo-
tens Deus, ut qui nostris
excessibus incessanter affligimur,
per unigeniti Filii tui passionem
liberemur, Qui tecum vivit et
regnat etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lectio Isaïæ Prophetæ. *Cap. 53.*
〈v. 7-12〉.

OBlatatus est quia ipse voluit...et
pro transgressoribus rogavit.

*A Vesperis hujus Feriæ inclu-
sivè, usque ad Pascha exclu-
sivè, non dicitur Deus in adju-
torium, nec Gloria Patri, nec
Dominus vobiscum, nec Oremus,
nec Benedicamus Domino. Neque
etiam Hymni dicuntur usque ad
Vesperas Sabbati in Albis exclu-
sivè.*

AD VESPERAS.

Semiduplex.

Dictis Pater noster etc. Ave
Maria etc. *Vesperæ incipiuntur
absolutè ab Antiphona primi
Psalmi.*

Antiph. Beatus vir qui imple-
vit desiderium suum.

Psalmus. Nisi Dominus. 63.
〈8〉.

Antiph. Beati omnes qui ti-
ment Dominum.

Psalmus. Beati omnes. 63.
〈8〉.

Antiph. Confundantur omnes
qui oderunt Sion.

Psalmus. Sæpè expugna-
verunt. 63. 〈8〉.

Antiph. De profundis clamavi
ad te Domine.

Psalmus. De profundis. 64.
〈8〉.

Antiph. Speret Israel in
Domino.

Psalmus. Domine non est
exaltatum. 64. 〈8〉.

Antiph. Quotidie apud vos
eram in templo docens; et non
me tenuistis: sed hæc est hora
vestra, et potestas tenebrarum.

Canticum. Magnificat. 125.
 <22>.

Finitâ Antiphonâ, immediate dicitur

Oratio.

Respice quæsumus Domine
 super hanc familiam tuam,
 pro qua Dominus noster Jesus
 Christus non dubitavit manibus
 tradi nocentium et crucis subire
 tormentum: *summissâ voce dicitur*,
 Qui tecum vivit et regnat in
 unitate Spiritûs sancti Deus, per
 omnia sæcula sæculorum. Amen.
Et nihil additur. Sicque terminantur Horæ usque ad Vesperas Sabbati sancti.

AD COMPLETORIUM.

Dictis Pater noster etc. Ave Maria etc. absolutè dicitur Psalmus Cum invocarem. cum reliquis Psalmis de Completorio Dominicæ, ut in Psalterio. 17. <4>.

Quibus finitis, immediate dicitur Canticum Nunc dimittis. 126. <23>. ac deinde Oratio. Respice. ut suprâ ad Vesperas.

TRIDUO SEQUENTI, *dictis summissâ voce Pater noster etc. Ave Maria etc. Credo etc. Matutinum incipitur absolutè ab Antiphona primi Psalmi.*

FERIA QUINTA
in Cæna Domini.

AD MATUTINUM.

IN I. NOCTURNO.

Antiph. Zelus domûs tuæ comedit me, et opprobria exprobrantium tibi ceciderunt super me.

Psalmus. Salvum me fac Deus. 66. <9>.

Antiph. Avertantur retrorsum et erubescant, qui cogitant mihi mala.

Psalmus. Deus in adjutorium. 68. <9>.

Antiph. Deus meus eripe me de manu peccatoris.

Psalmus. In te, Domine, speravi. 73. <9>.

Ÿ. Dum convenirent simul adversum me;

℞. Accipere animam meam consiliati sunt.

Hoc triduo, in singulis Nocturnis post Versiculum dicitur Pater Noster totum secretò; et statim sine Absolutione et sine Benedictione recitantur Lectiones, in quarum fine non dicitur Tu autem.

Incipit Lamentatio Jeremiæ Prophetæ. Cap. I. <v. I-14>.

Lectio j. Aleph.

Quomodo sedet sola civitas... ante faciem tribulantis. Jerusalem, Jerusalem, convertere ad Dominum Deum tuum.

℞. Ego quasi agnus mansuetus qui portatur ad victimam: cogitaverunt super me consilia dicentes: Mittamus lignum in panem ejus; et eradamus eum de terra viventium, et nomen ejus non memoretur amplius.

Ÿ. Dedi dilectam animam meam in manu inimicorum ejus: facta est mihi hæreditas mea quasi leo in sylva; dedit contra me vocem.

Repetitur. Mittamus lignum in panem ejus; et eradamus eum de terra viventium, et nomen ejus non memoretur amplius.

Lectio ij. Vaü.

ET egressus est à filia Sion... quoniam erectus est inimicus. Jerusalem, Jerusalem, convertere ad Dominum Deum tuum.

R. Unus ex vobis tradet me : et Filius quidem hominis vadit, sicut scriptum est de illo ; væ autem illi per quem tradetur, *Bonum erat ei si natus non fuisset homo ille.

V. Qui intingit mecum manum in paropside, hic me tradet. *Bonum erat.

Lectio iij. Iod.

MAnum suam misit hostis ... de qua non potero surgere. Jerusalem, Jerusalem, convertere ad Dominum Deum tuum.

R. Omnes vos scandalum patiemini in me in ista nocte : *Scriptum est enim : Percutiam pastorem, et dispergentur oves gregis.

V. Ecce appropinquat hora, et jam venit, ut dispergamini unusquisque in propria, et me solum relinquantis. *Scriptum est.

IN II. NOCTURNO.

Antiph. Liberavit Dominus pauperem à potente, et pauperem cui non erat adjutor.

Psalmus. Deus iudicium. 74.
<9>.

Antiph. Cogitaverunt impii et loquuti sunt nequitiam ; iniquitatem in excelso loquuti sunt.

Psalmus. Quàm bonus. 75.
<9>.

Antiph. Exurge Deus ; iudica causam tuam.

Psalmus. Ut quid Deus. 76.

<9>.
V. Cor meum conturbatum est in me.

R. Et formido mortis cecidit super me.

Pater noster etc.

Ex tractatu sancti Augustini Episcopi super Psalmos.

In Psal. 54. Lectio iv.

EXaudi Deus deprecationem meam, et ne despexeris precem meam ; intende mihi, et exaudi me. Satagentis, solliciti, in tribulatione positi, verba sunt hæc. Orat multa patiens, de malo liberari desiderans. Superest ut audiamus in quo malo sit ; et cùm dicere cœperit, agnoscamus ibi nos esse ; ut communicatâ tribulatione, jungamus orationem. Contristatus sum, inquit, in exercitatione mea, et conturbatus sum. Ubi contristatus ? Ubi conturbatus ? In exercitatione mea, inquit. Homines malos, quos patitur, commemoratus est ; eandemque passionem malorum hominum, exercitationem suam dixit. Ne putetis gratis esse malos in hoc mundo, et nihil boni de illis agere Deum : Omnis malus aut ideo vivit, ut corrigatur ; aut ideo vivit, ut per illum bonus exerceatur.

R. Cœpit Jesus pavere et tædere ; et ait discipulis suis : *Sustinete hîc et vigilate mecum.

V. Tristis est anima mea usque ad mortem : *Sustinete.

Lectio v.

UTinam ergo qui nos modo exercent, convertantur, et

nobiscum exerceantur: tamen quamdiu ita sunt ut exerceant nos, non eos oderimus; quia in eo quod malus est quis eorum, utrùm usque in finem perseveraturus sit, ignoramus. Et plerumque cùm tibi vidéris odisse inimicum, fratrem odisti, et nescis. Diabolus et angeli ejus in scripturis sanctis manifestati sunt nobis, quòd ad ignem æternum sunt destinati: ipsorum tantum desperanda est correctio, contra quos habemus occultam luctam; ad quam luctam nos armat Apostolus, dicens: Non est nobis colluctatio adversùs carnem et sanguinem; id est, uon adversùs homines quos videtis; sed adversùs principes, et potestates, et rectores mundi tenebrarum harum. Ne fortè cùm dixisset, mundi, intelligeres dæmones esse rectores cæli et terræ; mundi dixit, tenebrarum harum; mundi dixit, amatorum mundi; mundi dixit, impiorum et iniquorum; mundi dixit, de quo in Evangelio dicit, Et mundus eum non cognovit.

R̃. In monte Oliveti positus genibus orabat dicens: Pater, si vis; *Transfer calicem istum à me; verumtamen non mea voluntas, sed tua fiat.

Ÿ. Abba Pater, omnia tibi possibilia sunt. *Transfer calicem.

Long. post præd. Lectio vj.

Quoniam vidi iniquitatem, et contradictionem in civitate. Christus venit. Quis Christus? Contradicis. Et Filius Dei. Habet filium Deus? Contradicis. Natus est de virgine;

passus, resurrexit. Et unde hoc fieri potest? Contradicis. Attende saltem gloriam crucis ipsius. Jam in fronte regum crux illa fixa est, cui inimici insultaverunt. Effectus probavit virtutem. Domuit orbem non ferro, sed ligno. Lignum crucis contumeliis dignum visum est inimicis; et ante ipsum lignum stantes caput agitabant, et dicebant: Si filius Dei est, descendat de cruce. Extendebat ille manus suas ad populum non credentem, et contradicentem. Si enim justus est qui ex fide vivit; iniquus est qui non habet fidem. Quod ergo hîc ait, iniquitatem, perfidiam intellige. Videbat ergo Dominus in civitate iniquitatem et contradictionem, et extendebat manus suas ad populum non credentem, et contradicentem: et tamen ipsos expectans dicebat; Pater ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt.

R̃. Unâ horâ non potuistis vigilare mecum: *Vigilate et orate, ut non intretis in tentationem.

Ÿ. Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. *Vigilate.

IN III. NOCTURNO.

Antiph. Dixi iniquis, Nolite loqui adversùs Deum iniquitatem.

Psalmus. Confitebimur. 77. <9>.

Antiph. Terra tremuit et quievit, dum exurgeret in judicio Deus.

Psalmus. Notus in Judæa Deus. 78. <9>.

Antiph. In die tribulationis meæ Deum exquisivi manibus meis.

Psalmus. Voce mea. 78. <9>.

V. Homo pacis meæ, in quo speravi,

R. Qui edebat panes meos, ampliavit adversus me supplantationem.

Pater noster etc.

De Epistola prima beati Pauli Apostoli ad Corinthios.

Lectio vij. Cap. II. <v. 7-34>.

HOc autem præcipio ... In hoc non laudo.

R. Ecce turba; et qui vocabatur Judas antecedebat eos, et appropinquavit Jesu, ut oscularetur eum: dixitque illi Jesus: Juda, *Osculo Filium hominis tradis?

V. Amice! ad quid venisti? *Osculo.

Lectio viij.

EGo enim accepi à Domino ... mortem Domini annuntiabitis donec veniat.

R. Convertite gladium tuum in locum suum: *Calicem quem dedit mihi Pater non bibam illum?

V. An putas quia non possum rogare patrem meum, et exhibebit mihi modò plusquam duodecim legiones Angelorum? *Calicem.

Lectio ix.

ITaque quicumque manducaverit panem hunc ... Cetera autem, cum venero, disponam.

R. Tamquam ad latronem existis cum gladiis et fustibus

comprehendere me: *Quotidie apud vos eram in templo docens; et non me tenuistis: sed hæc est hora vestra, et potestas tenebrarum.

V. Cùm iniecissent manus in Jesum, et tenuissent eum, dixit ad eos: *Quotidie apud vos eram in templo docens; et non me tenuistis: sed hæc est hora vestra, et potestas tenebrarum. *Repetitur.* Tamquam.

AD LAUDES.

Antiph. Justificeris Domine in sermonibus tuis, et vincas cùm judicaris.

Psalmus. Miserere. 54. <7>.

Antiph. Dominus tamquam ovis ad occisionem ductus est, et non aperuit os suum.

Psalmus. Domine refugium. 71. <9>.

Antiph. Oblatus est quia ipse voluit; et peccata nostra ipse portavit.

Psalmi. Deus Deus meus. 23. <5>. Deus misereatur 24. <5>.

Antiph. Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum, antequam patiar.

Cant. Cantemus. 72. <9>.

Antiph. Contritum est cor meum in medio mei, contremuerunt omnia ossa mea.

Psalmi. Laudate Dominum de cælis. 39. Cantate Domino. *ibidem.* Laudate Dominum in sanctis ejus. *ibidem.* <6>.

Antiph. Traditor autem dederat eis signum, dicens: Quem osculatus fuero, ipse est; tenete eum.

Canticum. Benedictus Dominus. 119. <16>.

Finitâ Antiphonâ, continuò dicuntur sequentes Preces.

KYrie eleison.
Respondetur. Kyrie eleison.

Ÿ. Domine miserere; parce famulis: Christus Dominus factus est obediens usque ad mortem.

Resp. Kyrie eleison.

Ÿ. Qui passurus advenisti propter nos.

Resp. Christe eleison.

Ÿ. Qui prophetice prompsisti: Ero mors tua, ô mors.

Resp. Christe eleison.

Ÿ. Qui expansis in cruce manibus, traxisti omnia ad te sæcula.

Resp. Christe eleison.

Ÿ. Agne mitis, cui basia dedit lupus venenosa.

Resp. Kyrie eleison.

Ÿ. Tu qui vinciri voluisti, nosque à mortis vinculis eripuisti.

Resp. Kyrie eleison.

Ÿ. Vita in ligno moritur; infernus et mors lugens spoliatur.

Resp. Kyrie eleison, Domine miserere; parce famulis: Christus Dominus factus est obediens usque ad mortem, mortem autem crucis.

Deinde dicitur Psalmus Miserere. 54. <7>. quo finito dicitur absolute

Oratio.

Respice, quæsumus, Domine, super hanc familiam tuam pro qua Dominus noster Jesus Christus non dubitavit manibus tradi nocentium, et crucis subire tormentum, *submissâ voce*, Qui tecum vivit et regnat etc.

COLBERT.

AD PRIMAM, TERTIAM,
SEXTAM, ET NONAM.

Dictis Pater noster etc. Ave Maria etc. continuò dicuntur Psalmi de Prima, Tertia, Sexta, et Nona Dominicæ; ut in Psalterio. Finitis tribus Psalmis singularum horarum, additur Versus, Christus factus est pro nobis obediens usque ad mortem. Deinde dicitur Psalmus Miserere. 54. <7> et Oratio Respice. ut suprâ ad Laudes.

AD VESPERAS.

Dictis Pater noster etc. Ave Maria etc. absolute incipitur Antiphona: Calicem salutaris accipiam, et nomen Domini invocabo.

Psalmus. Credidi. 32. <5>.

Antiph. Cum his qui oderunt pacem, eram pacificus; cum loquebar illis, impugnabant me gratis.

Psalmus. Ad Dominum. 32. <5>.

Antiph. Ab hominibus iniquis libera me Domine.

Psalmus. Eripe me. 96. <11>.

Antiph. Custodi me à laqueo quem statuerunt mihi, et à scandalis operantium iniquitatem.

Psalmus. Domine clamavi. 97. <11>.

Antiph. Considerabam ad dexteram, et videbam; et non erat qui cognosceret me.

Psalmus. Voce mea. 98. <11>.

Antiph. Cœnantibus illis, accepit Jesus panem, et benedixit, ac fregit, deditque discipulis suis.

Canticum. Magnificat. 125. <22>.

Oratio. Respice, ut suprâ ad Laudes.

H

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Feria quarta præcedenti. 227. <93>.

FERIA SEXTA

in Parasceve.

AD MATUTINUM.

IN I. NOCTURNO.

Antiph. Astiterunt reges terræ, et principes convenerunt in unum adversus Dominum et adversus Christum ejus.

Psalmus. Quare fremuerunt gentes. I. <1>.

Antiph. Diviserunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem.

Psalmus. Deus Deus meus, respice in me. 88. <10>.

Antiph. Insurrexerunt in me testes iniqui, et mentita est iniquitas sibi.

Psalmus. Dominus illuminatio mea. 19. <4>.

℣. Subsannaverunt me subsannatione:

℞. Frenduerunt contra me dentibus suis.

Pater noster, etc.

De Lamentatione Jeremiæ Prophetæ. *Cap.* 2. <v. 8-15>.

Lectio j. Heth.

COgitavit Dominus dissipare murum ... lactans in plateis oppidi. Jerusalem, Jerusalem, convertere ad Dominum Deum tuum.

℞. Vidimus eum, et non erat aspectus, virum dolorum et scientem infirmitatem, *Percusum à Deo, et humiliatum.

℣. Verè languores nostros ipse tulit, et dolores nostros ipse portavit; et nos putavimus eum *Percussum.

Lectio ij. Lamed.

MAtribus suis dixerunt... gaudium universæ terræ? Jerusalem, Jerusalem, convertere ad Dominum Deum tuum.

℞. Suscitati sunt falsiloqui adversus faciem meum, collegerrunt furorem suum in me, infremuerunt contra me dentibus; *Satiati sunt pœnis meis.

℣. Aperuerunt super me ora sua, et exprobrantes percusserunt maxillam meam: *Satiati.

Lectio iij. Cap. 3. <v. 1-9>. Aleph.

EGO vir videns paupertatem meam ... semitas meas subvertit. Jerusalem, Jerusalem, convertere ad Dominum Deum tuum.

℞. Elongatus est à me, qui consolabatur me: videte populi *Si est dolor, sicut dolor meus.

℣. O vos omnes qui transitis per viam, attendite et videte *Si est dolor.

IN II. NOCTURNO.

Antiph. Vim faciebant qui quærebant animam meam.

Psalmus. Domine, ne in furore. 33. <6>.

Antiph. Confundantur, et reveantur, qui quærent animam meam, ut auferant eam.

Psalmus. Expectans expectavi. 35. <6>.

Antiph. Alieni insurrexerunt in me, et fortes quæsierunt animam meam.

Psalmus. Deus in nomine tuo salvum me fac. 7. <2>.

℣. Foderunt manus meas et pedes meos;

R̃. Dinumeraverunt omnia ossa mea.

Pater noster etc.

Ex tractatu sancti Augustini
Episcopi super Psalmos.

In Psalm. 63. Lectio iv.

PRotexisti me Deus à conventu malignantium, à multitudine operantium iniquitatem. Jam ipsum caput nostrum intueamur. Multi martyres talia passi sunt; sed nihil sic elucet quomodo caput martyrum: ibi melius intuemur quod illi experti sunt. Protectus est à multitudine malignantium, protegente se Deo, protegente carnem suam ipso filio et homine quem gerebat: quia filius hominis est, et filius Dei est: filius Dei propter formam Dei; filius hominis propter formam servi, habens in potestate ponere animam suam et recipere eam. Quid ei potuerunt facere inimici? Occiderunt corpus, animam non occiderunt. Intendite. Parùm ergo erat Domino hortari martyres verbo, nisi firmaret exemplo.

R̃. Exclamavit simul universa turba; Tolle hunc, et dimitte nobis Barabbam: *Tunc Pilatus dimisit illis Barabbam; Jesum autem flagellatum tradidit eis ut crucifigeretur.

Ÿ. Clamabant Pontifices et ministri: Crucifige, crucifige eum. *Tunc Pilatus.

Lectio v.

NOstis qui conventus erat malignantium Judæorum, et quæ multitudo erat operantium iniquitatem. Quam iniqui-

tatem? Quia voluerunt occidere Dominum Jesum Christum. Tanta opera bona, inquit, ostendi vobis: propter quod horum me vultis occidere? Pertulit omnes infirmos eorum; curavit omnes languidos eorum; prædicavit regnum cælorum; non tacuit vitia eorum, ut ipsa potiùs eis displicerent, non medicus à quos sanabantur. His omnibus curationibus ejus ingrati, tamquam multa febre phrenetici, insanientes in medicum qui venerat curare eos, excogitaverunt consilium perdendi eum; tamquam ibi volentes probare utrùm verè homo sit qui mori possit, an aliquid super homines sit, et mori se non permittat. Verbum ipsum agnoscimus in Sapiencia Salomonis: Morte turpissima, inquit, condemnemus eum: interrogemus eum; erit enim respectus in sermonibus illius: si enim verè filius Dei est, liberet eum.

R̃. Vineam meam electam, domus Israel, ego te plantavi: *Quomodo conversa es in amaritudinem, ut me crucifigeres, et Barabbam dimitteres?

Ÿ. Expectavi ut faceres iudicium, et ecce iniquitas, et justitiam, et ecce clamor: *Quomodo.

Post pauca. Lectio vj.

EXacuerunt tamquam gladium linguas suas. Non dicant Judæi, Non occidimus Christum. Etenim propterea eum dederunt iudici Pilato, ut quasi ipsi à morte ejus viderentur immunes. Nam cùm dixisset eis Pilatus, Vos eum occidite; responderunt, Nobis non licet occi-

dere quemquam. Iniquitatem facinoris sui in iudicem hominem refundere volebant : sed numquid Deum iudicem fallebant ? Quòd fecit Pilatus, in eo ipso quòd fecit, aliquantùm particeps fuit ; sed in comparatione illorum multò ipse innocentior. Institit enim quantum potuit ut illum ex eorum manibus liberaret ? nam propterea flagellatum produxit ad eos. Non persequendo Dominum flagellavit, sed eorum furori satisfacere volens ; ut vel sic jam mitescerent, et desinerent velle occidere, cùm flagellatum viderent. Fecit et hoc. At ubi perseveraverunt, nostis illum lavisse manus, et dixisse quòd ipse non fecisset, mundum se esse à morte illius. Fecit tamen. Sed si reus, quia fecit vel invitus ; illi innocentes, qui coëgerunt ut faceret ? Nullo modo. Sed ille dixit in eum sententiam, et iussit eum crucifigi, et quasi ipse occidit : et vos, ò Judæi, occidistis. Unde occidistis ? Gladio linguæ : acuisitis enim linguas vestras. Et quando percussistis, nisi quando clamastis : Crucifige, Crucifige ?

R̃. Exuentes eum, chlamydem coccineam circumdederunt ei ; et plectentes coronam de spinis posuerunt super caput ejus, et arundinem in dextera ejus ; et cœperunt salutare eum, *Ave Rex Judæorum.

Ṽ. Et genu flexo ante eum, illudebant ei, dicentes : *Ave.

IN III. NOCTURNO.

Antiph. Ab insurgentibus in me libera me Domine, quia occupaverunt animam meam.

Psalmus. Eripe me de inimicis meis. 53. <7>.

Antiph. Longè fecisti notos meos à me : traditus sum, et non egrediebar.

Psalmus. Domine Deus. 89. <10>.

Antiph. Captabunt in animam justi, et sanguinem innocentem condemnabunt.

Psalmus. Deus ultionum. 92. <10>.

Ṽ. Dederunt in escam meam fel :

R̃. Et in siti mea potaverunt me aceto.

Pater noster etc.

De Epistola beati Pauli
Apostoli ad Hebræos.

Lectio vii. Cap. 4. <v. 11-15>.

FESTINEMUS ingredi in illam requiem ... pro similitudine absque peccato.

R̃. Filiæ Jerusalem, nolite flere super me ; sed super vos ipsas flete, et super filios vestros : *Quia si in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet ?

Ṽ. Ecce venient dies in quibus dicent : Beatæ steriles, et ventres qui non genuerunt, et ubera quæ non lactaverunt : *Quia.

Lectio viij. <v. 16-Cap. 5. v. 3>.

ADEAMUS ergo cum fiducia ... offerre pro peccatis.

R̃. Tradidit in mortem animam suam, et cum sceleratis reputatus est, *Et pro transgressoribus rogavit.

Ṽ. Ipse peccata multorum tulit : *Et pro.

Lectio ix. Cap. 5. <v. 4-10>.

Nec quisquam sumet sibi honorem ... Pontifex juxta ordinem Melchisedech.

R. Tenebræ factæ sunt, dum crucifixissent Jesum Judæi; et circa horam nonam exclamavit Jesus voce magna: Deus meus, Deus meus, ut quid me dereliquisti? Et inclinato capite emisit spiritum.

V. Cum ergo accepisset Jesus acetum, dixit; Consummatum est: *Et inclinato capite emisit spiritum.

Repetitur. Tenebræ.

AD LAUDES.

Antiph. Proprio Filio suo non pepercit Deus; sed pro nobis omnibus tradidit illum.

Psalmus. Miserere. 54. <7>.

Antiph. Pater dimitte illis, quia nesciunt quid faciunt.

Psalmus. Domine exaudi. 86. <10>.

Antiph. Impleta est scriptura quæ dicit: Inter iniquos reputatus est.

Psalmi. Deus Deus meus. 23.

<5>. Deus misereatur. 24.

<5>.

Antiph. Memento mei Domine, dum veneris in regnum tuum.

Canticum. Domine audiui. 86. <10>.

Antiph. Amen dico tibi, Hodie mecum eris in paradiso.

Psalmi. Laudate Dominum de cælis. Cantate Domino. Laudate Dominum in sanctis ejus. 39. <6>.

Antiph. Posuerunt super caput ejus causam ipsius scrip-

tam: Jesus Nazarenus Rex Judæorum.

Canticum. Benedictus. 119. <16>.

Kyrie eleison. et reliqua cum Psalmis. Miserere. et Oratione Respice: ut in Laudibus Ferie quintæ in Cæna Domini. 233. <96>.

AD PRIMAM, TERTIAM, SEXTAM, ET NONAM.

Omnia ut in Feria quinta in Cæna Domini, nisi quod in fine Versus Christus factus est pro nobis obediens usque ad mortem, additur, mortem autem crucis.

AD VESPERAS.

Omnia ut in Feria quinta in Cæna Domini, præter Antiphonam sequentem.

Ad Magnificat Antiph. Exclamans Jesus voce magna, ait: Pater, in manus tuas commendo spiritum meum: et hæc dicens expiravit.

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Feria quarta præcedenti. 227. <93>.

SABBATO SANCTO AD MATUTINUM.

IN I. NOCTURNO.

Antiph. In pace in idipsum, dormiam et requiescam.

Psalmus. Cum invocarem, exaudivit. 17. <4>.

Antiph. Habitabit in tabernaculo tuo, requiescet in monte sancto tuo.

Psalmus. Domine, quis habitabit. 46. <7>.

Antiph. Caro mea requiescet in spe.

Psalmus. Conserva me. 46.
 <7>.

V. Non derelinques animam
 meam in inferno:

R. Nec dabis sanctum tuum
 videre corruptionem.

Pater noster etc.

De Lamentatione Jeremiæ Pro-
 phetæ. *Cap. 3.* <v. 22-30>.

Lectio j. Heth.

Miseri cordiæ Domini ... sat-
 urabitur opprobriis. Jeru-
 salem, Jerusalem, convertere ad
 Dominum Deum tuum.

R. Jerusalem surge, et exue
 te vestibus jucunditatis; induere
 cinere et cilicio, *Quia in te
 occisus est Salvator Israel.

V. Deduc quasi torrentem
 lacrymas per diem et noctem, et
 non taceat pupilla oculi tui.
 *Quia.

Lectio ij. *Cap. 4.* Aleph. <v. 1-6>.

Quomodo obscuratum est
 aurum ... non ceperunt in
 ea manus. Jerusalem, Jerusalem,
 convertere ad Dominum Deum
 tuum.

R. Aspicient ad me quem
 confixerunt, et plangent planctu
 quasi super unigenitum, et dole-
 bunt *Ut in morte primogeniti.

V. In die illa magnus erit
 planctus in Jerusalem, *Ut in
 morte primogeniti.

Incipit Oratio Jeremiæ Prophetæ.

Lectio iij. *Thren. 5.* <v. 1-11>.

Recordare Domine quid acci-
 derit nobis ... virgines in
 civitatibus Juda. Jerusalem, Jeru-
 salem, convertere ad Dominum
 Deum tuum.

R. Velum templi scissum est
 medium, terra mota est, petræ
 scissæ sunt, et monumenta
 aperta sunt: *Et omnis turba
 eorum qui simul aderant, per-
 cutientes pectora, sua reverte-
 bantur.

V. Videns autem Centurio
 quod factum fuerat, glorificavit
 Deum, dicens: Verè hic homo
 filius Dei erat. *Et omnis.

IN II. NOCTURNO.

Antiph. Elevamini portæ
 æternales, et introibit Rex
 gloriæ.

Psalmus. Domini est terra.
 26. <5>.

Antiph. Credo videre bona
 Domini in terra viventium.

Psalmus. Dominus illumi-
 natio mea. 19. <4>.

Antiph. Domine abstraxisti
 ab inferis animam meam.

Psalmus. Exaltabo te. 20.
 <4>.

V. Tu autem Domine miserere
 mei;

R. Et resuscita me; et re-
 tribuam eis.

Pater noster etc.

Ex tractatu sancti Augustini
 Episcopi super Psalmos.

In Psal. 63. Lectio iv.

Accedet homo ad cor altum;
 et exaltabitur Deus. Illi
 dixerunt, Quis nos videbit?
 Defecerunt scrutantes scruta-
 tiones, consilia mala. Accessit
 homo ad ipsa consilia, passus est
 se teneri ut homo. Non enim
 teneretur nisi homo, aut videre-
 tur nisi homo, aut caderetur
 nisi homo, aut crucifigeretur aut
 moreretur nisi homo. Accessit

ergo homo, ad illas omnes passionem, quæ in illo nihil valeret, nisi esset homo. Sed si ille non esset homo, non liberaretur homo. Accessit homo ad cor altum, id est, ad cor secretum; obijciens aspectibus humanis hominem, servans intus Deum; celans formam Dei in qua æqualis est Patri, et offerens formam servi qua minor est Patre.

R. Ecce quomodo moritur justus, et nemo percipit corde: à facie iniquitatis sublatus est justus; *Et erit in pace memoria ejus.

V. Tamquam agnus coram tondente se obmutuit, et non aperuit os suum; de angustia et de judicio sublatus est: *Et erit.

Post pauca. Lectio v.

QUò perduxerunt illas scrutationes suas, quas perscrutantes defecerunt? Ut etiam mortuo Domino et sepulto, custodes ponerent ad sepulcrum. Dixerunt enim Pilato: Seducor ille (hoc appellabatur nomine Dominus Jesus Christus, ad solatium servorum suorum quando dicuntur seductores). Ergo illi Pilato: Seducor ille, inquiunt, dixit adhuc vivens, Post tres dies resurgam: jube itaque custodiri sepulcrum usque in diem tertium; ne fortè veniant discipuli ejus, et furentur eum, et dicant plebi, Surrexit à mortuis; et erit novissimus error pejor priore. Ait illis Pilatus: Habetis custodiam; ite, custodite sicut scitis. Illi autem abeuntes, munierunt sepulcrum, signantes lapidem cum custodibus.

R. Ut viderunt Jesum jam mortuum, *Non fregerunt ejus crura; sed unus militum lanceâ latus ejus aperuit, et continuo exivit sanguis et aqua.

V. Ut impleretur scriptura, Os non comminuetis ex eo; *Non fregerunt.

Lectio vj.

POSuerunt custodes milites ad sepulcrum: concussâ terrâ Dominus resurrexit: miracula facta sunt talia circa sepulcrum, ut et ipsi milites, qui custodes advenerant, testes fierent, si vellent vera nuntiare. Sed avaritia illa, quæ captivavit discipulum comitem Christi, captivavit et militem custodem sepulcri. Damus, inquiunt, vobis pecuniam; et dicite quia vobis dormientibus venerunt discipuli ejus, et abstulerunt eum. Verè defecerunt scrutantes scrutationes. Quid est quod dixisti, ô infelix astutia? tantùmne deseris lucem consilii pietatis, et in profunda versutia demergeris, ut hoc dicas: Dicite quia vobis dormientibus venerunt discipuli ejus, et abstulerunt eum? Dormientes testes adhibes: verè tu ipse obdormisti, qui scrutando talia defecisti.

R. Vulneratus est propter iniquitates nostras, attritus est propter scelera nostra; *Et livore ejus sanati sumus.

V. Disciplina pacis nostræ super eum: *Et livore.

IN III. NOCTURNO.

Antiph. Deus adjuvat me, et Dominus susceptor est animæ meæ.

Psalmus. Deus in nomine tuo saluum me fac. 7. <2>.

Antiph. In pace factus est locus ejus, et in Sion habitatio ejus.

Psalmus. Notus in Judæa Deus. 78. <9>.

Antiph. Factus est sicut homo sine adjutorio, inter mortuos liber.

Psalmus. Domine Deus salutis meæ. 89. <10>.

Ÿ. Verbum iniquum constituerunt adversum me :

R̃. Numquid qui dormit non adjiciet ut resurgat.

Pater noster etc.

De Epistola beati Pauli Apostoli ad Hebræos.

Lectio vij. Cap. 9. <v. 11-22>.

Christus assistens Pontifex ... ad serviendum Deo viventi ?

R̃. Æstimatus sum cum descendentibus in lacum ; *Factus sum sicut homo sine adjutorio, inter mortuos liber.

Ÿ. Posuerunt me in lacu inferiori, in tenebris, et in umbra mortis : *Factus sum.

Lectio viii.

ET ideo novi testamenti ... sine sanguine dedicatum est.

R̃. Abscissus est de terra viventium ; propter scelus populi mei percussi eum : *Et erit sepulcrum ejus gloriosum.

Ÿ. Dabit impios pro sepultura, et divitem pro morte sua ; eo quòd iniquitatem non fecerit, neque dolus fuerit in ore ejus. *Et erit.

Lectio ix.

Lecto enim omni mandato ... non fit remissio.

R̃. Christus novi testamenti mediator, *Initiavit nobis viam novam et viventem, per velamen, id est, carnem suam, in introitum sanctorum ; nondum propalatam, adhuc priore tabernaculo habente statum.

Ÿ. Sanctorum minister et tabernaculi veri, quod fixit Dominus et non homo, *Initiavit.

Repetitur. Christus novi.

AD LAUDES.

Antiph. O mors, ero mors tua : morsus tuus ero, inferne.

Psalmus. Miserere. 54. <7>.

Antiph. De manu mortis liberabo eos ; de morte redimam eos.

Psalmus. Judica me Deus. 38. <6>.

Antiph. Ipsum gentes deprecabantur ; et erit sepulcrum ejus gloriosum.

Psalmi. Deus Deus meus. 23. <5>.

24. <5>.

Antiph. Sicut fuit.

Canticum Ionæ. Cap. 2. <v. 3-10>.

Clamavi de tribulatione mea ... reddam pro salute Domino.

Antiph. Sicut fuit Jonas in ventre ceti tribus diebus et tribus noctibus, sic erit Filius hominis in corde terræ.

Antiph. In sanguine testamenti tui, emisisti de lacu victos.

Psalmi. Laudate Dominum de cælis. Cantate Domino, et

Laudate Dominum in sanctis
ejus. 39. <6>.

Antiph. Acceperunt Joseph
et Nicodemus corpus Jesu, et
ligaverunt illud linteis cum
aromatibus, et posuerunt illud
in monumento.

Canticum. Benedictus. 119.
<16>.

Kyrie eleison. *et reliqua cum
Psalmis* Miserere. *et Oratione*
Respice. *ut in Laudibus Ferie
V. in Cæna Domini.* 233.
<96>.

AD PRIMAM, TERTIAM, SEXTAM
ET NONAM.

*Omnia ut in Feria quinta in
Cæna Domini, nisi quod in fine
Versus* Christus factus est pro
nobis obediens usque ad mortem,
additur, mortem autem crucis :
propter quod et Deus exaltavit
eum, et dedit illi nomen quod
est super omne nomen.

AD VESPERAS.

Dictis. Pater noster etc.
Ave Maria etc. *Vesperæ incipi-
untur absolutè ab Antiphona* Alle-
luia.

Psalmus 110†.

LAudate Dominum omnes
gentes ; laudate eum omnes
populi.

Quoniam confirmata est super
nos misericordia ejus ; et veritas
Domini manet in æternum.

Gloria Patri etc. *Qui versus
deinceps dicitur in fine omnium
Psalmorum et Canticorum, nisi
aliter notetur.*

Antiph. Alleluia, quoniam in
æternum alleluia, misericordia
ejus, alleluia.

*Non dicitur Hymnus, neque
Versiculus.*

Antiph. Cùm transisset Sab-
batum, Maria Magdalene et
Maria Jacobi et Salome emerunt
aromata, ut venientes ungerent
Jesum, alleluia.

Canticum. Magnificat. 125.
<16>.

℣. Dominus vobiscum.

℞. Et cum spiritu tuo.

Oremus. *Oratio.*

Spiritum nobis Domine tuæ
charitatis infunde ; ut quos
Sacramentis paschalibus satiasti,
tua facias pietate concordēs :
Per Dominum nostrum etc.

Resp. Amen.

℣. Dominus vobiscum.

℞. Et cum spiritu tuo.

℣. Benedicamus Domino.

℞. Deo gratias.

℣. Fidelium animæ per mise-
ricordiam Dei requiescant in
pace.

Resp. Amen.

AD COMPLETORIUM.

Pater Noster etc. Ave Maria
etc.

Converte nos Deus etc.

Deus in adjutorium etc. Gloria
Patri etc. *Non dicitur amplius
Laus tibi Domine Rex æternæ
gloriæ ; Sed ejus loco deinceps
dicitur, Alleluia.*

*Deinde sine Antiphona dicun-
tur tres Psalmi sequentes.* Cùm
invocarem. In te Domine
speravi. Ecce nunc benedicite
Dominum. *ut in Psalterio.* 17. <4>.

*Post Psalmos inchoatur Anti-
phona.* Vespere.

Canticum. Nunc dimittis. 126.
<23>.

Antiph. Vespere autem Sabbati, quæ lucescit in prima Sabbati, venit Maria Magdalene et altera Maria, videre sepulcrum, alleluia.

℣. Dominus vobiscum.

℞. Et cum spiritu tuo.

Oremus. *Oratio.*

Visita quæsumus Domine habitationem istam, et omnes insidias inimici ab ea longè repelle: Angeli tui sancti habitent in ea, qui nos in pace custodiant; et benedictio tua sit super nos semper: Per Dominum nostrum etc.

℣. Dominus vobiscum.

℞. Et cum spiritu tuo.

℣. Benedicamus Domino.

℞. Deo gratias.

℣. Benedicat et custodiat nos omnipotens et misericors Dominus, Pater, et Filius, et Spiritus sanctus.

℞. Amen.

℣. Fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace.

℞. Amen.

Regina cæli etc. 135. <30>.

℣. Divinum auxilium maneat semper nobiscum.

℞. Amen.

Pater noster etc. Ave Maria etc. Credo in Deum etc.

IN DIE SANCTO PASCHÆ.

ANNVALE.

AD MATUTINUM.

[P]aternoster etc. Ave Maria
etc. Credo in Deum etc.

Domine labia mea aperies
etc.

Invitatorium. Alleluia, Sur-
rexit Dominus verè; venite
adoremus: alleluia.

Psalmus. Venite. 116. <14>.

Non dicitur Hymnus.

Antiph. Ego sum qui sum,
alleluia: erui vos de servitute,
alleluia; ac redemi in brachio
excelso, alleluia, alleluia.

Psalmus. Beatus vir qui non
abiit. 1. <1>.

Antiph. Postulavi Patrem
meum, alleluia; dedit mihi
gentes, alleluia, in hereditatem,
alleluia.

Psalmus. Quare fremuerunt
1. <1>.

Antiph. Ego dormivi et som-
num cepi; et exsurrexi, quoniam
Dominus suscepit me, alleluia,
alleluia.

Psalmus. Domine, quid mul-
tiplicati sunt. 2. <1>.

V. Surrexit Dominus de
sepulcro.

R. Qui pro nobis pendit in
ligno.

Pater noster etc. Et ne nos
inducas in tentationem.

Resp. Sed libera nos à malo.

Absolutio. Exaudi Domine

Jesu Christe preces servorum
tuorum, et miserere nobis, qui
cum Patre et Spiritu sancto
vivis et regnas in sæcula sæcu-
lorum.

Resp. Amen.

V. Jube domne benedicere.

Benedictio. Evangelica lectio
sit nobis salus et protectio.

Resp. Amen.

Lectiosancti Evangelii secundum
Marcum. Cap. 16.

Lectio j.

IN illo tempore, Maria Mag-
dalene et Maria Jacobi et
Salome emerunt aromata, ut
venientes ungerent Jesum. Et
reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Homil. 21. in Evang.

AUdistis, fratres charissimi,
quòd sanctæ mulieres, quæ
Dominum fuerant secutæ, cum
aromatibus ad monumentum
venerunt, et ei quem viventem
dilexerant, etiam mortuo, studio
humanitatis obsequuntur. Sed
res gesta aliquid in sancta Ec-
clesia signat gerendum. Sic
quippe necesse est ut audiamus
quæ facta sunt, quatenus cogite-
mus etiam quæ nobis sint ex
eorum imitatione facienda. Et
nos ergo, in eum qui est mor-
tuus credentes, si odore virtutum

referti, cum opinione bonorum operum Dominum quærimus, ad monumentum profectò illius cum aromatibus venimus. Illæ autem mulieres Angelos vident, quæ cum aromatibus venerunt : quia videlicet illæ mentes supernos cives aspiciunt, quæ cum virtutum odoribus ad Dominum per sancta desideria profisciscuntur. Tu autem Domine miserere nostri.

Resp. Deo gratias.

R. Angelus Domini descendit de cælo ; et accedens revolvit lapidem, et super eum sedit ; et dixit mulieribus : *Nolite timere : scio enim quia crucifixum quæritis : *Jam surrexit ; venite, et videte locum ubi positus erat Dominus, alleluia.

V. Et introeuntes in monumentum, viderunt juvenem sedentem in dextris, coopertum stola candida ; et obstupuerunt ; qui dixit illis : *Nolite. Gloria Patri. *Jam surrexit.

V. Jube domne benedicere.

Benedictio. Divinum auxilium maneat semper nobiscum.

Resp. Amen.

Post pauca. Lectio ij.

Angelus stolâ candidâ coopertus apparuit ; quia festivitatis nostræ gaudia nuntiavit. Candor etenim vestis splendorem nostræ denuntiat solemnitatis : nostræ dicamus, an suæ ? sed ut fateamur veriùs, et suæ dicamus, et nostræ. Illa quippe Redemptoris nostri resurrectio, et nostra festivitas fuit, quia nos ad immortalitatem reduxit ; et Angelorum festivitas extitit, quia nos revocando ad cælestia, eor-

um numerum implevit. In sua ergo ac nostra festivitate Angelus in albis vestibus apparuit ; quia dum nos per resurrectionem dominicam ad superna reducimur, cælestis patriæ damna reparantur. Sed quid advenientes feminas affatur, audiamus. Nolite expavescere. Ac si apertè dicat : Paveant illi qui non amant adventum supernorum civium ; pertimescant qui carnalibus desideriis pressi, ad eorum se societatem pertingere posse desperant : vos autem cur pertimescitis quæ vestros concives videtis ? Unde et Matthæus Angelum apparuisse describens, ait : Erat aspectus ejus sicut fulgur, et vestimenta ejus sicut nix. In fulgure etenim terror timoris est ; in nive autem blandimentum candoris. Quia verò omnipotens Deus, et terribilis peccatoribus, et blandus est justis ; rectè testis resurrectionis ejus Angelus, ut in fulgure vultûs, et in candore habitûs demonstratur, ut de ipsa sua specie et terreret reprobos, et mulceret pios.

R. Jesum quæritis Nazarenum crucifixum ? *Surrexit, Non est hîc, alleluia, alleluia.

V. Quid quæritis viventem cum mortuis ? *Surrexit. Gloria Patri. *Non est hic, alleluia, alleluia.

V. Jube domne benedicere.

Benedictio. Ad societatem civium supernorum perducatur nos Rex Angelorum. *Resp.* Amen.

Long. post præd. Lectio iij.

HÆc, fratres charissimi, pro tanta diei solemnitate, de

lectionis evangelicæ expositione transcurramus: sed libet ut de hac eadem solemnitate aliquid subtilius loquamur. Duæ etenim vitæ erant, quarum unam novimus, alteram nesciebamus: una quippe mortalis est, altera immortalis; una corruptionis, altera incorruptionis; una mortis, altera resurrectionis. Sed venit mediator Dei et hominum homo Christus Jesus: suscepit unam, et ostendit alteram: unam pertulit moriendo, et ostendit alteram resurgendo. Si ergo nobis mortalem vitam scientibus resurrectionem promitteret carnis, et tamen hanc visibiliter non exhiberet; quis ejus promissionibus crederet? Factus itaque homo, apparuit in carne; mori dignatus est ex voluntate; resurrexit ex potestate; et ostendit exemplo, quod nobis promisit in præmio.

R̃. Ego sum primus et novissimus; et vivus, et fui mortuus: *Et habeo claves mortis et inferni, alleluia, alleluia, alleluia.

Ÿ. Ecce sum vivens in sæcula sæculorum; *Et habeo. Gloria. *Et habeo. *Repetitur.* Ego sum. Te Deum laudamus. 117. <15>.

Ÿ. *Sacerd.* Resurrexit Dominus,

R̃. Sicut dixit vobis.

AD LAUDES.

Antiph. Angelus Domini descendit de cælo, et accedens revolvit lapidem, et sedebat super eum, alleluia, alleluia.

Psalmus. Dominus regnavit, decorem. 5. <1>.

Antiph. Et ecce terræ-motus factus est magnus; Angelus enim Domini descendit de cælo, alleluia.

Psalmus. Jubilate. 6. <1>.

Antiph. Erat autem aspectus ejus sicut fulgur, vestimenta autem sicut nix, alleluia, alleluia.

Psalmi. Deus Deus meus. 23. <5>. Deus misereatur. 24. <5>.

Antiph. Præ timore autem ejus exterriti sunt custodes, et facti sunt velut mortui, alleluia.

Canticum. Benedicite. 6. <1>.

Antiph. Respondens autem Angelus dixit mulieribus: Nolite timere: scio enim quòd Jesum quæritis; non est hic: alleluia.

Hymni et Versiculi loco dicitur: Hæc dies quam fecit Dominus; exultemus et lætemur in ea.

Ad Benedictus Antiph. Surrexit, sicut dixit: venite, et videte locum ubi positus erat Dominus, alleluia.

Canticum. Benedictus Dominus Deus Israel. 119. <16>.

Ÿ. Dominus vobiscum.

R̃. Et cum spiritu tuo.

Oremus. *Oratio.*

DEus, qui hodierna die per Unigenitum tuum æternitatis nobis aditum devictâ morte reserasti, vota nostra, quæ preveniendo aspiras, etiam adjuvando proseguere; Per eundem Dominum nostrum etc.

Resp. Amen.

Ÿ. Dominus vobiscum.

R̃. Et cum spiritu tuo.

Ÿ. Benedicamus Domino.

R̃. Deo gratias.

℣. Fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace.

℞. Amen.

AD PRIMAM.

Dictis Pater noster etc. Ave Maria etc. Deus in adjutorium etc. *absolutè dicuntur tres psalmi* Deus in nomine tuo. Beati immaculati. Retribue. *ut in Prima Dominicæ. 7. <2>. Quibus finitis, continuo dicitur* Alleluia, Hæc dies quam fecit Dominus; exultemus, et lætemur in ea.

℣. Dominus vobiscum.

℞. Et cum spiritu tuo.

Oremus. *Oratio.*

Domine Deus omnipotens, qui ad principium hujus diei nos pervenire fecisti, tuâ nos hodie salva virtute; ut in hac die in nullum declinemus peccatum, sed semper ad tuam justitiam faciendam nostra procedant eloquia, dirigantur cogitationes et opera: Per Dominum nostrum etc.

Resp. Amen.

℣. Dominus vobiscum.

℞. Et cum spiritu tuo.

℣. Benedicamus Domino.

℞. Deo gratias.

℣. Pretiosa in conspectu Domini

℞. Mors sanctorum ejus.

℣. Sancta Maria et omnes Sancti intercedant pro nobis ad Dominum, ut nos mereamur ab eo adjuvari et salvari qui vivit et regnat in sæcula sæculorum. ℞. Amen.

℣. Deus in adjutorium meum intende:

℞. Domine ad adjuvandum me festina.

℣. Deus in adjutorium meum intende:

℞. Domine ad adjuvandum me festina.

℣. Deus in adjutorium meum intende:

℞. Domine ad adjuvandum me festina. Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto, sicut erat in principio et nunc et semper et in sæcula sæculorum. Amen.

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison. Pater noster etc. Et ne nos inducas in tentationem.

Resp. Sed libera nos à malo.

℣. Respice in servos tuos, Domine, et in opera tua; et dirige filios eorum.

℞. Et sit splendor Domini Dei nostri super nos; et opera manuum nostrarum dirige super nos; et opus manuum nostrarum dirige. Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto, sicut erat in principio et nunc et semper et in sæcula sæculorum. Amen.

Oremus. *Oratio.*

Dirigere et sanctificare, regere et gubernare dignare, Domine Deus, Rex cæli et terræ, hodie corda et corpora nostra, sensus, sermones, et actus nostros, in lege tua et in operibus mandatorum tuorum; ut hic et in æternum, te auxiliante, salvi et liberi esse mereamur, Salvator mundi, qui vivis et regnas in sæcula sæculorum.

Resp. Amen.

℣. Jube domne benedicere.

Benedictio. Dies et actus nostros in sua pace disponat Dominus omnipotens.

Resp. Amen.

Lectio brevis. Coloss. 3.

SI consurrexistis cum Christo, quæ sursum sunt quærite, ubi Christus est in dextera Dei sedens; quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram. Tu autem Domine miserere nostri.

Resp. Deo gratias.

℣. Adjutorium nostrum in nomine Domini,

℟. Qui fecit cælum et terram.

℣. Benedicite.

℟. Deus.

℣. Dominus nos benedicat, et ab omni malo defendat, et ad vitam perducatur æternam.

℟. Amen.

℣. Fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace.

℟. Amen.

AD TERTIAM, SEXTAM, ET
NONAM.

Dictis Pater noster, etc. Ave Maria etc. Deus in adjutorium etc. absolutè dicuntur Psalmi de Tertia, Sexta, et Nona Dominicæ, ut in Psalterio; et finitis Psalmis singularum Horarum continuò dicitur Alleluia, Hæc dies quam fecit Dominus; exultemus et lætemur in ea.

Deinde statim dicitur Dominus vobiscum.

Resp. Et cum spiritu tuo.

Oremus. *Oratio.*

DEUS qui hodierna die per Unigenitum tuum æternitatis nobis aditum devictâ morte

reserasti, vota nostra, quæ præveniendo aspiras, etiam adjuvando proseguere; Per eundem Dominum nostrum etc.

℣. Dominus vobiscum.

℟. Et cum spiritu tuo.

℣. Benedicamus Domino.

℟. Deo gratias.

℣. Fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace.

℟. Amen.

AD VESPERAS.

Pater noster etc. Ave Maria etc.

Deus in adjutorium etc.

Antiph. Dicite discipulis ejus quia surrexit, alleluia, alleluia, alleluia.

Psalmus. Dixit Dominus. 15. <4>.

Antiph. Ecce præcedet vos in Galilæam; ibi eum videbitis, alleluia, alleluia.

Psalmus. Confitebor. 15. <4>.

Antiph. Et exierunt citò de monumento cum timore et gaudio magno, currentes nuntiare discipulis, alleluia.

Psalmus. Beatus vir. 16. <4>.

Graduale. Hæc dies quam fecit Dominus; exultemus et lætemur in ea.

℣. Confitemini Domino quoniam bonus; quoniam in sæculum misericordia ejus.

℟. Alleluia, alleluia.

℣. Epulemur in azymis sinceritatis et veritatis.

℟. Alleluia.

*Hymni loco dicitur sequens
Prosa sequentia.*

Victimæ paschali laudes immolent Christiani.

Agnus redemit oves; Christus
innocens Patri reconciliavit
peccatores.

Mors et vita duello conflixere
mirando: dux vitæ mortuus,
regnat vivus.

Dic nobis Maria, quid vidisti in
via?

Sepulcrum Christi viventis, et
gloriam vidi resurgentis;

Angelicos testes, sudarium, et
vestes:

Surrexit Christus spes mea;
præcedet suos in Galilæam.

Scimus Christum surrexisse à
mortuis verè: tu nobis victor
Rex miserere. Amen.

Non dicitur Versiculus.

Ad Magnificat Antiph. Et
ecce Jesus occurrit illis dicens,
Avete: illæ autem accesserunt,
et tenuerunt pedes ejus, et
adoraverunt eum, alleluia,
alleluia.

Canticum. Magnificat. 125.
〈22〉.

Oratio. Deus qui hodierna
die, ut suprà ad Tertiam.

AD COMPLETORIUM.

Dicto Converte nos Deus etc.
(126.) 〈23〉 *absolutè dicuntur tres*
Psalmi Cùm invocarem. 17. 〈4〉.
In te Domine speravi. 18. 〈4〉.
Ecce nunc. 19. 〈4〉. *et in fine*
ultimi Psalmi additur Alleluia
semel.

Deinde inchoatur Antiphona.
Hæc dies.

Canticum. Nunc dimittis ser-
vum tuum. 126. 〈23〉.

Antiph. Hæc dies quam fecit
Dominus, exultemus et lætemur
in ea.

Oratio. Visita. 127. 〈23〉.

Regina cæli lætare. 135.
〈30〉.

FERIA SECUNDA.

Duplex majus.

*Officium fit ut in Communi per
annum, exceptis iis quæ deinceps
notabuntur.*

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Alleluia, Sur-
rexit Dominus verè; venite,
adoremus: alleluia.

Psalmus. Venite exultemus.
116. 〈14〉.

Non dicitur Hymnus.

Antiph. Ego sum qui sum,
alleluia: erui vos de servitute,
alleluia; ac redemi in brachio
excelso, alleluia, alleluia.

Psalmi de Matutino Feriæ II.
ut in Psalterio. 19. 〈4〉.

Ÿ. Surrexit Dominus de
sepulcro.

R̃. Qui pro nobis pendit in
ligno.

Lectiones de Scriptura occurr.

Te Deum laudamus. 117.
〈15〉.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Nonne
hæc oportuit pati Christum, et
ita intrare in gloriam suam?
alleluia, alleluia.

Psalmi de Laudibus Feriæ II.
ut in Psalterio. 23. 〈5〉.

Hymni et Versiculi loco dicitur
Versus sequens.

Hæc dies quam fecit Domi-
nus; exultemus et lætemur in
ea.

Ad Benedictus Antiph. Dum
fabularentur, et secum quære-
rent; et ipse Jesus appropin-
quans ibat cum illis, alleluia.

Oratio.

DEus qui solemnitate Paschali, mundo remedia contulisti, populum tuum, quæsumus, cælesti dono proseguere; ut et perfectam libertatem consequi mereatur, et ad vitam proficiat sempiternam: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Non dicitur Hymnus.

Antiph. Hæc dies quam fecit Dominus; exultemus et lætemur in ea.

Psalmi de Prima Feriæ II. ut in Psalterio. 25 <5>.

Finitâ Antiphonâ, continuò dicitur Dominus vobiscum. et Oratio Domine Deus omnipotens. cum sequentibus Precibus, ut in Communi per annum. 122. <18>.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap.* 24.

IN illo tempore: Duo ex Discipulis Jesu ibant ipsa die in castellum, quod erat in spatio stadiorum sexaginta ab Jerusalem, nomine Emmaüs. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Hom. 23. in Evang.

AUdistis, fratres charissimi, quia duobus discipulis ambulantibus in via, non quidem credentibus, sed tamen de se loquentibus, Dominus apparuit; sed eis speciem, quam recognoscerent, non ostendit. Hoc ergo erat foris Dominus in oculis corporis, quod apud ipsos ageba-

COLBERT.

tur intus in oculis cordis. Ipsi namque apud semetipsos intus, et amabant, et dubitabant: eis autem Dominus foris, et præsens: aderat, et quis esset non ostendebat. De se igitur loquentibus præsentiâ exhibuit: sed de se dubitantibus cognitionis suæ speciem abscondit. Verba quidem contulit; duritiâ intellectus increpavit; scripturæ sacræ mysteria, quæ de seipso erant, aperuit: et tamen, quia adhuc in eorum cordibus peregrinus erat à fide, ire se longius finxit.

Nihil ergo simplex Veritas per duplicitatem fecit: sed talem se eis exhibuit in corpore, qualis apud illos erat in mente. Probandi autem erant, si hi qui eum etsi necdum ut Deum diligere, saltem ut peregrinum amare potuissent. Sed quia esse extranei à charitate non poterant hi cum quibus Veritas gradiebatur, eum ad hospitium quasi peregrinum vocant. Cur autem dicimus, Vocant; cum illic scriptum sit: Et coegerunt eum? Ex quo nimirum exemplo colligitur quia peregrini ad hospitium non solum invitandi sunt, sed etiam trahendi. Mensam igitur ponunt; panes cibosque offerunt; et Deum, quem in Scripturæ sacræ expositione non cognoverant, in panis fractione cognoscunt. Audiendo ergo præcepta Dei, illuminati non sunt; faciendo, illuminati sunt: quia scriptum est; Non auditores legis justi sunt apud Deum, sed factores legis justificabuntur. Qui ergo vult audita intelligere, festinet ea quæ jam audire

potuit, opere implere. Ecce Dominus non est cognitus dum loqueretur, et dignatus est cognosci dum pascitur.

AD TERTIAM, SEXTAM, ET
NONAM.

Non dicitur Hymnus.

Antiph. Hæc dies quam fecit Dominus; exultemus et lætemur in ea.

Psalmi de Tertia, Sexta, et Nona Feriæ II. ut in Psalterio.

Non dicitur Versiculus; sed finitâ Antiphonâ statim dicitur Dominus vobiscum. et Oratio. Deus qui solemnitatem Paschali. ut suprâ ad Laudes.

AD VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Dicite discipulis ejus quia surrexit, alleluia, alleluia, alleluia.

Psalmi de Vesperis Feriæ secundæ, ut in Psalterio. 31. <5>.

Hymni et Versiculi loco dicitur sequens Versus. Hæc dies quam fecit Dominus; exultemus et lætemur in ea.

Ad Magnificat Antiph. Et coegerunt illum dicentes: Mane nobiscum; quoniam advesperascit, et inclinata est jam dies, alleluia.

Oratio. Deus qui solemnitatem, ut suprâ ad Laudes.

AD COMPLETORIUM.

Ad Psalmos Antiph. Alleluia, alleluia, alleluia, alleluia.

Psalmi de Completorio Feriæ secundæ, ut in Psalterio. 33. <6>.

Non dicitur Hymnus neque Versiculus.

Antiph. Hæc dies quam fecit Dominus; exultemus et lætemur in ea.

Canticum. Nunc dimittis. 126. <23>.

Finitâ Antiphonâ, continuo dicitur Dominus vobiscum. et Oratio Visita. 127. <23>.

Regina cæli lætare. 135. <30>.

Infra Hebdomadam Paschæ, Officium fit ut in hac FERIA II. præter Psalmos, qui dicuntur singulis diebus ut notatum est in Psal<te>rio; et præter alia quædam, quæ deinceps notabuntur.

FERIA TERTIA.

Duplex majus.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Vobis annuntiamus eam quæ ad patres nostros repromissio facta est; quoniam hanc Deus inplevit filiis nostris, resuscitans Jesum Christum Dominum nostrum, alleluia.

Versus. Hæc dies quam fecit Dominus; exultemus et lætemur in ea.

Ad Benedictus Antiph. Pax vobis: ego sum, alleluia; nolite timere, alleluia.

Oratio.

DEUS qui Ecclesiam tuam novo semper fœtu multiplicas, concede famulis tuis ut sacramentum vivendo teneant, quod fide perceperunt: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. Cap. 24.

IN illo tempore: Stetit Jesus in medio Discipulorum suo-

rum, et dicit eis: Pax vobis: ego sum; nolite timere. Et reliqua.

Homilia S. Ambrosii Episcopi.
Lib. 10. Comment. in Lucam.

Mirum, quomodo se natura corporea per impenetrabile corpus infuderit, invisibili aditu, visibili conspectu; tangi facilis, difficilis æstimari. Denique conturbati Discipuli æstimabant se spiritum videre. Et ideo Dominus, ut speciem nobis resurrectionis ostenderet, Palpate, inquit, et videte, quia spiritus carnem et ossa non habet, sicut me videtis habere. Non ergo per incorpoream naturam, sed per resurrectionis corporeæ qualitatem, impervia, usu clausa penetravit. Nam quod tangitur, corpus est; quod palpatur corpus est. In corpore autem resurgemus. Seminatur enim corpus animale, surgit corpus spiritale: sed illud subtilius, hoc crassius, ut pote adhuc terrenæ labis qualitate concretum. Nam, quomodo non corpus; in quo manebant insignia vulnorum, vestigia cicatricum, quæ Dominus palpanda obtulit? In quo non solum fidem firmat, sed etiam devotionem acuit, quod vulnera suscepta pro nobis cælo inferre maluit, abolere noluit; ut Deo Patri nostræ pretia libertatis ostenderet. Talem sibi Pater ad dexteram locat, trophæum nostræ salutis amplectens: tales illic martyres nobis cicatricis suæ corona monstravit.

AD VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Ecce præcedit vos in Galilæam; ibi

eum videbitis, alleluia, alleluia.

Versus. Hæc dies etc.

Ad Magnificat Antiph. Ob-
tulerunt Discipuli Domino
partem piscis assi et favum
mellis: et cum manducasset
coram eis; sumens reliquias,
dedit eis, alleluia.

FERIA QUARTA.

Duplex minus.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Deus
patrum nostrorum glorificavit
Filium suum Jesum, quem vos
tradidistis et negastis ante faciem
Pilati, judicante illo dimitti,
alleluia.

Versus. Hæc dies etc.

Ad Benedictus Antiph. Misen-
runt rete; et jam non valebant
illud trahere præ multitudine
piscium, alleluia.

Oratio.

DEus qui nos resurrectionis
Dominicæ annuâ solemnitate
lætificas, concede propitius,
ut per temporalia festa quæ
agimus, pervenire ad gaudia
æterna mereamur: Per eundem
Dominum nostrum Jesum
Christum Filium tuum, qui
tecum vivit et regnat in unitate
Spiritus sancti Deus per omnia
sæcula sæculorum.

Resp. Amen.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 21.*

IN illo tempore: Manifestavit
se iterum Jesus Discipulis

ad mare Tiberiadis : manifestavit autem sic. Erant simul Simon Petrus, et Thomas qui dicitur Didymus. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Homilia 24. in Evang.

Lectio sancti Evangelii, quæ modo in auribus vestris lecta est, fratres mei, quæstione animum pulsat, sed pulsatione suâ vim discretionis indicat. Quæri etenim potest, cur Petrus, qui piscator ante conversionem fuit, post conversionem ad piscationem rediit : et cùm Veritas dicat, Nemo mittans manum suum ad aratrum, et aspiciens retro, aptus est regno Dei ; cur repetiit quod dereliquit ? Sed si virtus discretionis inspicitur, citiùs videtur, quia nimirum negotium quod ante conversionem sine peccato extitit, hoc etiam post conversionem repetere culpa non fuit. Nam piscatorem Petrum, Matthæum verò telonearium scimus : et post conversionem suam ad piscationem Petrus rediit ; Matthæus verò ad telonei negotium non resedit : quia aliud est victum per piscationem quærere, aliud autem telonei lucris pecunias augere. Sunt enim pleraque negotia, quæ sine peccatis exhiberi aut vix aut nullatenus possunt. Quæ ergo ad peccatum implicant, ad hæc necesse est ut post conversionem animus non recurat. Quæri etiam potest, cur Discipulis in mari laborantibus post resurrectionem suam Dominus in litore stetit, qui ante resurrectionem suam coram Discipulis in fluctibus maris ambulavit ? Cujus rei

ratio festinè cognoscitur, si ipsa quæ tunc inerat, causa pensetur. Quid enim mare, nisi præsens sæculum designat, quod se casuum tumultibus et undis vitæ corruptibilis illidit ? Quid per soliditatem litoris, nisi illa perpetuitas quietis æternæ figuratur ? Quia igitur Discipuli adhuc fluctibus mortalis vitæ inerant, in mari laborabant. Quia autem Redemptor noster jam corruptionem carnis excesserat, post resurrectionem suam in litore stabat.

AD VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Et exierunt citò de monumento, cum timore et gaudio magno, currentes nuntiare Discipulis, alleluia.

Versus. Hæc dies etc.

Ad Magnificat Antiph. Hoc jam tertio manifestatus est Jesus Discipulis suis, cùm resurrexisset à mortuis, alleluia, alleluia, alleluia.

FERIA QUINTA.

Semiduplex.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Respondens Eunuchus, ait : Credo filium Dei esse Jesum Christum. Et jussit stare currum ; et descenderunt uterque in aquam, Philippus et Eunuchus ; et baptizavit eum, alleluia.

Versus. Hæc dies etc.

Ad Benedictus Antiph. Surgens Jesus mane primâ Sabbati, apparuit primò Mariæ Magdalene, alleluia.

Oratio.

DEus qui diversitatem gentium in confessione tui nominis adunasti, da ut renatis fonte baptismatis una sit fides mentium et pietas actionum : Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 20.*

IN illo tempore : Maria stabat ad monumentum foris, plorans. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.
Homilia 25. in Evang.

Mulier quid ploras ? quem quæris ? Interrogatur doloris causa, ut augeatur desiderium ; quatenus cum nominatur quem quæreret, in amore ejus ardentius aestuaret. Illa existimans quia hortulanus esset, dicit ei ; Domine, si tu sustulisti eum. Quid est, quod viso eò quem hortulanum credidit, cui necdum dixerat quem quærebat, ait : Domine, si tu sustulisti eum ? Quasi enim jam dixisset ex cujus desiderio plangeret ; eum dicit quem non dixerat. Sed vis amoris hoc agere solet in animo, ut quem ipse semper cogitat nullum alium ignorare credat. Rectè et hæc mulier quem quærit non dicit ; et tamen dicit, Si tu sustulisti eum : quia alteri non putat incognitum, quem sic ipsa continuo plangit desiderio.

Maria, quia vocatur ex nomine,

recognoscit auctorem ; atque eum protinus Rabboni, id est magistrum, vocat : quia, et ipse erat qui quærebat exteriorius, et ipse qui eam interiorius ut quæreret docebat. Jam verò ab Evangelista non subditur quid mulier fecit ; sed ex eo innuitur quod audivit. Cui dicitur ; Noli me tangere, nondum enim ascendi ad Patrem meum. In his namque verbis ostenditur quod Maria amplecti voluit ejus vestigia quem recognovit. Sed ei Magister dicit ; Noli me tangere. Cur tangi non debeat, ratio quoque additur, cum subinfertur, Nondum enim ascendi ad Patrem meum. In corde etenim nostro tunc Jesus ad Patrem ascendit, cum æqualis creditur Patri. Nam quisquis eum æqualem Patri non credit, adhuc in ejus pectore ad Patrem Dominus non ascendit.

Vade ad fratres meos, et dic eis : Ascendo ad patrem meum, et patrem vestrum ; Deum meum, et Deum vestrum. Cum Meum dicat et Vestrum, cur non communiter dicit Nostrum ? Sed distinctè loquens, indicat quia eundem patrem et Deum dissimiliter habeat ipse quàm nos. Ascendo ad patrem meum, videlicet per naturam ; et patrem vestrum, per gratiam : ad Deum meum, quia descendi ; ad Deum vestrum, quia ascendi. Quia enim et ego homo Deus mihi est ; quia vos ab errore liberati, Deus est vobis. Distinctè ergo mihi pater, et Deus est ; quia quem ante sæcula Deum genuit, hominem in fine sæculorum mecum creavit.

AD VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Vade ad fratres meos, et dic eis: Ascendo ad patrem meum et patrem vestrum, Deum meum et Deum vestrum, alleluia.

Versus. Hæc dies etc.

Ad Magnificat Antiph. Venit Maria Magdalene, annuntians Discipulis, quia vidi Dominum, alleluia.

FERIA SEXTA.

Semiduplex.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Christus semel pro peccatis mortuus est, justus pro injustis; ut nos offerret Deo, mortificatus quidem carne, vivificatus autem spiritu, alleluia.

Versus. Hæc dies etc.

Ad Benedictus Antiph. Docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, alleluia.

Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, qui paschale Sacramentum in reconciliationis humanæ fœdere contulisti, da mentibus nostris, ut quod professione celebramus, imitemur effectum: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 28.*

IN illo tempore: Undecim Discipuli abierunt in Galilæam in montem ubi constituerat illis Jesus. Et reliqua.

Homilia sancti Hieronymi Presbyteri.

Lib. 4. Comment. in Matth.

POST resurrectionem Jesus in monte Galilææ conspicitur, ibique adoratur: licet quidam dubitent, et dubitatio eorum nostram augeat fidem. Tunc manifestius ostenditur Thomæ; et latus lancea vulneratum, et manus fixas demonstrat clavis. Accedens Jesus locutus est eis, dicens: Data est mihi omnis potestas in cælo et in terra. Illi potestas data est, qui paulò antè crucifixus, qui sepultus in tumulo, qui mortuus jacuerat, qui postea resurrexit. In cælo autem et in terra potestas data est: ut qui antè regnabat in cælo, per fidem credentium regnet et in terris. Euntes autem docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti. Primum docent omnes gentes, deinde doctas intingunt aquâ. Non enim potest fieri, ut corpus baptismi recipiat sacramentum, nisi antè anima fidei susceperit veritatem. Baptizantur autem in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti; ut quorum una est divinitas, una sit largitio: nomenque Trinitatis, unus Deus est. Docentes eos servare omnia quæcunque mandavi vobis. Ordo precipuus. Jussit Apostolis, ut primum docerent universas gentes; deinde fidei intingerent sacramentum; et post fidem ac baptismum, quæ essent observanda præciperent. Ac ne putemus levia esse quæ jussa sunt et pauca, addidit; Omnia quæcumque mandavi vobis: ut quicum-

que crediderint, qui in Trinitate fuerint baptizati, omnia faciant quæ præcepta sunt. Et ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi. Qui usque ad consummationem sæculi cum discipulis se futurum esse promittit, et illos ostendit semper esse victuros, et se nunquam à credentibus recessurum.

AD VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi, alleluia.

Versus. Hæc dies etc.

Ad Magnificat Antiph. Qui crediderit et baptizatus fuerit, salvus erit, alleluia.

SABBATO IN ALBIS.

Semiduplex.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Sicut modò geniti infantes, rationabile sine dolo lac concupiscite, ut in eo crescatis in salutem, alleluia.

Versus. Hæc dies etc.

Ad Benedictus Antiph. Currebant duo simul, et ille alius discipulus præcucurrit citiùs Petro, et venit primus ad monumentum, alleluia.

Oratio.

COncede, quæsumus, omnipotens Deus; ut qui Festa paschalia venerando egimus, per hæc contingere ad gaudia æterna mereamur: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 20.*

IN illo tempore: Unâ Sabbati Maria Magdalenè venit manè, cùm adhuc tenebræ essent, ad monumentum. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Homilia 22. in Evangelia.

LEctio sancti Evangelii, quam modò, fratres, audistis, valde in superficie historicâ est aperta: sed ejus nobis sunt mysteria sub brevitate requirenda. Maria Magdalene, cùm adhuc tenebræ essent, venit ad monumentum. Juxta historiam notatur hora: juxta intellectum verò mysticum, requirentis signatur intelligentia. Maria enim auctorem omnium, quem carne viderat mortuum, quærebat in monumento; et quia hunc minimè invenit furatum credidit. Adhuc ergo erant tenebræ, cùm venit ad monumentum. Cucurrit citiùs, discipulisque nuntiavit. Sed illi præ ceteris cucurrerunt, qui præ ceteris amaverunt; videlicet Petrus et Joannes. Currebant autem duo simul: sed Joannes præcucurrit citius Petro, et venit prior ad monumentum; et ingredi non præsumpsit. Venit ergo posterior Petrus, et intravit. Quid fratres, quid cursus iste significat? Numquid hæc tam subtilis Evangelistæ descriptio à mysteriis vacare credenda est? Minimè. Neque enim se Joannes et præisse, et non intrasse diceret, si in ipsa sua trepidatione mysterium defuisse credidisset.

Quid ergo per Joannem, nisi synagoga; quid per Petrum, nisi ecclesia designatur? Nec mirum esse videatur, quòd per juniorem synagoga, per senioremem verò ecclesia signari perhibetur: quia etsi ad Dei cultum prior est synagoga quàm ecclesia Gentium; ad usum tamen sæculi prior est multitudo Gentium quàm synagoga, Paulo attestante, qui ait; Quia non priùs quod spiritale est, sed quod animale. Per senioremem ergo Petrum significatur ecclesia Gentium; per juniorem verò Joannem synagoga Judæorum. Currunt ambo simul: quia ab ortu sui tempore usque occasum, pari et communi viâ, etsi non pari et communi sensu, gentilitas cum synagoga cucurrit. Venit synagoga prior ad monumentum, sed minimè intravit: quia Legis quidem mandata percepit, prophetias de incarnatione ac passione dominica audivit; sed credere in mortuum noluit: vidit enim Joannes posita lintamina; non tamen introivit. Venit autem Simon Petrus sequens eum, et introivit in monumentum: quia secuta posterior ecclesia gentium mediatorem Dei et hominum, hominem Jesum Christum, et cognovit carne mortuum, et viventem credidit Deum.

DOMINICA IN ALBIS.

Duplex majus.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Alleluia, alleluia, alleluia, alleluia.

Psalmi de Vesperis Sabbati ut in Psalterio. 111. <11>.

Hymnus. Ad regias, *ut in Communi Paschali.* 134. <30>.

℣. Mane nobiscum Domine;

℞. Quoniam advesperascit.

Ad Magnificat Antiph.

Thomas non erat cum eis quando venit Jesus: dixerunt ergo ei, Vidimus Dominum, alleluia.

Oratio. Præsta, quæsumus, *ut infrà ad Laudes.*

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Communi per annum.

AD MATUTINUM

et cæteras Horas, Psalmi de Dominica, ut in Psalterio; reliqua omnia ut in Communi Paschali, (133.) <28> præter ea quæ sequuntur.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Post dies octo januis clausis ingressus Dominus dixit Discipulis: Pax vobis, alleluia.

Oratio.

PRæsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui paschalia Festa peregrimus, hæc, te largiente, moribus et vitâ teneamus: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 20.*

IN illo tempore: Cùm esset serò die illâ, unâ Sabbatorum, et fores essent clausæ ubi erant Discipuli congregati propter

metum Judæorum; venit Jesus, et stetit in medio, et dixit eis: Pax vobis. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Homilia 26 in Evang.

Prima lectionis hujus Evangelicæ quæstio animum pulsat: quomodo post resurrectionem corpus dominicum verum fuit, quod clausis januis ad Discipulos ingredi potuit. Sed sciendum nobis est, quòd divina operatio, si ratione comprehenditur, non est admirabilis; nec fides habet meritum, cui humana ratio præbet experimentum, Sed hæc ipsa nostri Redemptoris opera, quæ ex semetipsis comprehendendi nequaquam possunt, ex alia ejus operatione pensanda sunt: ut rebus mirabilibus fidem præbeant facta mirabiliora. Illud enim corpus Domini intravit ad Discipulos clausis januis, quod videlicet ad humanos oculos per nativitatem suam clauso exiit utero Virginis. Quid ergo mirum, si clausis januis post resurrectionem suam in æternum jam victurus intravit; qui moriturus veniens, non aperto utero Virginis exivit? Sed quia ad illud corpus quod videri poterat, fides intuentium dubitabat; ostendit eis protinus manus et latus; palpandam carnem præbuit, quam clausis januis introduxit. Qua in re duo mira, et juxta humanam rationem sibi valde contraria, ostendit; dum post resurrectionem suam corpus suum incorruptibile, et tamen palpabile, demonstravit. Nam et corrumpi necesse est, quod palpat; et palpari non potest,

quod non corrumpitur. Sed miro modo atque inæstimabili, Redemptor noster et incorruptibile post resurrectionem et palpabile corpus exhibuit: ut monstrando incorruptibile, invitaret ad præmium; et præbendo palpabile, firmaret ad fidem. Et incorruptibilem se ergo, et palpabilem se demonstravit: ut profectò esse post resurrectionem ostenderet corpus suum, et ejusdem naturæ, et alterius gloriæ. Dixit eis: Pax vobis; sicut misit me Pater, et ego mitto vos: id est, sicut misit me Pater Deus Deum, et ego mitto vos homo homines. Pater Filium misit, qui hunc pro redemptione generis humani incarnari constituit: quem videlicet in mundum venire ad passionem voluit; sed tamen amavit eum, quem ad passionem misit. Electos verò Apostolos Dominus non ad mundi gaudia; sed sicut ipse missus est, ad passiones in mundum mittit. Quia ergo, et Filius amatur à Patre, et tamen ad passionem mittitur; ita et Discipuli à Domino amantur, qui tamen ad passionem mittuntur in mundum. Itaque rectè dicitur: Sicut misit me Pater, et ego mitto vos: id est, ea vos charitate diligo, cùm inter scandala persecutorum mitto, qua me charitate Pater diligit, quem venire ad tolerandas passiones fecit.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Vide manus meas; et affer manum tuam, et mitte in latus meum, alleluia.

IN FERIIS TEMPORIS

Paschalis Officium fit ut notatum est in Communi Paschali (133.) <28> cum Oratione Dominicæ immediatè præcedentis.

DOMINICA II. POST PASCHA.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Antiphona ad Psalmos, Hymnus, et Versiculus, ut in Communi Paschali. 133. <30>.

Psalmi de Vesperis Sabbati ut in Psalterio. III. <11>.

Ad Magnificat Antiph. Bonus pastor animam suam dat pro ovibus suis, alleluia.

Oratio. Deus qui in Filii. ut infrà ad Laudes.

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Communi per annum.

AD MATUTINUM

et cæteras Horas, Psalmi de Dominica, ut in Psalterio; reliqua omnia ut in Communi Paschali (133.) <28> præter ea quæ sequuntur.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Ego sum pastor bonus, et cognosco oves meas, et cognoscunt me meæ, alleluia.

Oratio.

DEUS, qui in Filii tui humilitate jacentem mundum erexisti, fidelibus tuis perpetuam concede lætitiā; ut quos perpetuæ mortis eripuisti casibus,

gaudiis facias sempiternis perfrui, Per eundem Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 10.*

IN illo tempore: Dixit Jesus Pharisæis: Ego sum pastor bonus: bonus pastor animam suam dat pro ovibus suis. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.
Homil. 14. in Evāg.

AUDISTIS, fratres charissimi, ex lectione evangelica eruditionem vestram; audistis et periculum nostrum. Ecce enim is qui non ex accidenti dono sed essentialiter bonus est, dicit, Ego sum pastor bonus: atque ejusdem bonitatis formam quam nos imitemur, adjungit, dicens; Bonus pastor animam suam ponit pro ovibus suis. Fecit quod monuit; ostendit quod jussit: bonus pastor pro ovibus suis animam suam posuit; ut in sacramento nostro corpus suum et sanguinem verteret, et oves quas redemerat, carnis suæ alimento satiaret. Ostensa nobis est igitur de contemptu mortis via, quam sequamur; apposita est forma, cui imprimamur. Primum nobis est, exteriora nostra misericorditer ovibus ejus impendere: postremum verò, si necesse sit, etiam vitam nostram pro eisdem ovibus ministrare. A primo autem hoc minimo pervenitur ad postremum majus. Sed cū incomparabiliter longè

sit melior anima quâ vivimus, terrenâ substantiâ quam exterius possidemus; qui non dat pro ovibus substantiam suam, quando pro his daturus est animam suam? Et sunt nonnulli, qui dum plus terrenam substantiam, quàm oves diligunt, meritò nomen pastoris perdunt: de quibus protinus subditur; Mercenarius autem, et qui non est pastor, cujus non sunt oves propriæ, videt lupum venientem, et dimittit oves, et fugit. Non pastor, sed mercenarius vocatur, qui non pro amore intimo oves dominicas, sed ad temporales mercedes pascit: mercenarius quippe est, qui locum quidem pastoris tenet, sed lucra animarum non quærit, terrenis commodis inhiat, honore prælationis gaudet, temporalibus lucris pascitur, impensâ sibi ab hominibus reverentiâ lætatur.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Alias oves habeo, quæ non sunt ex hoc ovili: et illas oportet me adducere, et vocem meam audient: et fiet unum ovile, et unus pastor.

DOMINICA III. POST PASCHA.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Antiphona ad Psalmos, Hymnus, et Versiculus, ut in Communi Paschali. 133. <30>.

Psalmi de Vesperis Sabbati, ut in Psalterio. III. <II>.

Ad Magnificat Antiph. Adhuc

modicum, et mundus me jam non videt: vos autem videtis me; quia ego vivo, et vos vivetis, alleluia.

Oratio. Deus qui errantibus, *ut infrâ ad Laudes.*

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Comm. per annum.

AD MATUTINUM

et cæteras horas, Psalmi de Dominica, ut in Psalterio; reliqua omnia ut in Communi Paschali (133.) <28> *præter ea quæ sequuntur.*

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Modicum, et jam non videbitis me; et iterum modicum, et videbitis me: quia vado ad Patrem, alleluia, alleluia.

Oratio.

DEUS qui errantibus, ut in viam possint redire justitiæ, veritatis tuæ lumen ostendis, da cunctis, qui Christianâ professione censentur, et illa respuere quæ huic inimica sunt nomini, et ea quæ sunt apta, sectari: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap.* 16.

IN illo tempore: Dixit Jesus Discipulis suis: Modicum, et jam non videbitis me; et iterum modicum, et videbitis me: quia vado ad Patrem. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

Tract. 101. in Joann.

Modicum est hoc totum spatium, quod præsens pervolat sæculum. Unde dicit idem ipse Evangelista in Epistola sua; Novissima hora est. Ideo namque addidit, Quia vado ad Patrem: quod ad priorem sententiam referendum est, ubi ait, Modicum, et jam non videbitis me; non ad posteriorem ubi ait, Et iterum modicum et videbitis me. Eundo quippe ad Patrem, facturus erat ut eum non viderent. Ac per hoc non ideo dictum est, quia fuerat moriturus, et donec resurgeret, ab eorum aspectibus recessurus; sed quòd esset iturus ad Patrem: quod fecit posteaquam resurrexit, et cum eis per quadraginta dies conversatus, ascendit in cælum. Illis ergo ait: Modicum, et jam non videbitis me; qui eum corporaliter tunc videbant: quia iturus erat ad Patrem; et eum deinceps mortalem visuri non erant, qualem, cum ista loqueretur, videbant. Quod verò addidit, Et iterum modicum et videbitis me; universæ promisit Ecclesiæ; sicut universæ promisit, Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi. Non tardat Dominus promissum. Modicum, et videbimus eum: ubi jam nihil rogemus, nihil interrogemus; quia nihil desiderandum remanebit, nihil quærendum latebit. Hoc modicum longum nobis videtur, quoniam adhuc agitur; cùm finitum fuerit, tunc sen-

tiemus quàm modicum fuerit. Non ergo sit gaudium nostrum quale habet mundus, de quo dictum est, Mundus autem gaudebit. Nec tamen in hujus desiderii parturitione sine gaudio tristes simus; sed, sicut ait Apostolus, Spe gaudentes, in tribulatione patientes: quia et ipsa parturiens cui comparati sumus, plus gaudet de mox futura prole, quàm tristis est de præsentis dolore.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Mundus gaudebit; vos autem contristabimini: sed tristitia vestra vertetur in gaudium, alleluia.

DOMINICA IV. POST
PASCHA.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Antiphona ad Psalmos, Hymnus, et Versiculus, ut in Communi Paschali. (133.) <28>.

Psalmi de Vesperis Sabbati, ut in Psalterio. (III.) <II>.

Ad Magnificat Antiph. Nunc vado ad eum qui misit me, alleluia, alleluia.

Oratio. Deus qui fidelium. *ut infrà ad Laudes.*

AD MATUTINUM

et cæteras Horas, Psalmi de Dominica, ut in Psalterio; reliqua omnia, ut in Communi Paschali, (133.) <28> *præter ea quæ sequuntur.*

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Expedit vobis, ut ego vadam; si

enim non abiero, Paracletus non veniet ad vos; si autem abiero, mittam eum ad vos, alleluia.

Oratio.

DEus, qui fidelium mentes unius efficis voluntatis, da populis tuis id amare quod præcipis, id desiderare quod promittis; ut inter mundanas varietates, ibi nostra fixa sint corda, ubi vera sunt gaudia: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 16.*

IN illo tempore: Dixit Jesus Discipulis suis: Vado ad eum qui misit me; et nemo ex vobis interrogat me, Quò vadis? Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

Tract. 94. in Ioann.

QUia hæc locutus sum vobis, inquit, tristitia implevit cor vestrum. Videbat utique quid sua illa verba in eorum cordibus agerent: spiritalem quippe nondum interiùs habentes consolationem, quam per Spiritum sanctum fuerant habituri, id quod exteriùs in Christo videbant, amittere metuebant. Et quia se amissuros esse illum vera denunciarent, dubitare non poterant; contristabatur humanus affectus, quia carnalis desolabatur aspectus. Noverat autem ille quid eis potiùs expediret: quia visus interior ipse est utique

melior, quo eos consolaturus fuerat Spiritus sanctus; non cernentium corporibus ingesturus corpus humanum, sed seipsum credentium pectoribus infusus. Adjungit: Sed ego veritatem dico vobis; expedit vobis ut ego vadam: si enim non abiero, Paracletus non veniet ad vos; si autem abiero, mittam eum ad vos. Tanquam diceret: Expedit vobis ut hæc forma servi auferatur à vobis. Caro quidem factum Verbum habito in vobis: sed nolo me carnaliter adhuc diligatis; et isto lacte contenti, semper infantes esse cupiatis. Expedit vobis ut ego vadam: si enim non abiero, Paracletus non veniet ad vos. Si alimenta tenera, quibus vos alui, non subtraxero; solidum cibum non esuriatis: si carni carnaliter hæseritis, capaces Spiritus non eritis. Nam quid est: Si non abiero, Paracletus non veniet ad vos; si autem abiero, mittam eum ad vos? Numquid hinc positus, eum non poterat mittere? Quis hoc dixerit? Neque enim ubi ille erat, iste inde recesserat; et sic venerat à Patre, ut non maneret in Patre. Postremò, quomodo eum etiam hinc constitutus non poterat mittere, quem scimus super eum baptizatum venisse atque mansisse; imò verò à quo scimus eum numquam separabilem fuisse? Quid est ergo: Si non abiero, Paracletus non veniet ad vos? nisi, Non potestis capere Spiritum, quamdiu secundum carnem persistitis nosse Christum. Unde ille qui jam acceperat Spiritum; Etsi noveramus,

inquit, secundum carnem Christum, sed nunc jam non novimus. Etiam ipsam quippe carnem Christi non secundum carnem novit, qui Verbum carnem factum spiritaliter novit. Hoc nimirum significare voluit Magister bonus, dicendo: Si enim non abiero, Paracletus non veniet ad vos; si autem abiero, mittam eum ad vos. Christo autem discedente corporaliter, non solum Spiritus sanctus, sed et Pater et Filius, illis affuit spiritaliter.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Cum venerit Paracletus; arguet mundum de peccato, et de iustitia, et de iudicio, alleluia.

DOMINICA V. POST PASCHA.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Antiphona ad Psalmos, Hymnus, et Versiculus, ut in Communi Paschali. 133. <28>.

Psalmi de Vesperis Sabbati, ut in Psalterio. III. <II>.

Ad Magnificat Antiph. Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis, alleluia.

Oratio. Deus à quo bona. *ut infrà ad Laudes.*

AD MATUTINUM

et cæteras Horas, Psalmi de Dominica, ut in Psalterio; reliqua omnia ut in Communi Paschali, (133.) <28> præter ea quæ sequuntur.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Usque modò non petistis quidquam in nomine meo: petite, et accipietis; ut gaudium vestrum sit plenum, alleluia.

Oratio.

DEUS à quo bona cuncta procedunt, largire supplicibus tuis, ut cogitemus, te inspirante, quæ recta sunt, et, te gubernante, eadem faciamus: Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit etc.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 16.*

IN illo tempore: Dixit Jesus Discipulis suis: Amen, amen dico vobis, si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

Tractatu 102. in Joannem.

DOMINI verba nunc ista tractanda sunt. Amen, amen dico vobis, si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Jam dictum est in superioribus hujus dominici sermonis partibus, propter eos qui nonnulla petunt à Patre in Christi nomine, nec accipiunt; non peti in nomine Salvatoris, quidquid petitur contra rationem salutis. Non enim sonum literarum ac syllabarum; sed quod sonus ipse significat, et quod eo sono rectè ac veraciter intelligitur, hoc accipiendus est dicere, cum

dicit, In nomine meo. Unde qui hoc sentit de Christo quod non est de unico Dei Filio sentiendum, non petit in ejus nomine, etiamsi non taceat literis ac syllabis Christum: quoniam in ejus nomine petit, quem cogitat cum petit. Qui verò quod est de illo sentiendum, sentit; ipse in ejus nomine petit: et accipit quod petit, si non contra suam salutem sempiternam petit. Accipit autem quando debet accipere. Quædam enim non negantur: sed ut congruo dentur tempore, differuntur. Ita sanè intelligendum est quod ait, Dabit vobis; ut ea beneficia significata sciantur his verbis, quæ propriè ad eos pertinent qui petunt. Exaudiuntur quippe omnes sancti pro seipsis; non autem pro omnibus exaudiuntur, vel amicis, vel inimicis suis, vel quibuslibet aliis: quia non utcumque dictum est, Dabit; sed Dabit vobis. Usque modò, inquit, non petistis quidquam in nomine meo: petite, et accipietis; ut gaudium vestrum sit plenum. Hoc, quod dicit, gaudium plenum, profectò non carnale, sed spiritale gaudium est: et quando tantum erit, ut aliquid ei jam non sit addendum; proculdubio tunc erit plenum. Quidquid ergo petitur, quod pertineat ad hoc gaudium consequendum; hoc est in nomine Christi petendum, si divinam intelligimus gratiam, si verè beatam poscimus vitam. Quicquid autem aliud petitur, nihil petitur: non quia nulla omnino res est; sed quia in tantæ rei comparatione quicquid aliud concupiscitur, nihil est.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Venit hora cum jam non in proverbii loquar vobis, sed palàm de Patre annuntiabo vobis, alleluia.

FERIA SECUNDA
in Rogationibus.*Simplex.*

Omnia ut in Communi Paschali, (133.) <28> præter ea quæ sequuntur.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Petite, et accipietis; quærite, et invenietis; pulsate, et aperietur vobis, alleluia.

Oratio.

PRæsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui in afflictione nostra de tua pietate confidimus, contra adversa omnia tuâ semper protectione muniamur: Per Dominum nostrum etc.

Hæc Oratio dicitur etiam ad Tertiam, Sextam, et Nonam: ad Vesperas autem dicitur Oratio Dominicæ præcedentis. Deus à quo bona. 269. <126>.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. Cap. II.

IN illo tempore: Ait Jesus ad Discipulos suos: Quis vestrum habebit amicum, et ibit ad illum mediâ nocte, et dicet illi; Amice, commoda mihi tres panes? Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

Epistola ad Probam. 121.

Qui novit bona data dare filiis suis, petere nos, et quærere, et pulsare compellit. Quod quare faciat qui novit quid nobis necessarium sit priusquam petamus ab eo, movere animum potest; nisi intelligamus quòd Dominus et Deus noster non voluntatem nostram sibi velit innotescere, quam non potest ignorare; sed exerceri in orationibus desiderium nostrum, quò possimus capere quod præparat dare. Illud enim valde magnum est; sed nos ad accipiendum parvi et angusti sumus. Ideo nobis dicitur, Dilatamini. Tantò quippe illud quod valde magnum est, (quod nec oculus vidit, quia non est color; nec auris audivit, quia non est sonus; nec in cor hominis ascendit, quia cor hominis illuc debet ascendere:) sumemus capaciùs; quanto id et fideliùs credimus, et speramus firmiùs, et desideramus ardentius. In ipsa ergo fide, et spe, et charitate, continuato desiderio semper oramus. Sed ideo per certa intervalla horarum etiam verbis oramus Deum, ut illis rerum signis nosipsos admoneamus; quantumque in hoc desiderio profecerimus, nobis ipsis innotescamus; et ad hoc agendum, nosipsos acriùs excitemus. Dignior enim sequetur effectus, quem ferventior præcedit affectus. Ac per hoc, et quod ait Apostolus, Sine intermissione orate; quid aliud est, quàm, Beatam vitam, quæ nulla

nisi æterna est, ab eo qui eam solus dare potest, sine intermissione desiderate? Semper ergo hanc à Domino Deo desideremus, et oremus semper. Sed ideo ab aliis curis atque negotiis, quibus ipsum desiderium quodammodo tepescit, certis horis ad negotium orandi mentem revocamus, verbis orationis nosipsos admonentes, in id quod desideramus, intendere; ne, quod tepescere cœperat, omnino frigescat et penitus extinguatur, nisi crebriùs inflammetur.

Neque enim, ut nonnulli putant, hoc, est orare in multiloquio, si diutiùs immoretur. Aliud est sermo multus, aliud diuturnus affectus. Nam et de ipso Domino scriptum est quòd pernoctaverit in orando, et quòd prolixius oraverit: ubi, quid aliud quàm nobis præbebat exemplum, in tempore precator opportunus, cum Patre exauditor æternus? Dicuntur fratres in Ægypto crebras quidem habere orationes, sed eas tamen brevissimas, et raptim quodammodo jaculatas; ne illa vigilanter erecta, quæ oranti plurimum necessaria est, per productiones moras evanescat atque hebetetur intentio. Ac per hoc etiam ipsi satis ostendunt, hanc intentionem, sicut non est obtundenda, si perdurare non potest; ita, si perduraverit, non citò esse rumpendam. Absit enim ab oratione multa locutio; sed non desit multa precatio, si fervens perseverat intentio. Nam multum loqui, est, in orando, rem necessariam superfluis agere

verbis : multum autem precari, est, ad eum quem precamur, diuturna et pia cordis excitatione pulsare. Nam plerumque hoc negotium plus gemitibus, quam sermonibus agitur ; plus fletu, quam affatu.

FERIA QUARTA.

IN VIGILIA ASCENSIONIS.

Simplex.

Omnia ut in Communi Paschali (133.) <28> præter ea quæ sequuntur.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Ego te clarificavi super terram ; opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam : et nunc clarifica me Pater apud te ipsum claritate quam habui priusquam mundus esset apud te, alleluia.

Oratio. Deus, à quo bona. 269. <126>.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 17.*

IN illo tempore : Sublevatis Jesus oculis in cælum, dixit : Pater venit hora ; clarifica filium tuum. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

Tract. 104. in Joannem.

POTerat Dominus noster unigenitus et coæternus Patri, in forma servi et ex forma servi, si hoc opus esset, orare silentio : sed ita se Patri exhibere voluit precatore, ut meminisset nostrum se esse doctorem. Proinde

COLBERT.

eam quam fecit orationem pro nobis, notam fecit et nobis : quoniam tanti magistri non solum ad ipsos sermocinatio, sed etiam ipsius pro ipsis ad Patrem oratio, discipulorum est ædificatio : et si illorum, qui hæc dicta aderant audituri ; profecto et nostra, qui fuimus conscripta lecturi. Quapropter hoc quod ait, Pater venit hora, clarifica Filium tuum ; ostendit, omne tempus, et quid, et quando faceret, vel fieri sineret, ab illo esse dispositum qui tempori subditus non est : quoniam quæ futura erant per singula tempora, in Dei sapientia causas efficientes habent, in qua nulla sunt tempora. Non ergo credatur hæc hora fato urgente venisse, sed Deo potius ordinante : nec siderea necessitas Christi contexit passionem ; absit enim ut sidera mori cogerent siderum conditorem. Clarificatum à Patre Filium nonnulli accipiunt in hoc, quod ei non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit eum. Sed si passione clarificatus dicitur, quanto magis resurrectione ? Nam in passione magis ejus humilitas, quam claritas commendatur, Apostolo attestante, qui dicit : Humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. Deinde sequitur, et de ejus clarificatione jam dicit : Propter quod et Deus illum exaltavit, et donavit ei nomen, quod est super omne nomen ; ut in nomine Jesu omne genu flectatur, cælestium, terrestrium, et infernorum ; et omnis lingua confiteatur quia Dominus Jesus Christus in gloria

K

est Dei Patris. Hæc est glorificatio Domini nostri Jesu Christi,

quæ ab ejus resurrectione sumptis exordium.

IN ASCENSIONE DOMINI.

SOLEMNE MAIVS.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Attollite portas principes vestras, et elevamini portæ æternales; et introibit Rex gloriæ, alleluia.

Hymnus.

Æterne Rex altissime,
Redemptor et fidelium,
Quo mors soluta deperit,
Datur triumphus gratiæ.

Dum scandis ad dextram Patris,
Tibi potestas omnium
Collata, Jesu, cælitus,
Quæ non erat humanitùs.

Ut trina rerum machina,
Cœlestium, terrestrium,
Et inferorum condita,
Flectat genu jam subdita.

Tremunt videntes Angeli
Versâ vice mortalium:
Culpat caro, purgat caro,
Regnat Deus, Dei caro.

Tu Christe nostrum gaudium,
Manens olympe præmium,
Mundi regis qui fabricam,
Mundana vincens gaudia.

Hinc te precantes quæsumus,
Ignosce culpis omnibus,
Et corda sursum subleval
Ad te supernâ gratiâ.

Ut cum repente cœperis
Clarere nube judicis,
Pœnas repellas debitas,
Reddas coronas perditas.

Gloria tibi Domine,
Qui scandis super sidera,
Cum Patre et sancto Spiritu,
In sempiterna sæcula. Amen.

Ÿ. Ascendit Deus in jubilatione;

R. Et Dominus in voce tubæ.

Ad Magnificat Antiph. Exivi à Patre, et veni in mundum: iterum relinquo mundum, et vado ad Patrem, alleluia.

Oratio. Concede. *ut infra ad Laudes.*

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Communi per annum.

In fine Officii dicitur Antiphona Regina cæli. ut in Communi Paschali. 135. <30>.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Alleluia, Christum Dominum ascendentem in cælum, venite, adoremus, alleluia.

Hymnus. Æterne. *ut suprâ ad Vesperas.*

Antiph. Omnis lingua confiteatur quia Dominus Jesus Christus in gloria est Dei Patris, alleluia.

Ÿ. Ascendit Deus in jubilatione;

R. Et Dominus in voce tubæ.

Te Deum laudamus. 117. <15>.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Cum intuerentur in cælum euntem illum,

ecce duo viri astiterunt juxta illos in vestibus albis, alleluia.

Hymnus. S. Ambrosii.

Jesu nostra redemptio,
Amor, et desiderium,
Deus creator omnium,
Homo in fine temporum.

Quæ te vicit clementia,
Ut ferres nostra crimina,
Crudelem mortem patiens
Ut nos à morte tolleres ;

Inferni claustra penetrans,
Tuos captivos redimens,
Victor triumpho nobili
Ad dextram Patris residens.

Ipsa te cogat pietas,
Ut mala nostra superes
Parcendo ; et voti compotes
Nos tuo vultu saties.

Tu esto nostrum gaudium,
Qui es futurus præmium :
Sit nostra in te gloria,
Per cuncta semper sæcula.
Amen.

℣. Dominus in cælo

℞. Paravit sedem suam.

Ad Benedictus Antiph. Ascendo ad Patrem meum, et Patrem vestrum ; Deum meum, et Deum vestrum, alleluia.

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui hodiernâ die Unigenitum tuum, Redemptorem nostrum, ad cælos ascendisse credimus, ipsi quoque mente in cælestibus habitemus : Per eundem Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Antiph. Viri Galilæi, quid aspicitis in cælum ? hic Jesus, qui assumptus est à vobis in cælum, sic veniet, alleluia.

Lectio de Homilia.

Lectio Sancti Evangelii secundum Marcum. *Cap. 16.*

IN illo tempore : Recumbentibus undecim Discipulis, apparuit Jesus ; et exprobravit incredulitatem eorum et duritiam cordis, quia iis qui viderant eum resurrexisse, non crediderunt. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Homilia 29. in Evang.

Quod resurrectionem Dominicam Discipuli tardè crediderunt, non tam illorum infirmitas, quàm nostra, ut ita dicam, futura firmitas fuit. Ipsa namque resurrectio illis dubitantibus per multa argumenta monstrata est ; quæ dum nos legentes agnoscimus, quid aliud quàm de illorum dubitatione solidamur ? Minus enim mihi Maria Magdalene præstitit, quæ citius credidit ; quàm Thomas, qui diu dubitavit. Ille etenim dubitando, vulnere cicatrices tetigit, et de nostro pectore dubitationis vulnus amputavit. Ad insinuandam quoque veritatem Dominicæ resurrectionis, notandum nobis est quid Lucas referat, dicens ; Convalescens præcepit eis ab Jerosolymis ne discederent. Et post pauca ; Videntibus illis elevatus est, et nubes suscepit eum ab oculis eorum. Notate verba ; signate mysteria. Convalescens : elevatus est. Comedit, et ascendit ; ut videlicet per effectum comestionis, veritas patesceret carnis. Marcus verò, priusquàm cælum Dominus ascendat, eum de cordis atque

infidelitatis duritia increpasse Discipulos memorat. Qua in re quid considerandum est, nisi quòd idcirco Dominus tunc Discipulos increpavit, cùm eos corporaliter reliquit; ut verba, quæ recedens diceret, in cordibus audientium arctius impressa remanerent?

Sed hoc nobis magnopere, fratres charissimi, in hac solemnitate pensandum est, quia deletum est hodierna die chirographum damnationis nostræ, mutata est sententia corruptionis nostræ. Illa enim natura cui dictum est Terra es et in terram ibis, hodie in cælum ivit. De hac solemnitate per Psalmistam dicitur: Elevata est magnificentia tua super cælos. De hac rursus ait: Ascendit Deus in jubilatione, et Dominus in voce tubæ. De hac iterum dicit: Ascendens in altum captivam duxit captivitatem, dedit dona hominibus. Ascendens quippe in altum, captivam duxit captivitatem; quia corruptionem nostram, virtute suæ incorruptionis absorbit.

AD TERTIAM.

Antiph. Elevatis manibus, benedixit eis; et ferebatur in cælum, alleluia.

℣. Ascendit Deus in jubilatione;

℞. Et Dominus in voce tubæ.

AD SEXTAM.

Antiph. Videntibus illis elevatus est; et nubes suscepit eum ab oculis eorum, alleluia.

℣. Ascendens Christus in altum,

℞. Captivam duxit captivitatem.

AD NONAM.

Antiph. Exaltate Regem regum, et hymnum dicite Deo, alleluia.

℣. Ascendo ad Patrem meum, et Patrem vestrum;

℞. Deum meum, et Deum vestrum.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Assumptus est in cælum, et sedet à dextris Dei, alleluia.

Hymnus. Æterne. *ut in primis Vesperis.*

℣. Dominus in cælo

℞. Paravit sedem suam.

Ad Magnificat Antiph. O Rex gloriæ, Domine virtutum, qui triumphator hodie super omnes cælos ascendisti, ne derelinquas nos orphanos; sed mitte promissum Patris in nos Spiritum veritatis, alleluia.

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Communi per annum.

In fine Officii dicitur Antiphona Regina cæli. ut in Communi Paschali. 135. <30>.

IN FERIIS *infra Octavam Ascensionis, Officium fit ut in ipso Ascensionis die; sed Lectio de Homilia omittitur ad Primam.*

DOMINICA INFRA OCTAVAM ASCENSIONIS.

Semiduplex.

Omnia ut in die Ascensionis, præter ea quæ sequuntur.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Cùm venerit Paracletus, quem ego

mittam vobis à Patre, Spiritum veritatis qui à Patre procedit; ille testimonium perhibebit de me, alleluia.

Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, fac nos tibi semper et devotam gerere voluntatem, et maiestati tuæ sincero corde servire: Per Dominum nostrum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis, alleluia.

Fit commemoratio Ascensionis.

Antiph. Ascendo ad Patrem meum, et Patrem vestrum; Deum meum, et Deum vestrum, alleluia.

V. Ascendens Christus in altum,

R. Captivam duxit captivitatem.

Oratio.

COncede, quæsumus omnipotens Deus, ut qui hodiernâ die Unigenitum tuum Redemptorem nostrum ad cælos ascendisse credimus, ipsi quoque mente in cælestibus habitemus: Per eundem Dominum etc.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap.* 15.

IN illo tempore, dixit Jesus Discipulis suis: Cum venerit Paracletus, quem ego mittam vobis à Patre, Spiritum veritatis qui à Patre procedit; ille testimonium perhibebit de me. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

Tractatu 92. in Ioannem.

QUID hoc pertinet ad illud quod dixerat, Nunc autem et viderunt, et oderunt et me et Patrem meum; sed ut impleatur sermo, qui in lege eorum scriptus est; Quia odio habuerunt me gratis? An quia Paracletus quando venit Spiritus veritatis, eos qui viderunt et oderunt, testimonio manifestiore convicit? Imo verò etiam aliquos ex illis qui viderunt et adhuc oderant, ad fidem quæ per dilectionem operatur, sui manifestatione convertit. Hoc ut intelligamus, ita factum esse recolimus. Venit enim die Pentecostes Spiritus sanctus in centum viginti homines congregatos, in quibus et Apostoli omnes erant: qui illo adimpleti cum linguis omnium gentium loquerentur; plures ex his qui oderant, tanto miraculo obstupefacti (quandoquidem viderunt loquente Petro tam magnum atque divinum testimonium perhiberi de Christo, ut ille qui occisus ab eis inter mortuos deputabatur, resurrexisse et vivere probaretur) compuncti corde, conversi sunt, et tanti sanguinis tam impiè atque immaniter fusi indulgentiam perceperunt, ipso redempti sanguine quem fuderunt. Christi enim sanguis sic in remissionem peccatorum omnium fusus est, ut ipsum etiam peccatum posset delere quo fusus est. Hoc ergo intuens Dominus dicebat, Odio habuerunt me gratis: cum autem

venerit Paracletus, ille testimonium perhibebit de me. Tamquam diceret; Odio me habuerunt et occiderunt videntes: sed tale de me Paracletus testimonium perhibebit, ut eos faciat in me credere non videntes. Et vos, inquit, testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis. Potestis prædicare quod nostis: quod ut modò non faciatis, illius Spiritus plenitudo nondum adest vobis. Ille ergo testimonium perhibebit de me; et vos testimonium perhibebitis: dabit enim vobis fiduciam perhibendi charitas Dei diffusa in cordibus vestris per Spiritum sanctum qui dabitur vobis.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Hæc loquutus sum vobis, ut cum venerit hora eorum, reminiscamini quia ego dixi vobis, alleluia.

FERIA TERTIA

post Dominicam infra Octavam Ascensionis.

Semiduplex.

AD LAUDES.

Fit commemoratio de Translatione Capitis sancti Ludovici.

Antiph. Sedens in solio iudicii, dissipat omne malum intuitu suo, alleluia.

Ÿ. Gloria et honore coronasti eum:

R̃. Et constituisti eum super opera manuum tuarum.

Oratio.

DEus qui de cura temporalis regiminis beatum Ludovi-

cum Confessorem tuum ad cælestis regni curiam transtulisti, concede propitius, ut qui venerandi Capitis ipsius Translationem devotè agimus, ejus apud tuam clementiam patrocinii adjuvemur: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Pro Translatione Capitis sancti Ludovici.

Lectio.

Philippus Pulcher dum apud se cogitaret quanta pietate affectus fuerat sanctus Ludovicus in sacrosancta dominicæ Passionis Insignia quæ in Palatii regii Capella ipse reposuerat, existimavit pium et æquum esse ut ejus caput eò transferretur cum sacris, quæ in tanto pretio habuerat, pignoribus asservandum. Hoc autem religionis officium cum summâ cleri ac populi exultatione præstitit anno Domini millesimo trecentesimo sexto feria tertia post Ascensionem. Quâ etiam die unam ex ejus costis Ecclesiæ Parisiensi tradidit. Gaudeat itaque regale palatium, et omnes qui ibidem in sublimitate positi sunt, qui decernunt judicia populo, et regni pacem cum pietate custodiunt. Lætentur de tam gloriosi Capitis præsentia, cujus olim virtute corona regni christianissimi firmata est. Inde capiant juris et æquitatis exemplum: ab eo petant zelum fidei, studium religionis, gubernandi prudentiam, integritatem vitæ, virtutis constantiam, et quidquid Regibus aut Regum ministris salutare esse cognoscitur. Nam beatus

idcirco Ludovicus præsens in suo palatio esse dignatus est, ut ibi et magnatibus exemplo præluceat, et quoscunque negotium habentes præsentē auxilio bonus ipse sublevet patronus.

FERIA QUINTA.

OCTAVA ASCENSIONIS.

Duplex majus.

Omnia ut in die Ascensionis, præter ea quæ sequuntur.

Oratio.

DA, quæsumus, omnipotens Deus, illuc subsequi tuorum corda fidelium, quò caput nostrum principiumque præcessit Dominus noster Jesus Christus Filius tuus, Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap. 24.*

IN illo tempore, dixit Jesus Discipulis suis: Ego mitto promissum Patris mei in vos: vos autem sedete in civitate, quoadusque induamini virtute ex alto. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Hom. 29. in Evang.

DE Ascensionis ejus gloria Habacuc ait: Elevatus est sol, et luna stetit in ordine suo. Quis enim solis nomine, nisi Dominus; et quæ lunæ nomine, nisi Ecclesia designatur? Quousque enim Dominus ascendit ad cælos, sancta ejus Ecclesia adversa

mundi omnimodò formidavit: at postquam ejus Ascensione roborata est, apertè prædicavit quod occultè credidit. Elevatus est ergo sol, et luna stetit in ordine suo; quia cùm Dominus cælum petiit, sancta ejus Ecclesiæ in autoritate prædicationis excrevit. Hinc ejusdem Ecclesiæ voce per Salomonem dicitur: Ecce iste venit saliens in montibus, transiliens colles. Consideravit namque tantorum operum culmina, et ait: Ecce iste venit saliens in montibus. Veniendo quippe ad redemptionem nostram, quosdam, ut ita dicam, saltus dedit. Vultis, fratres charissimi, ipsos ejus saltus agnoscere? De cælo venit in uterum; de utero venit in præsepe; de præsepi venit in crucem; de cruce venit in sepulcrum; de sepulcro rediit in cælum. Ecce, ut nos post se currere faceret, quosdam pro nobis saltus manifestata per carnem Veritas dedit: quia exultavit ut gigas ad currendam viam, ut nos ei diceremus ex corde; Trahe nos post te, curremus in odorem unguentorum tuorum. Unde, fratres charissimi, oportet ut illi sequamur corde, ubi eum corpore ascendisse credimus. Desideria terrena fugiamus: nihil nos jam delectet in infimis, qui patrem habemus in cælis. Et hoc nobis est magnopere perpendendum, quia is qui placidus ascendit, terribilis redibit; et quidquid nobis cum mansuetudine præcepit, hoc à nobis cum districtione exiget. Nemo ergo indulta poenitentiae tempora parvipendat: nemo curam sui, dum valet,

agere negligat : quia Redemptor noster tantò tunc in iudicium districtior veniet, quantò nobis ante iudicium magnam patientiam prærogavit.

FERIA SEXTA

post Octavam Ascensionis.

Simplex.

Si in hanc Feriam incidat Festum simplex, fit tantum commemoratio de eo ad Laudes. Officium fit ut in die Ascensionis, (274.) <130>. exceptis iis quæ sequuntur.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Ascendit Christus in altum, alleluia.

AD LAUDES.

Ad Magnificat† Antiph. Nonne oportuit pati Christum, et ita intrare in gloriam suam ? alleluia.

Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, fac nos tibi semper et devotam gerere voluntatem, et maiestati tuæ sincero corde servire : Per Dominum nostrum etc.

Ad Primam omittitur Lectio de Homilia.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Mitam vobis à Patre Spiritum veritatis, qui à Patre procedit, alleluia.

SABBATO

in Vigilia Pentecostes.

Simplex.

Si in hanc diem aut in sequentes dies usque ad Festum Trinitatis inclusivè, incidat Festum, sive duplex, sive semiduplex,

transfertur post Festum Trinitatis. Officium fit ut in die Ascensionis, (274.) <130>. exceptis iis quæ sequuntur.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Ascendit Christus in altum, alleluia.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Spiritus veritatis apud vos manebit, et in vobis erit, alleluia.

Oratio.

PRæsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut Spiritus sanctus adveniens, templum nos gloriæ suæ dignanter inhabitando perficiat : Per Dominum nostrum Jesum Christum filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. *Resp.* Amen.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap.* 14.

IN illo tempore, dixit Jesus Discipulis suis : Si diligitis me, mandata mea servate ; et ego rogabo Patrem, et alium Paracletum dabit vobis. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

Tract. 74. *in Joann.*

QUod ait, Rogabo Patrem, et alium Paracletum dabit vobis ; ostendit et seipsum esse Paracletum. Paracletus enim Latine dicitur Advocatus : et

dictum est de Christo; Advocatum habemus apud Patrem, Jesum Christum justum. Sic autem mundum dixit non posse accipere Spiritum sanctum, sicut etiam dictum est, Prudentia carnis inimica est Deo; legi enim Dei non est subjecta, nec enim potest: velut si dicamus, Injustitia justa esse non potest. Mundum quippe ait hoc loco, mundi significans dilectores: quæ dilectio non est à Patre. Et ideo dilectioni hujus mundi, de qua satagimus ut minuatur et consumatur in nobis, contraria est dilectio Dei, quæ diffunditur in cordibus nostris per Spiritum sanctum qui datus est nobis. Mundus ergo eum accipere non potest, quia non videt eum, neque scit eum. Non enim habet invisibiles oculos mundana dilectio, per quos videri Spiritus sanctus potest, qui videri nisi invisibiliter non potest. Vos autem, inquit, cognoscetis eum; quia apud vos manebit, et in vobis erit. Erit in eis, ut maneat: non manebit, ut sit: prius est enim esse alicubi, quam manere. Sed ne putarent, quod dictum est, Apud vos manebit; ita dictum, quemadmodum apud hominem hospes visibiliter

manere consuevit; exposuit quod dixerat Apud vos manebit, cum adjunxit et dixit, In vobis erit. Ergo invisibiliter videtur; nec si non sit in nobis, potest esse in nobis ejus scientia. Sic enim à nobis videtur in nobis et nostra conscientia. Nam faciem videmus alterius, nostram videre non possumus: conscientiam verò nostram videmus, alterius non videmus. Sed conscientia numquam est nisi in nobis: Spiritus autem sanctus potest esse etiam sine nobis. Datur quippe ut sit et in nobis: sed videri et sciri, quemadmodum videndus et sciendus est, non potest à nobis, si non sit in nobis. Post promissionem Spiritus sancti, ne quisquam putaret, quòd ita eum Dominus daturus fuerit velut pro seipso, ut non et ipse cum eis esset futurus; adjecit atque ait: Non relinquam vos orphanos; veniam ad vos. Quamvis ergo nos Filius Dei suo Patri adoptaverit filios, et eundem Patrem nos voluerit habere per gratiam, qui ejus Pater est per naturam; tamen etiam ipse circa nos paternum affectum quodammodo demonstrat, cum dicit, Non relinquam vos orphanos.

IN DIE SANCTO PENTECOSTES.

ANNVALE.

AD PRIMAS VESPERAS.

Antiphona.

[C]Um complerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter in eodem loco, alleluia.

Psalmus. Dixit Dominus.

15. <4>.

Antiph. Spiritus Domini replevit orbem terrarum, alleluia.

Psalmus. Confitebor. 15.

<4>.

Antiph. Repleti sunt omnes Spiritu sancto, et cœperunt loqui, alleluia.

Psalmus. Beatus vir. 16.

<4>.

Capitulum. Act. 2.

CUm complerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter in eodem loco: et factus est repentè de cælo sonus tamquam advenientis spiritûs vehementis, et replevit totam domum ubi erant sedentes.

Resp. Deo gratias.

Responsorium. Cùm complerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter in eodem loco, alleluia: et subito factus est sonus de cælo, alleluia, tamquam spiritûs vehementis; et replevit totam domum, alleluia, alleluia.

V. Dum ergo essent in unum Discipuli congregati propter metum Judæorum, sonus repentè de cælo venit super eos,

R. Tamquam spiritûs vehe-

mentis; et replevit totam domum, alleluia, alleluia.

V. Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto.

R. Tamquam spiritûs vehementis; et replevit totam domum.

Hymnus.

B Eata nobis gaudia
Anni reduxit orbita,
Cùm Spiritus Paraclitus
Effulsit in Discipulos.

Ignis vibrante lumine
Linguæ figuram detulit;
Verbis ut essent proflui,
Et charitate fervidi.

Linguis loquuntur omnium;
Turbæ pavent Gentilium,
Musto madere deputant
Quos Spiritus repleverat.

Patrata sunt hæc mysticè,
Paschæ peracto tempore,
Sacro dierum numero,
Quo lege fit remissio.

Te nunc, Deus piissime,
Vultu precamur cernuo,
Illapsa nobis cælîtus
Largire dona Spiritûs.

Dudum sacrata pectora
Tuâ replesti gratiâ:
Dimitte nostra crimina,
Et da quieta tempora.

Gloria Patri Domino,
Natoque qui à mortuis
Surrexit, ac Paraclito,
In sæculorum sæcula. Amen.

Ÿ. Repleti sunt omnes Spiritu sancto :

R̃. Et cœperunt loqui.

Antiph. Non vos relinquam orphanos, alleluia : vado et venio ad vos, alleluia ; et gaudebit cor vestrum, alleluia.

Canticum. Magnificat. 125. <22>.

Oratio.

DEUS qui hodiernâ die corda fidelium sancti Spiritûs illustratione docuisti, da nobis in eodem Spiritu recta sapere, et de ejus semper consolatione gaudere : Per Dominum nostrum Jesum Christum filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritûs sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. *Resp.* Amen.

Ÿ. Dominus vobiscum. etc.

AD COMPLETORIUM.

Incipitur absolutè. Converte nos Deus etc.

Antiph. Alleluia, alleluia, alleluia, alleluia.

Psalmi. Cum invocarem. 17. In te Domine. 18. Ecce nunc. 19. <4>.

Hymnus.

Jesu Salvator sæculi,
Verbum Patris altissimi,
Lux lucis invisibilis,
Custos tuorum pervigil.

Tu fabricator omnium,
Discretor atque temporum,
Fessa labore corpora
Noctis quiete recrea.

Te deprecamur supplices,
Ut nos ab hoste liberes,
Ne valeat seducere
Tuo redemptos sanguine.

Ut dum gravi in corpore
Brevi manemus tempore,
Sic caro nostra dormiat,
Ut mens in Christo vigilet.

Gloria Patri Domino,
Natoque qui à mortuis
Surrexit, ac Paraclito,
In sempiterna sæcula. Amen.

Capitulum. Jerem. 14.

TU autem in nobis es Domine, et nomen tuum invocatum est super nos : ne derelinquas nos.

Resp. Deo gratias.

Responsorium breve. In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum.

R̃. In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum.

Ÿ. Redemisti nos Domine, Deus veritatis.

R̃. Commendo spiritum meum.

Ÿ. Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto.

R̃. In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum.

Ÿ. Custodi nos Domine, ut pupillam oculi.

R̃. Sub umbra alarum tuarum protege nos.

Antiph. Alleluia, Spiritus paracletus, alleluia, docebit vos omnia, alleluia, alleluia.

Canticum. Nunc dimittis. 126. <23>.

Oratio. Visita etc. 127. <23>.

In fine Officii dicitur Antiphona Regina cæli. ut in Communi Paschali. 135. <30>.

Pater noster etc.

Ave Maria etc.

Credo in Deum etc.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Alleluia, Spiritus Domini replevit orbem terrarum: *Venite, adoremus, alleluia.

Psalmus. Venite. 116. <14>.

Hymnus.

JAM Christus astra ascenderat,
Reversus unde venerat,
Promissum Patris munere
Sanctum daturus Spiritum.

Solemnis urgebat dies,
Quo mystico septemplici
Orbis volutus septies
Signat beata tempora.

Dum hora cunctis tertia
Repentè mundus intonat,
Orantibus Apostolis
Deum venisse nuntiat.

De Patris ergo lumine
Decorus ignis almus est,
Qui fida Christi pectora
Calore verbi compleat.

Gloria Patri Domino,
Natoque qui à mortuis
Surrexit, ac Paraclito,
In sæculorum sæcula. Amen.

Antiph. Factus est repentinè
de cælo sonus advenientis spiri-
tûs vehementis, alleluia, alleluia.

Psalmus. Magnus Dominus.
43. <6>.

Antiph. Confirma hoc Deus
quod operatus es in nobis, à
templo sancto tuo quod est in
Jerusalem, alleluia, alleluia.

Psalmus. Exurgat. 59. <8>.

Antiph. Emitte Spiritum
tuum, et creabuntur; et renovabis
faciem terræ, alleluia, alleluia.

Psalmus. Benedic anima mea.
105. <11>.

V. Repleti sunt omnes Spiritu
sancto:

R. Et cœperunt loqui.

Pater noster etc. Et ne nos
inducas in tentationem.

Resp. Sed libera nos à malo.

Absolutio. Exaudi Domine
Jesu Christe preces servorum
tuorum, et miserere nobis, qui
cum Patre et Spiritu sancto vivis
et regnas in sæcula sæculorum.

Resp. Amen.

V. Jube domne benedicere.

Benedictio. Evangelica lectio
sit nobis salus et protectio.

Resp. Amen.

Lectio sancti Evangelii secun-
dum Joannem. *Cap.* 14.

Lectio j.

IN illo tempore, dixit Jesus
Discipulis suis: Si quis
diliget me, sermonem meum
servabit; et Pater meus diliget
eum, et ad eum veniemus, et
mansionem apud eum faciemus.
Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Homilia 30. *in Evang.*

LIbet, fratres charissimi, Evan-
gelicæ verba lectionis sub
brevitate transcurrere, ut post
diutius liceat in contemplatione
tantæ solemnitatis immorari.
Hodie namque Spiritus sanctus
repentino sonitu super Discipulos
venit, mentesque carnalium in
sui amorem permutavit; et foris
apparentibus linguis igneis, intus
facta sunt corda flammantia;
quia dum Deum in ignis visione
susceperunt, per amorem suaviter
arserunt. Ipse namque Spiritus
sanctus, amor est: unde et
Joannes dicit; Deus charitas est.

Qui ergo mente integrâ Deum desiderat, profectò jam habet quem amat. Neque enim quisquam posset Deum diligere, si eum quem diligit non haberet. Tu autem Domine miserere nostri.

Resp. Deo gratias.

Responsorium. Cùm complerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter in eodem loco, alleluia: et subitò factus est sonus de cælo, alleluia, *Tamquam spiritus vehementis: et replevit totam domum, alleluia, alleluia.

℣. Dum ergo essent in unum Discipuli congregati propter metum Judæorum, sonus repentè de cælo venit super eos, *Tamquam. Gloria Patri. *Tamquam.

℣. Jube domne benedicere.

Benedictio. Divinum auxilium maneat semper nobiscum.

Resp. Amen.

LECTIO ij.

SEd ecce, si unusquisque vestrum requiratur, an diligat Deum; totâ fiduciâ et securâ mente respondet, Diligo. In ipso autem lectionis exordio audistis quid Veritas dicit; Si quis diligit me, sermonem meum servabit. Probatio ergo dilectionis, exhibitio est operis. Hinc in Epistola sua idem Joannes dicit: Qui dicit, Diligo Deum, et mandata ejus non custodit; mendax est. Verè etenim Deum diligimus, si mandata ejus custodimus, si nos à nostris voluptatibus coarctamus. Nam qui adhuc per illicita desideria diffluit, profectò Deum non amat, quia

ei in sua voluntate contradicit. Tu autem Domine miserere nostri.

Resp. Deo gratias.

Responsorium. Repleti sunt omnes Spiritu sancto: et cœperunt loqui, alleluia, *Prout Spiritus sanctus dabat eloqui illis, alleluia, alleluia.

℣. Loquebantur variis linguis Apostoli magnalia Dei, *Prout. Gloria Patri. *Prout.

℣. Jube domne benedicere.

Benedictio. Ad societatem civium supernorum perducant nos Rex Angelorum.

Resp. Amen.

LECTIO iij.

ET Pater meus diligit eum, et ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus. Pensate, fratres charissimi, quanta sit ista dignitas, habere in cordis hospitio adventum Dei. Certè si domum nostram quisquam dives aut præpotens amicus intraret, omni festinantiâ domus tota mundaretur, ne quid fortasse esset quod oculos amici intrantis offenderet. Tergat ergo sordes pravi operis, qui Deo præparat domum mentis. Sed videte quid Veritas dicat: Veniemus, et mansionem apud eum faciemus. In quorumdam etenim corda venit, et mansionem non facit: quia per compunctionem quidem, Dei respectum percipiunt; sed tentationis tempore hoc ipsum quo compuncti fuerant, obliviscuntur; sicque ad perpetranda peccata redeunt, ac si hæc minimè planxissent. Tu autem Domine miserere nostri.

Resp. Deo gratias.

Responsorium. Advenit ignis divinus, non comburens, sed illuminans; non consumens, sed lucens; et invenit corda Discipulorum receptacula munda, *Et tribuit eis charismatum dona, alleluia.

Ÿ. Invenit eos concordēs charitate; et collustravit eos inundans gratia Deitatis: *Et tribuit. Gloria Patri. *Et tribuit.

Repetitur. Advenit.

Te Deum Laudamus. 117. <15>.

Versus Sacerdotalis. Emitte Spiritum tuum, et creabuntur:

R̃. Et renovabis faciem terræ.

AD LAUDES.

Antiph. Cū complerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter in eodem loco, alleluia, alleluia.

Psalmus. Dominus regnavit. *ut in Laudibus Dominicæ.* 5. <1>.

Antiph. Spiritus Domini replevit orbem terrarum, alleluia.

Psalmus. Jubilate. 6. <1>.

Antiph. Repleti sunt omnes Spiritu sancto, et cœperunt loqui, alleluia.

Psalmi. Deus Deus meus. 23. <5> et Deus misereatur. 24. <5>.

Antiph. Fontes, et omnia quæ moventur in aquis, hymnum dicite Deo, alleluia.

Canticum. Benedicite omnia opera. 6. <1>.

Antiph. Loquebantur variis linguis Apostoli magnalia Dei, alleluia, alleluia, alleluia.

Psalmi. Laudate Dominum de cælis. 39. Cantate. *ibidem.*

Laudate Dominum in sanctis ejus. *ibidem.* <6>.

Capitulum. Act. I.

Cū complerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter in eodem loco: et factus est repente de cælo sonus tamquam advenientis spiritûs vehementis, et replevit totam domum ubi erant sedentes.

Resp. Deo gratias.

Hymnus.

I mpleta gaudent viscera,
Afflata sancto Spiritu:
Voces diversas intonant,
Fantur Dei magnalia.

Ex omni gente cogniti,
Græcis, Latinis, Barbaris,
Cunctisque admirantibus,
Linguis loquuntur omnium.

Judæa nunc incredula,
Vesana torvo spiritu,
Ructare musti crapulam
Alumnos Christi concrepat.

Sed signis et virtutibus
Occurrit, et docet Petrus
Falsa profari perfidos,
Joële teste comprobans.

Gloria Patri Domino,
Natoque qui à mortuis
Surrexit, ac Paraclito,
In sæculorum sæcula. Amen.

Ÿ. Loquebantur variis linguis Apostoli,

R̃. Magnalia Dei.

Ad Benedictus Antiph. Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, alleluia.

Canticum. Benedictus Dominus Deus Israel. 119. <16>.

Oratio.

DEus, qui hodiernâ die corda fidelium sancti Spiritûs illustratione docuisti, da nobis in eodem Spiritu recta sapere, et de ejus semper consolatione gaudere: Per Dominum nostrum Jesum Christum filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritûs sancti Deus per omnia sæcula sæculorum. *Resp.* Amen.

℣. Dominus vobiscum. etc.

AD PRIMAM.

Antiph. Cùm complerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter in eodem loco, alleluia.

Psalmi de Prima Dominicæ, ut in Psalterio. 7. <2>. Symbolum autem S. Athanasii omititur.

Capitulum. I Tim. I.

REgi sæculorum, immortalis, invisibilis, soli Deo, honor et gloria in sæcula sæculorum. Amen.

Resp. Deo gratias.

Responsorium breve. Christe, fili Dei vivi, miserere nobis,

℣. Christe, fili Dei vivi, miserere nobis.

℣. Qui sedes ad dexteram Patris.

℣. Miserere nobis.

℣. Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto.

℣. Christe fili Dei vivi, miserere nobis.

℣. Exurge Christe adjuva nos.

℣. Et libera nos propter nomen tuum.

℣. Dominus vobiscum.

℣. Et cum spiritu tuo.

Oremus. *Oratio.*

Domine Deus omnipotens, qui ad principium hujus diei nos pervenire fecisti, tuâ nos hodie salva virtute; ut in hac die ad nullum declinemus peccatum, sed semper ad tuam justitiam faciendam nostra procedant eloquia, dirigantur cogitationes et opera: Per Dominum nostrum etc

Resp. Amen.

℣. Dominus vobiscum.

℣. Et cum spiritu tuo.

℣. Benedicamus Domino.

℣. Deo gratias.

℣. Pretiosa in conspectu Domini

℣. Mors sanctorum ejus.

℣. Sancta Maria et omnes sancti intercedant pro nobis ad Dominum, ut nos mereamur ab eo adjuvari et salvari qui vivit et regnat in sæcula sæculorum.

℣. Amen.

℣. Deus in adjutorium meum intende:

℣. Domine ad adjuvandum me festina.

℣. Deus in adjutorium meum intende:

℣. Domine ad adjuvandum me festina.

℣. Deus in adjutorium meum intende:

℣. Domine ad adjuvandum me festina. Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto, sicut erat in principio et nunc et semper et in sæcula sæculorum. Amen.

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison. Pater noster etc. Et ne nos inducas in tentationem.

Resp. Sed libera nos à malo.

Ÿ. Respice in servos tuos, Domine, et in opera tua ; et dirige filios eorum.

R. Et sit splendor Domini Dei nostri super nos ; et opera manuum nostrarum dirige super nos ; et opus manuum nostrarum dirige. Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto, sicut erat in principio et nunc et semper et in sæcula sæculorum. Amen.

Oremus. *Oratio.*

Dirigere et sanctificare, regere et gubernare dignare, Domine Deus Rex cæli et terræ, hodie corda et corpora nostra, sensus, sermones, et actus nostros, in lege tua et in operibus mandatorum tuorum ; ut hic et in æternum, te auxiliante, salvi et liberi esse mereamur, Salvator mundi, qui vivis et regnas in sæcula sæculorum.

Resp. Amen.

Ÿ. Jube domne benedicere.

Benedictio. Dies et actus nostros in sua pace disponat Dominus omnipotens.

Resp. Amen.

Lectio brevis. Act. 2.

Judæi quoque, et Proselyti, Cretes, et Arabes, audivimus eos loquentes nostris linguis magnalia Dei. Tu autem Domine miserere nostri.

Resp. Deo gratias.

Ÿ. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cælum et terram.

Ÿ. Benedicite.

R. Deus.

Ÿ. Dominus nos benedicat, et ab omni malo defendat, et ad vitam perducatur æternam.

R. Amen.

Ÿ. Fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace.

R. Amen.

AD TERTIAM.

Loco Hymni Nunc sancte. *dicitur sequens Hymnus.*

Veni Creator Spiritus,
Mentes tuorum visita,
Imple supernâ gratiâ,
Quæ tu creasti pectora.
Qui Paracletus diceris,
Donum Dei altissimi,
Fons vivus, ignis, caritas,
Et spiritalis unctio.

Tu septiformis munere,
Dextræ Dei tu digitus,
Tu ritè promissum Patris,
Sermonè ditans guttura.
Accende lumen sensibus,
Infunde amorem cordibus,
Infirma nostri corporis
Virtute firmans perpeti.
Hostem repellas longius,
Pacemque dones protinùs :
Ductore sic te prævio
Vitemus omne noxium.

Per te sciamus da Patrem,
Noscamus atque Filium,
Te utriusque Spiritum
Credamus omni tempore.

Gloria Patri Domino,
Natoque qui à mortuis
Surrexit, ac Paraclito,
In sæculorum sæcula. Amen.

Antiph. Spiritus Domini replevit orbem terrarum, alleluia.

Psalmi de Tertia Dominicæ, ut in Psalterio. 10. <3>.

Capitulum. Act. 1.

Cum complerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter

in eodem loco: et factus est repente de cælo sonus tamquam advenientis spiritûs vehementis, et replevit totam domum ubi erant sedentes.

Resp. Deo gratias.

Respons. breve. Repleti sunt omnes Spiritu sancto, alleluia, alleluia.

R. Repleti sunt omnes Spiritu sancto, alleluia, alleluia.

V. Et cœperunt loqui.

R. Alleluia, alleluia.

V. Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto.

R. Repleti sunt omnes Spiritu sancto, alleluia, alleluia.

V. Spiritus sanctus docebit vos omnia,

R. Quæcumque dixerò vobis.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus. *Oratio.*

DEus, qui hodiernâ die corda fidelium sancti Spiritûs illustratione docuisti, da nobis in eodem Spiritu recta sapere, et de ejus semper consolatione gaudere: Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritûs sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum.

Resp. Amen.

V. Dominus vobiscum. etc.

AD SEXTAM.

Antiph. Repleti sunt omnes Spiritu sancto, et cœperunt loqui, alleluia.

Psalmi de Sexta Dominicæ, ut in Psalterio. 12. <4>.

COLBERT.

Capitulum. Act. 2.

FActa autem hac voce, convenit multitudo, et mente confusa est; quoniam audiebat unusquisque linguâ suâ illos loquentes.

Resp. Deo gratias.

Respons. breve. Spiritus sanctus docebit vos omnia, alleluia, alleluia.

R. Spiritus sanctus docebit vos omnia, alleluia, alleluia.

V. Quæcumque dixerò vobis.

R. Alleluia, alleluia.

V. Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto.

R. Spiritus sanctus docebit vos omnia, alleluia, alleluia.

V. Spiritus Domini replevit orbem terrarum:

R. Et hoc quod continet omnia, scientiam habet vocis.

Oratio. Deus qui hodiernâ die ut suprà ad Tertiâ.

AD NONAM.

Antiph. Loquebantur variis linguis Apostoli magnalia Dei, alleluia, alleluia, alleluia.

Psalmi de Nona Dominicæ, ut in Psalterio. 13. <4>.

Capitulum. Act. 2.

JUdæi quoque, et Proselyti, Cretes, et Arabes, audivimus eos loquentes nostris linguis magnalia Dei.

Resp. Deo gratias.

Respons. breve. Spiritus Domini replevit orbem terrarum, alleluia, alleluia.

R. Spiritus Domini replevit orbem terrarum, alleluia, alleluia.

V. Et hoc quod continet omnia, scientiam habet vocis.

R. Alleluia, alleluia.

L

℣. Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto.

℞. Spiritus Domini replevit orbem terrarum, alleluia, alleluia.

℣. Loquebantur variis linguis Apostoli,

℞. Magnalia Dei.

Oratio. Deus qui hodiernâ die. *ut suprâ ad Tertiam.*

AD SECUNDAS VESPERAS.

Antiph. Dexterâ Dei exaltatus Jesus, et promissione Spiritûs sancti acceptâ à Patre, effudit hunc quem vos videtis et auditis, alleluia.

Psalmus. Dixit Dominus. 15. <4>.

Antiph. Sanctificati estis in nomine Domini nostri Jesu Christi, et in Spiritu Dei nostri, alleluia.

Psalmus. Laudate pueri. 16. <4>.

Antiph. Signati estis Spiritu promissionis sancto, qui est pignus hereditatis nostræ in redemptionem acquisitionis, alleluia, alleluia.

Psalmus. In exitu. 16. <4>.

Capitulum et Hymnus, ut in primis Vesperis.

℣. Loquebantur variis linguis Apostoli,

℞. Magnalia Dei.

Antiph. Hodie completi sunt dies Pentecostes, alleluia: hodie Spiritus sanctus in igne Discipulis apparuit, et tribuit eis charismatum dona; misit eos in universum mundum prædicare et testificari, Qui crediderit et baptizatus fuerit, salvus erit, alleluia.

Canticum. Magnificat. 125. <22>.

Oratio. Deus qui hodiernâ die. *ut suprâ ad Tertiam.*

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut suprâ. 284. <139>.

In fine Officii dicitur Antiphona Regina cæli. *ut in Communi Paschali.* 135. <30>.

INFRA HEBDOMADAM PENTECOSTES.

Omnia ut in Communi per annum, exceptis iis quæ sequuntur.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Alleluia, Spiritus Domini replevit orbem terrarum: venite, adoremus, alleluia.

Hymnus. Jam Christus. *ut in die Pentecostes.* 285. <140>.

Antiph. Super servos meos et ancillas in diebus illis effundam Spiritum meum, dicit Dominus, alleluia.

℣. Emitte Spiritum tuum, et creabuntur:

℞. Et renovabis faciem terræ.

Lectiones de Scriptura occurrente.

Te Deum laudamus. 117. <15>.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Spiritum meum ponam in medio vestri; et faciam ut in præceptis meis ambuletis, et judicia mea custodiat et operemini.

Hymnus. Impleta. *ut in die Pentecostes.* 288. <142>.

℣. Loquebantur variis linguis Apostoli,

℞. Magnalia Dei.

Ad Benedictus Antiphona propria, ut infrà notabitur.

Oratio quoque propria, ut notabitur suis locis.

AD PRIMAM.

Antiph. Cùm complerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter in eodem loco, alleluia.

Lectio propria de Homilia, ut infrà notabitur.

AD TERTIAM.

Hymnus. Veni creator. *ut in die Pentecostes.* 290. <144>.

Antiph. Spiritus Domini replevit orbem terrarum, alleluia.

Ÿ. Repleti sunt omnes Spiritu sancto ;

R̃. Et cœperunt loqui.

AD SEXTAM.

Antiph. Repleti sunt omnes Spiritu sancto, et cœperunt loqui, alleluia.

Ÿ. Spiritus sanctus docebit vos omnia,

R̃. Quæcumque dixero vobis.

AD NONAM.

Antiph. Apparuerunt illis dispertitæ linguæ tamquam ignis, seditque suprà singulos eorum, alleluia.

Ÿ. Spiritus Domini replevit orbem terrarum :

R̃. Et hoc quod continet omnia, scientiam habet vocis.

AD VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Convenit multitudo, et mente confusa est ; quoniam audiebat unusquisque linguâ suâ illos loquentes, alleluia.

Hymnus. Beata. *ut in die Pentecostes.* 284. <138>.

Ÿ. Loquebantur variis linguis Apostoli,

R̃. Magnalia Dei.

Ad Magnificat Antiphona propria, ut deinceps notabitur suis locis.

In fine officii dicitur Antiphona Regina cæli. ut in Comuni Paschali. 135. <30>.

FERIA SECUNDA.

Duplex majus.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei, alleluia.

Oratio.

DEUS, qui Apostolis tuis sanctum dedisti Spiritum, concede plebi tuæ piæ petitionis effectum ; ut quibus dedisti fidem, largiaris et pacem : Per Dominum nostrum Jesum Christum filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritûs sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum.

Resp. Amen.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap.* 3.

IN illo tempore, dixit Jesus Nicodemo : Amen, amen dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

Tract. 12. in Joannem.

Dixit Dominus Nicodemo, et exponit ei: Amen, amen dico tibi, Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto, non potest intrare in regnum Dei. Tu, inquit, carnalem generationem intelligis, cum dicis, Numquid potest homo redire in viscera matris suæ? Ex aqua et Spiritu sancto oportet ut nascatur propter regnum Dei. Si propter hereditatem patris hominis temporalem nascitur, nascatur ex visceribus matris carnalis: si propter hereditatem patris Dei sempiternam, nascatur ex visceribus Ecclesiæ. Generat per uxorem filium pater moriturus successurum: generat Deus de Ecclesia filios non successuros, sed secum mansuros. Et sequitur: Quod natum est de carne, caro est; et quod natum est de spiritu, spiritus est. Spiritualiter ergo nascimur; et in spiritu nascimur, verbo et sacramento.

Non enim misit Deus Filium suum in mundum ut judicet mundum; sed ut salvetur mundus per ipsum. Ergo quantum in medico est, sanare venit ægrotum. Ipse se interimit, qui præcepta medici observare non vult. Venit Salvator in mundum. Quare Salvator dictus est mundi, nisi ut salvet mundum, non ut judicet mundum? Salvati non vis ab ipso: ex te judicaberis. Hoc est autem iudicium, quia lux venit in mundum, et dilexerunt homines magis tenebras quàm lucem. Erant enim

mala opera eorum. Fratres mei, quorum opera bona invenit Dominus? Nullorum: omnia opera mala invenit. Quomodo ergo quidam fecerunt veritatem, et venerunt ad lucem? Et hoc enim sequitur: Qui autem facit veritatem, venit ad lucem. Qui confitetur peccata sua, et accusat peccata sua, jam cum Deo facit. Accusat Deus peccata tua: si et tu accusas, conjungeris Deo. Quasi duæ res sunt, homo et peccator. Quod audis homo, Deus fecit: quod audis peccator, ipse homo fecit. Dele quod fecisti, ut Deus salvet quod fecit. Oportet ut oderis in te opus tuum, et ames in te opus Dei. Cum autem cœperit tibi displicere quod fecisti, inde incipiunt bona opera tua, quia accusas mala opera tua. Initium operum bonorum, confessio est operum malorum. Facis veritatem, et venis ad lucem. Quid est, facis veritatem? Non te palpas; non tibi blandiris; non tibi adularis; non dicis, Justus sum, cum sis iniquus; et incipis facere veritatem. Venis autem ad lucem, ut manifestentur opera tua, quia in Deo sunt facta: quia et hoc ipsum quod tibi displicuit peccatum tuum, non tibi displiceret, nisi Deus tibi luceret, et ejus Veritas tibi ostenderet.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Quod natum est ex carne, caro est; et quod natum est ex spiritu, spiritus est, alleluia.

FERIA TERTIA.

Duplex majus.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Ego sum ostium : per me si quis introierit, salvabitur ; et ingredietur, et egredietur, et pascua inveniet, alleluia.

Oratio.

ADsit nobis, quæsumus, Domine, virtus Spiritus sancti, quæ et corda nostra clementer expurget, et ab omnibus tueatur adversis : Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum.

Resp. Amen.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 10.*

IN illo tempore, dixit Jesus Phariseis : Amen, amen dico vobis ; qui non intrat per ostium in ovile ovium, sed ascendit aliunde, ille fur est, et latro ; qui autem intrat per ostium, pastor est ovium. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

Tract. 45. in Joann.

DOminus de grege suo, et de ostio quo intratur ad ovile, similitudinem proposuit in hodierna lectione. Dicant ergo Pagani, Benè vivimus. Si per ostium non intrant, quid eis prodest unde gloriantur ? Ad hoc enim debet unicuique prodesse

bene vivere, ut detur illi semper vivere. Nam cui non datur semper vivere, quid prodest bene vivere ? quia nec bene vivere dicendi sunt, qui finem bene vivendi vel per cæcitatem nesciunt, vel per inflationem contemnunt. Non est autem cuiquam spes vera et certa semper vivendi, nisi agnoscat vitam, quæ est Christus, et per januam intret in ovile.

Ego sum ostium : per me si quis introierit, salvabitur ; et ingredietur, et egredietur, et pascua inveniet. Est aliquis non solum ingressus, verum etiam egressus bonus per ostium bonum, quod est Christus. Sed quis est iste laudabilis et beatus egressus ? Possem quidem dicere egredi nos, quando exterius aliquid operamur. Et quoniam, sicut dicit Apostolus, per fidem habitat Christus in cordibus nostris, ingredi per Christum, esse, secundum ipsam fidem cogitare, egredi autem per Christum, secundum ipsam fidem etiam foris, id est coram hominibus, operari. Unde et in Psalmo legitur : Exiet homo ad opus suum : et ipse Dominus dicit. Luceant opera vestra coram hominibus.

Ego veni ut vitam habeant, hoc est fidem quæ per dilectionem operatur ; per quam fidem in ovile ingrediuntur ut vivant, quia justus ex fide vivit, et abundantius habeant, qui perseverando usque in finem, per illud ostium, id est per fidem Christi, egrediuntur, quoniam veri fideles moriuntur : et abundantius habebunt vitam, veniendo quod pastor ille præcessit, ubi nunquam deinde moriantur. Quam-

vis ergo et hîc in ipso ovili non desint pascua, quoniam ad utrumque possumus intelligere quod dictum est, Et pascua inveniet; id est, et ad ingressum, et ad egressum, tamen tunc vera pascua invenient ubi saturentur, qui esuriunt et sitiunt justitiam, qualia pascua invenit cui dictum est, Hodie mecum eris in paradiso.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Ego veni ut vitam habeant, et abundantius habeant, alleluia.

FERIA QUARTA

Quatuor Temporum.

Duplex minus.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Nemo potest venire ad me, nisi Pater qui misit me, traxerit eum; et ego resuscitabo eum in novissimo die, alleluia.

Oratio.

MEntes nostras, quæsumus, Domine, Paracletus qui à te procedit, illuminet, et inducat in omnem, sicut tuus promisit Filius, veritatem, qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritus sancti etc.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 6.*

IN illo tempore, dixit Jesus Judæis: Nemo potest venire ad me, nisi Pater qui misit me, traxerit eum. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

Tractatu 26. in Joannem.

NOli cogitare te invitum trahi: trahitur animus et amore. Nec timere debemus, ne ab hominibus, qui verba perpendunt, et à rebus maximè divinis intelligendis longè remoti sunt, in hoc Scripturarum sanctarum evangelico verbo forsitan reprehendamus, et dicatur nobis; Quomodo voluntate credo, si trahor? Ego dico: Parum est voluntate; etiam voluptate traheris. Quid est, trahi voluptate? Delectare in Domino, et dabit tibi petitiones cordis tui. Est quædam voluptas cordis, cui panis dulcis est ille cælestis. Porrò si Poëtæ dicere licuit, Trahit sua quemque voluptas; non necessitas, sed voluptas; non obligatio, sed delectatio: quantò fortiùs nos dicere debemus, trahi hominem ad Christum, qui delectatur veritate, delectatur beatitudine, delectatur justitiâ, delectatur sempiternâ vitâ, quod totum Christus est? An verò habent corporis sensus voluptates suas, et animus deseritur à voluptatibus suis? Si animus non habet voluptates suas, unde dicitur; Filii autem hominum sub tegmine alarum tuarum sperabunt, inebriabuntur ab ubertate domûs tuæ, et torrente voluptatis deliciarum tuarum potabis eos; quoniam apud te est fons vitæ, et in lumine tuo videbinus lumen? Da amantem, et sentit quod dico; da desiderantem; da ferventem; da in ista solitudine peregrinantem,

atque sitientem, et fontem æternæ patriæ suspirantem; da talem, et scit quid dicam. Si autem frigido loquor, nescit quod loquor. Tales erant isti, qui invicem murmurabant. Pater, inquit, quem traxerit, venit ad me. Quid est autem, Pater quem traxerit; cùm ipse Christus trahat? Quare voluit dicere, Quem Pater traxerit? Si trahendi sumus, ab illo trahamur cui dicit quædam quæ diligit, Post odorem unguentorum tuorum curremus. Sed quid intelligi voluit advertamus, fratres, et quantum possumus capiamus. Trahit Pater ad Filium eos qui propterea credunt in Filium, quia cogitant Patrem habere Deum. Deus enim Pater æqualem sibi genuit Filium: et qui cogitat atque in fide sua sentit et ruminat æqualem esse Patri eum in quem credidit, ipsum trahit Pater ad Filium. Arius credidit creaturam: non eum traxit Pater; quia non considerat Patrem, qui Filium non credit æqualem. Quid dicis, ô Ari? quid dicis, hæretice? quid loqueris? Quid est Christus? Non, inquit, Deus verus, sed quem fecit Deus verus. Non te traxit Pater: non enim intellexisti Patrem, cujus Filium negas. Aliud cogitas, non est ipse Filius: nec à Patre traheris, nec ad Filium traheris; aliud est enim Filius, aliud quod tu dicis. Photinus dicit: Homo solùm est Christus, non est et Deus. Qui sic credit, non Pater eum traxit. Quem traxit Pater? Illum qui dicit, Tu es Christus Filius Dei vivi. Ramum viri-

dem ostendis ovi, et trahis illam: nuces puero demonstrantur, et trahitur; et quòd currit, trahitur; amando trahitur; sine læsione corporis trahitur; cordis vinculo trahitur. Si ergo ista, quæ inter delicias et voluptates terrenas revelantur amantibus, trahunt; quoniam verum est, Trahit sua quemque voluptas: non trahit revelatus Christus à Patre? Quid enim fortius desiderat anima, quàm veritatem?

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Est scriptum in Prophetis, Et erunt omnes docibiles Dei, alleluia.

FERIA QUINTA.

Semiduplex.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Convocatis Jesus duodecim Apostolis suis, misit illos prædicare regnum Dei, et sanare infirmos, alleluia.

Oratio.

DEUS qui hodiernâ die corda fidelium sancti Spiritûs illustratione docuisti, da nobis in eodem Spiritu recta sapere, et de ejus semper consolatione gaudere: Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritûs etc.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap. 9.*

IN illo tempore: Convocatis Jesus duodecim Apostolis, dedit illis virtutem, et potesta-

tem super omnia dæmonia, et ut languores curarent. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

Lib. 22. de Civit. Dei, Cap. 5.

TRia sunt incredibilia, quæ tamen facta sunt. Incredibile est Christum resurrexisse in carne, et in cælum ascendisse cum carne. Incredibile est mundum rem tam incredibilem credidisse. Incredibile est homines ignobiles, infirmos, paucissimos, imperitos, rem tam incredibilem tam efficaciter mundo, et in illo etiam doctis, persuadere potuisse. Horum trium incredibilium primum nolunt isti, cum quibus agimus, credere; secundum coguntur et cernere; quod non inveniunt unde sit factum, si non credunt tertium. Resurrectio certè Christi, et in cælum cum carne, in qua resurrexit, ascensio, toto jam mundo prædicatur et creditur. Si credibilis non est; unde toto terrarum orbe jam credita est? Si multi nobiles, sublimes, docti etiam, eam se vidisse dixerunt, et quod viderunt diffamare curarunt; eis mundum credidisse non mirum est: sed istos adhuc credere nolle perdurum est. Si autem, ut verum est, paucis, obscuris, minimis, indoctis, eam se vidisse dicentibus et scribentibus, credidit mundus; cur pauci obstinatissimi qui remanserunt, ipsi mundo jam credenti adhuc usque non credunt, qui propterea numero exiguo ignobilium, infirmorum, imperi-

torum hominum credidit; quia in tam contemptibilibus testibus multò mirabilius divinitas seipsa persuasit. Eloquia namque persuadentium quæ dicebant, mira fuerunt facta, non verba. Qui enim Christum in carne resurrexisse et cum illa in cælum ascendisse non viderant, id se vidisse narrantibus, non loquentibus tantum, sed etiam mirifica facientibus signa, credebant. Homines quippe, quos unius vel ut multum duarum linguarum fuisse noverant, repentè linguis omnium gentium loquentes mirabiliter audiebant: claudum ab uberibus matris ad eorum verbum in Christi nomine post quadraginta annos incolumem constitisse; sudaria de corporibus eorum ablata, sanandis profuisse languentibus; in via, qua fuerant transituri, positos in ordine innumerabiles morbis variis laborantes, ut ambulantium super eos umbra transiret, continuo salutem solere recipere; et alia multa stupenda in Christi nomine per eos facta signa; postremo etiam mortuos resurrexisse, cernebant.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Egressi autem circuibant per castella, evangelizantes et cunctantes ubique, alleluia.

FERIA SEXTA

Quatuor Temporum.

Semiduplex.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Virtus Domini erat ad sanandum eos, alleluia, alleluia.

Oratio.

DA, quæsumus, Ecclesiæ tuæ misericors Deus, ut sancto Spiritu congregata, hostili nullatenus incursione turbetur: Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritûs sancti Deus etc.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap. 5.*

IN illo tempore: Factum est in una dierum, et Jesus erat docens: et erant Pharisei sedentes, et legis doctores, qui venerant ex omni castello Galilææ et Judææ et Jerusalem: et virtus Domini erat ad sanandum eos. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

De Symb. ad Catech. lib. 2. c. 10.

NON propter aliud, dilectissimi, factum est ut et Pater mitteret Filium, et ipse Filius susciperet hominem sanandum, et Spiritus sanctus hoc effunderet donum; nisi ut nostræ animæ eruerentur à sarcinis peccatorum. Totum quippe hominem suscepit ille curandum: sed ampliorem curam demonstravit adhibendam esse animæ quàm corpori. Nam cum ipse Salvator inter cætera quæ præsens faciebat, paralytici antiquâ valetudine oppressum videret; prius ejus animam censuit esse sanandam: tunc demùm etiam ejus corpori dignatus est donare salutem. Fili,

inquit, confide; quoniam remissa sunt tibi peccata tua. Magna salus: non est contemnenda: hanc appetere debet quisquis interiùs et exteriùs salvus esse desiderat. Mundate, ait ipse Dominus, quæ intus sunt; et quæ foris sunt, munda erunt. Verumtamen intentio illa perversa Judæorum, qui non fideliter sequebantur Christum, sed ad hoc eum frequentabant, quia ei dolosè insidias præparabant; quando audierunt Dominum paralytico dicentem, Dimissa sunt tibi peccata tua; continuò susurratio illa cogitationis pessimæ, ubi illos audiebat qui corda inspiciebat: Quis est iste, inquit, qui peccata dimittit? Blasphemat: nemo enim potest dimittere peccata, nisi solus Deus. Ille autem, ut eis demonstraret se esse Deum, eorumque nequitiam ostenderet, ac suam demonstraret potentiam, ait illis: Quid cogitatis malum in cordibus vestris? Quid est ampliùs dicere, Dimissa sunt peccata tua tibi; aut dicere, Surge et ambula? O quàm meliùs illi esset, si post acceptam remissionem peccatorum, non de lecto ad peccandum iterùm surgeret, sed de sepulcro ad veram vitam liber securusque surgeret. Non enim vacat, dilectissimi, quod ei dictum est, Tolle grabatum tuum et vade in domum tuam. Sic enim eum Dominus curari exteriùs volebat, ut jam interiùs non laboraret. Tolle autem grabatum tuum, quid est, nisi, Porta rursus sarcinam delictorum tuorum? Non erunt scapulæ tuæ liberæ; portabis quod te

premat ; curvus eris sub onere ; caput jam liberum, iterum gravabitur servitute : omnis enim, ait Dominus, qui facit peccatum, servus est peccati. Si post remissionem peccatorum ille paralyticus ex hac vita migraret, plenam acciperet libertatem : quòd autem hic vivere postea permissus est ; etsi non peccavit, quod credere difficile est, multum periclitatus est ; quia tota hæc vita tentatio est.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Stupor apprehendit omnes ; et magnificabant Deum, et repleti sunt timore, dicentes : Quia vidimus mirabilia hodie, alleluia.

SABBATO

Quatuor Temporum.

Semiduplex.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Stupebant in doctrina ejus ; quia in potestate erat sermo ipsius, alleluia.

Oratio.

MEntibus nostris, quæsumus, Domine Spiritum sanctum benignus infunde, cujus et sapientiâ conditi sumus, et providentiâ gubernamur : per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritûs sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap. 4.*

IN illo tempore : Descendit Jesus in Capharnaum civitatem Galilææ, ibique docebat illos Sabbatis : et stupebant in doctrinâ ejus. Et reliqua.

Homilia sancti Ambrosii Episcopi.

Lib. 4. Comment. in Lucam.

Vide clementiam Domini Salvatoris. Nec indignatione commotus, nec scelere offensus, nec injuriâ violatus, Judæam deserit : quin etiam immemor injuriæ, memor clementiæ, nunc docendo, nunc liberando, nunc sanando, infidæ plebis corda demulcet. Et bene sanctus Lucas virum à spiritu nequitiae liberatum antè præmisit, et subdidit feminæ sanitatem : utrumque enim sexum Dominus curaturus advenerat ; sed prior sanari debuit qui prior creatus est, nec prætermitti illa quæ mobilitate magis animi, quàm pravitate peccaverat. Et docebat illos sabbatis. Sabbato medicinæ dominicæ opera cœpta significat : ut inde nova creatura cœperit, ubi vetus creatura antè desivit : nec sub lege esse Dei Filium, sed suprâ legem, in ipso principio designaret ; nec solvi legem, sed impleri. Neque enim per legem, sed verbo, factus est mundus ; sicut legimus, Verbo Domini cæli firmati sunt. Non solvitur ergo lex, sed impletur ; ut fiat renovatio hominis jam

labentis. Unde et Apostolus ait ; Expoliantes vos veterem hominem, induite novum qui secundum Deum creatus est. Et benè Sabbato cœpit ; ut ipsum se ostenderet creatorem, qui opera operibus intexeret, et prosequeretur opus quod ipse jam cœperat : ut si domum faber renovare disponat ; non à fundamentis, sed à culminibus incipit solvere vetustatem. Itaque ibi prius manum admovet, ubi antè desierat : deinde à minoribus incipit, ut ad majora perveniat. Liberare à dæmone, et homines, sed in verbo Dei, possunt : resurrectionem mortuis imperare,

divinæ solius est potestatis. Fortassis etiam in typo mulieris illius socrûs Simonis et Andrææ, variis criminum febribus caro nostra languebat, et diversarum cupiditatum immodicis æstuabat illecebris. Nec minorem febrem amoris esse dixerim, quàm caloris. Itaque illa animum, hæc corpus inflammat. Febris enim nostra, avaritia est ; febris nostra, libido est, eò quod ignitæ sint cupiditates : unde et Apostolus ait : Si non se continent, nubant ; melius est nubere quàm uri. Febris nostra, luxuria est ; febris nostra, ambitio est ; febris nostra, iracundia est.

DOMINICA I. POST PENTECOSTEN.

In Festo

SANCTISSIMÆ TRINITATIS.

Solemne minus.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus exercituum : plena est omnis terra gloriâ ejus.

Psalmi de Vesperis Sabbati, ut in Psalterio. III. <II>.

Hymnus.

JAm sol recedit igneus :
Tu lux perennis Unitas,
Nostris, beata Trinitas,
Infunde lumen cordibus.

Te manè laudum carmine,
Te deprecamur vesperè :
Digneris ut te supplices
Laudemus inter Cælites.

Patri, simulque Filio,
Tibique, sancte Spiritus,
Sicut fuit, sit jugiter
Sæclum per omne gloria. Amen.

V. Benedicamus Patrem et
Filium cum sancto Spiritu ;

R. Laudemus et superexaltemus eum in sæcula.

Ad Magnificat Antiph. Gratias tibi Deus ; gratias tibi vera et una Trinitas, una et summa Deitas, sancta et una unitas.

Oratio. Omnipotens. *ut infrà ad Laudes.*

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Communi per annum. 125. <22>.

A Dominica Trinitatis usque ad Adventum, in fine Officii dicitur Antiphona Salve Regina. ut in eodem Communi. 127. <24>.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Deum verum, unum in Trinitate, et Trinitatem in Unitate, venite, adoremus.

Hymnus.

TEr sancte, ter potens Deus,
Incomprehensa Trinitas,
O lux perennis ! propriis
O ter beata gaudiis !

O vera semper unitas !
O una semper veritas !
O sancta semper, quæ bonum
Diffundis omne, charitas !

Te densa circum nubila,
Te circum inaccessum jubar,
Quod intus ardent Angeli
Circum tremantes cernere.

Te confitetur in tuo
Et plebs renata nomine ;
Firmâque prælibat fide
Amor quod ambit præmium.

Da posse quod jubes, Pater ;
Da scire, Fili, quod doces ;
Fac corde toto, Spiritus,
Nos velle quod probas bonum.

Præsta Pater piissime,
Patrique compar Unice,
Cum Spiritu paraclito
Regnans per omne sæculum.
Amen.

Antiph. Euntes docete omnes

gentes, baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritûs sancti.

Ÿ. Benedictus es Domine in firmamento cæli,

R̃. Et laudabilis et gloriosus in sæcula.

Te Deum laudamus. 117.
<15>.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Tres sunt qui testimonium dant in cælo, Pater, Verbum, et Spiritus sanctus; et hi tres unum sunt.

Hymnus.

O Luce quæ tuâ lates
Beata semper Trinitas;
Te confitemur, credimus,
Pioque corde quærimus.

O sancte sanctorum Pater,
O Nate de Deo Deus,
O charitatis vinculum,
Jungens utrumque Spiritus.

De mente fœcundâ Patris
Verbum coævum nascitur;
Amorque, quo se diligunt,
Et ipse procedit Deus.

Est totus in Nato Pater,
In Patre totus Filius;
Natoque plenus ac Patre
Inest utrique Spiritus.

Quod Natus est, hoc Spiritus;
Hoc est uterque, quod Pater;
Très una summa Veritas,
Tres una summa Charitas.

Æterna Patri gloria,
Natoque sit cum Spiritu,
Qui vivit et regnat Deus
In sæculorum sæcula. Amen.

Ÿ. Sit nomen Domini benedictum,

R̃. Ex hoc nunc et usque in sæculum.

Ad Benedictus Antiph. Benedicta sit sancta, creatrix et gubernatrix omnium, sancta et individua Trinitas, nunc et semper et per infinita sæcula sæculorum.

Oratio.

O Mnipotens sempiterne Deus, qui dedisti famulis tuis in confessione veræ fidei, æternæ Trinitatis gloriam agnoscere, et in potentia majestatis adorare unitatem, quæsumus ut ejusdem fidei firmitate ab omnibus semper muniamur adversis: Per Dominum nostrum etc.

Fit commemoratio Dominicæ.

Antiph. Estote misericordes, sicut et Pater vester misericors est, dicit Dominus.

Ÿ. Prævenerunt oculi mei ad te diluculo.

R̃. Ut meditarer eloquia tua.

Oratio.

Deus, in te sperantium fortitudo, adesto propitius invocationibus nostris; et quia sine te nihil potest mortalis infirmitas, præsta auxilium gratiæ tuæ, ut in exequendis mandatis tuis et voluntate tibi et actione placeamus: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Antiph. Benedictus Deus, et Pater Domini nostri Jesu Christi.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. Cap. 28.

IN illo tempore, dixit Jesus Discipulis suis: Data est mihi omnis potestas in cælo et

in terra. Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii

Nazianzeni.

Tract. de Fide, Orat. 49.

Quis Catholicorum ignorat Patrem verè esse Patrem, Filium verè Filium, et Spiritum sanctum verè esse Spiritum sanctum? sicut ipse Dominus ad Apostolos suos dicit; Euntes baptizate omnes gentes in nomine Patris et Filii et Spiritûs sancti. Hæc est perfecta Trinitas in unitate consistens, quam scilicet unius substantiæ profiteamur. Non enim nos secundum corporum conditionem, divisionem in Deo facimus; sed secundum divinæ naturæ potentiam, quæ in materia non est, et nominum personas verè constare credimus, et unitatem divinitatis esse testamur. Nec extensionem partis alicujus ex parte, ut quidam putaverunt, Dei Filium dicimus: nec verbum sine re, velut sonum vocis accipimus: sed tria nomina et tres personas unius esse essentiæ, unius majestatis atque potentiæ, credimus. Et ideo unum Deum confitemur: quia unitas majestatis, plurium vocabulo Deos prohibet appellari. Denique Patrem et Filium catholicè nominamus: duos autem Deos dicere, nec possumus, nec debemus. Non quòd Filius Dei Deus non sit; imò verus Deus de Deo vero: sed quia non aliunde, quàm de ipso uno Patre, Dei Filium novimus, perinde unum Deum dicimus.

Hoc enim Prophetæ, hoc Apostoli tradiderunt: hoc ipse Dominus docuit, cum dicit; Ego et Pater unum sumus. Unum, ad unitatem divinitatis, ut dixi, refert: Sumus autem, personis assignat.

AD TERTIAM.

Antiph. In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum.

℣. Benedicamus Patrem et Filium cum sancto Spiritu:

℞. Laudemus et superexaltemus eum in sæcula.

AD SEXTAM.

Antiph. Spiritus qui à Patre procedit, ille de meo accipiet, et annuntiabit vobis.

℣. Benedictus es Domine in firmamento cæli,

℞. Et laudabilis et gloriosus in sæcula.

AD NONAM.

Antiph. Pater, Verbum, et Spiritus sanctus, unum sunt.

℣. Verbo Domini cæli firmati sunt;

℞. Et spiritu oris ejus omnis virtus eorum.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Ex quo omnia, per quem omnia, in quo omnia; ipsi gloria in sæcula.

Hymnus. Jam sol. *ut in primis Vesperis.*

℣. Sit nomen Domini benedictum,

℞. Ex hoc nunc et usque in sæculum.

Ad Magnificat Antiph. Te

Deum Patrem ingenitum, te Filium unigenitum, te Spiritum sanctum paracletum, sanctam et individuum Trinitatem, toto corde et ore confitemur, laudamus, atque benedicimus : tibi gloria in sæcula.

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Communi per annum. 125. <22>.

IN FERIIS

à Dominica Trinitatis usque ad Adventum, Officium fit ut in Communi per annum, (115.) <13> cum Oratione Dominicæ immediate præcedentis.

Si in Festum Corporis Christi incidat Festum duplex vel semiduplex, transfertur post Octavam ; si simplex, nulla fit commemoratio de illo.

FERIA QUINTA

post Dominicam Trinitatis.

IN FESTO CORPORIS CHRISTI.

Solemne majus.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Accipite et manducate ; hoc est corpus meum quod pro vobis tradetur : hoc facite in meam commemorationem.

Hymnus. S. Thomæ Aquin.

PAnge lingua gloriosi
Corporis mysterium,
Sanguinisque pretiosi,
Quem in mundi pretium
Fructus ventris generosi
Rex effudit gentium.

Nobis datus, nobis natus
Ex intacta Virgine,
Et in mundo conversatus,
Sparso verbi semine,
Sui moras incolatûs
Miro clausit ordine.

In supremæ nocte cœnæ
Recumbens cum fratribus,
Observatâ lege plenè
Cibis in legalibus,
Cibum turbæ duodenæ
Se dat suis manibus.

Verbum caro panem verum
Verbo carnem efficit ;
Fitque sanguis Christi merum :
Etsi sensus deficit,
Ad firmandum cor sincerum
Sola fides sufficit.

Tantum ergo Sacramentum
Veneremur cernui :

Et antiquum documentum
Novo cedat ritui :
Præstet fides supplementum
Sensuum defectui.

Genitori Genitoque
Laus et jubilatio,
Salus, honor, virtus quoque
Sit et benedictio ;
Procedenti ab utroque
Compar sit laudatio. Amen.

℣. Panem cæli dedit eis :

℟. Panem Angelorum manducavit homo.

Ad Magnificat Antiph. O quàm suavis est, Domine, spiritus tuus, qui ut dulcedinem tuam in filios demonstrares, pane suavissimo de cælo præstito, esurientes replebis bonis, fastidiosos divites dimittens inanes.

Oratio. Deus qui nobis, ut *infra ad Laudes.*

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Comm. per annum.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Christum regem adoremus dominantem gentibus, qui se manducantibus dat spiritûs pinguedinem.

Hymnus. S. Thomæ Aquin.

SAcris solemnibus
Juncta sint gaudia,
Et ex præcordiis
Sonent præconia :
Recedant vetera,
Nova sint omnia,
Corda, voces, et opera.

Noctis recolitur
Cœna novissima,
Quâ Christus creditur
Agnus et azyma
Dedisse fratribus,
Juxta legitima
Priscis indulta patribus.

Post agnum typicum,
Expletis epulis,
Corpus dominicum
Datum discipulis,
Sic totum omnibus,
Quod totum singulis,
Ejus fatemur manibus.

Dedit fragilibus
Corporis ferculum,
Dedit et tristibus
Sanguinis poculum,
Dicens, Accipite,
Quod trado vasculum,
Omnes ex eo bibite.

Sic sacrificium
Istud instituit,
Cujus officium
Committi voluit
Solis Presbyteris,
Quibus sic congruit,
Ut sumant, et dent ceteris.

Panis angelicus
Fit panis hominum,
Dat panis cælicus
Figuris terminum :
O res mirabilis !
Manducat Dominum :
Pauper, servus, et humilis.

Te, trina Deitas
Unaque, poscimus ;
Sic nos tu visitas
Sicut te colimus ;
Per tuas semitas
Duc nos quò tendimus,
Ad lucem quam inhabitas.

Amen.

COLBERT.

Antiph. Magnum est nomen
meum in gentibus ; et in omni
loco sacrificatur et offertur
nomini meo oblatio munda.

℣. Cibavit illos ex adipe
frumenti :

℞. Et de petra, melle satura-
vit eos.

Te Deum Laudamus. 117.
<15>.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Qui
manducat meam carnem et
bibit meum sanguinem, in me
manet, et ego in illo.

Hymnus. S. Thomæ Aquin.

V^Erbum supernum prodiens
Nec Patris linquens dex-
teram,

Ad opus suum exiens,
Venit ad vitæ vesperam.

In mortem à discipulo
Suis tradendus æmulis,
Prius in vitæ ferculo
Se tradidit Discipulis.

Quibus sub bina specie
Carnem dedit et sanguinem ;
Ut duplicis substantiæ
Totum cibaret hominem.

Se nascens dedit socium ;
Convalescens, in edulium ;
Se moriens in pretium ;
Se regnans dat in præmium.

O salutaris Hostia,
Quæ cæli pandis ostium ;
Bella premunt hostilia,
Da robur, fer auxilium.

Uni trinoque Domino
Sit sempiterna gloria ;
Qui vitam sine termino
Nobis donet in patria.

Amen.

M

℣. Posuit fines tuos pacem :

℞. Et adipe frumenti satiat te.

Ad Benedictus Antiph. Ego sum panis vivus qui de cælo descendi: Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum, alleluia.

Oratio.

DEus, qui nobis sub Sacramento mirabili, passionis tuæ memoriam reliquisti: tribue, quæsumus, ita nos Corporis et Sanguinis tui sacra mysteria venerari, ut redemptionis tuæ fructum in nobis jugiter sentiamus: Qui vivis et regnas cum Deo Patre etc.

AD PRIMAM.

Antiph. Sapientia ædificavit sibi domum; miscuit vinum et posuit mensam, alleluia.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 6.*

IN illo tempore, dixit Jesus turbis Judæorum: Caro mea verè est cibus, et sanguis meus verè est potus. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

Tract. 26. in Joann.

Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, habet vitam æternam. Hanc ergo non habet qui istum panem non manducat, nec istum sanguinem bibit: nam temporalem vitam sine illo habere homines possunt, æternam verò omnino non possunt. Qui ergo non manducat ejus carnem nec bibit ejus sanguinem, non habet

in se vitam; et qui manducat ejus carnem et bibit ejus sanguinem, habet vitam æternam. Ad utrumque autem respondet quod dixit, æternam. Non ita est in hac esca, quam sustentandæ hujus corporalis vitæ causâ sumimus: nam qui eam non sumpserit, non vivet; nec tamen qui eam sumpserit, vivet; fieri enim potest ut senio, vel morbo, vel aliquo casu, plurimi qui eam sumpserint, moriantur. In hoc verò cibo et potu, id est corpore et sanguine Domini, non ita est: nam et qui eam non sumit, non habet vitam; et qui eam sumit, habet vitam, et hanc utique æternam. Hunc itaque cibum et potum, societatem vult intelligi corporis et membrorum suorum quod est sancta Ecclesia in prædestinatis et vocatis et justificatis et glorificatis, sanctis et fidelibus ejus.

Caro enim mea, inquit, verè est cibus, et sanguis meus verè est potus. Cum enim cibo et potu id appetant homines, ut non esuriant, neque sitiant; hoc verè non præstat nisi iste cibus et potus, qui eos à quibus sumitur, immortales et incorruptibiles facit; id est societas ipsa sanctorum, ubi pax erit et unitas plena atque perfecta. Propterea quippe, sicut etiam ante nos hoc intellexerunt homines Dei, Dominus noster Jesus Christus corpus et sanguinem suum in eis rebus commendavit quæ ad unum aliquid rediguntur: namque aliud in unum ex multis granis conficitur, aliud in unum ex multis acinibus confluit. Denique jam exponit quomodo id fiat quod

loquitur, et quid sit manducare corpus ejus et sanguinem bibere. Qui manducat, inquit, meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet et ego in illo. Hoc est ergo manducare illam escam et illum bibere potum, in Christo manere et illum manentem in se habere. Ac per hoc qui non manet in Christo, et in quo non manet Christus, proculdubio non manducat spiritualiter ejus carnem, nec bibit ejus sanguinem, licet carnaliter et visibiliter premat dentibus sacramentum corporis et sanguinis Christi: sed magis tantæ rei sacramentum ad iudicium sibi manducat et bibit; quia imundus præsumpsit ad Christi sacramenta accedere, quæ aliquis non dignè sumit, nisi qui mundus est; de quibus dicitur, Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.

AD TERTIAM.

Antiph. Angelorum escâ nutritivisti populum tuum, et panem de cælo præstitisti eis, alleluia.

℣. Panem cæli dedit eis.

℞. Panem Angelorum manducavit homo.

AD SEXTAM.

Antiph. Pinguis est panis Christi, et præbebit delicias Regibus, alleluia.

℣. Cibavit illos ex adipe frumenti:

℞. Et de petrâ, melle saturavit eos.

AD NONAM.

Antiph. Sacerdotes sancti in-

censum et panes offerunt Deo, alleluia.

℣. Educas panem de terra:

℞. Et vinum lætificet cor hominis.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Vincen-
ti dabo manna absconditum et nomen novum, alleluia.

Hymnus. Pange lingua. *ut in primis Vesperis.*

℣. Posuit fines tuos pacem:

℞. Et adipe frumenti satiate.

Ad Magnificat Antiph. O sacrum convivium, in quo Christus sumitur, memoria recolitur passionis ejus, mens impletur gratiâ, et futuræ gloriæ nobis pignus datur, alleluia.

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Communi per annum. 125. <22>.

INFRA OCTAVAM CORPORIS CHRISTI.

Semiduplex.

Officium fit, ut in Festo Corporis Christi, exceptis tantum iis quæ deinceps notabuntur. Infra hanc Octavam si occurrat Festum simplex, fit tantum commemoratio de eo ad Laudes; si duplex vel semiduplex, transfertur post Octavam, præter Nativitatem S. Joannis Baptistæ, Festum S.S. Apostolorum Petri et Pauli, et Festum S. Barnabæ, de quibus, si infra hanc Octavam inciderint, fit Officium cum commemoratione Octavæ ad Laudes.

FERIA SEXTA.

Semiduplex.

AD PRIMAM.

*Lectio de Homilia.*Ex Tractatu sancti Augustini
Episcopi super Psalmos.*In Psalmum 98.*

EXaltate Dominum Deum nostrum, et adorare scabellum pedum ejus, quoniam sanctum est. Videte fratres, quid nos jubeat adorare. Alio loco Scriptura dicit, Cælum mihi fides† est, terra autem scabellum pedum meorum. Ergo terram nos jubet adorare, quia dixit quòd sit scabellum pedum Dei? Et quomodo adorabimus terram; cum dicat apertè Scriptura, Dominum Deum tuum adorabis; et hìc dicit, Adorate scabellum pedum ejus? Anceps factus sum: timeo adorare terram, ne damnet me qui fecit cælum et terram: rursùm timeo non adorare scabellum pedum Domini mei, quia psalmus mihi dicit, Adorate scabellum pedum ejus. Fluctuans converto me ad Christum, quia ipsum quæro hìc; et invenio quomodo sine impietate adoretur terra, sine impietate adoretur scabellum pedum ejus. Suscepit de terra terram, quia caro de terra est, et de carne Mariæ carnem accepit. Et quia in ipsa carne hìc ambulavit, et ipsam carnem nobis manducandam ad salutem dedit, nemo autem illam carnem manducat nisi priùs adoraverit; inventum est quemadmodum adoretur tale scabellum pedum Domini, et non solùm non peccemus adorando, sed peccemus non adorando.

SABBATO.

Semiduplex.

AD PRIMAM.

*Lectio de Homilia.*Sermo sancti Hilarii Episcopi.
Lib. 8. de Trinit.

SI verè carnem corporis nostri Christus assumpsit; et verè homo ille, qui ex Maria natus fuit, Christus est; nosque verè, sub mysterio, carnem corporis sui sumimus; et per hoc unum erimus, quia Pater in eo est, et ille in nobis: quomodo voluntatis unitas asseritur, cum naturalis per sacramentum proprietatis perfectæ sacramentum sit unitatis? Non est humano aut sæculi sensu in Dei rebus loquendum. Quæ scripta sunt legamus; et quæ legerimus, intelligamus; et tunc perfectæ fidei officio fungemur. De naturali enim in nobis Christi unitate quæ dicimus, nisi ab eo discimus, stultè atque impiè dicimus. Ipse enim ait: Caro mea verè est esca, et sanguis meus verè est potus; qui edit carnem meam et bibit sanguinem meum, in me manet, et ego in eo. De veritate carnis et sanguinis non relictus est ambigendi locus. Nunc enim, et ipsius Domini professione et fide nostrâ, verè caro est, et verè sanguis est. Et hæc, accepta atque hausta, id efficiunt, ut et nos in Christo, et Christus in nobis sit. Anne hoc veritas non est? Contingat planè his verum non esse, qui Christum Jesum verum esse Deum negant. Est ergo in nobis ipse per carnem; et sumus in eo, dum

hoc quod sumus, in Deo est. Quòd autem in eo per sacramentum communicatæ carnis et sanguinis simus, ipse testatur dicens; Et hic mundus jam me non videt, vos autem me videbitis; quoniam ego vivo, et vos vivetis; quoniam ego in patre meo, et vos in me, et ego in vobis.

DOMINICA II. POST
PENTECOSTEN,
QUÆ EST INFRA OCTAVAM
CORPORIS CHRISTI.

Semiduplex.

Officium fit ut in Festo Corporis Christi, exceptis iis quæ sequuntur.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Vincenti dabo manna absconditum et nomen novum, alleluia.

Psalmi de Vesperis Sabbati, ut in Psalterio. III. <II>.

Hymnus. Pange lingua. 307. <160>.

℣. Panem cæli dedit eis.

℞. Panem Angelorum manducavit homo.

Ad Magnificat Antiph. Qui habuerit substantiam hujus mundi, et viderit fratrem suum necessitatem habere, et clausit viscera sua ab eo; quomodo charitas Dei manet in eo?

Oratio. Sancti nominis, ut infra.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Homo quidam fecit cœnam magnam, et vocavit multos; et misit servum suum horâ cœnæ dicere invitatis ut venirent, quia omnia parata sunt, alleluia.

Oratio.

SAncti nominis tui, Domine, timorem pariter et amorem fac nos habere perpetuum: quia nunquam tuâ gubernatione destituis, quos in soliditate tuæ dilectionis instituis: Per Dominum nostrum etc.

Fit commemoratio Octavæ.

Antiph. Ego sum panis vivus qui de cælo descendi: si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum, alleluia.

℣. Cibavit illos ex adipe frumenti:

℞. Et de petrâ, melle saturavit eos.

Oratio.

D^Eus, qui nobis sub Sacramento mirabili, passionis tuæ memoriam reliquisti, tribue, quæsumus, ita nos Corporis et Sanguinis tui sacra mysteria venerari, ut redemptionis tuæ fructum in nobis jugiter sentiamus: Qui vivis et regnas cum Deo Patre etc.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. Cap. 14.

I^N illo tempore, dixit Jesus Pharisæis: Homo quidam fecit cœnam magnam, et vocavit multos. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Homilia 36. in Evang.

H^Oc distare, fratres charissimi, inter delicias corporis et cordis solet, quòd corporales deliciæ, cùm non habentur, grave in se desiderium accendunt; cùm verò habitæ eduntur, come-

dentem protinus in fastidium per satietatem vertunt. At contra, spirituales deliciae, cum non habentur, in fastidio sunt; cum verò habentur, in desiderio; tantoque à comedente ampliùs esuriuntur, quantò et ab esuriente ampliùs comeduntur. In illis appetitus placet, experientia displicet: in istis appetitus vilis est, et experientia magis placet. In illis appetitus saturitatem, saturitas fastidium generat: in istis autem appetitus saturitatem, saturitas appetitum parit. Augment enim spirituales deliciae desiderium in mente, dum satiant: quia quantò magis earum sapor percipitur, eò ampliùs cognoscitur quòd avidiùs ametur; et idcirco non habitae amari non possunt, quia earum sapor ignoratur: quis enim amare valeat, quòd ignorat? Proinde Psalmista nos admonet, dicens: Gustate et videte quoniam suavis est Dominus.

Has autem homo delicias tunc amisit, cum in paradiso peccavit; extrà exiit, cum os à cibo aeternae dulcedinis clausit. Unde nos quoque nati in hujus peregrinationis ærumna, huc fastidiosi jam venimus, nec scimus quid desiderare debeamus: tantoque se ampliùs fastidii nostri morbus exaggerat, quantò se magis ab esu illius dulcedinis animus elongat; et eò jam internas delicias non appetit, quòd eas comedere diu longèque desuevit. Fastidio ergo nostro tabescimus, et longa inediae peste fatigamur. Et quia gustare intùs nolumus paratam dulcedinem, amamus foris miseri famem nostram.

Sed superna nos pietas nec deserentes se deserit. Contemptas enim illas delicias ad memoriæ nostrae oculos revocat, easque nobis proponit: in promissione torporem excutit, atque ut fastidium nostrum repellere debeamus invitat. Ait namque: Homo quidam fecit cœnam magnam, et vocavit multos. Quis est iste homo, nisi ille de quo per Prophetam dicitur: Et homo est, et quis cognovit eum? Qui fecit cœnam magnam: quia satietatem nobis dulcedinis internae præparavit.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Exiit in plateas et vicos civitatis; et pauperes ac debiles, cæcos et claudos, compelle intrare, ut impleatur domus mea, alleluia.

FERIA SECUNDA.

Semiduplex.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Ex Apologia sancti Justinii Martyris, pro Christianis.

Apologia 2. ad Antoninum Pium.

Offertur ei qui fratribus præest, panis et poculum aquæ et vini: quibus ille acceptis, laudem et gloriam, rerum omnium Patri per nomen Filii et Spiritus sancti, offert; et gratiarum actionem, pro eo quòd nos donis suis hisce dignatus sit, prolixè exequitur. Atque ubi ille preces et gratiarum actionem absolvit, populus omnis qui adest faustâ approbatione acclamat, dicens, Amen. Amen autem

hebraicè significat Fiat. Præsidentem verò postquam gratiarum actionem perfecit, et populus universus appreciatione lætâ eam comprobavit; qui apud nos Diaconi vocantur, distribuunt unicuique præsentium, ut participet eum in quo gratiæ actæ sunt, panem, vinum et aquam; et ad absentes perferunt. Porro alimentum hoc apud nos appellatur Eucharistia: quod nulli alii participare licitum est, quàm ei qui veram esse doctrinam nos tram credit, quique lavacro, propter remissionem peccatorum regenerationemque dato, ablutus est; et qui ita vivit, ut Christus tradidit. Neque enim ut usitatum panem et usitatum potum hæc sumimus: sed quemadmodum per verbum Dei homo factus Jesus Christus Salvator noster, et carnem et sanguinem, salutis nostræ causâ, habuit; ita etiam, eam in qua per preces Verbi ejus ab ipso profecti gratiæ sunt actæ alimoniam, unde sanguis et caro nostra per mutationem aluntur, incarnati illius Jesu carnem et sanguinem esse docti sumus. Apostoli enim in commentariis à se scriptis, quæ Evangelia vocantur, ita tradiderunt præcepisse sibi Jesum: eum accepto pane, cum gratias egisset, dixisse: Hoc facite in memoriam mei; hoc est corpus meum: et poculo similiter accepto, cum gratias egisset, dixisse: Hic est sanguis meus.

In omnibus quas offerimus oblationibus, benedicendo laudamus factorem omnium per Filium ejus Jesum Christum et Spiritum sanctum. Et die qui

dicatur Solis, omnium, qui in oppidis vel in agris manent, in eundem locum conventus fit: et commentaria Apostolorum, aut scripta Prophetarum, quamdiu fert hora, leguntur. Deinde Lectore quiescente, Præsidentem orationem, qua populum instruit et ad imitationem tam pulcrarum rerum exhortatur, habet. Tum consurgimus omnes, et preces fundimus; et, ut suprâ diximus, precibus peractis, panis offertur, et vinum et aqua; et Præpositus itidem, quantum pro virili sua potest, preces et gratiarum actiones profundit; populusque acclamat, dicens, Amen: et distributio communicatioque fit eorum in quibus gratiæ sunt actæ, cuique præsentem; absentibus autem per Diaconos mittitur. Quibus copiæ suppetunt, ii, pro arbitrio quisque suo, contribunt: et quod colligitur, apud præpositum deponitur; illeque inde opitulatur pupillis, viduis, vinctis et advenis; et ipse omnium indigentium curator est. Solis autem die conventum agimus, quòd is primus dies sit, in quo Deus, tenebras et materiam cum vertisset, mundum effecit; et Jesus Christus Salvator noster eo ipso die à mortuis resurrexit.

FERIA TERTIA.

Semiduplex.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Sermo sancti Cyrilli Hierosolymitani.

Catech. mystag. 4.

I Psa beati Pauli doctrina abundè sufficere videtur, ut certam

vobis de divinis mysteriis fidem faciat, quibus digni redditi, concorporei, ut ita dicam, et consanguinei Christi facti estis. Ipse enim modò clamabat, quod in nocte quâ tradebatur Dominus noster Jesus Christus, accipiens panem, et gratias agens, fregit et dedit discipulis suis, dicens; Accipite, et manducate; hoc est corpus meum: et accipiens calicem, et gratias agens, dixit; Accipite, et bibite; hic est sanguis meus. Cùm igitur ipse de pane pronuntiaverit ac dixerit, Hoc est corpus meum; quis audebit deinceps ambigere? et cùm idem ipse tam asseveranter dixerit, Hic est sanguis meus; quis unquam dubitaverit, ut dicat non esse ejus sanguinem? Aquam olim in vinum convertit in Cana Galilææ, quod habet quamdam cum sanguine propinquitatem: et eum parum dignum existimabimus, cui credamus quod vinum in sanguinem transmutarit? Ad eas nuptias, quibus corpora copulantur, vocatus, præter opinionem omnium hoc fecit miraculum: et non multò magis sic eum corpus et sanguinem suum fruenda nobis donasse persuasum firmiter habebimus, ut ea cum omni certitudine tanquam corpus ipsius et sanguinem sumamus? Nam in specie panis dat nobis corpus, et in specie vini dat nobis sanguinem: ut cùm sumpseris, gustes corpus et sanguinem Christi, factus ejusdem corporis et sanguinis particeps. Sic enim efficimur Christiferi, hoc est Christum in corporibus nostris ferentes, cùm corpus ejus et sanguinem in membra nostra recipi-

mus. Sic secundùm beatum Petrum, divinæ naturæ consortes reddimur. Olim cum Judæis Christus disserens, Nisi manducaveritis, inquit, carnem meam, et biberitis meum sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Cùm autem illi, quæ dicta fuerant, non spiritualiter acceperint; offensi abierunt retro: putabant enim, quòd eos ad manducandas carnes hortaretur. Erant et in veteri Testamento panes propositionis: verùm illi cùm fuerint veteris Testamenti, finem jam acceperunt. In novo Testamento, panis est cælestis, calix salutaris, qui et animam et corpus sanctificant. Quamobrem non sic hæc attendas velim, tanquam sint nudus et simplex panis, nudum et simplex vinum: corpus enim sunt et sanguis Christi. Nam etiamsi sensus illud tibi renuntiat; fides tamen te confirmet. Ne judices rem ex gustu: sed te citra ullam dubitationem fides certum reddat, quòd sis dignus factus qui corporis et sanguinis Christi particeps feres.

FERIA QUARTA.

Semiduplex.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Ex libro sancti Ambrosii Episcopi de Initiandis. *Cap. 9.*

FORTE dicas: Aliud video: quomodo tu mihi asseris quod Christi corpus accipiam? Probemus igitur non esse quod natura formavit, sed quod benedictio consecravit; majoremque vim esse benedictionis quam

naturæ, quia benedictione etiam ipsa natura mutatur. Virgam tenebat Moyses: projecit eam; et facta est serpens: rursus apprehendit caudam serpentis; et in virgæ naturam revertit. Vides igitur propheticâ gratiâ bis mutatam esse naturam et serpentis et virgæ. Sub Eliseo Propheta, uni ex filiis Prophetarum excussum est ferrum de securi, et statim mersum est: rogavit Eliseum qui amiserat ferrum; misit Eliseus lignum in aquam, et ferrum natavit. Utique et hoc præter naturam factum esse cognovimus: gravior est enim ferri species, quàm aquarum liquor. Advertimus igitur majoris esse virtutis gratiam, quàm naturam: et adhuc tamen solius propheticæ benedictionis numeramus gratiam. Quòd si tantum valuit humana benedictio, ut naturam converteret; quid dicimus de ipsa consecratione divina, ubi verba ipsa Domini Salvatoris operantur? Nam sacramentum istud quod accipis, Christi sermone conficitur. De totius mundi operibus legisti; Quia ipse dixit, et facta sunt; ipse mandavit, et creata sunt. Sermo ergo Christi qui potuit ex nihilo facere quod non erat, non potest ea quæ sunt, in id mutare quod non erant? non enim minus est novas rebus dare, quàm mutare naturas. Sed quid argumentis utimur? Suis utamur exemplis; Incarnationisque exemplo, astruamus mysterii veritatem. Nunquid naturæ usus præcessit, cum Jesus Dominus ex Maria nasceretur? Liquet quod præter naturæ ordi-

nem Virgo generavit: et hoc quod conficimus corpus, ex Virgine est. Quid hîc quæris naturæ ordinem in Christi corpore; cùm præter naturam sit ipse Dominus Jesus partus ex Virgine? Vera utique caro Christi, quæ crucifixa est, quæ sepulta est: verè ergo carnis illius sacramentum est. Ipse clamat Dominus Jesus, Hoc est corpus meum. Ante consecrationem verborum cælestium, species nominatur; post consecrationem, corpus Christi significatur. Ipse dicit sanguinem suum. Ante consecrationem aliud dicitur; post consecrationem, sanguis nuncupatur. Et tu dicis, Amen; hoc est, Verum est. Quod os loquitur, mens interna fateatur: quod sermo sonat, affectus sentiat.

FERIA QUINTA

IN OCTAVA CORPORIS
CHRISTI.*Duplex minus.*

Omnia ut in Festo Corporis Christi, (307). <160>, præter Lectionem sequentem.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 6.*

IN illo tempore, dixit Jesus turbis Judæorum: Caro mea verè est cibus, et sanguis meus verè est potus. Et reliqua.

Homilia sancti Cyrilli
Alexandrini.

Adversus Nestorium lib. 4.

QUI manducat me, inquit, et ille vivet. Manducamus nos;

non quòd ipsam divinitatem consumamus; apage ab ista impietate; sed illam propriam Verbi carnem jam vivificam effectam, quia ejus facta est qui propter Patrem vivit. Et certè non dicimus extrinsecà participatione et adventitià vivificari Verbum à Patre; sed vitam potius per naturam esse affirmamus; genitus est enim de Patre tanquam de Vita. Quemadmodum verò vivificum est illud ipsius Verbi corpus, quod sibi proprium fecit per veram unionem, quæ et intelligentiam et sermonem superat: sic nos quoque, qui illius sanctæ carnis et sanguinis ejus participatione fruimur, omnino vivificamur; cùm in nobis maneat Verbum, non solum divino modo per sanctum Spiritum, verum etiam humano per sanctam carnem et pretiosum sanguinem. Hæc quæ dixi, vera esse beatus Paulus suo suffragio confirmat, sic scribens ad eos qui Corinthi in Dominum nostrum Jesum Christum crediderant: Tanquam prudentibus dico; judicate vos quod dico: calix benedictionis cui benedicimus, nonne communicatio sanguinis Christi est? panis quem frangimus, nonne communicatio corporis Christi est? quoniam unus panis et unum corpus multi sumus; omnes enim de uno pane participamus. Participes namque sancti Spiritui effecti, et ipsi omnium Salvatori Christo, et inter nos unimur. Concorporales etiam hoc modo sumus; quoniam unus panis, unum corpus multi sumus; omnes enim de uno pane participamus. Col-

ligat namque nos ad unitatem corpus Christi quod est in nobis, neque est ullo modo divisum.

Ac divinum quidem hoc esse mysterium participationemque ejus vivificam, et incruentæ hujus hostiæ vim longè illo legali cultu præstantiorem, per facile est videre vel ab eo ipso, quòd illa priscis hominibus sancita per Mosen, umbra dicuntur; Christus verò ejusque omnia, Veritas appellantur. Ad eamque rem confirmandam, nobis erit adjumento sanctus Paulus sic scribens: Irritam quis faciens legem Moysi, sine ulla miseratione duobus vel tribus testibus moritur: quantò magis putatis deteriora mereri supplicia qui Filium Dei conculcaverit, et sanguinem Testamenti pollutum duxerit in quo sanctificatus est, et spiritui gratiæ contumeliam fecerit? Quantò igitur res nostræ sunt excellentiores, quibus ipsa Veritas, id est Christus, illuxit, sanctamque suam carnem ad participandum apposuit?

IN DOMINICIS *post Pentecosten Officium fit ut præscribitur in Communi per annum.* 115. <13>.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Vespertina Oratio: ut in Vesperis de Communi per annum. 124. <21>.

Psalmi de Vesperis Sabbati, ut in Psalterio. 111. <11>.

Hymnus et Versiculus, ut in eodem Communi. 124. et 125. <21-2>.

Ad Magnificat Ant. propria.

Oratio quoque propria, ut deinceps notabitur.

Si(c) dicuntur primæ Vesperæ in omnibus Dominicis usque ad Adventum, cum Officium fit de Dominica.

DOMINICA III. POST PENTECOSTEN.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph.
Humiliamini sub potenti manu Dei, ut vos exaltet in tempore visitationis ; omnem sollicitudinem vestram projicientes in eum, quoniam ipsi cura est de vobis.

Oratio.

Protector in te sperantium Deus, sine quo nihil est validum, nihil sanctum, multiplica super nos misericordiam tuam ; ut te rectore, te duce, sic transeamus per bona temporalia, ut non amittamus æterna : Per Dominum nostrum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Quis ex vobis homo qui habet centum oves, et si perdiderit unam ex illis, nonne dimittit nonaginta novem in deserto, et vadit ad illam quæ perierat, donec inveniat eam ?

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap. 15.*

IN illo tempore : Erant appropinquantés Jesu publicani et peccatores, ut audirent illum. Et reliqua.

Homilia Sancti Gregorii Papæ.

Homil. 34. in Evang.

Considerandum nobis est, fratres mei, cur Dominus plus de conversis peccatoribus, quàm de stantibus justis in cælo gaudium esse fateatur. Unde hoc, nisi, quod ipsi per quotidianum visionis experimentum novimus, quia plerumque hi qui nullis se oppressos peccatorum molibus sciunt, stant quidem in via justitiæ, nulla illicita perpetrant ; sed tamen ad cælestem patriam anxie non anhelant, tantoque sibi in rebus licitis usum præbent, quantò se perpetrasse nulla illicita meminerunt ; et plerumque pigri remanent ad exercenda bona præcipua, quia valde sibi securi sunt quòd nulla commiserint mala graviora. At contrà, nonnunquam hi qui se aliqua illicita egisse meminerunt, ex ipso suo dolore compuncti, inardescunt in amorem Dei, seseque in magnis virtutibus exercent, cuncta difficilia sancti certaminis appetunt, omnia mundi derelinquunt, honores fugiunt, acceptis contumeliis lætantur, flagrant desiderio, ad cælestem patriam anhelant ; et quia se errasse à Deo considerant, damna præcedentia lucris sequentibus recompensant. Majus ergo de peccatore converso, quàm de stante justo, gaudium fit in cælo : quia et dux in prælio plus eum militem diligit qui post fugam reversus hostem fortiter premit, quàm illum qui num-

quam terga præbuit et numquam aliquid fortiter gessit. Sic agricola illam ampliùs terram amat quæ post spinas, uberes fruges profert, quàm eam quæ numquam spinas habuit, et numquam fertilem messem producit. Sed inter hæc sciendum est quia sunt plerique justi in quorum vita tantum est gaudium, ut eis quælibet peccatorum pœnitentia præponi nullatenus possit. Nam multi, et nullorum sibi malorum sunt conscii; et tamen in tanti ardoris afflictione se exercent, ac si à peccatis omnibus coangustentur: cuncta etiam licita respuunt, ad despectum mundi sublimiter accinguntur, licere sibi nolunt omne quod libet, bona sibi amputant etiam concessa, contemnunt visibilia, invisibilibus accenduntur, lamentis gaudent, in cunctis semetipsos humiliant; et sicut nonnulli peccata operum, sic ipsi cogitationum peccata deplorant. Quid itaque istos dixerim, nisi et justos et pœnitentes, qui se et in pœnitentia de peccato cogitationis humiliant, et recti semper in opere perseverant? Hinc ergo colligendum est, quantum Deo gaudium faciat, quando humiliter plangit justus; si facit in cælo gaudium, quando hoc quod malè gessit, per pœnitentiam damnat injustus.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Dico vobis, Gaudium erit coram Angelis Dei super uno peccatore poenitentiam agente.

DOMINICA IV. POST PENTECOSTEN.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Non sunt condignæ passionēs hujus temporis ad futuram gloriam quæ revelabitur in nobis.

Oratio.

DA nobis, quæsumus, Domine, ut et mundi cursus pacificè nobis tuo ordine dirigatur, et Ecclesia tua tranquillâ devotione lætetur: Per Dominum nostrum Jesum Christum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Ascendens Jesus in navim quæ erat Simonis, et sedens, docebat turbas.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap. 5.*

IN illo tempore: Cùm turbæ irruerent in Jesum, ut audirent verbum Dei; et ipse stabat secus stagnum Genesareth. Et reliqua.

Homilia sancti Ambrosii
Episcopi.

Lib. 4. Commentar. in Lucam.

UBI Dominus multis impertivit varia genera sanitatum; nec tempore, nec loco potuit ab studio sanandi turba cohiberi. Vesper incubuit; sequebantur: stagnum occurrit; urgebant: et ideo ascendit in Petri navim. Hæc est illa navis, quæ adhuc secundum Matthæum fluctuat, secundum Lucam repletur pisci-

bus. ut, et principia Ecclesiæ fluctuantis, et posteriora exuberantis, agnoscas. Pisces enim sunt, qui hanc enavigant vitam. Ibi adhuc discipulis Christus dormit; hîc præcipit: dormit enim trepidis; perfectis vigilat.

Non turbatur hæc navis, in qua prudentia navigat, abest perfidia, fides aspirat. Quemadmodum enim turbari poterat, cui præerat is in quo Ecclesiæ firmamentum est? Illic ergo turbatio, ubi modica fides: hîc securitas, ubi perfecta dilectio. Etsi aliis imperatur ut laxent retia sua; soli tamen Petro dicitur, Duc in altum; hoc est, in profundum disputationum. Quid enim tam altum, quàm altitudinem divitiarum videre, scire Dei Filium, et professionem divinæ generationis assumere, quam licet mens non queat humana plenæ rationis investigatione comprehendere, fidei tamen plenitudo complectitur. Nam etsi non licet mihi scire quemadmodum natus sit; non licet tamen nescire quòd natus sit. Seriem generationis ignoro; sed autorem generationis agnosco. Non interfuimus cùm ex Patre Dei Filius nasceretur; sed interfuimus cùm à Patre Dei Filius diceretur. Si Deo non credimus, cui credemus? Omnia enim quæ credimus, vel visu credimus, vel auditu. Visus sæpe fallitur, auditus in fide est.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Præceptor, per totam noctem laborantes nihil cepimus: in verbo autem tuo laxabo rete.

DOMINICA V. POST PENTECOSTEN.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Qui vult vitam diligere et dies videre bonos, coërceat linguam suam à malo, et labia ejus ne loquantur dolum; declinet à malo, et faciat bonum; inquirat pacem, et sequatur eam.

Oratio.

DEus qui diligentibus te bona invisibilia præparasti, infunde cordibus nostris tui amoris affectum; ut te in omnibus et super omnia diligentes, promissiones tuas quæ omne desiderium superant, consequamur; Per Dominum nostrum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Amen dico vobis, nisi abundaverit justitia vestra plus quàm Scribarum et Phariseorum, non intrabitis in regnum cælorum.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 5.*

IN illo tempore, dixit Jesus Discipulis suis: Dico vobis quia nisi abundaverit justitia vestra plus quàm Scribarum et Phariseorum, non intrabitis in regnum cælorum. Et reliqua.

Homilia Sancti Augustini
Episcopi.

Lib. I. de Serm. Dom. in monte,
Cap. 18.

JUSTitia Phariseorum est, ut non occidant: justitia eorum

qui intraturi sunt in regnum Dei, ut non irascantur sine causa. Minimum est ergo, non occidere; et qui illud solverit, minimum vocabitur in regno cælorum. Qui autem illud impleverit, ut non occidat; non continuò magnus erit et idoneus regno cælorum; sed tamen ascendit aliquem gradum: perficietur autem, si nec irascatur sine causa: quod si perfecerit, multò remotior erit ab homicidio. Quapropter qui docet ut non irascamur, non solvit legem ne occidamus, sed implet potiùs: ut et foris dum non occidimus, et in corde dum non irascimur, innocentiam custodiamus.

Gradus itaque sunt in istis peccatis: ut primò quisque irascatur, et eum motum retineat corde conceptum. Jam si extorserit vocem indignantis ipsa commotio, non significantem aliquid, sed illum animi motum ipsâ eruptione testantem, quâ feriat ille, cui irascitur; plus est utique, quàm si surgens ira silentio premeretur. Si verò non solum vox indignantis audiatur, sed etiam verbum, quo jam certam ejus vituperationem, in quem profertur, designet et notet; quis dubitet, amplius hoc esse, quàm si solus indignationis sonus ederetur?

Sententia quæ sequitur, eâ conjunctione connectitur, ut superiori attestetur. Non enim ait, Si autem obtuleris munus tuum ad altare; sed ait, Si ergo obtuleris munus tuum ad altare. Nam si irasci fas non est fratri suo sine causa, aut dicere Racha, aut dicere Fatue; multò minùs

fas est animo tenere aliquid, ut in odium indignatio convertatur. Ad quod pertinet etiam quod alio loco dicitur: Non occidat sol super iracundiam vestram. Jubemur ergo illaturi munus ad altare, si recordati fuerimus aliquid adversum nos habere fratrem, munus ante altare relinquere, et pergere ac reconciliari fratri; deinde venire, et munus offerre.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Si offers munus tuum ad altare, et recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid adversum te; relinque ibi munus tuum ante altare, et vade priùs reconciliari fratri tuo; et tunc veniens, offeres munus tuum.

DOMINICA VI. POST PENTECOSTEN.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Consepulti sumus cum Christo per baptismum in mortem: ut quomodo Christus surrexit à mortuis per gloriam Patris, ita et nos in novitate vitæ ambulemus.

Oratio.

DEus virtutum, cujus est totum quod est optimum, insere pectoribus nostris amorem tui nominis, et præsta in nobis religionis augmentum: ut quæ sunt bona nutriās; ac pietatis studio, quæ sunt nutrita, custodias: Per Dominum nostrum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Misereor super turbam, quia ecce jam triduo sustinent me, nec habent quod manducent; et si dimisero eos jejunos, deficient in via.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Marcum. *Cap. 8.*

IN illo tempore: Cùm multa turba esset cum Jesu, nec haberent quod manducarent; convocatis Discipulis, ait illis: Misereor super turbam, quia ecce jam triduo sustinent me, nec habent quod manducent. Et reliqua.

Homilia sancti Ambrosii
Episcopi.

Lib. 6. Comment. in Luc. Cap. 9.

POsteaquam illa quæ Ecclesiæ typum accepit, à fluxu curata est sanguinis; posteaquam Apostoli ad evangelizandum regnum Dei sunt destinati; gratiæ cælestis impartitur alimentum. Sed quibus impartiat, adverte: non otiosis; non in civitate, quasi in synagoga vel sæculari dignitate, residentibus; sed inter deserta quærentibus Christum. Qui enim non fastidiunt, ipsi excipiuntur à Christo; et cum ipsis loquitur Dei Verbum, non de sæcularibus, sed de regno Dei. Et si qui corporalis gerunt ulcera passionis, his medicinam suam libenter indulget. Consequens igitur erat, ut quos à vulnere dolore sanaverat, eos alimoniis spiritalibus à jejuniis liberaret. Itaque nemo cibum

accipit Christi, nisi fuerit ante sanatus: et illi qui vocantur ad cœnam, prius vocando sanantur. Si claudus fuit; gradiendi facultatem, ut veniret, accepit: si lumine privatus oculorum; domum utique Domini, nisi refusâ luce, intrare non potuit. Ubique igitur mysterii ordo servatur, ut prius per remissionem peccatorum vulneribus medicina tribuatur, postea alimonia mensæ cælestis exuberet: quamquam nondum validioribus hæc turba reficiatur alimentis, neque Christi corpore et sanguine jejuna solidioris fidei corda pascantur. Lacte, inquit, vos potavi, non escâ: nondum enim poteratis; sed nec adhuc quidem potestis. In modum lactis, quinque sunt panes: esca autem solidior, Corpus est Christi; potus vehementior, sanguis est Domini.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Accipiens Jesus septem panes, gratias agens, fregit; et dabat Discipulis suis ut apponerent: et apposuerunt turbæ, alleluia.

DOMINICA VII. POST
PENTECOSTEN.*Semiduplex.*

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Stipendia peccati, mors: gratia autem Dei, vita æterna, in Christo Jesu Domino nostro.

Oratio.

DEus cujus providentia in sui dispositione non fallitur, te supplices exoramus, ut noxia

cuncta submoveas, et omnia nobis profutura concedas: Per Dominum nostrum Jesum Christum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Attendite à falsis Prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces: à fructibus eorum cognoscetis eos.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 7.*

IN illo tempore, dixit Jesus Discipulis suis: Attendite à falsis Prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Et reliqua.

Homilia sancti Hilarii Episcopi.

Comment. in Matth. Cap. 7.

BLandimenta verborum et mansuetudinis simulationem admonet fructu operationis expendi oportere; ut non qualem quis verbis referat, sed qualem se rebus efficiat, spectemus: quia in multis vestitu ovium rabies lupina contegitur. Ergo ut spinæ uvas, ut tribuli ficus non generant, ut iniquæ arbores utilia poma non afferunt; ita ne in istis quidem consistere docet boni operis effectum, et idcirco omnes cognoscendos esse de fructibus. Regnum enim cælorum sola verborum officia non obtinent: neque qui dixerit Domine, Domine; heres illius erit. Quid enim meriti est

Domino dicere, Domine. Nunquid Dominus non erit, nisi fuerit dictus à nobis? Et quæ officii sanctitas est, nominis nuncupatio; cum cælestis regni iter, obedientia potius voluntatis Dei, non nuncupatio, repertura sit? Multi mihi dicent in illa die: Domine, Domine, nonne in nomine tuo prophetavimus? et reliqua. Etiam nunc pseudo-prophetarum fraudulentiam et hypocritarum simulamenta condemnat, qui gloriam sibi ex verbi virtute præsumunt, in doctrinæ prophetia, et dæmoniorum fuga, et istiusmodi operum virtutibus. Atque hinc sibi regnum cælorum pollicentur: quasi verò eorum aliquid proprium sit, quæ loquuntur aut faciunt; et non omnia virtus Dei invocata perficiat: cum doctrinæ scientiam lectio afferat, dæmonia Christi nomen exagitet. De nostro igitur est beata illa æternitas promerenda: præstandumque est aliquid ex proprio, ut bonum velimus, malum omne vitemus, totoque affectu præceptis cælestibus obtemperemus, ac talibus officiis cogniti Deo simus; agamusque potius quod vult, quam quod potest gloriemur: repudiando eos ac repellens, quos à cognitione suâ opera iniquitatis averterint.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Non omnis qui dicit mihi Domine, Domine; intrabit in regnum cælorum: sed qui facit voluntatem Patris mei qui in cælis est, ipse intrabit in regnum cælorum, alleluia.

DOMINICA VIII. POST
PENTECOSTEN.*Semiduplex.*

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Si secundum carnem vixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis.

Oratio.

L Argire nobis, quæsumus, Domine, semper spiritum cogitandi quæ recta sunt, propitius, et agendi; ut qui sine te esse non possumus, secundum te vivere valeamus: Per Dominum nostrum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tuæ; jam enim non poteris villicare.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap. 16.*

IN illo tempore, dicebat Jesus ad Discipulos suos: Homo quidam erat dives, qui habebat villicum: et hic diffamatus est apud illum, quasi dissipasset bona ipsius. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

Serm. 35. de Verbis Domini.

HOc ait Dominus noster Jesus Christus: Facite vobis amicos de divitiis iniquitatis. Hoc quidam malè intelligendo, rapiunt res alienas, et aliquid inde pauperibus largiuntur; et putant se facere quod præcep-

COLBERT.

tum est. Dicunt enim; Rapere res alienas, mammona est iniquitatis; erogare inde aliquid, maxime egentibus sanctis, hoc est facere amicos de mammona iniquitatis. Intellectus iste corrigendus est, imò de tabulis cordis vestri omnino delendus est. Nolo sic intelligatis. De justis laboribus facite eleemosynas: ex eo quod rectè habetis, date. Non enim corrupturi estis judicem Christum, ut non vos audiat cum pauperibus, quibus tollitis.

Est quidem et alius intellectus; nec ipsum tacebo. Mammona iniquitatis, divitiæ sunt sæculi omnes, undecumque sint. Undecumque enim congregentur, mammona iniquitatis est; id est, divitiæ sunt iniquitatis. Quid est, Divitiæ sunt iniquitatis? Pecunia est, quam nomine divitiarum appellat iniquitas. Si enim veras divitias quæris; aliæ sunt. Talibus Job nudus abundabat, quando in Deum cor plenum habebat, et laudes Deo, perditis omnibus rebus, tamquam gemmas pretiosissimas proferebat. Ipsæ sunt veræ divitiæ: istæ autem ab iniquitate appellantur divitiæ. Habes illas: non reprehendo. Hereditas venit; pater tuus dives fuit, et divisit tibi; honestè acquisisti; de justis laboribus plenam domum habes: non reprehendo. Tamen, etiam sic, noli illas dicere divitias: nam si dicis illas divitias amabis illas; et si amaveris illas, peribis cum illis. Perde, ne pereas: dona, ut acquiras: semina, ut metas. Has divitias noli appellare; quia veræ non sunt.

N

Paupertate plenæ sunt, et semper obnoxia casibus. Quales divitiæ sunt, propter quas latronem times, propter quas times servum tuum ne te occiso auferat et fugiat? Si veræ divitiæ essent, securitatem tibi darent. Ergo illæ sunt veræ divitiæ, quas cum habuerimus, perdere non possumus. Et ne fortè propter illas furem timeas; ibi erunt ubi nullus auferat. Audi Dominum tuum: Thesaurizate vobis thesauros in cælo, quò fur non accedat. Tunc erunt divitiæ, quando eas migraveris. Quamdiu in terra sunt, divitiæ non sunt. Sed divitias vocat illas mundus; iniquitatis, vocat Deus.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Facite vobis amicos de mammona iniquitatis; ut cum defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacula.

DOMINICA IX. POST PENTECOSTEN.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Qui se existimat stare, videat ne cadat.

Oratio.

PAteant aures misericordiæ tuæ, Domine, precibus supplicantium; et ut petentibus desiderata concedas, fac eos quæ tibi sunt placita, postulare: Per Dominum nostrum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Venient dies in te; et circumdabunt

te inimici tui vallo, et circumdabunt te et coangustabunt te undique, et ad terram prosternent te, eò quòd non cognoveris tempus visitationis tuæ.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap.* 19.

IN illo tempore: Ut appropinquavit Jesus Jerusalem; videns civitatem, flevit super illam. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Homil. 39. *in Evang.*

Quia eversam jam Jerusalem novimus, debemus ex rebus exterioribus introrsus aliquam similitudinem trahere; atque ex eversis ædificiis parietum, morum ruinam timere. Videns enim civitatem, flevit super illam, dicens: Quia si cognovisses et tu. Hoc semel egit, cum perituram civitatem esse nuntiavit. Hoc quotidie Redemptor noster per electos suos agere nullatenus cessat, cum quosdam ex bona vita ad mores reprobos pervenisse considerat. Plangit enim eos qui nesciunt cur plangantur, qui juxta Salomonis verba lætantur cum malè fecerint, et exultant in rebus pessimis. Qui si damnationem suam, quæ eis imminet, agnovissent; semetipsos cum lacrymis electorum plangerent. Benè autem perituræ animæ sententia quæ subditur convenit: Et quidem in hâc die tuâ quæ ad pacem tibi; nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis. Suam hîc diem habet anima

perversa, quæ transitorio gaudet in tempore. Cui ea quæ adsunt, ad pacem sunt: quia dum rebus temporalibus lætatur, dum honoribus extollitur, dum in carnis voluptate resolvitur, dum nullâ venturæ pœnæ formidine terretur; pacem habet in die suâ, quæ grave damnationis suæ scandalum in die habebit alienâ. Ibi enim affligenda est, ubi justi lætabuntur; et cuncta quæ modò ei ad pacem sunt, tunc in amaritudinem rixæ vertentur: quia rixari secum incipiet, cur damnationem quam patitur non expavit, cur à prospiciendis malis sequentibus oculos mentis clausit. Unde ei dicitur: Nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis. Peruersa quippe anima, rebus præsentibus dedita, in terrenis voluptatibus resoluta, abscondit sibi mala sequentia; quia prævidere futura refugit, quæ præsentem lætitiâ perturbant: dumque in præsentis vitæ oblectationibus se deserit, quid aliud quàm clausis oculis ad ignem vadit? Unde benè scriptum est: In die bonorum, ne immemor sis malorum. Et inde per Paulum dicitur: Qui gaudent, tamquam non gaudentes sint. Quia, et si qua est præsentis temporis, ita est agenda lætitia, ut numquam amaritudo sequentis iudicii recedat à memoria: quatenus dum mens pavida extremæ ultionis timore transfigitur; quantum nunc præsens lætitia, tantum post ira subsequens, temperetur.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Scrip-

tum est, quia Domus mea, domus orationis est; vos autem fecistis illam speluncam latronum.

DOMINICA X. POST PENTECOSTEN.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Nemo potest dicere, Dominus Jesus, nisi in Spiritu sancto.

Oratio.

DEUS qui omnipotentiam tuam parcendo maximè et miserando manifestas, multiplica super nos misericordiam tuam; ut ad tua promissa currentes, cælestium bonorum facias esse consortes: Per Dominum.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Deus, propitius esto mihi peccatori.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap.* 18.

IN illo tempore, dixit Jesus ad quosdam, qui in se confidebant tamquam justi, et aspernabantur ceteros, parabolam istam: Duo homines ascenderunt in templum ut orarent, unus Pharisæus, et alter Publicanus. Et reliqua.

Homilia S. Augustini
Episcopi.

Enarr. in Psalm. 31.

QUI vult fortis esse velut præsumens de se et jactans: merita sua qualiacumque illa sint, erit similis Pharisæo illi,

qui quod à Deo se dicebat accepisse, superbè tamen jactabat: Gratias, inquit, tibi ago, quia non sum sicut cæteri homines. Attendite, fratres mei, quale genus superbiæ commendet Deus: verè quale potest subintrare justo homini, quale potest surrepere bonæ spei. Verè, Gratias ago tibi, dicebat. Ergo cùm dicebat, Gratias tibi; fatebatur ab illo se accepisse quod habebat: quid enim habes quod non accepisti? Unde ergo superbus? Non quia de bonis suis Deo gratias agebat; sed quia super alterum, se de ipsis bonis extollebat. Attendite, fratres: nam unde cœperit dicere similitudinem ipsam Dominus, Evangelista præmisit. Cùm enim Christus dixisset, Putas veniens Filius hominis inveniet fidem in terra: et ne existerent quidam hæretici, qui attendentes et putantes quasi lapsum totum mundum (omnes enim hæretici in paucis et in parte sunt) jactarent se quòd in ipsis remanserit quod de toto mundo perierit: ibi statim, ubi ait Dominus Putas veniens Filius hominis inveniet fidem in terra, subjecit Evangelista; Dixit autem et ad quosdam qui sibi justi videbantur et spernebant cæteros, similitudinem hanc: Quidam Pharisæus et Publicanus venerunt in templum orare; et cætera quæ nostis. Pharisæus ergo ille dicebat: Gratias tibi ago. Sed unde superbus? Quia spernebat cæteros. Unde probas? In ipsis verbis. Quomodo? Pharisæus, inquit, ille contempsit de longè

stantem, cui Deus confitenti propinquabat. Publicanus, inquit, de longinquo stabat; sed Deus ad illum de longinquo non stabat. Quare Deus ab illo de longinquo non stabat? Quia alio loco dicitur: Propè est Dominus his qui obtriverunt cor. Videte si Publicanus iste obtriverat cor; et ibi videbitis quia propè est Dominus his qui obtriverunt cor. Publicanus autem de longinquo stabat, et neque volebat ad cælum oculos suos levare, sed percutiebat pectus suum. Tunsio pectoris, obtritio cordis. Quid dicebat tundens pectus? Deus propitius esto mihi peccatori. Et quæ sententia Domini? Amen dico vobis, descendit justificatus de templo Publicanus ille magis quàm ille Pharisæus.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Dico vobis: Descendit hic justificatus in domum suam ab illo: quia omnis qui se exaltat, humiliabitur; et qui se humiliat, exaltabitur.

DOMINICA XI. POST PENTECOSTEN.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Adducunt Jesu surdum et mutum, et deprecabantur eum ut imponat illi manum.

Oratio.

O Mnipotens sempiterne Deus, qui abundantia pietatis tuæ et merita supplicum excedis et vota, effunde super nos miseri-

cordiam tuam ; ut dimittas quæ conscientia metuit, et adjicias quod oratio non præsumit : Per Dominum nostrum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Apprehendens Jesus surdum et mutum, misit digitos suos in auriculas ejus, et expuens tetigit linguam ejus ; et suspiciens in cælum, ingemuit, et ait illi, Ephpheta ; quod est, Adaperire.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Marcum. *Cap. 7.*

IN illo tempore : Exiens Jesus de finibus Tyri, venit per Sidonem ad mare Galilææ inter medios fines Decapoleos. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Lib. I. in Ezech. Homil. 10.

QUid est, quòd creator omnium Deus, cùm surdum et mutum sanare voluisset, in aures illius suos digitos misit ; et expuens, linguam ejus tetigit ? Quid per digitos Redemptoris, nisi dona sancti Spiritus designantur ? Unde cùm in alio loco eiecisset dæmonium, dixit : Si in digito Dei ejicio dæmonia, profectò pervenit in vos regnum Dei. Qua de re per Evangelistam aliud dixisse describitur : Si ego in Spiritu Dei ejicio dæmones, igitur pervenit in vos regnum Dei. Ex quo utroque loco colligitur, quia digitus Dei Spiritus vocatur. Digitus ergo

in auriculas mittere, est per dona Spiritûs sancti mentem surdi ad obediendum aperire. Quid est verò, quòd expuens, linguam ejus tetigit ? Saliva nobis est ex ore Redemptoris, accepta sapientia in eloquio divino. Saliva quippe ex capite defluit in ore. Eâ ergo sapientiâ, quæ ipse est, dum lingua nostra tangitur, mox ad prædicationis verba formatur. Qui suspiciens in cælum, ingemuit : non quòd ipse necessarium gemitum haberet, qui dabat quod postulabat : sed nos ad eum gemere qui cælo præsidet, docuit ; ut et aures nostræ per dona Spiritûs sancti aperiri, et lingua per salivam oris, id est, per scientiam divinæ locutionis, solvi debeat ad verba prædicationis. Cui mox, Ephpheta, id est, Adaperire, dicitur : et statim apertæ sunt aures ejus, et solutum est vinculum linguæ ejus. Qua in re notandum est, quia propter clausas aures dictum est : Adaperire. Sed cui aures cordis ad obediendum apertæ fuerint, ex subsequenti proculdubio etiam linguæ ejus vinculum solvitur ; ut bona quæ ipse fecerit, etiam facienda aliis loquatur. Ubi benè additur : Et loquebatur rectè. Ille enim rectè loquitur, qui priùs obediendo fecerit, quæ loquendo admonet esse facienda.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Quantum eis prædicabat, tantò magis plus prædicabant : et eò amplius admirabantur, dicentes : Benè omnia fecit ; et surdos fecit audire, et mutos loqui.

DOMINICA XII. POST
PENTECOSTEN.*Semiduplex.*

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Dili-
ges Dominum Deum tuum ex
toto corde tuo, et ex tota anima
tua, et ex omnibus viribus tuis,
et ex omni mente tua; et proxi-
mum tuum sicut teipsum.

Oratio.

OMnipotens et misericors
Deus, de cujus munere
venit ut tibi à fidelibus tuis
dignè et laudabiliter serviatur,
tribue, quæsumus, nobis ut ad
promissiones tuas sine offensione
curramus: Per Dominum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Sa-
maritanus appropians alligavit
vulnera ejus qui inciderat in
latrones, infundens oleum et
vinum; et curam illius egit.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secun-
dum Lucam. *Cap. 10.*

IN illo tempore: Conversus
Jesus ad Discipulos suos
dixit: Beati oculi, qui vident
quæ vos videtis. Dico enim vobis,
quòd multi Prophetæ et Reges
voluerunt videre quæ vos videtis,
et non viderunt. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

Serm. 37. de Verbis Domini.

TOtum genus humanum est
homo ille qui jacebat in via
semivivus à latronibus relictus,

quem contempsit transiens Sacer-
dos et Levites, et accessit ad
eum curandum eique opitulan-
dum transiens Samaritanus.
Transiit Sacerdos, utique genere
proximus; præteriit jacentem.
Transiit Levites, et hic genere
proximus; jacentem etiam ipse
contempsit. Transiit Samari-
tanus, genere longinquus, miseri-
cordia proximus; fecit quod
nostis. In quo Samaritano
voluit se intelligi Dominus nos-
ter Jesus Christus.

Quid tam longinquum, quid
tam remotum, quàm Deus ab
hominibus, immortalis à mortali-
bus, justus à peccatoribus? non
loco longè, sed dissimilitudine.
Cum ergo longè à nobis esset
immortalis et justus, tamquam à
mortalibus et peccatoribus, des-
cendit ad nos, ut fieret nobis
proximus ille longinquus. Et
quid fecit? Cum haberet ipse
duo bona, et nos duo mala; ille
duo bona, justitiam et immortali-
tatem; nos duo mala, iniqui-
tatem et mortalitatem; si utrum-
que malum nostrum suscepisset,
par noster factus esset, et liberari
nobiscum opus haberet. Quid
ergo fecit ut esset proximus
nobis? proximus, non hoc quod
nos; sed, propè nos. Duo
attende: Justus est, immortalis
est. In duobus tuis malis, una
est culpa, altera est pœna. Cul-
pa est, quòd injustus es; pœna
est, quia mortalis es. Ille, ut
esset proximus, suscepit pœnam
tuam, non suscepit culpam tuam.
Et si suscepit; delendam susce-
pit, non faciendam, justus et im-
mortalis, longè ab injustis et
mortalibus. Peccator mortalis,

longè eras à justo immortalis. Non est ille factus peccator, quod tu; sed factus est mortalis, quod tu. Manens justus, factus est mortalis. Suscipiendo pœnam et non suscipiendo culpam, et culpam delevit et pœnam.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Dixit Jesus ad Legisperitum: Quis tibi videtur proximus fuisse illi qui incidit in latrones? Et ait: Ille qui fecit misericordiam in illum. Et dixit illi Jesus: Vade, et tu fac similiter.

DOMINICA XIII. POST PENTECOSTEN.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Conclut Scriptura omnia sub peccato, ut promissio ex fide Jesu Christi daretur credentibus.

Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, da nobis fidei, spei, et charitatis augmentum; et ut mereamur assequi quod promittis, fac nos amare quod præcipis; Per Dominum nostrum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Jesu præceptor, miserere nostri.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap. 17.*

IN illo tempore: Dum iret Jesus in Jerusalem, transibat per mediam Samariam et

Galilæam: et cùm ingrederetur quoddam castellum, occurrerunt ei decem viri leprosi. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

Lib. 2. Quæst. evang. Cap. 40.

IN decem leprosis, multa quæri possunt: non solum de numero; quid sibi velit quod decem sunt, et quod unus ex illis solus gratias egit: sed illa potius; cur eos ad sacerdotes miserit, ut cùm irent, mundarentur. Nullum enim eorum, quibus corporalia hæc beneficia præstitit, invenitur misisse ad sacerdotes, nisi leprosos. Nam et illum à lepra mundaverat, cui dixit: Vade, ostende te sacerdoti, et offer pro te sacrificium, quod præcepit Moyses, in testimonium illis. Quærendum igitur est, quid ipsa lepra significet: non enim sanati, sed mundati dicuntur, qui eâ caruerunt. Coloris quippe vitium est, non valetudinis, aut integritatis sensuum atque membrorum. Leprosi ergo non absurdè intelligi possunt, qui scientiam veræ fidei non habentes, varias doctrinas profitentur erroris.

Cætera itaque vitia, tamquam valetudinis, et quasi membrorum animæ atque sensuum, per seipsum interiùs et conscientia et intellectu Dominus sanat et corrigit: doctrinâ verò, vel imbuendi per sacramenta, vel catechizandi per sermonem sonantem atque lectionem, ubi color quidam intelligitur verus atque sincerus, quia in promptu est, et foris eminentissimus, (Non

enim in occultis cogitationibus, sed in manifestis operationibus hæc aguntur) Ecclesiæ propriè contributa est. Itaque et Paulus, voce Domini auditâ, Quid me persequeris? et, Ego sum Jesus quem tu persequeris; ad Ananiam tamen missus est, ut illo sacerdotio quod in Ecclesia constitutum est, sacramentum doctrinæ fidei perciperet, et verus ejus approbaretur color: non quia non potest per seipsum Dominus omnia facere: nam quis alius hæc facit etiam in Ecclesia? sed ut ipsa societas congregatorum fidelium, approbando in invicem atque communicando veræ fidei doctrinam in omnibus quæ dicuntur verbis vel signantur sacramentis, tamquam unam speciem veri coloris obducatur.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Unus autem ex illis, ut vidit quod mundatus est, regressus est cum magna voce magnificans Deum, alleluia.

DOMINICA XIV. POST PENTECOSTEN.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Qui sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis.

Oratio.

Custodi Domine, quæsumus, Ecclesiam tuam propitiatione perpetuâ: et quia sine te labitur humana mortalitas, tuis semper

auxiliis et abstrahatur à noxiis, et ad salutaria dirigatur: Per Dominum nostrum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Nolite solliciti esse, dicentes, Quid manducabimus? aut, Quid bibemus? aut, Quo operiemur? Scit enim Pater vester quia his omnibus indigetis.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 6.*

In illo tempore, dixit Jesus Discipulis suis: Nemo potest duobus dominis servire. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

Lib. 2. de Serm. Dom. in monte.
Cap. 22.

Nemo potest duobus dominis servire. Ad hanc ipsam intentionem referendum est, quod consequenter exponit, dicens: Aut enim unum odio habebit, et alterum diliget; aut alterum patietur, et alterum contemnet. Quæ verba diligenter consideranda sunt: nam qui sint duo domini, deinceps ostendit, cum dicit: Non potestis Deo servire et Mammonæ. Mammona apud Hebræos divitiarum appellari dicuntur. Congruit et Punicum nomen; nam lucrum Punicè Mammon dicitur.

Nolite ergo solliciti esse, dicentes: Quid edemus? aut, Quid bibemus? Et reliqua. Hic manifestissimè ostendit, non hæc

esse appetenda, tamquam talia bona nostra, ut propter ea ipsa debeamus bene facere si quid facimus; sed tamen esse necessaria. Quid enim intersit inter bonum quod appetendum est, et necessarium quod sumendum est, hâc sententiâ declaravit, cùm ait: Quærite primùm regnum Dei et justitiam ejus; et hæc omnia apponentur vobis. Regnum ergo et justitia Dei bonum nostrum est; et hoc appetendum, et ibi finis constituendus, propter quod omnia facimus, quæcumque facimus. Sed quia in hac vita militamus, ut ad illud regnum pervenire possimus, quæ vita sine his necessariis agi non potest; Apponentur vobis hæc, inquit; sed vos regnum Dei et justitiam ejus primùm quærite. Cùm enim dicit illud Primùm, significavit quod hoc Posterius quærendum est, non tempore, sed dignitate; illud, tamquam bonum nostrum; hoc, tamquam necessarium nostrum; necessarium autem propter illud bonum. Neque enim, verbi gratiâ, ideo debemus evangelizare ut manducemus; sed ideo manducare, ut evangelizemus: nam si propterea evangelizemus ut manducemus, vilius habemus evangelium quàm cibum; et erit jam bonum nostrum in manducando, necessarium autem in evangelizando.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Quærite primùm regnum Dei et justitiam ejus; et hæc omnia adjicientur vobis, alleluia.

DOMINICA XV. POST PENTECOSTEN.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Alter alterius onera portate: et sic adimplebitis legem Christi.

Oratio.

ECclesiam tuam, Domine, miseratio continuata mundet et muniat: et quia sine te non potest salva consistere, tuo semper munere gubernetur: Per Dominum nostrum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Accessit Jesus, et tetigit loculum: hi autem qui portabant, steterunt. Et ait: Adolescens, tibi dico, Surge. Et resedit qui erat mortuus.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundùm Lucam. *Cap. 7.*

IN illo tempore: Ibat Jesus in civitatem quæ vocatur Naim; et ibant cum eo discipuli ejus, et turba copiosa. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

Serm. 44. de Verbis Domini.

VIdeamus quid Christus nos discere voluit in tribus mortuis quos suscitavit. Resuscitavit filiam mortuam archisynagogi, ad quam ægrotantem petebatur, ut eam de ægritudine liberaret. Excitavit et hunc juvenem, filium viduæ, de

quo nunc admoniti sumus, ut hinc ista quæ ipse largiri dignatur, cum vestra charitate loqueremur. Modò audistis quomodo excitatus est. Appropinquabat Dominus civitati; et ecce efferebatur jam mortuus extra portam: misericordiâ commotus quòd flebat mater vidua et destituta unico filio suo, fecit quod audistis, dicens: Adolescens, tibi dico, surge. Surrexit ille mortuus, coepit loqui; et reddidit illum matri suæ. Excitavit et Lazarum de sepulcro.

Ista tria genera mortuorum sunt tria genera peccatorum, quos hodieque suscitavit Christus. Illa enim mortua filia archisynagogi intus erat in domo; nondum erat de secretis parietibus elata in publicum: ibi intus suscitata est, viva parentibus reddita. Iste autem jam quidem non in domo; sed tamen nondum in sepulcro: parietibus elatus erat; terræ mandatus non erat. Qui suscitavit mortuam nondum elatam, suscitavit mortuum jam elatum, nondum sepultum. Tertium restabat, ut sepultum suscitaret: et hoc fecit in Lazaro. Sunt ergo intus, qui peccatum in corde habent, in facto nondum habent. Alii post consensum eunt in factum, tamquam efferentes mortuum; ut quod latebat in secreto, appareat in publico. Numquid jam isti, quia in factum processerunt, desperandi sunt? Nonne et illi juveni dictum est: Tibi dico, surge? Nonne et ille redditus est matri suæ? Sic ergo et qui jam fecerit, si fortè commonitus et commotus verbo veritatis ad Christi

vocem resurgit, vivus redditur: potuit ad tempus progredi, in æternum perire non potuit. Qui autem faciendo quod malum est, etiam malâ consuetudine se implicant, ut ipsa consuetudo mali non eos sinat videre quia malum est, fiunt defensores malorum factorum suorum. Tales consuetudine malignâ pressi, tamquam sepulti sunt.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Accepit autem omnes timor, et magnificabant Deum, alleluia.

DOMINICA XVI. POST PENTECOSTEN.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Omnis qui se exaltat, humiliabitur; et qui se humiliat, exaltabitur.

Oratio.

TUa nos, quæsumus, Domine, gratia semper et præveniat et sequatur; ac bonis operibus jugiter præstet esse intentos: Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritûs sancti Deus per omnia sæcula sæculorum.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Dixit Jesus ad Legisperitos et Pharisæos: Si licet sabbato curare? At illi tacuerunt: ipse verò apprehensum sanavit hydropticum, ac dimisit.

AD PRIMAM.

*Lectio de Homilia.*Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap. 14.*

IN illo tempore: Cum intraret Jesus in domum cujusdam Principis Pharisæorum sabbato manducare panem, et ipsi observabant eum: et ecce homo quidam hydropicus erat ante illum. Et reliqua.

Homilia venerabilis† Bedæ Presbyteri.

In Luc. Lib. 4. c. 14.

PROPRIUM est hydropici, quantò magis abundat humore inordinato, tantò ampliùs sitire. Et ideo rectè comparatur ei quem fluxus carnalium voluptatum exuberans aggravat. Comparatur diviti avaro, qui quantò est copiosior divitiis quibus non bene utitur, tantò ardentius talia concupiscit. Et respondens Jesus dixit ad Legisperitos et Pharisæos: Licet Sabbato curare? At illi tacerunt. Quòd dicitur respondisse Jesus, ad hoc respicit quod præmissum est; Et ipsi observabant eum. Dominus enim novit cogitationes hominum. Sed meritò interrogati tacent, qui contra se dictum quicquid dixerint, vident. Nam, si licet Sabbato curare; quare Salvatorem, an curet, observant? Si non licet, quare ipsi Sabbato pecora curant? Ipse verò apprehensum sanavit, ac dimisit. Providà dispensatione Dominus ante Legisperitos et Pharisæos hydropicum curat; et mox contra avaritiam disputat: ut videlicet per hujus

ægritudinem corporis, in illis exprimeretur ægritudo cordis. Denique post multa disputationis ejus hortamenta, subjunctum est: Audiebant autem omnia hæc Pharisæi, qui erant avari, et deridebant illum.

Et respondens ad illos, dixit: Cujus vestrum asinus aut bos in puteum cadit, et non continuò extrahet illum die sabbati? Sic observatores sui Pharisæos convincit, ut eosdem etiam avaritiæ condemnet. Si vos, inquit, in sabbato asinum aut bovem aut aliquid quodlibet animal in puteum decedens eripere festinatis, non animali sed vestræ avaritiæ consulentes, quantò magis ego hominem, qui multò melior est pecore, debeo liberare?

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Cùm invitatus fueris ad nuptias, recumbe in novissimo loco, ut dicat tibi qui te invitavit; Amice, ascende superiùs: Et erit tibi gloria coram simul discumbentibus.

DOMINICA XVII. POST PENTECOSTEN.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Dignè ambulate vocatione quâ vocati estis, cum omni humilitate et mansuetudine, cum patientia supportantes invicem in charitate, solliciti servare unitatem in vinculo pacis.

Oratio.

DA, quæsumus, Domine, populo tuo diabolica vitare

contagia, et te solum Deum purâ mente sectari: Per Dominum nostrum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo et in tota anima tua et in tota mente tua: hoc est maximum et primum mandatum: secundum autem simile est huic; Diliges proximum tuum sicut teipsum.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 22.*

IN illo tempore: Pharisei audientes quod silentium imposuisset Jesus Sadducæis, convenerunt in unum; et interrogavit eum unus ex eis Legis doctor, tentans eum: Magister, quod est mandatum magnum in Lege? Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

Epistola 52.

CHRISTUS, id est Veritas, dicit in his duobus præceptis totam Legem Prophetasque pendere, Ut diligamus Deum ex toto corde, ex tota anima, ex tota mente; et Diligamus proximos tamquam nosmetipsos. Proximus sanè hoc loco, non sanguinis propinquitate, sed rationis societate pensandus est, in qua socii sunt omnes homines. Cùm ergo illâ dilectione, quam divina lex imperat, debeat homo diligere Deum, et seipsum, et proximum; non tamen ex hoc tria præcepta data sunt; nec dictum est, In

his tribus, sed In his duobus præceptis tota Lex pendet et Prophetæ; id est, In dilectione Dei ex toto corde, ex tota anima, et ex tota mente; et proximi tamquam sui ipsius: videlicet ut intelligeretur nullam esse aliam dilectionem quâ quisque diligit seipsum, nisi quòd diligit Deum. Qui enim aliter se diligit, potius se odisse dicendus est. Fit quippe iniquus privaturque luce justitiæ, qui à potiore ac præstantiore bono aversus atque inde vel ad seipsum conversus, ad inferiora et egena utique convertitur; fitque in ipso quod veracissimè scriptum est: Qui autem amat iniquitatem, odit animam suam. Quia igitur nemo, nisi Deum diligendo, diligit seipsum; non opus erat, ut, dato de Dei dilectione præcepto, etiam seipsum homo diligere juberetur: cùm in eo diligit seipsum quòd diligit Deum. Debet ergo et proximum diligere tamquam seipsum; ut quem potuerit hominem, vel beneficentiæ consolatione, vel informatione doctrinæ, vel disciplinæ coercitione, adducat ad colendum Deum, sciens in his duobus præceptis totam Legem Prophetasque pendere. Hoc qui sobriâ discretionem eligit, prudens est: qui nullâ hinc afflictione avertitur, fortis est: qui nullâ aliâ delectatione, temperans est: qui nullâ elatione, justus est. His virtutibus divinitus impartitis, per gratiam Mediatoris Dei cum Patre, et nobiscum hominis Jesu Christi, per quem post inimicitias iniquitatis reconciliamur

Deo in spiritu charitatis; his, inquam, virtutibus divinitus impartitis, et bona vita nunc agitur, et postea præmium ejus, quæ nisi æterna esse non potest, beata vita persolvitur. Hic enim sunt eadem virtutes in actu, ibi in effectu: hic in opere, ibi in mercede: hic in officio, ibi in fine.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Interrogavit Phariseos Jesus, dicens: Quid vobis videtur de Christo? cujus filius est? Dicunt ei omnes: David. Dicit eis Jesus: Quomodo ergo David in spiritu vocat eum Dominum, dicens: Dixit Dominus Domino meo, sede à dextris meis?

DOMINICA XVIII. POST PENTECOSTEN.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Verbum Crucis, pereuntibus quidem stultitia est; iis autem qui salvi fiunt, id est nobis, Dei virtus est.

Oratio.

Dirigat corda nostra, quæsumus, Domine, tuæ miserationis operatio; quia tibi sine te placere non possumus: Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Videns Jesus fidem illorum, dixit para-

lytico: Confide, fili; remittuntur tibi peccata tua.

AD PRIMAM.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 9.*

Lectio de Homilia.

IN illo tempore: Ascendens Jesus in naviculam, transfretavit, et venit in civitatem suam. Et reliqua.

Homilia sancti Petri Chrysologi. *Serm. 50.*

Venit in civitatem suam; et ecce offerebant ei paralyticum jacentem in lecto: et respiciens Jesus fidem illorum, dixit paralytico: Confide, fili; dimittuntur tibi peccata tua. Audit veniam, et tacet paralyticus, nec ullam respondet gratiam; quia plus corporis quam animæ tendebat ad curam; et temporales ærumnas resoluti corporis sic deflebat, ut æternas poenas resolutionis animæ non defleret; gratiorem sibi præsentem vitam judicans quam futuram.

Fili, inquit, remittuntur tibi peccata tua. Hæc dicens, Deum se volebat intelligi, qui per hominem oculis adhuc latebat humanis. Virtutibus enim et signis comparabatur Prophetis, qui per ipsum fecerant et ipsi virtutes. Peccatis autem dare veniam, quia penes hominem non est, et est singulare deitatis insigne; Deum, illum, pectoribus inferebat humanis. Probat hoc pharisaicus livor: nam cum dixisset, Remittuntur tibi peccata

tua; responderunt Pharisei: Hic blasphematur; quis enim potest peccata remittere nisi solus Deus? Pharisee, qui sciendo nescis, confitendo negas, cum testaris impugnas; si Deus est qui remittit peccata, cur tibi Christus Deus non est, qui unius indulgentiæ suæ munere, totius mundi probatur abstulisse peccata? Ecce, inquit, agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. Ut autem possis majora; cape ejus divinitatis insignia; audi eum pectoris tui penetrasse secretum; aspice eum ad cogitationum tuarum latebras pervenisse; intellige eum cordis tui tacita nudare consilia. Et cum vidisset, inquit, Jesus cogitationes eorum. Scrutator animarum prævenit mentium maligna consilia, et deitatis suæ potentiam operis attestatione monstravit, dum dissipati corporis membra componit, nervos stringit, jungit ossa, complet viscera, firmat artus, et gressus ad cursum suscitavit in vivo cadavere jam sepultos. Tolle lectum tuum. Hoc est; Porta portantem; omnes muta vices: ut quod est infirmitatis testimonium, sit probatio sanitatis: ut lectus doloris tui, sit mæcurationis indicium: ut receptæ fortitudinis magnitudinem, ponderis asserat magnitudo.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Videntes autem turbæ, timuerunt; et glorificaverunt Deum, qui dedit potestatem talem hominibus; alleluia.

DOMINICA XIX. POST PENTECOSTEN.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Renovamini spiritu mentis vestræ; et induite novum hominem, qui secundum Deum creatus est in justitia et sanctitate veritatis.

Oratio.

OMnipotens et misericors Deus, universa nobis adversantia propitiatus exclude; ut mente et corpore pariter expediti, quæ tua sunt, liberis mentibus exequamur: Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Dicite invitatis: Ecce prandium meum paravi; venite ad nuptias, alleluia.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 22.*

IN illo tempore: Respondens Jesus, dixit iterum in parabolis principibus Sacerdotum et Phariseis, dicens: Simile factum est regnum cælorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Homil. 38. in Evang.

IN hoc Pater Regi Filio nuptias fecit, quod ei per Incarnationis mysterium sanctam Ecclesiam sociavit. Uterus autem genetricis Virginis, hujus

sponsi thalamus fuit. Unde et Psalmista dicit: In sole posuit tabernaculum suum, et ipse tamquam sponsus procedens de thalamo suo. Tamquam sponsus quippe de thalamo suo processit, quia ad jungendam sibi Ecclesiam incarnatus Deus de incorrupto utero Virginis exivit. Misit ergo servos suos, ut ad istas nuptias amicos invitarent. Misit semel, misit iterum, quia incarnationis dominicæ prædicatores, et prius Prophetas, et postmodum Apostolos fecit.

Sequitur: Illi autem neglexerunt; et abierunt, alius in villam suam, alius verò in negotiationem suam. In villam quippe ire, est labori terreno immoderatè incumbere: in negotiationem verò ire, est actionum sæcularium lucris inhiare. Quia enim alius intentus labori terreno, alius verò mundi hujus actionibus deditus, mysterium incarnationis dominicæ pensare, et secundum illud vivere dissimulat; quasi ad villam vel negotium pergens, venire ad regis nuptias recusat.

Intravit autem rex, ut videret discumbentes; et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali. Quid debemus intelligere nuptialem vestem, nisi charitatem? Intrat enim ad nuptias, sed cum nuptiali veste non intrat, qui in sancta Ecclesia assistens, fidem habet, sed charitatem non habet. Rectè enim charitas, nuptialis vestis vocatur; quia hanc in se conditor noster habuit, dum ad sociandæ sibi Ecclesiæ nuptias venit. Solâ quippe dilectione Dei actum est, ut ejus Unigenitus mentes sibi

electorum hominum uniret. Unde et Joannes dicit: Sic enim Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Intravit autem Rex, ut videret discumbentes; et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali, et ait illi: Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem?

DOMINICA XX. POST PENTECOSTEN.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Videte quomodo cautè ambuletis; non quasi insipientes, sed ut sapientes; redimentes tempus, quoniam dies mali sunt.

Oratio.

L Argire, quæsumus, Domine, fidelibus tuis indulgentiam placatus et pacem; ut pariter ab omnibus mudentur offensis, et securâ tibi mente deserviant: Per Dominum nostrum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Dicit ad Jesum Regulus; Domine descende priusquam moriatur filius meus. Dicit ei Jesus: Vade; filius tuus vivit.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. Cap. 4.

IN illo tempore: Erat quidam Regulus, cujus filius infirmabatur Capharnaüm. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Homilia 28. in Evang.

Quid est quòd Regulus rogat ut ad ejus filium veniat, et tamen ire corporaliter recusat; ad servum verò Centurionis non invitatur, et tamen se corporaliter ire pollicetur? Quid est hoc, nisi quòd superbia nostra retunditur, qui in hominibus, non naturam quâ ad imaginem Dei facti sunt, sed honores et divitias veneramur; cumque pensamus quæ circa eos sunt, profectò interiora minimè videmus, dum ea consideramus quæ in corporibus despecta sunt, negligimus pensare quod sunt? Redemptor verò noster ut ostenderet quia quæ alta sunt hominum despicienda sunt, et quæ, despecta sunt hominum, despicienda non sunt; ad filium Reguli ire noluit, ad servum Centurionis ire paratus fuit.

Certè si nos cujuspiam servus rogaret ut ad eum ire deberemus; protinus nobis nostra superbia in cogitatione tacita responderet, dicens: Non eas; quia temetipsum degeneras, honor tuus despicitur, locus vilescit. Ecce de cælo venit qui servo in terra occurrere non despicit: et tamen humiliari in terra contemnimus, qui de terra sumus. Quid verò apud Deum vilius, quid despectius esse potest, quàm servare honorem apud homines, et interni testis oculos non timere? Unde et in sacro Evangelio ad Pharisæos Dominus ait: Vos estis qui justificatis vos coram hominibus; Deus autem novit corda vestra; quia quod hominibus altum est,

abominabile est apud Deum. Notate, fratres, notate quod dicitur. Si enim quod hominibus altum est, abominabile est apud Deum; cordis nostri cogitatio tantò apud Deum in imo est, quantò hominibus in alto; et humilitas cordis nostri tantò apud Deum in alto est, quantò hominibus in imo. Despiciamus ergo si quid boni gerimus: nulla nos nostra inflet operatio; non rerum abundantia, non gloria extollat. Si quibuslibet ex bonis affluentibus intus intumescimus, Deo despecti sumus. Hæc ergo cogitate, fratres; hæc totâ intentione pensate. Nolite in proximis vestris mundi hujus bona venerari. Hoc propter Deum honorate in hominibus, quòd facti sunt ad imaginem Dei.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Cognovit autem pater quia hora illa erat in quâ dixit Jesus, Filius tuus vivit: et credidit ipse, et domus ejus tota.

DOMINICA XXI. POST
PENTECOSTEN.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Accipite armaturam Dei, ut possitis resistere in die malo; et in omnibus perfecti state.

Oratio.

Familiam tuam, quæsumus, Domine, continuâ pietate custodi: ut à cunctis adversitatibus, te protegente, sit libera; et in

bonis actibus tuo nomini sit devota: Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritûs sancti Deus etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Serve nequam, omne debitum dimisi tibi, quoniam rogasti me: nonne ergo oportuit et te misereri conservi tui, sicut et ego tui miserus sum?

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 18.*

IN illo tempore, dixit Jesus: Assimilatum est regnum cælorum homini regi, qui voluit rationem ponere cum servis suis. Et reliqua.

Homilia sancti Hieronymi
Presbyteri.

Lib. 3. Comment. in Matth.

FAMILIARE est Syris, et maxime Palæstinis, ad omnem sermonem suum parabolas jungere; ut quod per simplex præceptum teneri ab auditoribus non potest, per similitudinem exemplaque teneatur. Præcepit itaque Dominus Petro sub comparatione regis et domini, et servi qui debitor decem millium talentorum à domino rogans veniam impetraverat, ut ipse quoque dimittat conservis suis minora peccantibus. Si enim ille rex et dominus servo suo debitori decem millia talentorum tam facile dimisit; quantò magis servi conservis suis debent minora dimittere? Quod ut manifestius fiat,

COLBERT.

dicamus sub exemplo. Si quis nostrum commiserit adulterium, homicidium, sacrilegium; majora crimina decem millia talentorum rogantibus dimittuntur, si et ipsi dimittant minora peccantibus. Sin autem ob factam contumeliam simus implacabiles, et propter amarius verbum perpetes habeamus discordias; nonne nobis videmur rectè redigendi in carcerem, et sub exemplo operis nostri hoc agere ut majorum nobis delictorum venia non relaxetur? Sic et Pater meus cælestis faciet vobis, si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris. Formidolosa sententia, si juxta nostram mentem sententia Dei flectitur atque mutatur; si parva fratribus non dimittimus; magna nobis à Deo non dimittuntur. Et quia potest unusquisque dicere: Nihil habeo contra eum; ipse novit; habet Deum judicem; non mihi curæ est quid velit agere; ego ignovi ei: confirmat sententiam suam, et omnem simulationem fictæ pacis evertit, dicens: Si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Sic et Pater meus faciet vobis, si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris.

DOMINICA XXII. POST PENTECOSTEN.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Pharisæi mittunt ad Jesum discipulos

O

suos cum Herodianis, dicentes : Magister, dic nobis quid tibi videtur ; licet census dare Cæsari, an non ?

Oratio.

DEus, refugium nostrum et virtus, adesto piis Ecclesiæ tuæ precibus, auctor ipse pietatis ; et præsta ut quod fideliter petimus, efficaciter consequamur : Per Dominum nostrum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Cognitâ Jesus nequitia eorum, ait : Quid me tentatis, hypocritæ ? ostendite mihi numisma census.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 22.*

IN illo tempore : Abeuntes Pharisei consilium inierunt ut caperent Jesum in sermone. Et reliqua.

Homilia sancti Hilarii Episcopi.

In Matthæum Can. 23.

FRequenter Pharisei commoventur, et occasionem insimulandi eum habere ex præteritis non possunt ; cadere enim vitium in gesta ejus et dicta non poterat : sed de malitiæ affectu, in omnem se inquisitionem reperiundæ accusationis extendunt. Namque à sæculi vitiis atque à superstitionibus humanarum religionum, universos ad spem regni cælestis vocabat. Igitur an violaret sæculi potestatem, de propositâ interrogationis conditione percontant ; an videlicet reddi

tributum Cæsari oporteret. Qui interna cogitationum secreta cognoscens (Deus enim nihil eorum quæ intra hominem sunt absconsa, non speculatur) afferri sibi denarium jussit, et quæsitivus ejus et inscriptio esset et forma. Pharisei responderunt, Cæsaris eam esse. Quibus ait, Cæsari reddenda esse, quæ Cæsaris sunt ; Deo autem reddenda esse, quæ Dei sunt. O plenam miraculi responsionem, et perfectam dicti cælestis absolutionem ! Ita omnia inter contemptum sæculi, et contumeliam lædendi Cæsaris temperavit, ut curis omnibus et officiis humanis devotas Deo mentes absolveret, cum Cæsari, quæ ejus essent, reddenda decerneret. Si enim nihil ejus penes nos resederit ; conditione reddendi ei quæ sua sunt, non tenebimur. Porro autem si rebus illius incubamus ; si jure potestatis ejus utimur, et nos tamquam mercenarios alieni patrimonii procuracione subjecimus ; extra querelam injuriæ est, Cæsari reddi quod Cæsaris est ; Deo autem quæ ejus sunt propria, reddere nos oportere, corpus, animam, voluntatem. Ab eo enim hæc profecta atque aucta retinemus : proinde condignum est, ut ei totum reddant, cui debere se recolunt et originem et profectum.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Reddite ergo quæ sunt Cæsaris, Cæsari ; quæ sunt Dei, Deo.

Si fuerint tantum viginti tres Dominicæ post Pentecosten ; Sabato Dominicam vigesimam

tertiam immediatè præcedente fiet commemoratio Dominicæ vigesimæ tertiæ ad Laudes, et Homilia ejusdem Dominicæ legetur ad Primam; ipsâ autem die Dominicâ vigesimâ tertiâ fiet Officium Dominicæ ultimæ post Pentecosten, ut infrâ. 332. <197>.

DOMINICA XXIII. POST PENTECOSTEN.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Nostra conversatio in cælis est, unde etiam Salvatorem expectamus Dominum nostrum Jesum Christum, qui reformabit corpus humilitatis nostræ configuratum corpori claritatis suæ.

Oratio.

Absolve, quæsumus, Domine, tuorum delicta populorum; ut à peccatorum nexibus, quæ pro nostra fragilitate contraximus, tuâ benignitate liberemur: Per Dominum nostrum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Domine, filia mea modò defuncta est: sed veni, et impone manum tuam; et vivet, alleluia.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 9.*

IN illo tempore: Loquente Jesu ad discipulos Joannis, ecce Princeps unus accessit, et adorabat eum, dicens: Domine, filia mea modò defuncta est. Et reliqua.

Homilia sancti Ambrosii
Episcopi.

Lib. 6. Comment. in Lucam.

Consideremus, quòd Christus suscitaturus mortuam; ad faciendam fidem, hemorrhousam ante curavit. Et ut scias, exempli gratiâ stetisse sanguinis fluxum; dum ad illam petitur, ista curatur. Sic et resurrectio temporalis in Domini passione celebratur, ut perpetua illa credatur. Sic et paritura sterilis indicatur, ut conceptura virgo credatur: audivit parituram Elizabeth Maria; nec de sua generatione dubitavit. Venerunt servi dicentes Principi, Noli vexare illum; adhuc et hi increduli de resurrectione quam Jesus in lege prædixit, in evangelio complevit. Itaque cùm venisset in domum, paucos futuræ arbitros resurrectionis ascivit. Non enim à multis continuò est credita resurrectio. Dicente Domino, Non est mortua puella sed dormit; deridebant eum. Quicumque enim non credit, irridet. Fleant igitur mortuos suos, qui putant mortuos: ubi resurrectionis fides; non mors, sed species quietis est. Nec abhorret illud Matthæi quod ait tibicinas† fuisse in domo Principis et turbam tumultuantem; quia more veteri, tibicines ad incendendos excitandosque luctus ferebantur adhiberi. Tenens ergo manum puellæ Jesus, sanavit eam; et jussit dare ei manducare (quod est testimonium vitæ) ut non phantasma, sed veritas credetur. Beatus ille cui manum

Sapientia tenet. Utinam meos quoque teneat actus; teneat manum justitia, teneat Dei Verbum; inducat in penetralia sua; spiritum avertat erroris, convertat salutis; dari mihi jubeat manducare. Panis enim cælestis, Dei Verbum est. Inde et illa Sapientia quæ divini corporis et sanguinis sacrosancta altaria replevit alimentis, Venite, inquit, edite panes meos, et bibite vinum quod miscui vobis.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Confide filia: fides tua te salvam fecit.

Si non fuerint plures quàm viginti quatuor Dominicæ post Pentecosten; Dominicâ vigesimâ quartâ fiet Officium Dominicæ ultimæ post Pentecosten, ut infrâ.

Si fuerint viginti quinque Dominicæ post Pentecosten; Dominicâ vigesimâ quartâ fiet Officium Dominicæ quartæ Vagantium; (163.) et Dominicâ vigesimâ quintâ fiet Officium Dominicæ ultimæ post Pentecosten, ut infrâ.

Si fuerint viginti sex Dominicæ post Pentecosten; Dominicâ vigesimâ quartâ fiet Officium Dominicæ tertiæ Vagantium; (161.) Dominicâ vigesimâ quintâ, Officium Dominicæ quartæ Vagantium; (163.) et Dominicâ vigesimâ sextâ, Officium Dominicæ ultimæ post Pentecosten, ut infrâ.

Si fuerint viginti septem Dominicæ post Pentecosten; Dominicâ vigesimâ quartâ fiet Officium Dominicæ secundæ Vagantium; (160.) Dominicâ vigesimâ

quintâ, Officium Dominicæ tertiæ Vagantium; (161.) Dominicâ vigesimâ sextâ, Officium Dominicæ quartæ Vagantium; (163.) et Dominicâ vigesimâ septimâ, Officium Dominicæ ultimæ post Pentecosten, ut infrâ.

Denique si fuerint Dominicæ viginti octo post Pentecosten; Dominica vigesimâ quartâ fiet Officium Dominicæ primæ Vagantium; (158.) Dominicâ vigesimâ quintâ, Officium Dominicæ secundæ Vagantium; (160.) Dominicâ vigesimâ sextâ, Officium Dominicæ tertiæ Vagantium; (161.) Dominicâ vigesimâ septimâ, Officium Dominicæ quartæ Vagantium; (163.) et Dominicâ vigesimâ octavâ, Officium Dominicæ ultimæ post Pentecosten, ut infrâ. <pp. 49-53>.

DOMINICA ULTIMA POST PENTECOSTEN.

Semiduplex.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Eripuit nos Deus de potestate tenebrarum, et transtulit in regnum Filii dilectionis suæ, in quo habemus redemptionem per sanguinem ejus, remissionem peccatorum.

Oratio.

EXcita, quæsumus, Domine, tuorum fidelium voluntates; ut divini operis fructum propensius exequentes, pietatis tuæ remedia majora percipiant: Per Dominum nostrum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Nisi breviati fuissent dies illi, non

fieret salva omnis caro: sed propter electos breviabuntur dies illi.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. 24.*

IN illo tempore, dixit Jesus Discipulis suis: Cùm videritis abominationem desolationis, quæ dicta est à Daniele Propheta, stantem in loco sancto; qui legit, intelligat. Et reliqua.

Homilia Sancti Augustini

Episcopi. *Epist. 80.*

Signa quæ in Evangelio futura prædicta sunt secundum Lucam, eadem sunt secundum Matthæum et secundum Marcum. Hi enim tres narrant quæ dixerit Dominus cùm interrogatus esset à discipulis suis quando futura essent quæ de Templi eversione prædixerat, et quod signum esset adventus ejus et consummationis sæculi. Non enim discrepant rebus, si alius aliquid dicit quod alius tacet, aut alio modo dicit: magis autem collata invicem juvant, ut legentis intellectus regatur. Sed de omnibus disputare nunc longum est. Interrogantibus enim Dominus ea respondit quæ jam ex illo tempore fuerant secutura; sive de excidio Jerusalem, unde orta est ipsius interrogationis occasio; sive de adventu suo per Ecclesiam, in qua usque ad finem venire non cessat; in suis enim veniens agnoscitur, dum ejus quotidie membra nascuntur; sive de ipso fine, in quo apparebit vivos judicaturus et mortuos.

Cùm itaque signa dicat quæ ad tria pertinent, id est, ad excidium illius civitatis, ad adventum ejus in corpore suo quod est Ecclesia, ad adventum ejus in capite Ecclesiæ quod est ipse; quod eorum signorum ad quod horum trium referendum sit, diligenti consideratione cernendum est; ne forte quod pertinet ad eversionem Jerusalem, ad finem sæculi referendum putemus; aut è contrario, quod ad finem sæculi pertinet, affirmemus ad civitatis illius excidium pertinere; aut quod pertinet ad ejus adventum in corpore suo quod est Ecclesia, dicamus pertinere ad ejus adventum novissimum in corpore suo quod est caput Ecclesiæ; aut rursus, quod pertinet ad adventum ejus novissimum per seipsum, ad eum pertinere asseveremus adventum qui est per Ecclesiam. In quibus omnibus sunt quædam manifesta; quædam verò sic obscura, ut vel laboriosum sit ea dijudicare; vel temerarium, quandiu non intelliguntur, de his aliquid definire. Quis enim non videat ad illam civitatem pertinere quod dictum est: Cùm autem videritis circumdari ab exercitu Jerusalem, tunc scitote quia appropinquabit desolatio ejus? Item quis non videat ad adventum Domini novissimum pertinere quod dictum est: Cùm videritis hæc fieri, scitote quoniam propè est regnum Dei?

Tunc scimus propè esse, cùm viderimus non aliqua eorum, sed hæc omnia, in quibus et hoc est quod videbitur Filius hominis

veniens, et mittet Angelos suos, et de quatuor mundi partibus (id est de toto orbe terrarum) congregabit electos suos: quod totâ horâ novissimâ facit, veniens in suis membris tamquam in nubibus; vel in tota ipsa Ecclesia, quod est corpus ejus, tamquam in nube magna fructificante atque crescente in universo mundo, ex quo cœpit prædicare et dicere: Agite pœnitentiam, appropinquavit enim regnum cœlorum: ita ut fortasse omnia quæ ab his tribus

Evangelistis dicta sunt de ejus adventu, diligentius inter se collata atque discussa inveniantur ad hoc pertinere quod quotidie venit in corpore suo, quod est Ecclesia.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Amen dico vobis quia non præteribit generatio hæc, donec omnia fiant: cælum et terra transibunt; verba autem mea non præteribunt.

PROPRIUM SANCTORUM.

DIE XXVI. NOVEMBRIS.

Pro commemoratione

S. GENOVEFÆ VIRGINIS.

Ad Vesperas Antiphona.

[V]Eni sponsa Christi ; accipe coronam quam tibi Dominus præparavit in æternum.

℣. Adducentur regi virgines post eam :

℞. Proximæ ejus afferentur tibi.

Oratio.

DEus, qui beatæ Genovefæ virginis excellentiam multiplici virtutum gloria declarasti, concede, quæsumus, ut ejus precibus à vitiorum æstu liberemur, quæ hodie per gratiam tuam in membris humanis ignis horrendi extinxit incendium : Per Dominum nostrum etc.

DIE XXVII.

Pro commemoratione

SANCTORUM VITALIS ET
AGRICOLÆ

Martyrum.

Ad Laudes Antiphona.

Absterget Deus omnem lacrymam ab oculis sanctorum suorum, quoniam priora transierunt.

℣. Exultabunt sancti in gloria.

℞. Lætabuntur in cubilibus suis.

Oratio.

PRæsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui sanctorum martyrum tuorum Vitalis et Agricolæ solemnia colimus, eorum apud te intercessionibus adjuvemur : Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

DIOCletiani et Maximiani Imperatorum temporibus Vitalis et Agricola pro Christo martyrium Bononiæ passi sunt. Vitalis, servus, coram Agricola domino suo, terrendi illius causâ, omni tormentorum genere cruciatus est, adeo ut nullus in ejus corpore sine vulnere locus esset ; ac tandem in tormentis spiritum emisit. Cujus passione confirmatus nedum territus Agricola, vir ob mitissimos mores omnibus charus, cum à professione Christianæ religionis nec blanditiis nec minis dimoveri potuisset, cruci affixus spiritum Deo reddidit. Horum corpora ab Ethnicis inter tumulos Judæorum, ne à fidelibus reperirentur, recondita, diu latuerunt ; sed Christo revelante, à sancto Ambrosio, ut ipsemet testatur, cum ingenti Christiani populi lætitia sunt inventa.

DIE XXVIII.

Pro commemoratione

SANCTI SATURNINI MARTYRIS.

AD LAUDES.

Antiph. Qui odit.*V.* Justus ut palma.*Oratio*†. Infirmiorem.*De Communi unius martyris.*
vj. <522>.

AD PRIMAM.

Lectio.

SAturninus à Romano Pontifice unà cum sex aliis Episcopis missus in Gallias, et Tolosæ Pontifex constitutus, multos ab idolis ad Christum convertit; dæmonibus, qui ibi colebantur, adeo terribilis ut sacrificiis animalium frustra evocati, oracula reddere cessaverint. Tam inexpectato silentio commoti gentiles, impetu facto, Saturninum in Capitolium urbis traxerunt, comminati durissimam mortem, nisi more patrio diis sacra faceret. Quod cum renuisset, pedes ejus tauro alligaverunt, qui sanctum Præsulem per declives gradus Capitolii raptatum, colliso capite, excusso cerebro, membrisque discerptis, interemit. Exanime corpus ligneo feretro à duabus mulieribus immissum est, et in alta scrobe tumultuariò conditum. Inventum postea fuit ab Hilario Tolosano; qui effossa circum humo, sacras veritus reliquias commovere, tumulum superimposuit, et oratorium extruxit.

DIE XXX.

In Festo

S. ANDRÆ APOSTOLI.

*Duplex majus.**Omnia de Communi Apostolorum, præter ea quæ sequuntur.*

AD PRIMAS VESPERAS.

*Ad Magnificat Antiph.*ambulans Jesus juxta mare Galilææ, vidit Petrum et Andream fratrem ejus, et ait illis: Venite post me, faciam vos fieri pisces hominum: at illi, relictis retibus et navi, secuti sunt eum.

Oratio.

MAjestatem tuam, Domine, suppliciter exoramus ut sicut Ecclesiæ tuæ beatus Andreas Apostolus extitit prædicator et rector, ita apud te sit pro nobis perpetuus intercessor: Per Dominum nostrum etc.

Fit Commemoratio de Adventu.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Domine Jesu Christe, magister bone, suscipe in pace spiritum meum: quia jam tempus est ut veniam, desiderans te videre.

Fit Commemoratio de Adventu.

AD PRIMAM.

Lectio.

Andreas Apostolus, Bethsaidæ natus, qui est Galilææ vicus, frater Petri, discipulus Joannis Baptistæ, cum eum de Christo dicentem audisset, Ecce Agnus Dei, sequutus Jesum, fratrem quoque suum ad eundem perduxit. Cum postea unà cum fratre piscaretur in mari Galilææ, ambo à prætereunte Christo ante

alios Apostolos vocati illis verbis, Venite post me, faciam vos fieri piscatores hominum, nullam interponentes moram, relictis retibus, sequuti sunt eum. Post cujus passionem et resurrectionem, Andreas, cùm in Scythiam Europæ, quæ ei provincia ad Christi fidem disseminandam obtigerat, venisset, deinde Thraciam ac Epirum peragrasset, doctrina ac miraculis innumera-biles homines ad Christum convertit. Deinde Patras Achaïæ profectus, in ea urbe plurimos ad veritatem Evangelicam perduxit.

Ab Ægea Proconsule comprehensus, cùm perseveranter in fide Christi et Evangelii ministerio duraret, insuperabilisque maneret, carcere primùm clausus, inde coram Proconsule gravissimè cæsus, ad ultimum in cruce ligatis manibus et pedibus, funibusque toto corpore tensus, ut longiùs cruciaretur, biduo inibi supervixit, non cessans ea quæ Christi sunt populum docere. Cùmque hi qui per eum Christo Domino crediderant, satis agerent ut deponeretur, Ægeamque, ut hoc perficeret, nolentem impellerent, Apostolus Domini, circumstante populo, et Ægea Proconsule ut solveretur agente, post verba orationis fulgore cælesti ferè una desuper circumfusus hora, cum ipso lumine abscedente emittens spiritum, perrexit fine beato ad Dominum.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Cùm pervenisset beatus Andreas ad

locum ubi crux parata erat, exclamavit et dixit: O bona Crux, diù desiderata, et jam concupiscenti animo præparata; securus et gaudens venio ad te: ita et tu exultans suscipias me, discipulum ejus qui pependit in te.

Fit commemoratio S. Eligii.

Antiph. Elegit.

¶. Amavit.

Oratio†. Exaudi.

De Communi Pontificum. xi. <527>.

Deinde fit commemoratio de Adventu.

FESTA DECEMBRIS.

DIE I.

In Festo

S. ELIGII EPISCOPI.

Semiduplex.

Omnia de Communi Pontificum.

Oratio. Exaudi. xj. <527>.

Ad Laudes fit Commemoratio de Adventu.

AD PRIMAM.

Lectio.

ELigius Lemovix, aurifaber industrius, relictâ patriâ in Franciam se contulit, ubi peritiæ suæ famâ Clotario secundo innotuit. Sanctoris vitæ desiderio accensus, omnium ab adolescentia delictorum exomologesim fecit coram sacerdote; et peractâ gravi pœnitentiâ, de reconciliatione sua divinitus certior factus est. Ex eo tempore in opera pietatis omni studio incubuit. Nam etiam cùm artem exercebat, subinde in sacros

codices intendebat oculos; ita ut mens Deo vacaret, dum manus usibus serviebat humanis. Quicquid verò arte sua comparabat, illud totum fovendis egenis, et captivis rerum etiam sibi necessariorum dispendio redimendis, erogabat. Hinc tantus ad eum pauperum concursus erat ut quærenti domum Eligii diceretur: Ubi pauperum cœtum conspexeris, illic et Eligium reperiēs. Intra domum autem vacabat orationi cum familiaribus, qui diu noctuque in ejus camera canonicum cursum solemniter adimplebant. Non minùs acceptus fuit Dagoberto quàm Clotario patri; et ab illo ad Aremoriorum Regem pacis componendæ causa missus, Reges ambos felici fœdere sociavit. Varia ejus hortatu et impensis extructa sunt templa et monasteria. Plurima sanctorum sepulcra auro, argento, et gemmis ornavit. De Ecclesiæ disciplina sollicitus, simoniacam labem, quæ altas in Gallia egerat radices, junctis cum Audoëno studiis extirpavit; effecitque cum eo ut nullus deinceps Episcopus eligeretur nisi qui integritate morum cæteris præfulgeret. Tot in Ecclesiam meritis clarus, mortuo Achario, diœcesi Noviomensi præpositus est. Cavit tamen ex usu canonum ne sibi priùs manus imponerentur quàm sub norma clericatus aliquod tempus exegisset. Quo transacto, Presbyteris ascriptus est, ac deinde in Episcopum consecratus. In eo ordine non modò salutis gregis sibi commissi consuluit; sed et Flandros, ac

Frisios, aliosque ad Septentrionem populos, non sine magno labore et vitæ discrimine, ad Christum adduxit. Sedit in Concilio Cabilonensi sub Clodoveo secundo. Multa præclare scripsit: ejecit dæmones: futura divinitus prædixit: aliisque miraculis illustris, Noviomii obiit septuagenarius. Ejus corpori regina Baltildis unà cum liberis sepulturæ magnificum honorem tribuit. Caput postea Calam allatum, ibidem hucusque religiosè à Monialibus asservatur.

AD VESPERAS *fit commemoratio de Adventu.*

DIE II.

Pro commemoratione

S. BIBIANÆ VIRGINIS ET
MARTYRIS.

AD LAUDES.

Antiph. In resurrectione.

℣. Adducentur.

Oratio. Deus qui inter cætera.

De Communi Virginum. xvij.
<532>.

AD PRIMAM.

Lectio.

Bibiana virgo Romana, nobili genere nata, Christiana fide nobilior fuit. Ejus enim pater Flavianus Expræfectus Juliano Apostata servilibus notis compunctus et ad aquas Taurinas deportatus, martyr occubuit. Mater Dafrosa et filiæ primùm conclusæ sunt domi, ut inedia conficerentur: mox relegata mater extra Urbem, capite plexa est. Mortuis autem piis parentibus, Apronianus Urbis Prætor

Bibianam ejusque sororem Demetriadem omnibus bonis spoliatur: ipsis, si Deos gentium venerentur, bonorum restitutionem, gratiam Imperatoris, et præclarissimas nuptias pollicetur: si secus fecerint, minatur carceres, virgas, secures. At illæ neque blanditiis neque minis moventur, et paratæ mori potius quam fœdari moribus ethnicorum, Prætoris impietatem constantissimè detestantur. Quare Demetria ob oculos Bibianæ repente corruens, obiit in Domino. Bibiana traditur seducenda Rufinæ, mulieri vaferrimæ. Qua nihil proficiente, Prætor accensus ira, Bibianam à lictoribus denudari, vincitis manibus columnæ alligari, et plumbatis tamdiu cædi jubet, donec efflaret animam. Cujus sacrum corpus cum objectum canibus biduo jacuisset in foro Tauri, illæsum tamen et divinitus servatum, Joannes Presbyter sepelivit noctu juxta sepulcrum sororis et matris ad Palatium Licinianum, ubi usque in præsens extat Ecclesia Deo sub sanctæ Bibianæ nomine dicata: quam Urbanus octavus instauravit, sanctarum Bibianæ, Demetriæ, et Dafrosæ corporibus in ea repertis, et sub ara collocatis.

DIE III.

Pro commemoratione

S. FRANCISCI XAVERII.

AD LAUDES.

Antiph. Domine quinque lenta.

℣. Justum deduxit.

Oratio. Adesto.

De Communi Confessorum. xv.
<530>.

AD PRIMAM.

Lectio.

Franciscus Xaverius nobilis Cantaber, Parisiis emenso philosophico stadio magisterium artium consequutus, mox Philosphiæ professor, ac deinde Baccalaureus, Theologiæ cursum abruptit, ut se beato Ignatio socium adjungeret. Tum sanctioris vitæ genus profiteri cœpit, non jejuniis modo aliisque corporis afflictationibus, et pauperum, præsertim infirmorum, curâ, quibus ministrabat in xenodochiis, sed et singulari religionis propagandæ studio, summâ in Episcopos et Presbyteros observantiâ, eoque in Deum fervore charitatis, ut ejus incendium in orationibus non ferens, sæpius exclamaret: Satis est Domine, satis est. Procurante Joanne Lusitaniæ Rege, à Paulo tertio Indiæ destinatus, multos passim toto Oriente Christianos ad meliorem frugem revocavit, et innumeros propemodum populos ignorantiae tenebris involutos ad Christi fidem adduxit. Nam præter Indos, Brachmanes, et Malabares, ipse primus Paravis, Malais, Jais, Acenis, Mindanais, Malacensibus, et Japonibus, multis editis miraculis et exantlatis laboribus, Evangelii lucem intulit. Perlustratâ tandem Japoniâ ad Sinas profecturus, in insula Sanciana obiit, anno ætatis quadragesimo quinto, Christi millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo. Corpus ejus post menses quindecim integrum et incorruptum, Goam delatum est. Hunc, Indiarum Apostolum

toto orbe appellatum, Gregorius decimus quintus Sanctis ascripsit anno millesimo sexcentesimo vigesimo secundo.

DIE IV.

In Festo

SS. RELIQUIARUM.

Duplex minus.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Projecerunt in sepulcro Elisæi cada-ver, quod cum tetigisset ossa ejus, revixit homo et stetit super pedes suos.

Hymnus.

VOs, ô Christiadæ, fortia pec-tora,
Sanctorum tumulos et cineres
patrum,
Dulces exuvias, pignora Cæli-
tum,
Lætis dicite cantibus.
Dum post fata, piis æqua labori-
bus
Felices animæ gaudia possi-
dent,
Pænarum sociis artubus, et sua
Laus est ossibus aridis.
Nam quæ sparsa jacent fracta-
que, colligit
Custoditque Deus, nescia con-
teri;
Electosque suis Spiritus aggerit
Aptandos lapides locis.
Quin et reliquias et tumulos nova
Aras ipsa sibi vendicat hostia;
Membrorumque latens fulget
in intimis
Vis divina recessibus.
Vos, quorum cineres supplicibus
pia,
Gentis præsidium, plebs colit
osculis,

Vestris et merito subsidium
date

Exemploque clientibus.

Ut cum nostra, novis splendida
dotibus,

Surget, juncta choris spiri-
tuum, caro,

Indivisa Trias sit Deus omnia
Nobis semper in omnibus.

Amen.

℣. Lætamini in Domino et
exultate justi.

℞. Et gloriamini omnes recti
corde.

Ad Magnificat Antiph. Qui suscitavit Jesum Christum à mortuis, vivificabit et mortalia pectora vestra, propter inhabi-tantem Spiritum ejus in vobis, alleluia.

Oratio.

PROPitiare, quæsumus Domi-ne, famulis tuis per Sanc-torum, quorum Reliquias sus-cepimus, merita gloriosa; ut eorum intercessione ab omnibus semper protegamur adversis: Per Dominum nostrum etc.

Fit Commemoratio de Adventu.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Mirabilem in Sanctis suis Deum venite adore-mus.

Hymnus. Vos, ô Christiadæ.
Vt in primis Vesperis.

Antiph. In plateas ejiciebant infirmos, et ponebant in lectulis ac grabatis; ut, veniente Petro, saltem umbra illius obumbraret quemquam illorum, et liberaren-tur ab infirmitatibus suis.

℣. Exultent justi in conspectu
Dei:

℞. Et delectentur in lætitia.
Te Deum laudamus.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Sudaria
et semicinctia deferantur à
corpore Pauli super languidos;
et recedebant ab iis languores,
et spiritus nequam egrediebantur.

Hymnus.

R Ecluse cœcis abdita
Tellus sepulcris pignora;
Effunde flores, et novas
Sacris coronas ossibus.

Jam non beatos sufficit
Votis vocare spiritus;
Sed ipsa palmas, et suos
Poscunt honores corpora.

Non illa, quamquam funere
Attrita dudum squalleant
Situ, nec ipsum deserit
Virtus divina pulverem.

Sed pura præsenti fovet
Impletque templa numine;
Sed et futuræ spiritus
Post sæcla servat gloriæ.

Hinc ille qui nostris latet
Cinis sub aris conditus
Vel clausus auro, dæmonum
Fugat tremendus agmina.

Hæc certa devotos manet
Tutela cives, sublevat
Ægros medela, Cælitum
Jungit clientes nos choris.

Vos ergo celsi Principes,
Dum thure vestra, dum piis
Coluntur ossa ritibus,
Votis favete supplicum.

Sit summa, Christe, laus tibi,
Venture judex sæculi,
Cum Patre et almo Spiritu,
In sæculorum sæcula. Amen.

Ÿ. Exultabunt sancti in gloria.
R. Lætabuntur in cubilibus
suis.

Ad Benedictus Antiph. Hi
sunt ante thronum Dei, et servi-

unt ei die ac nocte in templo
ejus; et qui sedet in throno,
habitat super illos.

*Fit Commemoratio de Adventu.
Deinde fit Commemoratio de
S. Barbara.*

Antiph. In resurrectione.

Ÿ. Adducentur.

Oratio. Deus qui inter cætera.

De Communi Virginum. xvij.
<532>.

AD PRIMAM.

Antiph. Corpora Sanctorum
in pace sepulta sunt, et vivent
nomina eorum in æternum.

AD TERTIAM.

Antiph. Memoria illorum in
benedictione erit, et ossa eorum
pullulabunt de loco suo.

Ÿ. Lætamini in Domino et
exultate justi.

R. Et gloriamini omnes recti
corde.

AD SEXTAM.

Antiph. Ossa vestra quasi
herba geminabunt; et cognos-
cetur manus Domini servis ejus.

Ÿ. Exultent justi in conspectu
Dei:

R. Et delectentur in lætitia.

AD NONAM.

Antiph. Custodit Dominus
omnia ossa eorum; unum ex his
non conteretur.

Ÿ. Justi autem in perpetuum
vivent:

R. Et apud Dominum est
merces eorum.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Si mortui
sumus cum Christo, simul etiam
vivemus cum illo, alleluia.

Hymnus. Vos, ô Christiadæ. *ut in primis Vesperis.*

V. Exultabunt sancti in gloria:

R. Lætabuntur in cubilibus suis.

Ad Magnificat Antiph. Fulgebunt justi sicut sol in regno Patris eorum.

Fit Commemoratio de Adventu.

DIE VI.

In Festo

S. NICOLAI EPISCOPI.

Duplex minus.

Omnia de Communi Pontificum (xj.) <526>. *præter ea quæ sequuntur.*

Oratio.

DEus, qui beatum Nicolaum Pontificem innumeris decorasti miraculis, tribue, quæsumus, ut ejus meritis et precibus à gehennæ incendiis liberemur: Per Dominum nostrum etc.

In primis Vesperis et in Laudibus fit commemoratio de Adventu.

AD PRIMAM.

Lectio.

Nicolaum illustri loco Pataræ in Lycia natum parentes à Deo precibus impetrarunt. Hujus sanctitas quanta futura esset, ab ipsis incunabulis demonstratum est. Nam infans cùm reliquos dies lac nutricis frequens sugeret, quarta et sexta feria semel dumtaxat, idque vesperi, sugebat. Parentibus adhuc adolescens orbatus, facultates suas pauperibus distribuit. Cujus illud insigne est Christianæ benignitatis exemplum, quòd

cùm vir quidam ad summam inopiam redactus, tres filias jam nubiles in matrimonio collocare non posset, earumque pudicitiam prostituere cogitaret, Nicolaus, re cognita, tantum pecuniæ per fenestram noctu in ejus domum injecit quantum unius doti satis esset: quod cùm iterum ac tertio fecisset, tres illæ virgines honestis viris in matrimonium datæ sunt. In Episcopum Myræ, quæ tum erat Lyciæ Metropolis, divino admonitu electus, excelluit omni genere virtutum. Viduis et orphanis, pecuniâ, consilio, et operâ non defuit. Ita sublevavit oppressos, ut Tribunos tres per calumniam à Constantino condemnatos, qui ejus se orationibus ob miraculorum famam commendaverant, cùm Imperatori adhuc vivens minaci vultu apparuisset, liberaverit. Cùm Christianæ fidei veritatem, contra Diocletiani et Maximiani edictum, Myræ prædicaret, ab Imperatorum satellitibus longissimè abductus est, et in carcere detentus usque ad Constantini tempora, à quo fuit ecclesiæ suæ redditus. Mox ad Nicænum Concilium se contulit, in quo Arrianam impietatem cum cæteris Patribus condemnavit. Inde Myram reversus, non ita multò post dierum plenus spiritum Deo reddidit. Plurimis etiam post mortem miraculis claruit, quæ ipsius sepulchrum ipsis quoque Christiani nominis hostibus venerandum fecerunt.

In secundis Vesperis fit Commemoratio de Adventu.

DIE VII.

Pro commemoratione

S. FARÆ VIRGINIS.

AD LAUDES.

Antiph. In resurrectione.*℣.* Adducentur.*Oratio.* Deus qui habitaculum.*De Communi Virginum.* xvij. <532>.

AD PRIMAM.

Lectio.

FARA, quæ et Burgundofara, patre Hagnerico Theodeberti Austrasiæ Regis Consiliario et conviva, matre Leodegunda, apud Meldenses nata est. Lactentem adhuc sanctus Columbanus benedixit, et vovit Domino. Ubi verò adolevit, cùm pater viro tradere vellet invitam, acerrimo oculorum dolore magnoque febris æstu correpta est in casti propositi subsidium. Eustasius Columbani discipulus his fortè temporibus ad Clotarium Regem profectus, et per saltum Brigium iter faciens, accessit ad vicum Pipimisium, in quo Hagnericus cum familia diversabatur. De Fara sollicitus, eam ut orbatam oculorum usu, et in extremis positam, cæterum in proposito firmam perspexit; emissis ad Deum precibus, impressoque oculis crucis signo, sanitati restituit. Sanatam filiam cùm pater ad nuptias rursus vellet adigere; reluctantem, furens ac mortem etiam minatus, in custodiam tradidit: sed ab Eustasio ex aula reverso acriter reprehensus, ei libertatem reddidit, et

inter amnes Mucram et Albam, in vico cui nomen erat Evoriacæ, monasterium extruxit. Ibi à Gundualdo Meldensi religiosam vestibus induta, vitam ad regulam sancti Columbani egit cum sodalibus. Cùmque per multos annos huic cænobio sanctissimè præfuisset, ad cælestem sponsum migravit.

DIE VIII.

IN FESTO CONCEPTIONIS

BEATÆ Mariæ

VIRGINIS.

Solemne minus.

Omnia ut in Officio beatæ Mariæ in Sabbato per annum (xxv.) <539>. præter ea quæ sequuntur.

Psalmi ad omnes Horas dicuntur de die occurrente, ut in Psalterio.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Inimicitias ponam inter te et mulierem, et semen tuum et semen illius: ipsa conteret caput tuum.

Oratio.

FAMULIS tuis, quæsumus, Domine, cælestis gratiæ munus impertire; ut quibus beatæ Virginis partus extitit salutis exordium, Conceptionis ejus votiva solemnitas pacis tribuat incrementum: Per Dominum nostrum etc.

Fit commemoratio de Adventu.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Conceptionem Virginis Mariæ celebremus; Christum ejus filium adoremus Dominum.

Lectiones de Scriptura occurrente.

Te Deum laudamus. 117.
<15>.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Benedicentur in semine tuo omnes generationes.

Fit commemoratio de Adventu.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Surge amica mea, speciosa mea, et veni.

Psalmi de Vesperis diei occurrentis.

Hymnus. O quam glorifica. xxvj. <539>.

Ÿ. Ora pro nobis sancta Dei genitrix,

R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Ad Magnificat Antiph. Una est columba mea, perfecta mea: viderunt eam filiae, et beatissimam prædicaverunt.

Fit commemoratio de Adventu.

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut in Communi per annum.

DIE X.

Pro commemoratione

SS. FUSCIANI ET VICTORICI

Martyrum.

AD LAUDES.

Antiph. Absterget Deus omnem lacrymam ab oculis Sanctorum suorum, quoniam priora transierunt.

Ÿ. Exultabunt sancti in gloria:

R. Lætabuntur in cubilibus suis.

Oratio.

BEatorum Martyrum tuorum Fusciani et Victorici nos,

Domine, foveat pretiosa confessio, et pia jugiter intercessio tueatur: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Fuscius et Victoricus, imperantibus Diocletiano et Maximiano, cum Quintino et aliis in Gallias profecti, apud Morinos prima fidei fundamenta jecerunt. Suscepto postmodum ad Parisios itinere, per Ambianos transierunt, Quintinum, cui illa provincia obtigerat, invisuri, ut gentes conversas sibi invicem gratularentur. Verum obviis illis senex, Gentianus nomine, nondum baptizatus, sed à Deo ante triduum ad amplectendam fidem impulsus, monuit advenas, Quintinum ante duos et quadraginta dies pro Christo mortem oppetisse; eosque hospitio excepit. Quod ubi rescivit Rictiovarus Præfectus, Gentianum capite plecti, Fuscianum et Victoricum astrictos ferro, deduci Ambianos et carcere includi jussit. Variis ibi sunt affecti suppliciis: in nares quippe et aures adactæ sunt tarinchæ, clavis candentibus transfixa capita, avulsi oculi, corpora jaculis confossa. Quibus tormentis cum Martyrum constantia nihil minueretur, eorum tandem capita judex præcepit amputari.

DIE XI.

Pro commemoratione

SANCTI DAMASI

Papæ et Confessoris.

AD LAUDES.

Antiph. Euge serve bone et fidelis: quia in pauca fuisti fidelis,

supra multa te constituam, dicit Dominus.

℣. Posui adjutorium super potentem :

℞. Et exaltavi electum de plebe mea.

Oratio.

EXaudi Domine preces nostras ; et interveniente beato Damaso Confessore tuo atque Pontifice, indulgentiam nobis tribue placatus et pacem : Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Damasus Hispanus, vir egregius et eruditus in Scripturis, indicto primo Constanti-nopolitano Concilio, nefariam Eunomii et Macedonii hæresim extinxit. Idem Ariminensem conventum, à Liberio jam antè rejectum, iterum condemnavit : in quo Concilio, ut scribit sanctus Hieronymus, Valentis potissimum et Ursacii fraudibus damnatio Nicænæ fidei conclamata fuit, et ingemiscens orbis terrarum, se Arrianum esse miratus est. Basilicas duas ædificavit, alteram sancti Laurentii nomine ad theatrum Pompeii, quam maximis muneribus auxit, eique domos et prædia attribuit, alteram via Ardeatina ad Catacumbas Platoniam etiam, ubi corpora sanctorum Petri et Pauli aliquandiu jacuerunt, dedicavit et exornavit elegantibus versibus. Idemque prosa et versu scripsit de Virginitate ; multaque alia metro edidit. Pœnam talionis constituit iis qui alterum falsi criminis accusassent. **Stalbert.**

tuit ut, quod pluribus jam locis erat in usu, Psalmi per omnes Ecclesias diu noctuque ab alternis canerentur, et in fine cujusque Psalmi diceretur, Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto. Ejus jussu sanctus Hieronymus novum Testamentum Græcæ fidei reddidit. Cùm Ecclesiam rexisset annos decem et septem, menses duos, dies viginti sex, et habuisset Ordinationes quinque mense Decembri, quibus creavit Presbyteros triginta unum, Diaconos undecim, Episcopos per diversa loca sexaginta duos ; virtute, doctrina et prudentia clarus, prope octogenarius, Theodosio seniore imperante, obdormivit in Domino, et via Ardeatina unà cum matre et sorore sepultus est in Basilica quam ipse ædificaverat. Illius reliquiæ postea translatae sunt in Ecclesiam sancti Laurentii, ab ejus nomine in Damaso vocatam.

DIE XII.

Pro commemoratione

S. JUDOCI CONFESS.

AD LAUDES.

Antiph. Domine, quinque talenta tradidisti mihi ; ecce alia quinque superlucratus sum.

℣. Justum deduxit Dominus per vias rectas :

℞. Et ostendit illi regnum Dei.

Oratio.

DEus, pro cujus amore beatus Judocus terreni principatus gloriam fugiens, perfectionis Evangelicæ viam ingressus est, ejus nobis intercessione tribue ut

spretis mundi illecebris, Christum sequi valeamus : Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

JUDocus, Juthaëlis Armoricorum Regis filius, patriâ clam excessit, ne delatum à Judicaële fratre regnum suscipere cogeretur; et Parisios venit. Inde se recepit in Pontivi solitudinem, ubi ab Hæmone Duce, quem fortè obvium habuerat, invitatus, apud ipsum septennio mansit; ejusque hortatu Presbyter factus, ordinis sui ministerio in ejus capella functus est, Ursinumque ejus filium è sacro fonte suscepit. In eremum postea Brahicensem Alteïæ rivulis undique circumdatam cùm secessisset, accidit ut panem, qui unicus ad victum supererat, in quatuor partes divisum, totidem pauperibus per Urmarum discipulum largiretur: cùm ecce ad proximam ripam quatuor cymbæ cibariis onustæ appellentes, quantam Deus curam gereret illius qui de crastino non esset sollicitus, comprobarunt. Annis octo ibi transactis, Runiacum petiit ad flumen Quantiam: et post annos tredecim in aliam solitudinem Oceanum versùs se contulit, ubi oratoria duo lignea suis manibus construxit. Tum Romam peregrè profectus est. Unde cùm rediisset, puella à nativitate cæca, aquam oculis admovens qua vir sanctus manus laverat, visum recepit. Ipse allatas Roma reliquias deposuit in nova basilica ab Hæmone

ædificata, quæ tum in honorem sancti Martini dedicata est, et Judoco à Duce tradita. Obiit demum in cellula sub finem septimi sæculi.

DIE XIII.

In Festo

SANCTÆ LUCIÆ

Virginis et Martyris.

Semiduplex.

Omnia de Communi Virginum (xvij.) <532> *præter ea quæ sequuntur.*

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Per te, Lucia virgo, civitas Syracusana decorabitur à Domino Jesu Christo.

Oratio.

EXaudi nos Deus salutaris noster; ut sicut de beatæ Luciæ Virginis et Martyris tuæ festivitate gaudemus, ita piæ devotionis erudiamur affectu: Per Dominum nostrum etc.

Fît commemoratio de Adventu.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Tanto pondere eam fixit Spiritus sanctus, ut virgo Christi immobilis permaneret.

Fît commemoratio de Adventu.

AD PRIMAM.

Lectio.

LUCIA, virgo Syracusana, genere et Christiana fide nobilis, cum matre Eutychia, quæ sanguinis fluxu laborabat, Catinam profecta est, beatæ Agathæ corpus veneratura. Quæ ad ejus sepulcrum cùm suppli-

citer orasset, Agathæ intercessionem matri sanitatem impetravit: Et continuò matrem exoravit, ut quam sibi dotem esset datura, Christi pauperibus tribui pateretur. Ut igitur Syracusas rediit, pecuniam omnem quam ex venditis facultatibus collegerat, in pauperes erogavit. Quod ubi rescivit is cui parentes eam renuentem desponderant, apud Paschasium Præfectum Luciam quòd Christiana esset accusavit. Hanc ille cùm nec precibus nec minis ad cultum idolorum posset perducere, immò tanto magis incendi videret ad prædicandas Christianæ fidei laudes; Cessabunt, inquit, verba, cùm ventum erit ad verbera. Cui Virgo: Dei servis verba deesse non possunt, quibus à Christo dictum est: Cùm steteritis ante Reges et Præsides, nolite cogitare quomodo aut quid loquamini; non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus sanctus qui loquitur in vobis. Quam cùm Paschasius interrogasset, Estne in te Spiritus sanctus? respondit: Testatur Apostolus quod castè et piè viventes templum Dei sunt, et Spiritus sanctus habitat in eis. At ille: Jubebo te in lupanar duci, ut te Spiritus sanctus deserat. Cui Virgo: Nunquam coinquinatur corpus nisi consensu mentis: si me invitam jusseris violari, castitas mihi duplicabitur ad coronam. Quare Paschasius ardens irâ Luciam in lupanar trahi jussit: sed divinitus factum est ut Virgo nullâ vi de loco dimoveri posset. Præfectus itaque circum ipsam

pice, resina, ac ferventi oleo delibutam, ignem accendi præcepit. Sed cùm ne flamma quidem eam læderet, tandem ei guttur gladio transfigitur. Quo vulnere accepto, tormentorum tamen omnium victrix, quamdiu voluit, Deum oravit, et turbam circumstantem alloquuta est; nec prius efflavit animam, quàm venientibus sacerdotibus communionem dominici corporis et sanguinis acciperet. Passa est autem in persecutione Diocletiani et Maximiani.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Rogavi Dominum meum Jesum Christum, ut ignis iste non dominetur mei; et impetravi à Domino inducias martyrii mei.

Fit commemoratio de Adventu.

DIE XIV.

Pro commemoratione

SS. NICASII ET SOCIOR.

Martyrum.

AD LAUDES.

Antiph. Absterget Deus omnem lacrymam ab oculis sanctorum suorum, quoniam priora transierunt.

℣. Exultabunt sancti in gloria.

℞. Lætabuntur in cubilibus suis.

Oratio.

MAjestatem tuam, Domine, supplices exoramus, ut, sicut nos martyrum tuorum, Nicassii, Eutropiæ, et sociorum commemoratione lætificas, ita supplicatione defendas: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Nicasius Severo in sede Remensi suffectus est eo tempore quo Vandali cum aliis ferocibus populis è patrio solo varias in regiones effusi, ferro et igne cuncta depopulabantur. Hi devastatâ Germaniâ progressi in Belgas, Remorum urbem præsidio tunc destitutam, obsidione cinxerunt, captamque diripuerunt. Ingressis occurrit Nicasius ad limen basilicæ sanctæ Mariæ: ibique post oblatam pro gregis salute vitam, in oratione prostratus, gladio percussus est, hunc Psalmi versiculum recitans, Adhæsit pavimento anima mea; vivifica me secundum verbum tuum. Addidit se fratri certaminis et coronæ sociam Eutropia virgo. Horum corpora in cœmeterio sancti Agricolæ sepulta sunt, ubi Nicasii nomine insignis extructa est basilica. Fuerunt et alii, qui cum illo gloriosam in Christo mortem oppetierunt.

DIE XV.

Pro commemoratione

S. MAXIMINI ABBATIS.

AD LAUDES.

Antiph. Domine quinque talenta.

℣. Justum deduxit.

Oratio. Intercessio.*De Communi Confessorum*, xv. <530>.

AD PRIMAM.

Lectio.

Maximinus, Virduni natus, Aurelias venit in comitatu

Clodovei cum sancto Euspicio Presbytero, avunculo suo, cujus operâ Vir dunenses perduelles cum Rege in gratiam redierant. Officii non immemor Princeps agrum Miciacum inter Ligeritum et Ligerim iis concessit; ubi monasterium construxerunt et basilicam, in qua, eo die quo ab Eusebio Aurelianensi est dedicata, Maximinus ordinatus est Diaconus, eique Ecclesiæ ascriptus. Premonitus autem de obitu suo Euspicius ipsum, quem sibi successorem jam animo delegerat, sacerdotio initiandum curavit, priusquàm in Abbatem benediceretur; cum juxta regulares sanctiones caractere sacerdotali deberet insigniri qui Monachis præsesset. Tanta cum sanctitatis fama Abbatis munere functus est Maximinus ut multi sub ejus disciplina Deo sese addicere ambierint, ac præter cæteros sancti Carilefus et Aventus. In summa annonæ penuria, multiplicata non sine miraculo frumenta urbi totique viciniae ex horreis monasterii suppeditavit. Immanem serpentem depulit è latibulo, in quo postea ab Eusebio sepultus est.

ANTIPHONÆ MAJORES, *vulgò appellatæ Antiphonæ O, incipiunt dici ad Vesperas ab hac die XV. ad Vigiliam Nativitatis Domini: quæ Antiphonæ cum occurrunt dicendæ, omittuntur eæ quæ ad Magnificat dicendæ essent sive de Communi Adventus sive de Proprio.*

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. O Sapientia, quæ ex ore Altissimi

prodiisti, attingens à fine usque ad finem, fortiter suaviterque disponens omnia ; veni ad docendum nos viam prudentiæ.

DIE XVI.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. O Adonai, et Dux domus Israël, qui Moysi in igne flammæ rubi apparuisti, et ei in Sina legem dedisti ; veni ad redimendum nos in brachio extento.

DIE XVII.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. O radix Jesse, qui stas in signum populorum, super quem continebunt reges os suum, quem gentes deprecabuntur ; veni ad liberandum nos ; jam noli tardare.

DIE XVIII.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. O clavis David et sceptrum domus Israël, qui aperis, et nemo claudit ; claudis, et nemo aperit ; veni, et educ vinctum de domo carceris, sedentem in tenebris et umbra mortis.

DIE XIX.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. O Oriens, splendor lucis æternæ, et sol justitiæ ; veni et illumina sedentes in tenebris et umbra mortis.

DIE XXI.

In Festo

S. THOMÆ APOSTOLI.

Duplex majus.

Omnia de Communi Apostolorum, præter ea quæ sequuntur.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Dixit Jesus Thomæ : Ego sum via, veritas, et vita ; nemo venit ad Patrem nisi per me.

Oratio.

DA nobis, quæsumus, Domine, beati Apostoli tui Thomæ solemnitatibus gloriari ; ut ejus semper et patrociniis sublevemur, et fidem congrua devotione sectemur : Per Dominum nostrum etc.

Pro commemoratione Adventus.

Antiph. O Sancte sanctorum, speculum sine macula Dei majestatis, et imago bonitatis illius ; veni ut deleatur iniquitas, et adducatur justitia sempiterna.

¶ Rorate cæli desuper, et nubes pluant justum :

R. Aperiatur terra, et germinet Salvatore.

Oratio Dominicæ.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Vide manus meas, et affer manum tuam et mitte in latus meum ; et noli esse incredulus, sed fidelis.

Fit commemoratio Adventus.

AD PRIMAM.

Lectio.

THOMAS, qui et Didymus, unus fuit ex duodecim quos Christus è discipulis suis elegit et Apostolos nominavit. Dominum audita morte Lazari volentem proficisci in Judæam cum discipuli objecto lapidationis periculo deterrere conarentur, dixit Thomas, Eamus et nos ut

moriamur cum eo. Cùm autem Christus transiturus ad Patrem dixisset discipulis, Vado parare vobis locum, sciscitatus Thomas quo vaderet et quam iniret viam, his ab eo verbis edoctus est: Ego sum via, veritas et vita; nemo venit ad Patrem nisi per me. Post octo à Resurrectione dies vidit stantem Dominum in medio discipulorum; et qui priùs eum resurrexisse non crediderat, præsentem intuitus exclamavit: Dominus meus et Deus meus. Erat autem cum Petro et Nathanaële et filiis Zebedæi et duobus aliis discipulis, quando manifestavit se iterum Jesus ad mare Tiberiadis. Post acceptum Spiritum sanctum, Parthis et Medis Evangelium annuntiavit. Tum ad Indos se contulit: quibus in Christiana religione eruditus, apostolatus honorem martyrii coronâ cumulavit. Maximo in honore apud fideles fuit; cujus plurima olim extitere monumenta. In Indiæ loco, in quo corpus ejus primùm conditum fuit, exstructum est monasterium et templum miræ magnitudinis, in quo Deus multis miraculis Apostoli sui gloriam declaravit. Edessæ in Mesopotamia, quò ejus reliquiæ translatae sunt, ædificata est basilica insignis, ejusque nomini dicata; in qua propter loci sanctitatem collectæ sine intermissione celebrantur.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Quia vidisti me, Thoma, credidisti; beati qui non viderunt, et crediderunt, alleluia.

Pro commemoratione Adventus.

Antiph. O Rex gentium, et desideratus earum, lapisque angularis qui facis utraque unum; veni, et salva hominem quem de limo formasti.

℣. Rorate cæli desuper, et nubes pluant justum:

℞. Aperiatur terra, et germinet Salvatorem.

Oratio Dominicæ.

DIE XXII.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. O Emmanuel, rex et legifer noster, expectatio gentium et salvator earum; veni ad salvandum nos, Domine Deus noster.

DIE XXIII.

Pro commemoratione

SANCTÆ COLUMBÆ

Virginis et Martyris.

AD LAUDES.

Antiph. In resurrectione neque nubent neque nubentur, sed erunt æquales Angelis Dei.

℣. Adducentur regi virgines post eam:

℞. Proximæ ejus afferentur tibi.

Oratio.

SANCTÆ Virginis et Martyris tuæ Columbæ merita nos, Domine, pretiosa tueantur, in quibus tuæ majestatis opera prædicamus: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

COLUMBA, Virgo Senonensis, imperante Aureliano et

apud Gallos Senonas agente, Christianæ religionis accusata est. Hanc, cum adhibitis etiam verbis minacibus à proposito dimovere non posset Imperator, amphitheatro includi, et juveni ad stuprum jussit exponi. Sed media è cavea erumpens ursa, suæ oblita feritatis ad Columbam accessit, eamque tutata est : quo miraculo stupefactus juvenis, scelus animo conceptum damnavit, et ad veram fidem se convertit. Hinc magis exacerbatus Aurelianus, exstructâ pyrâ, superimponi Columbam imperat, ut flammis absumeretur : quæ tamen, coortâ pluviâ, illæsa perstitit. Malis id artibus tribuens Imperator caput ipsi amputari jussit. Quæ cum à carnificibus orandi spatium, dato ipsis anaboladio suo (amictus linei genus erat) impetrasset, Christo sponso gratias egit quòd ad optatum agonem se famulam ejus perduxisset : veniamque pro persecutoribus deprecata, rescindendam carnifici cervicem præbuit, et virginitatis lauream martyrii palmâ cumulavit.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. O Pastor Israël, et dominator in domo David, cujus egressus ab initio à diebus æternitatis ; veni ut pascas populum tuum in fortitudine, et regnes in judicio et justitia.

DIE XXIV.

IN VIGILIA NATIVITATIS
DOMINI.*Semiduplex.*

*Si Vigilia Nativitatis Domini
inciderit in Dominicam, nihil fit*

de Dominica præter commemorationem ad Laudes.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Hodie scietis quia veniet Dominus, et mane videbitis gloriam ejus.

Hymnus. Verbum supernum.
128. <24>.

Antiph. Dicite filiæ Sion : Ecce Salvator tuus venit ; ecce merces ejus cum eo, et opus ejus cum illo.

℣. Crastina die erit vobis salus.

℞. Dicit Dominus exercituum.

Lectiones de scriptura occurrente.

Non dicitur Te Deum laudamus.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Judæa et Jerusalem, nolite timere : cras egrediemini, et Dominus erit vobiscum, alleluia.

Psalmi de Laudibus diei occurrentis, ut in Psalterio.

Hymnus. Vox ecce clara.
128. <25>.

℣. Crastina die delebitur iniquitas terræ :

℞. Et regnabit super nos Salvator mundi.

Ad Benedictus Antiph. Cum esset desponsata mater Jesu Maria Joseph ; antequàm convenirent, inventa est in utero habens de Spiritu sancto.

Oratio.

DEus, qui nos redemptionis nostræ annua expectatione lætificas, præsta ut Unigenitum tuum, quem Redemptorem læti suscipimus, venientem quoque

judicem securi videamus Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat etc.

Si Vigilia Nativitatis Domini inciderit in Dominicam, fit ad Laudes commemoratio Dominicæ.

AD PRIMAM.

Antiph. Præparare in occursum Dei tui, Israël; quia ecce venit annuntians homini eloquium suum.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum. *Cap. I.*

CUM esset desponsata mater Jesu Maria Joseph; antequàm convenirent, inventa est in utero habens de Spiritu sancto. Et reliqua.

Homilia sancti Hieronymi Presbyteri.

Lib. I. Comm. in Matth.

QUARE non de simplici virgine, sed de desponsata concipitur? Primum ut per generationem Joseph origo Mariæ monstraretur: secundò ne lapidaretur à Judæis ut adultera: tertiò ut in Ægyptum fugiens haberet solatium. Martyr Ignatius etiam quartam addidit causam, cur à desponsata conceptus sit; Ut partus, inquit, ejus celaretur diabolo, dum eum putat non de virgine, sed de uxore generatum. Antequàm convenirent, inventa est in utero habens de Spiritu sancto. Non ab alio inventa est nisi à Joseph, qui penè licentia maritali futuræ uxoris omnia noverat. Quod au-

tem dicitur, antequàm convenirent, non sequitur ut postea convenerint: sed scriptura, quid factum non sit, ostendit. Joseph autem vir ejus, cùm esset justus et nollet eam traducere, voluit occultè dimittere eam. Si quis fornicariæ conjungitur, unum corpus efficitur: et in Lege præceptum est, non solum reos sed et conscios criminum obnoxios esse peccati: quomodo Joseph, cùm crimen celaret uxoris, justus scribitur? Sed hoc testimonium Mariæ est, quòd Joseph sciens illius castitatem, et admirans quod evenerat, celat silentio, cuius mysterium nesciebat.

AD TERTIAM.

Antiph. Revelabitur gloria Domini, et videbit omnis caro pariter quod os Domini loquutum est.

℣. Hodie sciatis quia veniet Dominus:

℞. Et manè videbitis gloriam ejus.

AD SEXTAM.

Antiph. Ecce Deus noster; expectavimus eum, et salvabit nos, alleluia.

℣. Crastina die delebitur iniquitas terræ:

℞. Et regnabit super nos Salvator mundi.

AD NONAM.

Antiph. Sanctificamini; cras enim faciet Dominus inter vos mirabilia.

℣. Crastina die erit vobis salus;

℞. Dicit Dominus Deus exercituum

DIE XXV. DECEMBRIS.
IN NATIVITATE DOMINI.

Annuale.

AD PRIMAS VESPERAS.

Antiphona.

[L] Evate capita vestra : ecce
appropinquat redemptio
vestra.

Psalmus. Dixit Dominus. *ut*
in Psalterio. 15. <4>.

Antiph. Scitote quia propè
est regnum Dei : amen dico
vobis, quia non tardabit.

Psalmus. Confitebor. 15. <4>.

Antiph. Rex pacificus magni-
ficatus est, cujus vultum desiderat
universa terra.

Psalmus. Beatus vir. 16. <4>.

Antiph. Propè est ut perfici-
antur ea quæ dicta sunt Mariæ
à Domino.

Psalmus. Laudate pueri. 16.
<4>.

Antiph. Completi sunt dies
Mariæ, ut pareret filium suum
primogenitum.

Psalmus. Laudate Dominum
omnes gentes. 32. <5>.

Capitulum. Tit. 3.

CUM benignitas et humanitas
apparuit Salvatoris nostri
Dei ; non ex operibus justitiæ
quæ fecimus nos, sed secundum
misericordiam suam salvos nos
fecit. *Resp.* Deo gratias.

Responsorium. Judæa et Jeru-
salem nolite timere : cras egred-
iemini ; et Dominus erit vobis-
cum.

Ÿ. Constantes estote : videbitis
auxilium Domini super vos.

R̃. Cras egrediemini ; et Dom-
inus erit vobiscum.

Ÿ. Gloria Patri et Filio et
Spiritu sancto.

R̃. Cras egrediemini ; et Domi-
nus erit vobiscum.

Hymnus. Sedul.ii.† .

A solis ortûs cardine
Ad usque terræ limitem,
Christum canamus principem
Natum Mariæ virgine.

Beatus auctor sæculi
Servile corpus induit :
Ut carne carnem liberans,
Ne perderet quos condidit.

Castæ parentis viscera
Cælestis intrat gratia :
Venter puellæ bajulat
Secreta quæ non noverat.

Domus pudici pectoris
Templum repente fit Dei :
Intacta, nesciens virum,
Verbo concepit filium.

Enixa est puerpera
Quem Gabriel prædixerat,
Quem matris alvo gestiens
Clausus Joannes senserat.

Fœno jacere pertulit,
Præsepe non abhorruit,
Parvoque lacte pastus est
Per quem nec ales esurit.

Gaudet chorus cælestium,
Et Angeli canunt Deo ;
Palamque fit pastoribus
Pastor creator omnium.

Gloria tibi Domine
Qui natus es de Virgine,
Cum Patre et sancto Spiritu,
In sempiterna sæcula. Amen.

*Sic terminantur hodie Hymni
ad omnes Horas.*

Ÿ. Crastina die delebitur iniquitas terræ:

R̃. Et regnabit super nos Salvator mundi.

Antiph. Ecce Deus noster iste: expectavimus eum, et salvabit nos; et lætabimur in salutari ejus, alleluia.

Canticum. Magnificat. 125. <22>.

Oratio.

C Oncede, quæsumus, omnipotens Deus, ut nos Unigeniti tui nova per carnem nativitas liberet, quos sub peccati jugo vetusta servitus tenet: Per Dominum nostrum etc.

AD COMPLETORIUM.

Incipitur absolutè.

Converte nos Deus etc. 126. <23>.

Antiph. Miserere mei Domine, et exaudi orationem meam.

Psalms. Cum invocarem. *cum reliquis de Completorio Dominicæ.* 17. <4>.

Hymnus.

Virgo Dei genetrix, quem totus non capit orbis
In tua se clausit viscera factus homo.

Vera fides geniti purgavit crimina mundi;

Et tibi virginitas inviolata manet.

Te matrem pietatis, opem te flagitat orbis:

Subvenias famulis, ô benedicta, tuis.

Gloria magna Patri, compar tibi gloria, Nate,

Cum sancto Spiritu, gloria magna Deo. Amen.

Capitulum. Ierem. 14.

TU autem in nobis es, Domine, et nomen sanctum tuum invocatum est super nos: ne derelinquas nos.

Respons. breve. In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum.

R̃. In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum.

Ÿ. Redemisti nos Domine Deus veritatis.

R̃. Commendo spiritum meum.

Ÿ. Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto.

R̃. In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum.

Ÿ. Custodi nos, Domine, ut pupillam oculi.

R̃. Sub umbra alarum tuarum protege nos.

Antiph. Alleluia, Verbum caro factum est, alleluia; et habitavit in nobis, alleluia, allel<uia>.

Canticum. Nunc dimittis. 126. <23>.

Oratio. Visita etc. 127. <23>.

De beata Maria.

Antiphona.

A Lma Redemptoris mater, quæ pervia cæli
Porta manes, et stella maris, succurre cadenti,
Surgere qui curat, populo: tu quæ genuisti,
Natura mirante, tuum sanctum genitorem,
Virgo prius ac posterius; Gabriëlis ab ore
Sumens illud Ave, peccatorum miserere.

Ÿ. Post partum Virgo inviolata permansisti.

R̃. Dei genetrix intercede pro nobis.

Oremus. *Oratio.*

DEus qui salutis æternæ,
beatæ Mariæ virginitate
fœcunda, humano generi præmia
præstitisti; tribue, quæsumus,
ut ipsam pro nobis intercedere
sentiamus, per quam meruimus
auctorem vitæ suscipere Domi-
num nostrum Jesum Christum
Filium tuum.

Resp. Amen.

Pater noster etc.

Ave Maria etc.

Credo in Deum etc.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Christus natus
est nobis : *venite, adoremus.

Psalmus. Venite. 116. <14>.

Hymnus.

CHriste Redemptor omnium,
Ex Patre Patris Unice,
Solut ante principium
Natus ineffabiliter.
Tu lumen, tu splendor Patris,
Tu spes perennis omnium,
Intende quas fundunt preces
Tui per orbem famuli.
Memento salutis auctor
Quod nostri quondam cor-
poris,
Ex illibata Virgine
Nascendo, formam sumpseris.
Sic præsens testatur dies
Currens per anni circulum,
Quod solus à sede Patris
Mundi salus adveneris.
Hunc cælum, terra, hunc mare,
Hunc omne quod in eis est,
Auctorem adventus tui
Laudans exultat cantico.
Nos quoque qui sancto tuo
Redempti sanguine sumus,
Ob diem natalis tui,
Hymnum novum concinimus.

Gloria tibi Domine,
Qui natus es de Virgine,
Cum Patre et sancto Spiritu,
In sempiterna sæcula. Amen.

IN I. NOCTURNO.

Antiph. Dominus dixit ad me :
Filius meus es tu ; ego hodie
genui te.

Psalmus. Quare fremuerunt.
ut in Psalterio. 1. <1>.

Antiph. Tamquam sponsus,
Dominus procedens de thalamo
suo.

Psalmus. Cæli enarrant. 49.
<7>.

Antiph. Diffusa est gratia in
labiis tuis ; propterea benedixit
te Deus in æternum.

Psalmus. Eructavit. 41. <6>.

V. Tamquam sponsus,
R. Dominus procedens de
thalamo suo.

Pater noster etc. Et ne nos
inducas in tentationem.

Resp. Sed libera nos à malo.

Absolutio. Exaudi Domine
Jesu Christe preces servorum
tuorum, et miserere nobis, qui
cum Patre et Spiritu sancto vivis
et regnas in sæcula sæculorum.

Resp. Amen.

V. Jube domne benedicere.

Benedictio. Benedictione per-
petua benedicat nos Pater æter-
nus.

Resp. Amen.

Lectio j. Isaïæ 9. <v. 1-6>

Primo tempore alleviata est
terra ... princeps pacis. Tu
autem Domine miserere nostri.

Resp. Deo gratias.

Responsorium. Hodie nobis
cælorum Rex de Virgine nasci
dignatus est, ut hominem perdi-

tum ad cælestia regna revocaret : gaudet exercitus Angelorum ; *Quia salus æterna humano generi apparuit.

℣. Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonæ voluntatis. *Quia salus. Gloria Patri. *Quia salus.

℣. Jube domne benedicere.

Benedictio. Unigenitus Dei Filius nos benedicere et adjuvare dignetur.

Resp. Amen.

Lectio ij. Isaïæ 40. <v. 1-8.>

CONSOLAMINI, consolamini popule meus ... Domini nostri manet in æternum.

Responsorium. Hodie nobis de cælo pax vera descendit : *Hodie per totum mundum melliflui facti sunt cæli.

℣. Hodie illuxit nobis dies redemptionis novæ, præparationis antiquæ, felicitatis æternæ *Hodie. Gloria Patri. *Hodie per totum.

℣. Jube domne benedicere.

Benedictio. Spiritus sancti gratia illuminet sensus et corda nostra. *Resp.* Amen.

Lectio iij. Isaïæ 52. <v. 1-6.>

CONSURGE, consurge ... qui loquebar, ecce adsum.

Responsorium. Descendit de cælis Deus verus à Patre genitus : introivit in uterum Virginis, nobis ut appareret visibilis, indutus carne humanâ nostræ salutis hostia ; *Et exivit per clausam portam Deus et homo, lux et vita, conditor mundi.

℣. Tanquam sponsus Dominus procedens de thalamo suo : *Et exivit. Gloria Patri. Et

exivit. *Repetitur Responsorium* Descendit. *usque ad* ℣. Tanquam sponsus. *exclusivè.*

IN II. NOCTURNO.

Antiph. Suscepimus Deus misericordiam tuam, in medio templi tui.

Psalmus. Magnus Dominus.

43. <6>.

Antiph. Orietur in diebus Domini abundantia pacis, et dominabitur.

Psalmus. Deus judicium. 74. <9>.

Antiph. Veritas de terra orta est, et justitia de cælo prospexit.

Psalmus. Benedixisti Domine. 84. <10>.

℣. Speciosus forma præ filiis hominum.

℣. Diffusa est gratia in labiis tuis.

Pater noster etc. Et ne nos inducas in tentationem.

Resp. Sed libera nos à malo.

Absolutio. Ipsius pietas et misericordia nos adjuvet, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat in sæcula sæculorum.

Resp. Amen.

℣. Jube domne benedicere.

Benedictio. Deus Pater omnipotens sit nobis propitius et clemens.

Resp. Amen.

Sermo sancti Leonis Papæ.

Serm. I. de Nativit. Domini.

Lectio iv.

SALVATOR noster, dilectissimi, hodie natus est : gaudeamus. Neque enim fas est locum ibi esse tristitiæ ubi natalis est vitæ, quæ consumpto mortalitatis ti-

more ingerit nobis de promissa æternitate lætitiā. Nemo ab hujus alacritatis participatione secernitur. Una cunctis lætitiæ communis est ratio: quia Dominus noster peccati mortisque destructor sicut nullum à reatu liberum reperit, ita pro liberandis omnibus venit. Exultet sanctus, quia appropinquat ad palmam: gaudeat peccator, quia invitatur ad veniam: animetur gentilis, quia vocatur ad vitam. Dei namque filius secundum plenitudinem temporis, quam divini consilii inscrutabilis altitudo disposuit, reconciliandam auctori suo naturam generis assumsit humani; ut inventor mortis diabolus per ipsam, quam vicerat, vinceretur.

Responsorium. Quem vidistis, pastores? dicite, annunciate nobis, in terris quis apparuit? *Natum vidimus, et choros angelorum collaudantes Dominum.

℣. Natus est nobis hodie Salvator, qui est Christus Dominus, in civitate David: *Natum vidimus. Gloria Patri. *Natum vidimus.

℣. Jube domne benedicere.

Benedictio. Christus perpetuæ det nobis gaudia vitæ.

Resp. Amen.

Lectio v.

IN quo conflictu pro nobis inito, magno et mirabili æquitatis jure certatum est, dum omnipotens Dominus cum sævissimo hoste non in sua majestate, sed in nostra concreditur humilitate: objiciens ei eandem formam, eandemque naturam, mortalitatis quidem nostræ participem,

sed peccati totius expertem. Alienum quippe ab hac natiuitate est, quod de omnibus legitur: Nemo mundus à sorde, nec infans cujus est unius diei vita super terram. Nihil ergo in istam singularem natiuitatem de carnis concupiscentia transivit, nihil de peccati lege manavit. Virgo regia Davidicæ stirpis eligitur, quæ sacro gravidanda fœtu, divinam humanamque prolem prius conciperet mente quàm corpore. Et ne superni ignara consilii ad inusitados paveret effectus; quod in ea operandum erat à Spiritu sancto, colloquio discit Angelico: nec damnum credit pudoris, Dei genitrix mox futura.

Responsorium. O magnum mysterium, et admirabile sacramentum, ut animalia viderent Dominum natum *Jacentem in præsepio: *Beata Virgo, cujus viscera meruerunt portare Dominum Christum.

℣. Domine audiui auditum tuum, et timui: consideravi opera tua, et expavi in medio duorum animalium *Jacentem. Gloria Patri. *Beata Virgo.

℣. Jube domne benedicere.

Benedictio. Ignem sui amoris accendat Deus in cordibus nostris.

Resp. Amen.

Longius post prædicta.

Lectio vj.

AGamus ergo, dilectissimi, gratias. Deo Patri, per Filium ejus in Spiritu sancto: qui propter multam misericordiam suam, qua dilexit nos, misertus est nostri: et cum

essemus mortui peccatis, convivificavit nos Christo; ut essemus in ipso nova creatura, novumque figmentum. Deponamus ergo veterem hominem cum actibus suis: et adepti participationem generationis Christi, carnis renuntiemus operibus. Agnosce, ô Christiane, dignitatem tuam: et divinæ consors factus naturæ, noli in veterem vilitatem degeneri conversatione redire. Memento, cujus capitis et cujus corporis sis membrum. Reminiscere, quia erutus de potestate tenebrarum, translatus es in Dei lumen et regnum.

Responsorium. Beata Dei genitrix Maria, cujus viscera intacta permanent, *Hodie genuit Salvatorem sæculi.

℣. Beata quæ credidit; quoniam perfecta sunt omnia, quæ dicta sunt ei à Domino: *Hodie genuit. Gloria Patri. *Hodie genuit. *Repetitur* R. Beata Dei genitrix. *usque ad* ℣. Beata quæ credidit.

IN III. NOCTURNO.

Antiph. Ipse invocabit me, alleluia: Pater meus es tu, alleluia.

Psalmus. Misericordias Domini. 90. <10>.

Antiph. Lætentur cæli, et exultet terra ante faciem Domini, quoniam venit.

Psalmus. Cantate Domino canticum novum; cantate Domino omnis terra. 93. <10>.

Antiph. Notum fecit Dominus, alleluia, salutare suum, alleluia.

Psalmus. Cantate Domino

canticum novum; quia mirabilia fecit. 98. <11>.

℣. Verbum caro factum est,

R. Et habitavit in nobis.

Pater noster etc. Et ne nos inducas in tentationem.

Resp. Sed libera nos à malo.

Absolutio. A vinculis peccatorum nostrorum absolvat nos omnipotens et misericors Dominus. *Resp.* Amen.

℣. Jube domne benedicere.

Benedictio. Evangelica lectio sit nobis salus et protectio.

Resp. Amen.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap. 2.*

Lectio vij.

IN illo tempore, Exiit edictum à Cæsare Augusto, ut describeretur universus orbis. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Homilia 8. in Evang.

Quia largiente Domino, misarum solemnities ter hodie celebraturi sumus, loqui diù de evangelica lectione non possumus: sed nos aliquid vel breviter dicere Redemptoris nostri natiuitas ipsa compellit. Quid est, quòd nascituro Domino mundus describitur; nisi hoc quod apertè monstratur, quia ille apparebat in carne, qui electos suos adscriberet in æternitate? Quòd contra de reprobis per prophetam dicitur: Deleantur de libro viventium, et cum iustis non scribantur. Qui bene etiam in Bethlehem nascitur: Bethlehem quippe domus panis interpretatur. Ipse namque est qui ait: Ego sum panis vivus qui de cælo

descendi. Locus ergo, in quo Dominus nascitur, domus panis antea vocatus est: quia futurum profectò erat, ut ille ibi per materiam carnis appareret, qui electorum mentes interna satietate reficeret. Qui non in parentum domo, sed in via nascitur: ut profectò ostenderet, quia per humanitatem suam, quam assumpserat, quasi in alieno nascebatur.

Responsorium. Sancta et immaculata virginitas, quibus te laudibus efferam, nescio: *Quia quem cæli capere non poterant, tuo gremio contulisti.

℣. Benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui: *Quia quem cæli. Gloria Patri. *Quia quem.

℣. Jube domne benedicere.

Benedictio. Per Evangelica dicta deleantur nostra delicta.

Resp. Amen.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam. *Cap. 2.*

Lectio viij.

IN illo tempore: Pastores loquebantur ad invicem: Transeamus usque Bethlehem, et videamus hoc verbum quod factum est, quod Dominus ostendit nobis. Et reliqua.

Homilia S. Ambrosii Episcopi.

Lib. 2. in Lucam.

Videte Ecclesiæ surgentis exordium. Christus nascitur; et pastores vigilare cœperunt, qui gentium greges, pecudum more antè viventes, in caulam Domini congregarent, ne quos spiritalium bestiarum per offusas noctium tenebras pateren-

tur incursus. Et bene pastores vigilant, quos bonus pastor informat. Grex igitur, populus; nox, sæculum; pastores sunt sacerdotes. Aut fortasse etiam ille sit pastor, cui dicitur: Esto vigilans, et confirma. Quia non solum Episcopos ad tuendum gregem Dominus ordinavit, sed etiam Angelos destinavit.

Responsorium. In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum; hoc erat in principio apud Deum: *Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil.

℣. In ipso vita erat, et vita erat lux hominum. *Omnia. Gloria Patri. *Omnia.

℣. Jube domne benedicere.

Benedictio. Verba sancti Evangelii doceat nos Christus Filius Dei.

Resp. Amen.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 1.*

Lectio ix.

IN principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini Episcopi.

Tract. 1. in Joann.

At tende fabricam istam mundi, vide quæ sint facta per Verbum; et tunc cognosces quale sit Verbum. Et quando audis, In principio erat Verbum, ne vile aliquid putares, quale consuevisti cogitare cum verba humana soleres audire; audi quid cogites. Deus erat Verbum. Noli credere factum, per quod

facta sunt omnia; ne non reficiaris per Verbum, per quod reficiuntur omnia. Jam enim factus es per Verbum; sed oportet te refici per Verbum. Si tibi contigit fieri per Verbum; per te deficis: si per te deficis, ille te reficiat qui te fecit: si per te deterior efficeris; ille te recreet, qui te creavit.

Responsorium. Verbum caro factum est, et habitavit in nobis: *Et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti à Patre, plenum gratiæ et veritatis.

℣. In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum: *Et vidimus. Gloria Patri. *Et vidimus. *Repetitur.* ℞. Verbum caro. *usque ad* ℣. In principio.

Te Deum laudamus. 117. <15>.

AD LAUDES.

Antiph. Quem vidistis, Pastores? dicite; annuntiate nobis: in terris quis apparuit? Natum vidimus, et choros Angelorum collaudantes Dominum, alleluia, alleluia.

Psalmus. Dominus regnavit, decorem indutus est. 5. <1>.

Antiph. Genuit puerpera Regem, cui nomen æternum: hæc gaudia matris habens cum virginitatis honore, nec primam similem visa est nec habere sequentem, alleluia.

Psalmus. Jubilate. 6. <1>.

Antiph. Angelus ad Pastores ait: Annuntio vobis gaudium magnum; quia natus est vobis hodie Salvator mundi, alleluia.

Psalmi. Deus Deus meus, ad te de luce vigilo. 23. *et* Deus misereatur. 24. <5>.

Antiph. Facta est cum Angelo multitudo cælestis exercitus laudantium Deum et dicentium: Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonæ voluntatis, alleluia.

Canticum. Benedicite omnia opera. 6. <1>.

Antiph. Parvulus filius hodie natus est nobis; et vocabitur Deus, fortis, alleluia, alleluia.

Psalmi. Laudate Dominum de cælis. 39. Cantate. *ibidem.* Laudate Dominum in sanctis ejus. *ibidem.* <6>.

Hodie nec Hymnus, nec Versiculus dicuntur ad Laudes: sed continuò dicitur

Antiph. Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonæ voluntatis, alleluia, alleluia.

Canticum. Benedictus Dominus Deus Israël. 119. <16>.

Oratio.

DA nobis quæsumus Domine Deus noster, ut qui Nativitatem Domini nostri Jesu Christi nos frequentare gaudemus, dignis conversationibus ad ejus mereamur pertingere consortium, qui tecum vivit et regnat in unitate etc.

AD PRIMAM.

Antiph. Quem vidistis, Pastores? dicite; annuntiate nobis: in terris quis apparuit? Natum vidimus, et Choros Angelorum collaudantes Dominum, alleluia, alleluia.

Psalmi de Prima Dominicæ, ut in Psalterio. 7. <2>. *Symbolum autem S. Athanasii non dicitur.*

Capitulum. I. Tim. I.

REgi sæculorum, immortalis, invisibili, soli Deo, honor et gloria in sæcula sæculorum. Amen.

Resp. Deo gratias.

Respons. breve. Christe fili Dei vivi, miserere nobis.

R. Christe fili Dei vivi, miserere nobis.

V. Qui natus es de Maria virgine.

R. Miserere nobis.

V. Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto.

R. Christe fili Dei vivi, miserere nobis.

V. Exurge Christe, adjuva nos :

R. Et libera nos propter nomen tuum.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus. Oratio.

Domine Deus omnipotens, qui ad principium hujus diei nos pervenire fecisti, tua nos hodie salva virtute; ut in hac die ad nullum declinemus peccatum, sed semper ad tuam justitiam faciendam nostra procedant eloquia, dirigantur cogitationes et opera : Per Dominum nostrum etc. *Resp.* Amen.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

V. Benedicamus Domino.

R. Deo gratias.

V. Pretiosa in conspectu Domini.

R. Mors sanctorum ejus.

Sancta Maria et omnes Sancti intercedant pro nobis ad Dominum; ut nos mereamur ab eo

COLBERT.

adjuvari et salvari, qui vivit et regnat in sæcula sæculorum.

Resp. Amen.

V. Deus in adjutorium meum intende.

R. Domine ad adjuvandum me festina.

V. Deus in adjutorium meum intende.

R. Domine ad adjuvandum me festina.

V. Deus in adjutorium meum intende.

R. Domine ad adjuvandum me festina. Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto, sicut erat in principio et nunc et semper et in sæcula sæculorum. Amen.

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison. Pater noster etc. Et ne nos inducas in tentationem.

Resp. Sed libera nos à malo.

V. Respice in servos tuos, Domine, et in opera tua; et dirige filios eorum.

R. Et sit splendor Domini Dei nostri super nos; et opera manuum nostrarum dirige super nos; et opus manuum nostrarum dirige. Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto, sicut erat in principio et nunc et semper et in sæcula sæculorum. Amen.

Oremus. Oratio.

Dirigere et sanctificare, regere et gubernare dignare, Domine Deus rex cæli et terræ, hodie corda et corpora nostra, sensus, sermones, et actus nostros in lege tua et in operibus mandatorum tuorum; ut hinc et in æternum, te auxiliante, salvi et liberi esse

Q

mereamur, Salvator mundi, qui vivis et regnas in sæcula sæculorum.

Resp. Amen.

V. Jube domne benedicere.

Benedictio. Dies et actus nostros in sua pace disponat Dominus omnipotens.

Resp. Amen.

Lectio brevis. Hebr. i.

ET: Tu in principio Domine terram fundasti; et opera manuum tuarum sunt cæli. Ipsi peribunt; tu autem permanebis: et omnes ut vestimentum veterascent, et velut amictum mutabis eos, et mutabuntur; tu autem idem ipse es, et anni tui non deficient. Tu autem Domine miserere nostri.

Resp. Deo gratias.

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini:

R. Qui fecit cælum et terram.

V. Benedicite.

R. Deus.

V. Dominus nos benedicat, et ab omni malo defendat, et ad vitam perducatur æternam.

R. Amen.

V. Et fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace.

R. Amen.

AD TERTIAM.

Antiph. Genuit puerpera Regem, cui nomen æternum: hæc gaudia matris habens cum virginis honore, nec primam similem visa est nec habere sequentem, alleluia.

Psalmi de Tertia Dominicæ, ut in Psalterio. 10. <3>.

Capitulum. Hebr. i.

Multifariam multisque modis olim Deus loquens patribus in Prophetis, novissimè diebus istis loquutus est nobis in Filio, quem constituit hæredem universorum, per quem fecit et sæcula.

Resp. Deo gratias.

Respons. breve. Verbum caro factum est, alleluia, alleluia.

R. Verbum caro factum est, alleluia, alleluia.

V. Et habitavit in nobis.

R. Alleluia, alleluia.

V. Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto.

R. Verbum caro factum est, alleluia, alleluia.

V. Ipse invocabit me:

R. Pater meus es tu.

V. Dominus vobiscum:

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus. *Oratio.*

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut nos Unigeniti tui nova per carnem nativitas liberet, quos sub peccati iugo vetusta servitus tenet: Per eundem Dominum nostrum etc.

AD SEXTAM.

Antiph. Angelus ad Pastores ait: Annuntio vobis gaudium magnum; quia natus est vobis hodie Salvator mundi, alleluia.

Psalmi de Sexta Dominicæ, ut in Psalterio. 12. <4>.

Capitulum. Hebr. i.

Cum iterum introducit primogenitum in orbem terræ,

dicat: Et adorent eum omnes Angeli ejus.

Resp. Deo gratias.

Respons. breve. Ipse invocabit me, alleluia, alleluia.

R. Ipse invocabit me, alleluia, alleluia.

V. Pater meus es tu.

R. Alleluia, alleluia.

V. Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto.

R. Ipse invocabit me, alleluia, alleluia.

V. Viderunt omnes fines terræ,

R. Salutare Dei nostri.

Oratio. Concede. *ut suprà ad Tertiam.*

AD NONAM.

Antiph. Parvulus filius hodie natus est nobis; et vocabitur Deus, fortis, alleluia, alleluia.

Psalmi de Nona Dominicæ, ut in Psalterio. 13. <4>.

Capitulum. Hebr. i.

ET: Tu in principio, Domine, terram fundasti, et opera manuum tuarum sunt cæli. Ipsi peribunt; tu autem permanebis: et omnes ut vestimentum veterascent, et velut amictum mutabis eos, et mutabuntur; tu autem idem ipse es, et anni tui non deficient.

Resp. Deo gratias.

Respons. breve. Viderunt omnes fines terræ, alleluia, alleluia.

R. Viderunt omnes fines terræ, alleluia, alleluia.

V. Salutare Dei nostri.

R. Alleluia, alleluia.

V. Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto.

R. Viderunt omnes fines terræ, alleluia, alleluia.

V. Notum fecit Dominus,

R. Salutare suum.

Oratio. Concede. *ut suprà ad Tertiam.*

AD SECUNDAS VESPERAS.

Antiph. Tecum principium in die virtutis tuæ in splendoribus sanctorum; ex utero ante luciferum genui te.

Psalmus. Dixit Dominus. 15. <4>.

Antiph. Redemptionem misit Dominus populo suo: mandavit in æternum testamentum suum.

Psalmus. Confitebor. 15. <4>.

Antiph. Exortum est in tenebris lumen rectis corde misericors et miserator et justus Dominus.

Psalmus. Beatus vir. 16. <4>.

Antiph. Apud Dominum misericordia, et copiosa apud eum redemptio.

Psalmus. De profundis. 64. <8>.

Antiph. De fructu ventris tui ponam super sedem tuam.

Psalmus. Memento. 79. <9>.

Capitulum. Multifariam. *ut suprà ad Tertiam.*

Hymnus. A Solis. *ut suprà ad Primas Vesperas.* 24. <217>.

V. Notum fecit Dominus,

R. Salutare suum.

Antiph. Hodie Christus natus est: hodie Salvator apparuit: hodie in terra canunt Angeli, lætantur Archangeli: hodie exultant justi dicentes, Gloria in excelsis Deo, alleluia.

Canticum. Magnificat. 125.
<22>.

Oratio. Concede. *ut suprà ad Tertiam.*

Fit commemoratio sancti Stephani.

Antiph. Elegerunt Stephanum, virum plenum fide et Spiritu sancto; et statuerunt eum ante conspectum Apostolorum: et orantes Apostoli imposuerunt ei manus, alleluia.

℣. Gloria et honore coronasti eum Domine:

℞. Et constituisti eum super opera manuum tuarum.

Oremus. *Oratio.*

DA nobis, quæsumus, Domine, imitari quod colimus; ut discamus et inimicos diligere, quia ejus natalitia celebramus qui novit etiam pro persecutoribus exorare Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus etc.

AD COMPLETORIUM.

Omnia ut suprà 24. <218>.

DIE XXVI.

In Festo

SANCTI STEPHANI PROTO-
MARTYRIS.

Solemne minus.

Omnia ut in Communi per annum, præter ea quæ sequuntur.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Christum natum, qui beatum hodie coronavit Stephanum, venite, adoremus.

Hymnus. Deus tuorum militum. *ut in Communi unius Martyris. v. <522>.*

Antiph. Stephanus plenus gratia et fortitudine faciebat prodigia et signa magna in populo.

℣. Posuisti Domine super caput ejus coronam,

℞. De lapide pretioso.

Lectiones de Scriptura occurrente.

Te Deum laudamus. 117.
<15>.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Surrexerunt quidam de Synagoga disputantes cum Stephano; et non poterant resistere sapientiæ et spiritui qui loquebatur.

Hymnus. Invicte Martyr. *ut in Communi unius Martyris. vij. <523>.*

℣. Justus ut palma florebit.

℞. Sicut cedrus Libani multiplicabitur.

Ad Benedictus Antiph. Intuentes eum omnes qui erant in concilio, viderunt faciem ejus tamquam faciem Angeli.

Oratio.

DA nobis, quæsumus, Domine, imitari quod colimus; ut discamus et inimicos diligere, quia ejus natalitia celebramus qui novit etiam pro persecutoribus exorare Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate etc.

Deinde fit commemoratio de Nativitate.

Antiph. Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonæ voluntatis, alleluia, alleluia.

℣. Notum fecit Dominus,

℞. Salutare suum.

Oratio.

COncede, quæsumus, omnipotens Deus, ut nos Unigeniti tui nova per carnem natiuitas liberet, quos sub peccati iugo vetusta servitus tenet : Per eundem Dominum etc.

AD PRIMAM.

Antiph. Lapidaverunt Stephanum; et ipse invocabat Dominum, dicens, Ne statuas illis hoc peccatum.

Lectio.

Stephanus unus ex illis septem qui ab Apostolis fuerunt propter fidem et sapientiam in Diaconos electi, plenus gratia et fortitudine faciebat prodigia et signa magna in populo. Surrexerunt autem quidam de synagoga quæ appellatur Libertinorum, et Cyrenensium, et Alexandrinorum, et eorum qui erant à Cilicia et Asia, disputantes cum eo: et non poterant resistere sapientiæ et Spiritui qui loquebatur. Tunc summiserunt viros qui dicerent se audivisse eum dicentem verba blasphemie in Moysen et in Deum. Commoverunt itaque plebem et Seniores et Scribas; et concurrentes rapuerunt eum, et adduxerunt in concilium, et statuerunt falsos testes qui dicerent: Homo iste non cessat loqui verba adversus locum sanctum et Legem: audivimus enim eum dicentem, quoniam Jesus Nazarenus hic destruet locum istum, et mutabit traditiones quas tradidit nobis Moyses. Et intuentes eum qui sedebant in concilio, viderunt faciem ejus

tamquam faciem Angeli. Dixit autem Princeps sacerdotum: Si hæc ita se habent? Tùm Stephanus, longè repetita narratione, inveteratam pervicaciam et Prophetarum persecutionem Judæis exprobravit. Audientes autem hæc dissecabantur cordibus suis, et stridebant dentibus in eum. Cùm autem esset plenus Spiritu sancto, intendens in cælum vidit gloriam Dei, et Jesum stantem à dextris Dei: et ait; Ecce video cælos apertos, et Filium hominis stantem à dextris Dei. Exclamantes autem voce magna, continuerunt aures suas, et impetum fecerunt unanimiter in eum. Et ejicientes eum extra civitatem, lapidabant: et testes deposuerunt vestimenta sua secus pedes adolescentis qui vocabatur Saulus. Et lapidabant Stephanum invocantem et dicentem: Domine Jesu suscipe spiritum meum. Positis autem genibus, clamavit voce magna dicens: Domine, ne statuas illis hoc peccatum. Et cùm hoc dixisset, obdormivit in Domino. Saulus autem erat consentiens neci ejus. Facta est autem in illa die persecutio magna in Ecclesia quæ erat Jerosolymis; et omnes dispersi sunt per regiones Judææ et Samariæ, præter Apostolos. Curaverunt autem Stephanum viri timorati, et fecerunt plancum magnum super eum.

AD TERTIAM.

Antiph. Lapides torrentis illi dulces fuerunt: ipsum sequuntur omnes animæ justæ.

℣. Gloria et honore coronasti eum Domine :

℞. Et constituisti eum super opera manuum tuarum.

AD SEXTAM.

Antiph. Adhæsit anima mea post te ; quia caro mea lapidata est pro te, Deus meus.

℣. Posuisti Domine super caput ejus coronam,

℞. De lapide pretioso.

AD NONAM.

Antiph. Ecce video cælos apertos, et Filium hominis stantem à dextris Dei.

℣. Magna est gloria ejus in salutari tuo.

℞. Gloriam et magnum decorem impones super eum.

AD VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Stephanus vidit cælos apertos ; vidit, et introivit : beatus homo cui cæli patebant.

Hymnus. Deus tuorum militum. *ut in Communi unius Martyris.* v. <522>.

℣. Justus ut palma florebit.

℞. Sicut cedrus Libani multiplicabitur.

Ad Magnificat Antiph. Sepelierunt Stephanum viri timorati, et fecerunt planctum magnum super eum.

Deinde fit commemor. S. Ioannis.

Antiph. Valde honorandus est beatus Joannes, qui supra pectus Domini in cœna recubuit.

℣. In omnem terram exivit sonus eorum :

℞. Et in fines orbis terræ verba eorum.

Oratio.

ECclesiam tuam, Domine, benignus illustra ; ut beati Joannis Apostoli tui et Evangelistæ illuminata doctrinis, ad dona perveniat sempiterna : Per Dominum nostrum etc.

DIE XXVII.

In Festo

S. JOANNIS APOSTOLI ET
EVANGELISTÆ.

Duplex majus.

Omnia ut in Communi per annum, præter ea quæ sequuntur.

AD MATUTINUM.

Invitatorium et Hymnus ut in Communi Apostolorum. ij. <518>.

Antiph. Diligamus nos invicem : quia charitas ex Deo est ; et omnis qui diligit, ex Deo natus est, et cognoscit Deum.

℣. Annuntiaverunt opera Dei :

℞. Et facta ejus intellexerunt.

Lectiones de Scriptura occurrente.

Te Deum laudamus. 117. <15>.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Si diligamus invicem, Deus in nobis manet, et charitas ejus in nobis perfecta est.

Hymnus. Æterna. *de Communi Apostolorum.* ij. <519>.

℣. Annuntiaverunt opera Dei :

℞. Et facta ejus intellexerunt.

Ad Benedictus Antiph. Iste est Joannes, qui supra pectus Domini in cœna recubuit : beatus Apostolus, cui revelata sunt secreta cælestia.

Oratio.

Ecclēsiā tuā, Domine, benignus illustra; ut beati Joannis Apostoli tui et Evangelistę illuminata doctrinis, ad donā perveniat sempiterna: Per Dominum nostrum etc.

Deinde fit commemoratio de Nativitate.

Antiph. Gloria in excelsis.

37. <228>.

V. Notum. *ibidem.*

Oratio. Concede. *ibidem.*

Postea fit commem. S. Stephani.

Antiph. Intuentes. 37. <228>.

V. Justus. 36.

Oratio. Da nobis. 37.

AD PRIMAM.

Antiph. Erat recumbens unus ex discipulis Jesu in sinu ejus.

Lectio.

Joannes Apostolus, quem Jesus amavit plurimum, filius Zebedę, frater Jacobi Apostoli quem Herodes post passionem Domini decollavit, novissimus omnium scripsit Evangelium, rogatus ab Asię Episcopis, adversus Cerinthum aliosque hęreticos et maximę tunc Ebionitarum dogma consurgens, qui asserunt Christum ante Mariam non fuisse: unde et compulsus est divinam ejus nativitatem edicere. Quarto decimo autem anno, secundam post Neronem persecutionem movente Domitiano, in Patmos insulam relegatus, scripsit Apocalypsim, quam interpretatur Justinus martyr, et Irenęus. Interfecto Domitiano, et actis ejus ob nimiam crudelitatem à Senatu rescissis, sub Nerva prin-

cipe rediit Ephesum; ibique usque ad Trajanum principem perseverans, totas Asię fundavit rexitque Ecclesias. Et confectus senio, sexagesimo octavo post passionem Domini anno mortuus, juxta eandem urbem sepultus est.

De ipso narratur, quod cum Ephesi moraretur usque ad ultimam senectutem, et vix inter discipulorum manus ad Ecclesiam deferretur, nec posset in plura verba vocem contexere; nihil aliud per singulas solebat proferre collectas, nisi hoc: Filiioli, diligite alterutrum. Tandem discipuli et fratres qui aderant, tædio affecti quod eadem semper audirent, dixerunt: Magister, quare hoc semper loqueris? Qui respondit dignam Joanne sententiam: Quia pręceptum Domini est; et si solum fiat, sufficit.

AD TERTIAM.

Antiph. Hic est Discipulus ille qui testimonium perhibet de his; et scimus quia verum est testimonium ejus.

V. In omnem terram exivit sonus eorum.

R. Et in fines orbis terrę verba eorum.

AD SEXTAM.

Antiph. Dicit Jesus matri suę; Mulier ecce filius tuus: deinde dicit Discipulo; Ecce mater tua: et ex illa hora accipit eam Discipulus in sua.

V. Constitues eos principes super omnem terram.

R. Memores erunt nominis tui Domine.

AD NONAM.

Antiph. Joannes testimonium perhibuit verbo Dei, et testimonium Jesu Christi quæcumque vidit.

℣. Nimis honorati sunt amici tui Deus.

℞. Nimis confortatus est principatus eorum.

AD VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Ego Joannes frater vester, et particeps in tribulatione et regno et patientia in Christo Jesu.

Hymnus. Exultet. *de Comuni Apostolorum.* j. <518>.

℣. Annuntiaverunt opera Dei.

℞. Et facta ejus intellexerunt.

Ad Magnificat Antiph. Exiit sermo inter fratres quod Discipulus ille non moritur: et non dixit Jesus, Non moritur; sed, Sic eum volo manere donec veniam.

Fit commemoratio de SS. Innocentibus.

Antiph. Innocentes pro Christo infantes occisi sunt; ab iniquo rege lactentes interfecti sunt: ipsum sequuntur Agnum sine macula; et dicunt semper, Gloria tibi Domine.

℣. Lætamini in Domino et exultate justi.

℞. Et gloriamini omnes recti corde.

Oratio. Deus cujus. *ut infra ad Laudes.*

DIE XXVIII.

In Festo

SS. INNOCENTIIUM.

Duplex minus.

Omnia ut in Comuni per annum, præter ea quæ sequuntur.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Regem Martyrum Dominum, venite, adoremus.

Hymnus. *Prud.*

Salvete flores Martyrum,
Quos lucis ipso in limine
Christi insecutor sustulit,
Ceum turbo nascentes rosas.

Vos prima Christi victima,
Grex immolatorum tener,
Aram sub ipsam simplices
Palma et coronis luditis.

Quid proficit tantum nefas?
Quid crimen Herodem juvat?
Unus tot inter funera
Impune Christus tollitur.

Inter coævi sanguinis
Fluenta, solus integer,
Ferrum, quod orbabat nurus,
Partus fefellit virginis.

Sic stulta Pharaonis mali
Edicta quondam fugerat
Christi figuram præferens
Moses receptor civium.

Gloria tibi Domine,
Qui natus es de Virgine,
Cum Patre et sancto Spiritu,
In sempiterna sæcula. Amen.

Antiph. Ex ore infantium et lactentium Deus perfecisti laudem propter inimicos tuos.

℣. Exultent justi in conspectu Dei.

℞. Et delectentur in lætitia.

Lectiones de Scriptura occurrente.

Non dicitur Te Deum laudamus. nisi festum SS. Innocentium inciderit in Dominicam.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiphona. Hi empti sunt ex hominibus primitiæ Deo et Agno.

*Hymnus.**Prud.*

Audit tyrannus anxius
 Adesse regum principem,
 Qui nomen Israel regat,
 Teneatque David regiam.
 Exclamat amens nuntio :
 Successor instat, pellimur ;
 Satelles i, ferrum rape,
 Perfunde cunas sanguine.
 Transfigit ergo carnifex
 Mucrone districto furens
 Effusa nuper corpora,
 Animasque rimatur novas.
 Gloria tibi Domine,
 Qui natus es de Virgine,
 Cum Patre et sancto Spiritu,
 In sempiterna sæcula. Amen.
 V. Exultabunt sancti in gloria.
 R. Lætabuntur in cubilibus
 suis.

Ad Benedictus Antiph. Ambu-
 labunt mecum in albis, quia digni
 sunt ; et erunt nomina eorum in
 libro vitæ.

Oratio.

DEUS, cujus hodierna die
 præconium Innocentes Mar-
 tyres non loquendo sed moriendo
 confessi sunt, omnia in nobis
 vitiorum mala mortifica : ut
 fidem tuam, quam lingua nostra
 loquitur, etiam moribus vita
 fateatur : Per Dominum nostrum
 etc.

*Deinde fit commemoratio de
 Nativitate.*

Antiph. Gloria in excelsis.
 37. <228>.

V. Notum. *ibidem.*

Oratio. Concede. *ibidem.*

Postea de S. Stephano.

Antiph. Intuentes. 37. <228>.

V. Justus. *ibidem.*

Oratio. Da nobis. *ibidem.*

Præterea de S. Ioanne.

Antiph. Iste est Joannes. 39.
 <230>.

V. Annuntiaverunt. *ibidem.*

Oratio. Ecclesiam. *ibidem.*

AD PRIMAM.

Antiph. Herodes iratus occi-
 dit multos pueros in Bethleem
 Judæ, civitate David.

AD TERTIAM.

Antiph. A bimatu et infrà
 occidit multos pueros Herodes
 propter Dominum.

V. Lætamini in Domino et
 exultate justi :

R. Et gloriamini omnes recti
 corde.

AD SEXTAM.

Antiph. Vox in Rama audita
 est, ploratus et ululatus ; Rachel
 plorans filios suos.

V. Exultent justi in conspectu
 Dei :

R. Et delectentur in lætitia.

AD NONAM.

Antiph. Sub altari Dei cla-
 mant, Vindica sanguinem nos-
 trum Deus noster.

V. Justi autem in perpetuum
 vivent.

R. Et apud Dominum est
 merces eorum.

AD VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Canta-
 bant quasi canticum novum ante
 sedem Dei et Agni ; et resonabat
 terra in voces eorum.

Hymnus. Salvete, ut suprà ad
Matutinum.

V. Exultabunt sancti in gloria :

R. Lætabuntur in cubilibus
 suis.

Ad Magnificat Antiph. O quàm beata ætas, quæ necdum Deum potest loqui, et jam pro Christo meretur occidi! ô quàm feliciter nati, quibus in primo nascendi limine æterna vita obviâ venit.

Fit commemoratio de S. Thoma Cantuariensi.

Antiph. Iste sanctus pro lege Dei sui certavit usque ad mortem, et à verbis impiorum non timuit: fundatus enim erat supra firmam petram.

℣. Gloria et honore coronasti eum Domine.

℞. Et constituisti eum super opera manuum tuarum.

Oratio. Deus pro cuius gloria†. *ut infrâ.*

DIE XXIX.

In Festo

S. THOMÆ CANTUARIENSIS.

Episcopi et Martyris.

Semiduplex.

Omnia ut in Communi unius Martyris. v. <522>. *præter Orationem.*

Oratio.

DEUS, pro cuius Ecclesia gloriosus Pontifex Thomas gladiis impiorum occubuit, præsta, quæsumus, ut omnes qui ejus implorant auxilium, petitionis suæ salutarem consequantur effectum: Per Dominum nostrum etc.

Ad Laudes fit commemoratio de Nativitate.

Antiph. Gloria in excelsis. 37. <228>.

℣. Notum. *ibidem.*

Oratio. Concede. *ibidem.*

Deinde de sancto Stephano.

Antiph. Intuentes. 37. <228>.

℣. Justus. *ibidem.*

Oratio. Da nobis. *ibidem.*

Postea de sancto Ioanne.

Antiph. Iste est Joannes. 39. <230>.

℣. Annuntiaverunt. *ibidem.*

Oratio. Ecclesiam. *ibidem.*

Denique de SS. Innocentibus.

Antiph. Ambulabunt. 42. <233>.

℣. Exultabunt. *ibidem.*

Oratio. Deus cuius. *ibidem.*

AD PRIMAM.

Lectio.

THOMAS Londini in Anglia natus, primùm Henrici secundi Angliæ regis Cancellarius fuit; deinde in Archiepiscopum Cantuariensem, Theobaldo vita functo, electus est. Qua in dignitate constitutus, repudiato Cancellarii munere, vitam quam aliquandiu ad sæculi genium egerat, ad severiorem disciplinam cœpit exigere. Magnatum in se vehemens odium concitavit, quòd opes Ecclesiæ, quas contra fas et leges invaserant, restituere cœgisset. Intercessit postea legibus à Rege latis contra Ecclesiæ jura: et alienatum ideo à se Regis animum expertus, in Galliam ad Alexandrum tertium summum Pontificem in Senonibus versantem profectus est. Veritus autem ne timore aut favore magis intrusus esset quàm canonicè electus, deposito in Pontificis manu annulo, Episcopatu cedere voluit. Verùm restituto annulo, jussit Pontifex ut in suo gradu consisteret; eumque Abbati Pontiniacensi, excipiendum hos-

pitio, commendavit. Tunc propinqui ejus omnis ætatis, amici, fautores omnes, ejecti; iis quibus per ætatem liceret juramento astrictis, universos Thomam adiutores, si fortè ipsorum calamitatibus flecteretur. At ille non respexit carnem aut sanguinem; neque ullus in eo humanitatis sensus labefactavit constantiam officii pastoralis. Pontiniaco post biennium discessit; ne quid detrimenti ordo Cisterciensis suâ causâ pateretur: et apud Senones per aliquod tempus ad sanctam Columbam commoratus, Lutetiam ad Ludovicum septimum se contulit, à quo honorificè fuit exceptus; ibique apud sanctum Victorem aliquandiu mansit. Exacto demum in Gallia septennio, Alexandro et Ludovico id agentibus, cum Henrico Rege rediit in gratiam, et Cantuariam effusa populorum gratulatione reversus est. Tum verò ejus inimici multa ipsum contra publicam quietem moliri calumniantur. Quorum mendaciis exasperatus Rex cùm dixisset per unum sacerdotem stare quò minùs pace frueretur, aulici quatuor Regi gratum se facturos rati, Thomam in templo, dum vespertino officio operam daret, occidunt. Tam atroci facinore percussus Henricus triduo abstinuit ab omni penè cibo, et per quadraginta dies poenitentiam egit. Thomam postea multis miraculis illustrem idem Pontifex Alexander tertius Sanctis ascripsit.

Si hoc Festum inciderit in Dominicam, transfertur in diem sequentem.

DIE XXX.

Cùm Dominica prima post Adventum incidit in Festum Natalis Domini, aut S. Stephani, aut S. Ioannis, aut SS. Innocentium; illius Dominicæ officium fit hac die trigesima Decembris, ad eum modum qui præscribitur in Proprio de Tempore. 149. <41>.

DIE XXXI.

In Festo

S. SILVESTRI PAPÆ.

Semiduplex.

Omnia ut in Communi Pontificum. xj. <526>.

Oratio. Da, quæsumus. ibidem.

AD PRIMAM.

Lectio.

Silvester, Ecclesiæ Romanæ Presbyter, magna cum laude in eo munere se gessit; frementibus licèt Donatistis, à quibus ipse, cum Marcellino Pontifice et Marcello atque Melchiade compresbyteris, traditionis divinorum codicum et thurificationis summa injuria est postulatus. Ea virtute et integritate præcelluit ut post Melchiadem ad supremum Ecclesiæ fastigium evectus fuerit. Hujus temporibus Concilium Arelate coactum est è diversis Galliæ, Italiæ, Africæ, Hispaniæ, Britannique provinciis; in quo de observando Paschate actum est, statutumque ut uno eodemque die per orbem universum perageretur, et juxta consuetudinem literas ad omnes Silvester ipse dirigeret. De non repetendo hæreticorum baptismo lex deinde sancita contra Donatistas, et Cæciliani Carthaginen-

sis Episcopi causa dijudicata. Verum cum huic Concilio Silvester adesse non potuisset, ad eum his verbis scripsere Patres : Utinam, frater dilectissime, ad hoc tantum spectaculum interesse tanti fecisses ; profectò credimus quia in eos severior fuisset sententia prolata ; et te pariter nobiscum judicante, cœtus noster majore lætitia exultasset : sed recedere à partibus illis minimè potuisti, in quibus et Apostoli quotidie sedent, et cruor ipsorum sine intermissione Dei gloriam testatur. Placuit autem Patribus, de rebus in eo gestis et editis canonibus ad ipsum scribere, ut per eum potissimum, qui majores diœceses tenebat, omnibus insinuarentur. Sub ejus pontificatu, Maximino Licinioque devictis, atque orbi per Constantinum data pace, instauratæ sunt basilicæ, sacri præscripti ritus, et indicta variis in locis Concilia. Diuturna pace

frui non licuit : nefarium enim Arrii dogma, qui Verbi divinitatem ausus est impugnare, Ecclesiam nova tempestate agitavit. Accesserunt variæ de Paschate dissensiones, quæ in Oriente recruduerant. His comprimendis habitum est Nicææ in Bithynia Concilium trecentorum et octodecim episcoporum : cui Synodo Sylvester interesse non potuit ; sed qui ab eo missi sunt, ejus vice præfuerunt. Ab his proscripta Arrii impietas ; editum fidei Symbolum ; et lata lex de Paschate in posterum Dominicâ post decimam quartam Lunam Martii ab omnibus celebrando. His feliciter peractis, Silvester Ecclesiam adhuc per decennium gubernavit ; et virtutum annorumque plenus, diem extremum obiit anno Domini trecentesimo trigesimo quinto.

Si hoc Festum inciderit in Dominicam, anticipatur die præcedenti.

DIE I. JANUARI.

In Festo

CIRCUMCISIONIS DOMINI ET OCTAVA NATIVITATIS EJUS.

Solemne minus.

Omnia ut in Communi per annum, præter ea quæ sequuntur.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Ubi venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum, factum ex muliere, factum sub lege ; ut eos qui sub lege erant redimeret, ut adoptionem filiorum recipere-mus.

Hymnus. A Solis. ut suprâ in

primis Vesperis Nativitatis. 24.

<217>.

V. Verbum caro factum est.

R. Et habitavit in nobis.

Ad Magnificat Antiph. Propter nimiam charitatem suam qua dilexit nos Deus, Filium suum misit in similitudinem carnis peccati.

Oratio.

DEUS qui salutis æternæ, beatæ Mariæ virginitate

fœcunda, humano generi præmia præstitisti; tribue, quæsumus, ut ipsam pro nobis intercedere sentiamus, per quam meruimus auctorem vitæ suscipere Dominum nostrum Jesum Christum filium tuum, qui tecum vivit et regnat etc.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Christus natus est nobis: venite, adoremus.

Hymnus. Christe redemptor omnium. *ut in Matutino Nativitatis.* 25. <219>.

Antiph. Hostiam et oblationem noluisti; corpus autem aptasti mihi: holocaustomata pro peccato tibi non placuerunt; tunc dixi, Ecce venio.

Ÿ. Verbum caro factum est,

R̃. Et habitavit in nobis.

Lectiones de Scriptura occurrente.

Te Deum laudamus. 117. <15>.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Vocatur nomen ejus Jesus: ipse enim salvum faciet populum suum à peccatis eorum.

Hymnus. A Solis. *ut in primis Vesperis Nativitatis.* 24. <217>.

Ÿ. Notum fecit Dominus,

R̃. Salutare suum.

Ad Benedictus Antiph. Mirabile mysterium declaratur hodie: Deus homo factus est; id quod fuit permansit, et quod non erat assumpsit, non commixtionem passus neque divisionem.

Nulla fit commemoratio

AD PRIMAM.

Antiph. O admirabile commercium! Creator generis humani animatum corpus sumens de virgine nasci dignatus est; et procedens homo sine semine, largitus est nobis suam Deitatem.

AD TERTIAM.

Antiph. Quando natus es de Maria virgine, tunc impletæ sunt Scripturæ; sicut pluvia in vellus descendisti, ut salvum faceres genus humanum: te laudamus Deus noster.

Ÿ. Verbum caro factum est,

R̃. Et habitavit in nobis.

AD SEXTAM.

Antiph. Rubum, quem viderat Moyses incombustum, conservatam agnovimus tuam laudabilem virginitatem: Dei genitrix intercede pro nobis.

Ÿ. Ipse invocabit me,

R̃. Pater meus es tu.

AD NONAM.

Antiph. Germinavit radix Jesse; orta est stella Jacob; virgo peperit Salvatorem: te laudamus Deus noster.

Ÿ. Viderunt omnes fines terræ,

R̃. Salutare Dei nostri.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Ecce Maria genuit nobis Salvatorem, quem Joannes videns exclamavit, dicens; Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi, alleluia.

Hymnus. A Solis. *ut suprâ in*

primis Vesperis Nativitatis. 24.
<217>.

℣. Notum fecit Dominus,
℞. Salutare suum.

Ad Magnificat Antiph. Vocatum est nomen ejus Jesus, quod vocatum est ab Angelo, priusquam in utero conciperetur.

Fit commemoratio de die Octava sancti Stephani.

Antiph. Elegerunt Stephanum, virum plenum fide et Spiritu sancto; et statuerunt eum ante conspectum Apostolorum: et orantes Apostoli imposuerunt ei manus, alleluia.

℣. Gloria et honore coronasti eum Domine:

℞. Et constituisti eum super opera manuum tuarum.

Oratio. Omnipotens sempiterne Deus. *ut infrà ad Laudes.*

DIE II.

In die Octava

SANCTI STEPHANI

Protomartyris.

Semiduplex.

Omnia ut in die, præter Orat.

Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, qui primitias Martyrum in beati Levitæ Stephani sanguine dedicasti, tribue, quæsumus, ut pro nobis intercessor existat, qui pro suis etiam persecutoribus exoravit Dominum nostrum Jesum Christum filium tuum, qui tecum vivit et regnat etc.

Ad Laudes fit commemoratio de S. Ioanne.

Antiph. Iste est Joannes. 39.
<230>.

℣. Annuntiaverunt. *ibidem.*

Oratio. Ecclesiam. *ibidem.*

Postea de SS. Innocentibus.

Antiph. Ambulabunt. 42.
<233>.

℣. Exultabunt. *ibidem.*

Oratio. Deus cujus. *ibidem.*

DIE III.

In Festo

S. GENOVEFÆ VIRGINIS.

Duplex majus.

Omnia de Communi Virginum.
xvij. <532> *præter Orationem.*

Oratio.

BEatæ Genovefæ natalitia veneranda Ecclesia tua, Domine, devota suscipiat, et tantæ fidei proficiat exemplo: Per Dominum nostrum etc.

Ad primas Vesperas non fit commemoratio de die Octava S. Stephani, nec de die Octava S. Ioannis.

Ad Laudes fit commemoratio diei Octavæ S. Ioannis.

Antiph. Iste est Joannes. 39.
<230>.

℣. Annuntiaverunt. *ibidem.*

Oratio. Ecclesiam. *ibidem.*
Postea de sanctis Innocentibus.

Antiph. Ambulabunt. 42.
<233>.

℣. Exaltabunt. *ibidem.*

Oratio. Deus cujus. *ibidem.*

AD PRIMAM.

Lectio.

GENovefa Nemptoduri in agro Parisiensi, Severo et Geruntia parentibus nata, inauditæ virtutis splendore à teneris annis claruit. Germanus Autissiodorensis in Britanniam transmissurus cum Lupo Trecensi, ut

Pelagianæ hæresis reliquias profligaret, coniectis in eam oculis, Deo caram et vitæ sanctitate illustrem fore prædixit. Ab ea cùm postulasset num virginitatem Deo vellet consecrare, Genovefa vultu ad modestiam composito statim respondit, id unum se vehementer optare. Germanus itaque Ecclesiam frequenti populo ingressus, puellæ manus imposuit, et inter crebros psalmorum concentus prolixasque orationes Virginem consecravat. Postridie sciscitatus an voti jam emissi memor esset; memorem verò se, et in eo proposito permansuram, Deo operante, asseveravit. Nummum æreum signo crucis insignitum, nec sine Dei nutu, humi conspicatus, collegit, virgini dedit, præcepitque ut collo appensum gestaret, nec ullis deinceps monilibus, quæ sponsæ Christi non conveniunt, ornari se pateretur. Miraculorum dono et multitudine excelluit, maximè circa energumenos, quos oleo consecrato inungens, à dæmonum tyrannide liberabat. Plurima prophetico spiritu edixit, atque in primis accedente Attila Hunnorum rege, cives Parisienses adhortata est ne relictis sedibus fortunas suas aliò transferrent, urbem pollicita subversis aliis munitioribus perstituram. Rei veritatem probavit eventus; idque Genovefæ patrocinio datum. Grassante deinde fame, et in maxima annonæ caritate, urbem magna frumenti copia et pauperes innumeros erogatis panibus sustentavit. Neque tamen tot editis miraculis effugere potuit quin malevo-

lorum odio et contumeliis premeretur. Germanus in Britanniam iterum profecturus, eam adiit, et variis impetitam calumniis, divino eloquio consolatus est; habitaque gravi ad populum oratione, quanti ea esset apud Deum meriti exposuit, et locum in quo preces illa fundebat, lacrymis ejus madefactum ostendit. Ab anno ætatis decimo quinto ad usque quinquagesimum, dominica tantum die et quinta feria jejunium solvit, sumpto pane hordeaceo ac modico pulmento, quod ante quindecim dies coctum, ut minùs sapidum esset, frigidà temperabat. Post id tempus suadentibus Episcopis, quibus non obtemperare nefas putabat, pisciculis et lacte usa est. Neque verò intra Galliæ limites tanta virtus contineri potuit. Simeon ille Stylites, audita tot miraculorum fama, ejus se precibus voluit commendatum. Admirandis denique virtutibus, ut scribit Beda, latè claruit, et in Christi servitute ad octoginta annos consenuit. De qua hæc etiam Gregorius Turo-nensis: Sancta Genovefa, quæ in corpore posita tanta virtute prævaluit ut mortuum suscitaverit, Lutetiæ in Basilica sanctorum Apostolorum Petri et Pauli sepulta est: ad cujus tumulum sæpius petitiones datæ suffragium obtinent: sed et frigoriticorum febres ejus virtute sæpissime restinguuntur.

Ad secundas Vesperas fit commemor. de Octava S.S. Innocentium.

Antiph. Innocentes. 41. <232>.

℣. Lætamini. *ibidem.*

Oratio. Deus cujus. 42. <233>.

DIE IV.

In Octava

SS. INNOCENTII.

Semiduplex.

Omnia ut in die SS. Innocentium. 41. <232>.

Ad Laudes fit commemoratio de Octava S. Genovefæ.

Antiph. In resurrectione neque nubent, neque nubentur; sed erunt æquales Angelis Dei.

¶ Adducentur Regi virgines post eam.

R. Proximæ ejus afferentur tibi.

Oratio.

BEatæ Genovefæ natalitia veneranda Ecclesia tua, Domine, devota suscipiat, et tantæ fidei proficiat exemplo: Per Dominum nostrum etc.

Deinde fit commemoratio de sancto Rigoberto Episcopo.

Antiph. Euge. de *Communi Pontif.* xij. <528>.

¶ Posui. *ibidem.*

Oratio. Da quæsumus. xj. <527>.

AD PRIMAM.

Lectio.

Rigobertus conspirantibus omnium votis Archiepiscopus Remensis Reolo suffectus, clericis amplissimos redditus assignavit, ut eos ad canonum ritum divino cultui manciparet. Et quò facilius id assequeretur, à Dagoberto secundo Francorum rege obtinuit non mediocrem Ecclesiæ immunitatem. Sed bello inter Raganfredum Majorem domus Chilperici secundi et Carolum Martellum exorto, cùm Remorum

portas Martello occlusisset, hujus in se convertit odium; dixitque furore abreptus Martellus, si victor rediret, Episcopum non impune laturum. Devicto subinde Raganfredo, dictis stetit; et Rigobertum nullâ judiciorum formâ, nullo Episcoporum conventu damnatum, de sede dejecit; ac Milonem quendam solâ tonsurâ clericum intrusit. Quare Ecclesia Remensis pastore destituta, Bonifacio Moguntino Apostolicæ Sedis Legato commissa est. Rigobertus verò secessit in Vasconiam; unde, Milone restitutionem sedis pollicente, Remos regressus, cùm exigeret Milo in jus proprium concedi sibi prædia quæ Rigobertus Ecclesiæ donaverat, iniquæ petitioni sanctus Pontifex haud assensus, altare tantum sanctæ Mariæ, in quo sacrum faceret, ab eo postulavit. Quo demum obtento, reliquum vitæ cursum apud Gerniacam cortem sanctissimè absolvit circa medium octavi sæculi. Sacrarum ejus reliquiarum pars in cimeliis Ecclesiæ Parisiensis asservata, magna veneratione colitur.

DIE V.

IN VIGILIA EPIPHANIE.

Simplex.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Christus natus est nobis: venite, adoremus.

Hymnus. Christe Redemptor. *ut in Matutino Nativitatis.* 25. <219>.

Antiph. Specie tua et pulcritudine tua, intende, prosperè procede, et regna.

℣. Verbum caro factum est,

℞. Et habitavit in nobis.

Lectioes de Scriptura occurrente.

Te Deum laudamus. 117.
<15>.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Orietur stella ex Jacob, et exurget homo de Israel, et dominabitur gentium.

Hymnus. A Solis. *ut in primis Vesperis Nativitatis.* 24. <217>.

℣. Notum fecit Dominus,

℞. Salutare suum.

Ad Benedictus Antiph. Revertere in terram Juda; mortui sunt enim qui quærebant animam pueri.

Oratio.

COrda nostra, quæsumus, Domine, venturæ festivitatis splendor illustret; quò mundi hujus tenebris carere valeamus, et pervenire ad patriam claritatis æternæ: Per Dominum nostrum etc.

Deinde fit commemoratio de S. Genovefa.

Antiph. In resurrectione etc. *ut supra.* 49. <240>.

Postea de sancto Simeone Stylita Confessore.

Antiph. Domine. *ut in Comuni Confessorum.* xvj. <531>.

℣. Justum. *ibidem.*

Oratio. Adesto. xv. <530>.

Non fiunt commemorationes communes.

AD PRIMAM.

Antiph. O admirabile commercium! Creator generis humani animatum corpus sumens

COLBERT.

de virgine nasci dignatus est; et procedens homo sine semine largitus est nobis suam deitatem.

Lectio.

Simeon apud Cilices natus, ovium pastor adhuc puer, ac postea monachus, hebdomadam totam jejunos sæpe explebat. Dimissus è monasterio propter nimiam vitæ asperitatem, in cisterna sicca delituit; ex qua revocatus ad monasterium, ibique aliquandiu commoratus, secessit in cellulam, in qua tres annos egit, orationibus ad Deum unicè intentus, eaque abinentiâ, ut quadraginta diebus sine cibo transactis, penè exanimatus repertus fuerit; quam jejunii quadragenarii rationem per octo et viginti annos servavit. Tum septo quodam sibi in vertice montis extructo, ne ultrà progredi posset, catenam ferream ex una parte ad saxum affixam, ex altera ad dextrum pedem alligatam excogitavit; quam tamen monente Meletio Episcopo Antiocheno deposuit. Cùm verò multi ad eum ex remotissimis orbis partibus confluerent, omnesque illum tangere et benedictionem ab eo accipere contenderent, secessit à turba, et in columna stationem fixit. Ibi dies noctibus continuans, expansis ad cælum manibus Deum orabat, somni parvus et cibi: nec cessabat inde aut fideles ad pietatem adhortari, dissidentium lites componere, et Ecclesiæ curare negotia, aut infideles, Judæos, et hæreticos confutare. Tandem, miraculorum gloria et singulari vitæ sanctitate illustris

R

coelo receptus est, Leone imperante, anno quadringentesimo sexagesimo. Tantam fuisse apud Romanos ejus sanctitatis famam ex Theodoretō refert septima Synodus ut illius imagines in officinarum vestibulis, in sui tutelam et præsidium, collocarent.

AD TERTIAM.

Antiph. Quando natus es ineffabiliter ex virgine, tunc impletæ sunt Scripturæ; sicut pluvia in vellus descendisti, ut salvum faceres genus humanum: te laudamus Deus noster.

℣. Verbum caro factum est,

℞. Et habitavit in nobis.

AD SEXTAM.

Antiph. Rubum quem viderat Moyses incombustum, conservatam agnovimus tuam laudabilem virginitatem: Dei genitrix intercede pro nobis.

℣. Ipse invocabit me,

℞. Pater meus es tu.

AD NONAM.

Antiph. Ecce Maria genuit nobis Salvatorem, quem Joannes videns exclamavit dicens; Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi, alleluia.

℣. Viderunt omnes fines terræ,

℞. Salutare Dei nostri.

DIE VI. JANUARI.

IN EPIPHANIA DOMINI.

Solemne majus.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Ambulant gentes in lumine tuo, et Reges in splendore ortus tui.

Psalmi ad omnes Horas dicendi sunt de die occurrente, ut in Psalterio.

Hymnus. Sedulii.

[H] Ostis Herodes impie,
Christum venire quid times?

Non eripit mortalia,
Qui regna dat cælestia.

Ibant Magi, quam viderant,
Stellam sequentes præviam;
Lumen requirunt lumine,
Deum fatentur munere.

Lavacra puri gurgitis
Cælestis Agnus attigit:

Peccata quæ non detulit,
Nos ablundo sustulit.

Novum genus potentiae,
Aquæ rubescunt hydiæ;
Vinumque jussa fundere,
Mutavit unda originem.

Gloria tibi Domine,
Qui apparuisti hodie,
Cum Patre et sancto Spiritu,
In sempiterna sæcula. Amen.

℣. Reges Tharsis et insulæ
munera offerent:

℞. Reges Arabum et Saba
dona adducent.

Ad Magnificat Antiph. Magi ab Oriente venerunt Jerosolymam, dicentes: Ubi est qui natus est Rex Judæorum.

Oratio. Deus qui hodierna die, ut infra ad Laudes.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Christus apparuit nobis : venite, adoremus.

Hymnus. Hostis Herodes. *ut in primis Vesperis.*

Antiph. Afferte Domino patriæ gentium, afferte Domino gloriam et honorem, afferte Domino gloriam nomini ejus.

℣. Omnes de Saba venient,

℞. Aurum et thus deferentes.

Lectio j.

De Isaia Propheta.

Cap. 55. 60. 61. et 62.

OMnes sitientes venite ... præceptorem gentibus. <lv, 1-4.>

Surge, illuminare Jerusalem ... Domino annuntiantes. <lx, 1-6.>

Gaudens gaudebo ... ut lampas accendatur. <lxi, 10-lxii, 1.>

Lectio ij.

Sermo sancti Leonis Papæ.

Serm. 2. de Epiph.

GAudete in Domino, dilectissimi, iterum dico gaudete : quoniam brevi intervallo temporis post solemnitatem natiuitatis Christi, festivitas declarationis ejus illuxit : et quem in illo die Virgo peperit, in hoc mundus agnovit. Verbum enim caro factum, sic susceptionis nostræ temperavit exordia, ut natus Jesus et credentibus manifestus, et persequentibus esset occultus. Jam tunc ergo cæli enarraverunt gloriam Dei, et in omnem terram sonus veritatis exivit ; quando et pastoribus exercitus Angelorum Salvatoris editi annuntiator apparuit, et Magos ad eum adorandum prævia stella perduxit : ut à solis ortu usque ad occasum veri

Regis generatio coruscaret, cum rerum fidem et regna Orientis per Magos discerent, et Romanum imperium non lateret. Nam et sævitia Herodis volens primordia suspecti sibi regis extinguere, huic dispensationi nesciens serviebat : ut dum atroci intentus facinori, ignotum sibi puerum indiscreta infantium cæde persequitur, annunciatum cælitus Dominatoris ortum insignior ubique fama loqueretur : quam promptiorem ad narrandum diligentemque faciebat et supernæ significationis novitas, et cruentissimi persecutoris impietas. Tunc autem etiam Ægypto Salvator illatus est, ut gens antiquis erroribus dedita, jam ad vicinam salutem per occultam gratiam vocaretur ; et quæ nondum ejecerat ab animo superstitionem, jam hospitio reciperet veritatem.

Agnoscamus ergo, dilectissimi, in Magis adoratoribus Christi, vocationis nostræ fideique primitias ; et exultantibus animis beatæ spei initia celebremus. Exinde enim in æternam hereditatem cœpimus introire : exinde nobis Christum loquentia scripturarum arcana patuerunt ; et veritas, quam Judæorum obcæcatio non recepit, omnibus nationibus lumen suum inexit. Honoretur itaque à nobis sacratissimus dies, in quo salutis nostræ auctor apparuit ; et quem Magi infantem venerati sunt in cunabulis, nos omnipotentem adoremus in cælis. Ac sicut illi de thesauris suis mysticas Domino munerum species obtulerunt ; ita et nos de cordibus

nostris, quæ Deo sunt digna promamus.

Lectio iij.

Lectio sancti Evangelii secundum Matthæum.

Cap. 2. <v. 1-12>.

CUM natus esset Jesus ... reversi sunt in regionem suam.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Inven-
erunt Puerum cum Maria matre
ejus, et procidentes adoraverunt
eum.

Hymnus.

O Sola magnarum urbium
Major Bethleem, cui contigit
Ducem salutis cælitus
Incorporatum gignere.
Quem stella, quæ solis rotam
Vincit decore ac lumine,
Venisse terris nuntiat
Cum carne terrestri Deum.
Videre postquam illum Magi,
Eoa promunt munera;
Stratique votis offerunt,
Thus, myrrham, et aurum
regium.

Regem Deumque annuntiant
Thesaurus et fragrans odor
Thuris Sabæi; ac myrrheus
Pulvis sepulcrum prædocet.

Gloria tibi Domine,
Qui apparuisti hodie,
Cum Patre et sancto Spiritu,
In sempiterna sæcula. Amen.
V. Adorate Dominum
R. In aula sancta ejus.

Ad Benedictus Antiph. Vidi-
mus stellam ejus in Oriente, et
venimus cum muneribus adorare
Dominum.

Oratio.

D EUS, qui hodierna die Uni-
genitum tuum gentibus

stella duce revelasti, concede propitius ut qui jam te ex fide cognovimus, usque ad contem-
plandam speciem tuæ celsitudinis perducamur: Per eundem Do-
minum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Antiph. Ante Luciferum geni-
tus et ante sæcula Dominus
salvator noster hodie mundo
apparuit.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secun-
dum Matthæum. *Cap. 2.*

CUM natus esset Jesus in
Bethleem Judæ in diebus
Herodis regis, ecce Magi ab
Oriente venerunt Jerosolymam,
dicentes: Ubi est qui natus est
Rex Judæorum? Et reliqua.

Homilia sancti Gregorii Papæ.

Hom. 10 in Evang.

I N omnibus signis, quæ, vel
nascente Domino, vel moriente,
monstrata sunt, considerandum
nobis est quanta fuerit in quor-
undam Judæorum corde duritia,
qui hunc nec per prophetiæ
donum, nec per miracula agnov-
erunt. Omnia quippe elementa
auctorem suum venisse testata
sunt. Ut enim de eis quiddam
usu humano loquar: Deum hunc
cæli esse cognoverunt, quia
protinus stellam miserunt: Mare
cognovit, quia sub plantis ejus
se calcabile præbuit: Terra
cognovit, quia eo moriente
contremuit: Sol cognovit, quia
lucis suæ radios abscondit: Saxa
et parietes cognoverunt, quia
tempore mortis ejus scissa sunt:
Infernus agnovit, quia hos quos

tenebat mortuos, reddidit. Et tamen hunc, quem Dominum omnia insensibilia elementa senserunt, adhuc infidelium Judæorum corda Deum esse minimè cognoscunt; et duriora saxis, scindi ad pœnitentiam nolunt. Qui etiam ad damnationis suæ cumulum, eum quem natum despiciunt, nasciturum longè antè præscierunt; et non solum quia nasceretur noverant, sed etiam ubi nasceretur: ut ipsa eorum scientia et illis fieret ad testimonium damnationis, et nobis ad adiutorium credulitatis.

Nativitate Regis nostri cognita, Herodes ad callida argumenta convertitur; et ne terreno regno privaretur, renunciare sibi ubi puer inveniretur postulat: adorare eum se velle simulat, ut hunc, si invenire possit, extinguat. Sed quanta est humana malitia contra consilium divinitatis? Scriptum quippe est: Non est sapientia, non est prudentia, non est consilium contra Dominum. Nam ea quæ apparuit, Magos stella perducit: natum Regem reperiunt; munera deferunt; et ne redire ad Herodem debeant, in somnis admonentur. Sicque fit ut Jesum, quem quærit, Herodes invenire non possit. Cujus personâ qui alii quàm hypocritæ designantur, qui, dum fictè quærunt, invenire Dominum nunquam merentur?

Magi aurum, thus, et myrrham deferunt. Aurum quippe regi congruit: thus vero in Dei sacrificium ponitur: myrrhâ autem mortuorum corpora condiuntur.

Eum ergo Magi quem adorant, etiam mysticis muneribus prædicant; auro, Regem; thure, Deum; myrrhâ, mortalem. Itaque nato Domino offeramus aurum, ut hunc ubique regnare fateamur: offeramus thus, ut credamus quòd is qui in tempore apparuit, Deus ante tempora extitit: offeramus myrrham, ut eum quem credimus in sua divinitate impassibilem, credamus etiam in nostra fuisse carne mortalem.

AD TERTIAM.

Antiph. Venit lumen tuum, Jerusalem, et gloria Domini super te orta est; et ambulabunt gentes in lumine tuo, alleluia.

℣. Reges Tharsis et insulæ munera offerent:

℞. Reges Arabum et Saba dona adducent.

AD SEXTAM.

Antiph. Apertis thesauris suis obtulerunt Magi Domino aurum, thus, et myrrham, alleluia.

℣. Omnes de Saba venient,

℞. Aurum et thus deferentes.

AD NONAM.

Antiph. Stella ista sicut flamma coruscat, et Regem regum Deum demonstrat: Magi eam viderunt, et magno Regi munera obtulerunt.

℣. Adorabunt eum omnes reges terræ:

℞. Omnes gentes servient ei.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Gentium populus, qui sedebat in tenebris, vidit lucem magnam, alleluia.

Hymnus. Hostis Herodes. *ut in primis Vesperis.*

V. Adorate Dominum,

R. In aula sancta ejus.

Ad Magnificat Antiph. Tribus miraculis ornatum diem sanctum colimus: hodie stella Magos duxit ad præsepium: hodie vinum ex aqua factum est ad nuptias: hodie in Jordane à Joanne Christus baptizari voluit, ut salvaret nos, alleluia.

AD COMPLETORIUM.

Lectio.

Sermo sancti Maximi Episcopi.

In Epiph. Hom. I.

IN hac, dilectissimi, celebritate, sicut relatu paternæ traditionis instruimur, multiplici nobis est festivitate lætandum. Ferunt enim hodie Christum Dominum nostrum vel stella duce, à gentibus adoratum; vel invitatum ad nuptias, aquas in vina vertisse; vel suscepto à Joanne baptismate, consecrasse fluentia Jordanis, suumque simul purificasse Baptistam. Sed quid potissimum præsentī hoc factum sit die, noverit ipse qui fecit: nos tamen credere, nec dubitare debemus, quidquid illud est, factum esse pro nobis. Nam quòd eum fulgentioris stellæ radiis incitati adoravere Chaldæi, Deum verum gentibus spes data est adorandi. Quòd aquæ novo ordine sunt in vina mutatæ, novi nobis poculi prælibatum est sacramentum. Quòd autem baptizatus est Agnus Dei, regenerantis baptismi salutare nobis munus est dedicatum. Oportet itaque nos, fratres, ad honorem Salvatoris

nostri, cujus nativitatem debita nuper cum exultatione transe-gimus, omni cum devotione etiam hunc virtutum ejus celebrare natalem. Per hæc miracula Christus Dominus redemptor noster oculis se voluit revelare mortalium; quatenus invisibilis ejus divinitas, quæ latebat in homine, in opere non lateret.

Reliqua ut in Communi per annum.

DIE VII.

DE OCTAVA EPIPHANIÆ.

Semiduplex.

Omnia ut in die Epiphaniæ, præter ea quæ sequuntur.

Lectiones de Scriptura occurrente.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Viri tublimes† ad te transibunt, et sui erunt; te adorabunt, teque deprecabuntur: Verè tu es Deus absconditus, Deus Israël Salvator.

Fit commemoratio de sancta Genovefa.

Antiph. In resurrectione, *ut suprâ.* 49. <240>.

V. Adducentur. *ibidem.*

Oratio. Beatæ Genovefæ. *ibidem.*

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Stella quam viderant Magi in Oriente, antecedeat eos, usque dum veniens staret suprâ ubi erat Puer.

DIE VIII.

DE OCTAVA EPIPHANIÆ.

Semiduplex.

Omnia ut in die Epiphaniæ, præter ea quæ sequuntur.

Lectiones omnes dicuntur de Scriptura occurrente.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Quibus non est narratum de eo, viderunt; et qui non audierunt, contemplati sunt, alleluia.

Fit commemoratio de sancta Genovefa.

Antiph. In resurrectione etc. *ut suprâ.* 49. <240>.

Postea de sancto Luciano martyre.

Antiph. Qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam.

℣. Justus ut palma florebit:

℞. Sicut cedrus Libani multiplicabitur.

Oratio.

MAjestatem tuam, Domine, supplices deprecamur, ut sicut agnitionem Unigeniti tui per beati Martyris tui Luciani prædicationem populorum cordibus infudisti, ita et nos ipsius opitulantiis meritis fidei stabilitate firmemur: Per eundem Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Lucianus presbyter in Gallias eodem quo sanctus Quintinus tempore appulit: eunte verò ad Ambianos Quintino, Bellovacos petiit Lucianus; ubi populos, gentilium superstitionibus occæcatos, ad veræ religionis lumen adduxit, et sacra Deo altaria erexit. Vehemens ideo gentilium in se concitavit odium: et sæviante in Christianos Diocletiano, cùm in illa immani strage Maximianum et Julianum,

quos baptismo abluerat, gladio interemptos accepisset, liberè Christum et ubique prædicare non destitit donec eodem quo sancti martyres iudicio damnatus, eandem in cælo lauream esset adeptus. Post multos annos corpus ejus inventum sanctus Eligius eleganti tumulo composuit.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Videntes stellam Magi gavisii sunt gaudio magno valde, alleluia.

DIE IX.

DE OCTAVA EPIPHANIÆ.

Semiduplex.

Omnia ut in die Epiphaniæ præter ea quæ sequuntur.

Lectiones de Scriptura occurrente.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Luce splendida fulgebis, civitas Dei, et omnes fines terræ nomen magnum invocabunt in te.

Fit commemoratio de sancta Genovefa.

Antiph. In resurrectione etc. *ut suprâ.* 49. <240>.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Lux de luce apparuisti Christe, cui Magi munera offerunt, alleluia, alleluia.

DIE X.

DE OCTAVA EPIPHANIÆ.

Semiduplex.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Venient ad te qui detrahebant tibi,

et adorabunt vestigia pedum tuorum.

Fit commemoratio de die Octava S. Genovefæ.

Antiph. In resurrectione neque nubent, neque nubentur; sed erunt æquales Angelis Dei.

Ÿ. Adducentur Regi virgines post eam.

R. Proximæ ejus afferentur tibi.

Oratio.

Effunde super nos, Domine, spiritum agnitionis et dilectionis tuæ, quo ancillam tuam Genovefam implevisti; ut sedula ejus imitatione tibi sincerè obsequentes, fide tibi et opere placeamus: Per Christum Dominum nostrum.

Postea de S. Paulo Eremita.

Antiph. Domine. *de Comuni Confess.* xvj. <531>.

Ÿ. Justum. *ibidem.*

Oratio. Adesto. xv. <530>.

AD PRIMAM.

Lectio.

PAulus, Eremitarum auctor et magister, apud inferiorem Thebaidem natus, cùm quindécim esset annorum, parentibus orbatus est. Declinandæ causâ persecutionis Decii et Valeriani, et Deo liberiùs inserviendi, in eremi speluncam se contulit: ubi palma ei victum et vestitum præbente, vixit ad centesimum et decimum tertium annum: quo tempore ab Antonio nonagenario, Dei admonitu invisitur. Quibus, cùm propriis se nominibus, licèt antea sibi invicem ignoti, salutassent, gratiasque Domino in commune retulissent, corvus qui ab annis sexaginta

Paulo dimidiatum panem quotidie afferebat, integrum detulit. Quare cum gratiarum actione ad fontem capientes cibum, ubi tantisper recreati sunt, noctem in divinis laudibus consumpserunt. Diluculo Paulus, de morte quæ sibi instaret admonens Antonium, hortatur ut pallium quod ab Athanasio acceperat, ad involuendum suum corpus afferret. Quò ex itinere rediens ille, vidit inter Angelorum choros, inter Prophetarum et Apostolorum cœtus, Pauli animam in cælum ascendere. Cùmque ad ejus cellam pervenisset, invenit genibus complicatis, erecta cer vice, extensisque in altum manibus, corpus exanime: quod pallio obvolvens, hymnosque et psalmos ex Christiana traditione decantans, in foveam, à duobus leonibus qui eo occurrerant effossam sanctum corpus intulit; et injecta humo, tumulum ex Christiano more composuit: tunicam verò Pauli, quam in sportæ modum ex palmæ foliis ille sibi contexuerat, secum auferens, eo vestitu diebus solemnibus Paschæ et Pentecostes, quoad vixit, usus est.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Adoraverunt eum; et apertis thesauris suis, obtulerunt ei munera, alleluia.

DIE XI.

DE OCTAVA EPIPHANIE.

Semiduplex.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Ecce venit Filius hominis; et Anti-

quus dierum dedit ei potestatem, et honorem, et regnum: et omnes populi, tribus, et linguæ servient ei, alleluia.

Fit commemoratio de sancto Bonito Episcopo.

Antiph. Euge. *de Communi Pontificum.* xij. <528>.

V. Posui. *ibidem.*

Oratio. Da, quæsumus. xj. <527>.

AD PRIMAM.

Lectio.

BONITUS Arvernus, pincer-
narum Sigeberti Regis Aus-
trasiæ Primicerius, ac deinde
Referendarius, postmodum, agen-
te Theoderico Rege Burgun-
diæ Sigeberti nepote, Massi-
liæ Præfecturam adiit; in qua se
ita gessit ut non tam iudex
quàm sacerdos esse videretur.
Postulanti Avito fratri Arver-
norum Episcopo, morti proximo,
annuente rege, successor desig-
natus, sacræ lectioni, vigiliis,
jejuniis, hospitalitati, aliisque
caritatis operibus totum se dedit.
Frequentes habuit cum clero de
canonibus observandis colla-
tiones, et plebem à presbyteris
edocendam maximè curavit.
Veritus autem ne quid actum
esset in sua ordinatione contra
canones, quòd postulanti fratri
successor datus fuisset, abdicatione
Episcopatu, ex consilio Tillonis
viri sanctissimi, monachi vitam
professus est in Magnilocensi
cœnobio; ubi epistolam scripsit
adversus hæreses Novati et
Joviniani, quas apud Arvernos
disseminari audierat. Ibi ali-
quantisper commoratus, limina
Apostolorum petiit; Lugduno-

que transiens, Episcopum cum
Duce Burgundiæ reconciliavit.
Roma reversus, Lugduni poda-
gra confectus obiit: unde ejus
reliquiæ in urbem Claromonta-
nam translatae sunt.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Ad-
moniti Magi in somnis, per
aliam viam reversi sunt in re-
gionem suam.

DIE XII.

DE OCTAVA EPIPHANIE.

Semiduplex.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Ecce
testem populis dedi eum, ducem
ac præceptorem gentibus.

Fit commemoratio de sancto Marcello Papa et Martyre.

Antiph. Qui odit animam
suam in hoc mundo, in vitam
æternam custodit eam.

V. Justus ut palma florebit:

R. Sicut cedrus Libani multi-
plicabitur.

Oratio.

PREces populi tui, quæsumus,
Domine, clementer exaudi;
ut beati Marcelli Martyris tui
atque Pontificis meritis adjuve-
mur, cujus passione lætamur:
Per Christum Dominum nos-
trum.

Postea de S. Furseo Abbate.

Antiph. Domine quinque ta-
lenta tradidisti mihi; ecce alia
quinque superlucratum sum.

V. Justum deduxit Dominus
per vias rectas:

R. Et ostendit illi regnum
Dei.

Oratio.

DEus, cujus munere beatus Furseus Abbas multiplici gloria sanctæ conversationis emicuit, præsta, quæsumus, sic nos beatitudinis ejus merita venerari ut ejusdem valeamus sublevari suffragiis: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Marcellus Romanus à Constantio et Galerio usque ad Maxentium Pontificatum gessit: cujus hortatu Lucina matrona Romana bonorum suorum Dei Ecclesiam fecit hæredem. Viginti quinque titulos in urbe instituit, quasi diœceses quasdam, et ad baptismum poenitentiamque eorum qui ex infidelibus Christianam religionem susciperent, et ad Martyrum sepulturam. Quibus rebus ira accensus Maxentius ipsum idolis sacrificare recusantem misit in catabulum; ut bestiarum, quæ publicè alebantur, curam sustineret: cumque audisset eum inde post novem menses à Clericis noctu ereptum, in ædibus Lucinæ, in quibus Ecclesiam dedicaverat, munia Ecclesiastica obire; in eam Ecclesiam catabuli bestias transferri, et à Marcello custodiri jussit. Ubi loci fœditate multisque ærumnis confectus Marcellus, obdormivit in Domino. Sedit annos quinque, mensem unum, dies viginti quinque; et ordinavit mense Decembri Romæ Presbyteros viginti quinque, Diaconos duos, Episcopos per diversa loca viginti unum.

Ex Hist. Eccl. Anglorum venerab. Bedæ Presbyt.

Furseus cum multis annis in Scotia verbum Dei annuntians tumultus irruentium turbarum non ferret, in provinciam Anglorum devenit; ibique prædicans verbum Dei, monasterium construxit. Quibus gestis, cupiens se ab omnibus negotiis alienare, reliquit monasterium et animarum curam fratri suo Fullano et presbyteris Gobbano et Dicullo; et alterum fratrem suum, nomine Ultanum, qui de monasterii probatione diuturna ad eremiticam pervenerat vitam, solus petens, annum totum cum eo vixit. Deinde turbatam incursione gentilium provinciam videns, navigavit in Galliam, ibique à Rege Francorum Lothovio et Patricio Ercunvaldo honorifice susceptus, monasterium construxit in loco Latiniaco nominato: ac non multò post, infirmitate correptus, diem clausit ultimum. Cujus corpus sine macula corruptionis inventum, ibidem conditum est. Ubi merita illius multis sæpe constat, Deo operante, claruisse virtutibus.

DIE XIII.

IN OCTAVA EPIPHANIÆ.

Duplex majus.

Omnia ut in die Epiphaniæ, præter ea quæ sequuntur.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Super quem videris Spiritum descendentem et manentem super eum, hic est qui baptizat in Spiritu sancto.

Oratio. Deus cujus Unigenitus. *ut infrà ad Laudes.*

AD MATUTINUM.

Lectioes dicuntur de Scriptura occurrente.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Vox de cælo facta est: Tu es filius meus dilectus, in te complacui mihi.

Oratio.

DEus, cujus Unigenitus in substantia nostræ carnis apparuit, præsta, quæsumus, ut per eum quem similem nobis foris agnovimus, intus reformari mereamur: Qui tecum vivit et regnat etc.

AD PRIMAM.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. I.*

IN illo tempore: Vidit Joannes Jesum venientem ad se, et ait: Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini
Episcopi.

Tract. 5. et 6. in Joann.

QUare oportebat baptizari Christum? quia oportuit nasci Christum; quia oportuit crucifigi Christum. Si enim viam humilitatis demonstraturus advenerat, et seipsum facturus ipsam humilitatis viam; in omnibus ab eo implenda erat humilitas. Auctoritatem dare baptismo suo hinc dignatus est, ut cognoscerent servi sui, quanta

alacritate deberent currere ad baptismum Domini, quando ipse non dedignatus est suscipere baptismum servi. Donatum enim erat hoc Joanni, ut ipsius baptismus diceretur.

Sed quare non solus ipse baptizatus est à Joanne, si ad hoc missus erat Joannes, per quem baptizaretur Christus, ut pararet viam Domino, id est ipsi Christo? Si solus Dominus baptizatus esset baptismate Joannis, non deessent qui sic eum haberent, ut putarent baptismum Joannis majorem esse quàm sit baptisma Christi? Dicerent enim: Usque adeo illud baptisma majus est, ut solus Christus eo baptizari meruisset. Ergo ut daretur nobis à Domino exemplum humilitatis ad percipiendam salutem baptismatis, Christus suscepit quod ei opus non erat, sed propter nos opus erat. Et rursus ne hoc ipsum quod accipit à Joanne Christus, præponeretur baptismati Christi; permissi sunt et alii baptizari à Joanne: sed qui baptizati sunt à Joanne, non eis suffecit; baptizati sunt enim baptismo Christi.

Hic est qui baptizat in Spiritu sancto. Petrus baptizet; hic est qui baptizat: Paulus baptizet; hic est qui baptizat. Nam si pro diversitate meritorum baptismum sanctum est; quia diversa sunt merita, diversa erunt baptismata; et tantò quisque aliquid melius putatur accipere quantò a meliore videtur accepisse. Sunt alii aliis sanctiores, sunt alii aliis meliores. Quare ergo, si unus ab illo, verbi

gratia, justo, sancto, baptizetur, alius ab alio inferioris meriti apud Deum, inferioris gradus, inferioris continentiae, inferioris vitae; unum tamen et par et æquale est quod acceperunt? nisi quia, Hic est qui baptizat.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Ego vidi et testimonium perhibui, quia hic est Filius Dei.

Fit commemoratio S. Hilarii Episcopi.

Antiph. Qui docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti; et qui erudiunt ad justitiam multos, quasi stellæ in perpetuas æternitates.

V. Amavit eum Dominus, et ornavit eum:

R. Stolam gloriæ induit eum.

Oratio. Deus qui populo. *ut infrâ ad Laudes.*

AD COMPLETORIUM.

Lectio de Scriptura occurrente.

DIE XIV.

In Festo

S. HILARII EPISCOPI,

CONFESSORIS ET ECCLESIAE
DOCTORIS.

Duplex minus.

Omnia ut in Communi Pontificum, (xij.) <526>, præter ea quæ sequuntur.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Qui fecerit et docuerit, hic magnus vocabitur in regno cælorum.

Oratio.

DEUS qui populo tuo æternæ salutis beatum Hilarium

ministrum tribuisti, præsta ut quem doctorem vitæ habuimus in terris, intercessorem habere mereamur in cælis: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Hilarius in Aquitania nobili genere natus, doctrinâ et eloquentiâ excelluit. Propter singulares virtutes Pictavorum Episcopus creatus, maximam eo in munere laudem consecutus est. Eo tempore, cum Imperator Constantius bonorum spoliatione, exilio, et omni crudelitate Catholicos divexaret, nisi ad Arianas partes transirent; Hilarius tamquam firmissimum murum se Arianis opponens, illorum furorem in se concitavit. Itaque multis petitus insidiis, tandem dolo Saturnini Arelatensis Episcopi de synodo Biterrensi in Phrygiam relegatus est; ubi duodecim libros de Trinitate scripsit. Quarto exilii anno vocatus est cum ceteris Episcopis ad synodum apud Seleuciam Isauriæ urbem, quam exemplo Occidentalium, qui Arimini hoc ipso anno convenerant, Constantius congregari jusserat. Interrogatus de Gallorum fide, respondit non aliam esse ab ea quæ Nicææ à Patribus conscripta fuerat, neque eos Sabellio favere, sicuti calumniabantur Ariani. Legatos à Seleuciæ Concilio secutus, Constantinopolim venit: ubi postquam extremum fidei periculum animadvertisset, quod Occidentalibus Arimini per fraudem deceptis, Orientales Seleuciæ per scelus vinci cerne-

ret; tribus libellis publicè datis, maxima dicendi libertate, audientiam Imperatoris poposcit, ut de fide coram adversariis disceptaret. Verùm cùm præsentis eruditionem pertimescerent, abnuerunt; suisque effecerunt artibus, ut quasi discordiæ seminarium et perturbator Orientis, absque exilii indulgentia redire ad Gallias juberetur. Quibus acceptis, sanctus Martinus Romam processit ut ei occurreret: sed cùm jam abiisse cognosceret, eum ad Gallias usque secutus est; et qui Deum priùs viderat in paupere, ait Sulpitius, postea illum habitare cognovit in Doctore. In reditu, Illyricum et Italiam, discussis hæreticorum tenebris, doctrinæ splendore colustravit: tuncque, ut dicit sanctus Hieronymus, suum Hilarium de prælio revertentem Galliarum Ecclesia complexa est. Pictavos reversus, infantem sine baptis- mate mortuum vitæ reddidit. Cùm autem vidisset Gallos ab Arianis deceptos, perfidiam Ariminensem suscepisse, in id per epistolas et frequentes synodos totus incubuit ut de- tectam Ariminensis synodi fraudem Gallia damnaret, atque ut in statum pristinum Ecclesia- rum fides reformaretur, obsis- tente frustra Saturnino, qui pro- pter hæresim aliaque nefanda crimina ab Ecclesia ejectus est. Unde Hilarius à Patribus Con- cillii primi Parisiensis, in epistola synodica, fidelis dominici nomi- nis prædicator meruit appellari. Tandem post liberatam ab Ariana labe Galliam, sexto post- quam rediit anno, obiit Pictavis

Idibus Januarii, Valentiniano et Valente regnantibus. Multos libros scripsit mira eruditione, quos omnes sanctus Hieronymus, ad Lætam scribens, inoffenso pede decurri posse testatur.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. O Doctor optime, Ecclesiæ sanctæ lumen, beate Hilari, divinæ legis amator, deprecare pro nobis Fllium Dei.

Fit commemoratio S. Mauri Abbatis.

Antiph. Similabo. *de Comm.* Confess. xv. <530>.

Ÿ. Justus germinabit. xiv. <530>.

Oratio.

Intercessio nos, quæsumus Domine, beati Mauri Abbatis commendet; ut quod nostris meritis non valemus, ejus patro- cinio assequamur: Per Domi- num nostrum etc.

DIE XV.

In Festo

S. MAURI ABBATIS.

Semiduplex.

Omnia ut in Communi Con- fessorum. xv. <530>.

Oratio. Intercessio. *ut suprâ.*

AD PRIMAM.

Lectio.

Maurus, nobilis Romanus, à patre Eutychio Deo sub sancti Benedicti disciplina puer oblatus, tantum divinâ gratiâ brevi profecit, ut ipsi magistro admirationi esset, qui illum sæpe veluti regularis observantiæ et virtutum omnium specimen

ceteris discipulis ad imitandum proponebat. Cujus, adhuc adolescentis, illud admirabilis obedientiæ exemplum à sancto Gregorio Papa memoratur. Cùm Placidus monachus in lacum prolapsus, aquarum impetu raperetur, Benedicti jussu accurrens Maurus et super aquas incedens, socium capillis apprehensum ad ripam attraxit; quod ipse quidem patris imperio et meritis, sanctus autem pater discipuli obedientiæ attribuit. In diaconatu constitutus, stolam quam in ordinatione acceperat, et quam juxta morem primo ordinationis anno indesinenter ferebat, de collo protulit; eaque super caput claudi et muti impositâ, adhibito crucis signo, gressum ipsi et vocem restituit. Missus à sancto Benedicto cum quatuor sociis in Gallias, Glanofoliense monasterium in Andegavensium solo construxit, quod Theodebertus, Theobaldus, et Clotarius, reges multis prædiis locupletarunt. Biennio ante obitum, monasterii curam deposuit; suffectoque in locum suum Bertulfo, domunculam sibi juxta sancti Martini Ecclesiam, quæ una erat ex quatuor monasterii basilicis, ædificavit, ubi se in arctioris pœnitentiæ operibus exercuit. Ab Angelo admonitus est, pluribus è discipulis instare mortem: quod eventus comprobavit. Ipse autem senio et labore confectus, ante altare sancti Martini super cilicio decumbens, et perceptione sacramentorum munitus, migravit ad Dominum, sepultusque est in eadem basilica ad dextram altaris.

Anno autem octingentesimo sexagesimo quinto, corpus ejus propter Normanorum incursionem inde sublatum, ac post triennium, jubente Carolo Calvo Imperatore, translatum est ad monasterium Fossatense agri Parisiensis ad Matronam amnem, quod beatus Babolenus sancti Columbanidiscipulus in honorem principis Apostolorum extruxerat. Sacrum corpus Æneas Parisiensis Episcopus in ipso aditu cœnobii suscepit, suisque humeris impositum, in basilica sancti Petri, nunc sancti Mauri nuncupata, collocavit; ubi frequenti fidelium concursu religiosè colitur.

AD VESPERAS.

Ab Hymno Officium fit de sancto Guillelmo Episcopo, ut in Communi Pontificum. xj. <526>.

Oratio. Exaudi. ibidem.

Fit commemoratio S. Mauri.

Antiph. Qui vult venire, de Communi Confess. xvj. <531>.

Ÿ. Justum. ibidem.

Oratio. Intercessio. xv. <530>.

DIE XVI.

In Festo

S. GUILLELMI EPISCOPI.

Semiduplex.

Omnia ut in Communi Pontificum. xij. <526>.

Oratio. Exaudi. xj. <527>.

AD PRIMAM.

Lectio.

Guillelmus, genere nobilis, Suessione primùm, tum Parisiis Canonicus, ad Grandi-

montensem eremum, deinde ad monasterium Pontiniacense ordinis Cisterciensis se contulit: in quo Prior, inde Fontis-Joannis, postea Caroliloci Abbas constitutus est. Mortuo verò Henrico Archiepiscopo Bituricensi, cùm præponeret clerus tres Abbates Cistercienses, quorum è numero Guillelmus erat; Odo de Soliaco ex Præcentore Bituricensi Parisiensis Episcopus, ad quem ex compromisso electio delata fuerat, Guillelmum Archiepiscopum renuntiavit. Quod onus ipse sibi impositum deprecatus, tum Abbas Cisterciensis, tum Legati Apostolici mandato suscipere coactus est. Eo in munere, retenta etiam veste monastica, nihil remisit de asperioris vitæ genere et consuetis pietatis exercitiis, ita in oratione assiduus, ut cùm media nocte ad officia nocturna surgeret, iis peractis non antè recederet quàm illucesceret dies; ita verò affectus, ut singulari compunctionis sensu in precibus commoveretur, in sacrificio Missæ in primis, quod summo fidei ac religionis ardore celebrabat, quasi Dominum patientem et cruci affixum coram spectaret. Gregis salutem invigilans, diocesim magno studio perlustrabat; et paternum cunctis exhibebat amorem, modò in sublevanda ægrotorum et captivorum inopia, modo in curandis pauperum funeribus. In ipso pontificatus initio, ob propugnata quædam Ecclesiæ jura, Philippi Augusti iram in se concitavit: qui deinde, perspecta ejus sanctitate, majori eum benevolentia persecutus est. Orta etiam inter

ipsum et Canonicos Metropolitane Ecclesiæ dissidia quietem ejus aliquandiu turbare visa sunt; sed eos benignitate sua ita demeruit, ut jus conferendi Præbendas ipsis eatenus arrogatum, in eum ejusque successores communi suffragio contulerint: quod oblatum ille solitâ constantiâ recusavit. Innocentii tertii literis excitatus, adversus Albigenes hæreticos magno zelo crucem assumpsit; sed morte præventus, non perfecit quod in votis habuerat. Acutissima febre correptus, cùm diem sibi vitæ extremum imminere intelligeret, pridie Epiphaniæ sacram habuit ad populum concionem in illa verba Apostoli, Hora est jam nos de somno surgere. Morbo deinde ingravescente, oleo infirmorum unctus est quinto Idus Januariarum, et postea sacro Viatico recreatus. Nocturnas preces, ne mors imparatum interciperet, antevertere voluit; sed cùm impresso labiis crucis signo hæc duo tantum verba, Domine labia, proferre potuisset; absoluto à circumstantibus clericis nocturno cursu, in sparsos humi cineres depositus, et indutus cilicio quod nunquam exuerat, fratribus benedicens, spiritum emisit anno salutis millesimo ducentesimo octavo. Corpus ejus in basilica metropolitana sepultum est, contententibus enixè civibus ne Carolilocum, ut ipse testamento sanxerat, humandum transferretur. Miraculis ante et post mortem illustris, ab Honorio tertio sanctorum catalogo ascriptus est.

AD VESPERAS.

Ab Hymno Officium fit de sancto Antonio Abbate, ut in Communi Confessorum. xiv. <529>.

Oratio. Concede. xv. <530>.

Fit commemor. de S. Guillelmo.

Antiph. Dedit illi. de Comm. Pontif. xij. <528-9>.

Ps. Posui. ibidem.

Oratio. Exaudi. xj. <527>.

DIE XVII.

In Festo

S. ANTONII ABBATIS.

Semiduplex.

Omnia ut in Communi Confessorum. xv. <536>.

Oratio. Concede. ibidem.

AD PRIMAM.

Lectio.

ANtonius, nobilis Ægyptius, cùm circa annum ætatis vigesimum ingressus Ecclesiam ex Evangelio audisset, Si vis perfectus esse, vade et vende omnia quæ habes, et da pauperibus; tamquam ea sibi dicta essent, amplissima quæ habebat prædia reliquit contribulibus, totiusque venditæ supellectilis pretium pauperibus distribuit. Ac primùm secessit haud procul à vico suo, ubi exercuit se ad genus omne virtutum; quarum tanto studio incensus fuit, ut quemcunque videret aliqua virtutis laude excellentem, illum imitari studeret. Rebus omnibus abdicatis, non destitit ex laboris emolumento assuetiseleemosynis pauperes fovere, non aliud sibi servans ad victum quàm unde panem emeret, quo non ante

solis occasum vescebatur, adhibito tantùm sale ad condimentum, et aqua ad sitim temperandam; tres etiam sæpe quatuorve dies jejunos. Pernoctabat in oratione sæpissime; cùmque necessario somno premere-tur, humi quiescebat. Eliæ post-hac exemplo sepulcra adiit; oc-cusâque introrsum monumenti unius januâ, in eo solus remansit, familiari cuidam mandans ut panem sibi statutis diebus affer-ret. Anno ætatis trigesimo quinto eremum petiit: unde post annos propè viginti Spiritus sancti impulsu exiit, ut cœ-nobitas moderaretur. Sæviente deinde Maximino, martyrii desi-derio flagrans Antonius, marty-res usque Alexandriam, quò ducebantur, secutus est. Sed cùm votis non responderet suc-cessus; finita persecutione, in cœnobium rediit. Verùm ut tur-barum molestias vitaret, se in abstrusorem solitudinem con-jecit: unde à sancto Athanasio et aliis Episcopis aliquando ac-cersitus, Alexandriam venit, con-futavitque Arianos, quia eum idem cum ipsis sentire falsò jactabant. Tantam sui venera-tionem ubique concitavit, ut ab ipsis gentilibus Homo Dei nun-cuparetur. In aulam quoque penetravit virtutis insolitæ fama; literasque à Constantino et ejus filiis accepit: quibus rescribens, eos adhortatus est ut neglectâ rerum sæcularium pompâ, Chris-tum, solum verum et æternum regem, colerent, curamque jus-titiæ et pauperum haberent. Clericorum quemcunque in pre-cibus celebrandis sibi semper

præire voluit; Episcopis ac Presbyteris caput summittere solitus, ut sibi benedictionem impertirentur. Ab hæreticorum et schismaticorum, maximè Ari-anorum, congressu et colloquio sic abhorrebat, ut ne quidem accedendum ad eos diceret. Dæ-mones, quorum tentationibus jam inde ab adolescentia lacessitus fuerat, semper vicit et fugavit; ac docens quibus armis superarentur, Mihi credite, dicebat, fratres, pertimescit satanas piorum vigilas, orationes, jejunia, voluntariam paupertatem, misericordiam, et humilitatem, maximè verò ardentem amorem in Christum, cujus unico sanctissimæ crucis signo debilitatus fugit. Morti proximus, inter alia monita, hæc fratribus inculcavit: Custodienda est pia fides in Christum, et patrum servanda traditio. Vixit annos quinque supra centum. Scripsit Ægyptiacæ septem Epistolas, quæ in Græcam linguam translatae sunt.

AD VESPERAS.

Ab Hymno Officium fit de festo Cathedræ S. Petri.

Hymnus.

QUodcunque in Orbe nexibus
revinxis
Erit revinctum, Petre, in arce
syderum;
Et quod resolvit hîc potestas
tradita,
Erit solutum cæli in alto
vertice:
In fine mundi judicabis sæcu-
lum.

COLBERT.

Patri perenne sit per ævum
gloria;

Tibique laudes concinamus
inclytas,

Æterne Nate; sit, superne
Spiritus,

Honor tibi decusque; sancta
jugiter

Laudetur omne Trinitas per
sæculum. Amen.

℣. Amavit eum Dominus, et
ornavit eum:

℞. Stolum gloriæ induit eum.

Ad Magnificat Antiph. Tu es
pastor ovium, princeps Aposto-
lorum; tibi traditæ sunt claves
regni cælorum.

Oratio. Deus qui ineffabili. *ut
infra ad Laudes.*

Fit commemoratio S. Antonii.

Antiph. Qui vult. *de Comm.*
Confess. xvj. <531>.

℣. Justum. *ibidem.*

Oratio.

CONcede, quæsumus, omnipoten-
s Deus, ut beati Antonii
Abbatis solemnia recensentes,
meritis ipsius protegamur et
precibus: Per Dominum nostrum
etc.

DIE XVIII.

In Festo

CATHEDRÆ S. PETRI

qua Romæ primum sedit.

Semiduplex.

*Omnia ut in Communi Pontifi-
cum. (xij.) <529>, præter ea quæ
sequuntur.*

Hymnus. Quodcunque. *ut in
Vesperis diei præcedentis.*

S

AD LAUDES.

Hymnus.

BEate pastor, Petre, clemens
accipe

Voces precantum ; criminum-
que vincula

Verbo resolve, cui potestas
tradita

Aperire terris cælum, apertum
claudere.

Sit Trinitati sempiterna gloria,
Honor, potestas, atque jubi-
latio,

In unitate quæ gubernat
omnia

Per universa æternitatis
sæcula. Amen.

℣. Posui adjutorium super
potentem :

℞. Et exaltavi electum de
plebe mea.

Ad Benedictus Antiph. Quod-
cunque ligaveris super terram,
erit ligatum et in cælis ; et quod-
cunque solveris super terram,
erit solutum et in cælis : dicit
Dominus Simoni Petro.

Oratio.

DEus qui ineffabili sacra-
mento Apostoli tui Petri
principatum in Romani nominis
arce posuisti, præsta, quæsumus,
ut quod in orbe terrarum ejus
prædicatio inchoavit, Christianæ
devotionis sequatur universitas :
Qui vivis et regnas cum Deo
Patre in unitate etc.

Fit commem. S. Sulpitii Episc.

Antiph. Euge serve bone et
fidelis, quia in pauca fuisti
fidelis, supra multa te con-
stituam, dicit Dominus.

℣. Amavit eum Dominus, et
ornavit eum :

℞. Stulam gloriæ induit eum.

Oratio.

EXaudi, quæsumus, Domine
preces nostras, quas in beati
Sulpitii Confessoris tui atque
Pontificis solemnitate deferimus ;
et qui tibi dignè meruit famulari,
ejus intercedentibus meritis ab
omnibus nos absolve peccatis :
Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

SULPITIUS, à puero pietati dedi-
tus, construendis Ecclesiis et
Monasteriis, ac misericordiæ
operibus intentus, ab Austregisilo
Bituricensi Episcopo ad Dia-
conatum promotus est, ut in
Ecclesia officium docendi exer-
ceret. Presbyter factus, à Clotario
secundo postulatus est, ut in ejus
castris Abbatis officio fungere-
tur ; Regemque ipsum morbo
gravissimo laborantem, septem
dierum oratione et jejunio,
sanitati restituit. Austregisilo
successor datus, optimi Præsulis
partes implevit. Diœcesanas
sæpe synodos, interdum etiam
provinciales celebravit. Judæos
omnes Biturigibus degentes ad
Christi fidem adductos bap-
tizavit. Ad Ecclesiam noctu
orationis causa venire solitus,
non antè recedebat quàm Psal-
morum librum integrum recitas-
set. Indicto tridui jejunio, suis
precibus obtinuit à Dago-
berto ut vectigal insolitum,
quod plebi Bituricensi im-
posuerat, abrogaret. Coadju-
torem sibi in senectute ex con-

sensu regis Volfolendum coop-
tavit: tuncque totum se dedit
levandis et instruendis pauperi-
bus. Plenus tandem dierum
quievit in Domino; et in urbe
Bituricensi sepultus est. Ad
cujus sepulcrum cum oraret
sanctus Eligius, captivi qui eò
confugerant, divinitus liberati
sunt.

AD VESPERAS.

Hymnus. Quodcunque. *ut in*
Vesperis diei præcedentis.

Ad Magnificat Antiph. Tibi
dabo. *ut in Comm. Pontif. xiiij.*
<529>.

Fît commemoratio de S. Lau-
nomaro Abbate.

Antiph. Similabo eum viro
sapienti, qui ædificavit domum
suam supra petram.

V. Justus germinabit sicut
lilium:

R. Et florebit in æternum
ante Dominum.

Oratio. Interventio. *ut infra.*

DIE XIX.

In Festo

S. LAUNOMARI ABBATIS.

Simplex.

Omnia ut in Communi Con-
fessorum (xv.) <529>, præter Ora-
tionem.

Oratio.

Interventio, quæsumus, Do-
mine, beati Launomari Ab-
batis tuam non desinat placare
majestatem, nostrumque tibi
devotum efficiat famulatum:
Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Launomarus, regnante Clo-
tario Clodovei Magni filio

in Carnutibus obscuro loco na-
tus, à pueritia in paterna domo
pecorum curam gessit. Postea
traditus à parentibus Hirmiro
Presbytero, sub ejus disciplina
adeo profecit ut Presbyter et
Œconomus Ecclesiæ Carnuten-
sis fieri meruerit. Elapsis ali-
quot annis, secessit in eremum:
cumque ejus fama celebrior esset,
multi ad eum confluerunt, ac
prope ipsius tugurium cellas con-
struxerunt instar monasterii;
sicque monachorum pater effec-
tus est. Sed hominum frequen-
tiam fugiens, in abstrusorem
locum secessit; ubi monasterium
condidit, quod Curbionense dic-
tum est. Ægrotans his temporibus
Hermodaldus quidam, ut
inducias vivendi ejus precibus
obtineret, solidos ad eum quadra-
ginta misit: quibus super altare
depositis, unum retinuit Launo-
marus, rejectis ceteris, quos malè
partos in spiritu cognovit, Her-
moaldi servo sic locutus: Pecunia
ista iniqua est, divinam non po-
test mutare sententiam; nuntia
domino tuo ut injustè sublata
restituatur. Ab Episcopo Carnu-
tum accersitus, incidit in mor-
bum; cumque urbis cladem et
moriturum ante ejus obsidionem
Episcopum prædixisset, vitâ
cessit, et in basilicâ sancti Mar-
tini sepultus est.

Vesperæ de Festo sequente.

DIE XX.

In Festo

SS. MART. FABIANI PAPÆ
ET SEBASTIANI.

Duplex minus.

Omnia de Communi plurimum

Mart. (vii.) <524>, *præter Orationem.*

Oratio.

Vide, Domine, infirmitates nostras; et intercedentibus beatis Martyribus tuis Fabiano et Sebastiano, celeri nobis pietate succurre: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

FABIANUS post mortem Anterotis ad Ecclesiæ Romanæ pontificatum præter omnium expectationem pervenit. Nam cum de electione Pontificis ageretur, ac nemo de eo eligendo cogitaret, columba repente è sublimi delapsa, capiti illius insedit; quo spectaculo permoti omnes, simul exclamare cœperunt, Fabianum dignum esse; statimque, sacerdotali cathedræ imposuerunt. Per literas acriter reprehendit Privatum hæreticum, in Concilio nonaginta Episcoporum Africanorum ob multa et gravia delicta condemnatum. Ad ipsum Origenes epistolam de sua fide conscripsit. Passus est autem in persecutione Decii. De cujus agone sanctus Cyprianus per epistolam Cleri Romani certior factus, sic rescripsit: Plurimum gratulor quod ejus memoriam tam celebri et illustri testimonio prosequamini: ut et per vos innotesceret nobis, quod et vobis esset circa præpositi memoriam gloriosum, et nobis quoque fidei ac virtutis præberet exemplum. Fabiano suffectus est Cornelius.

Sebastianus Mediolanensis, patre Narbonensi, carus fuit Dio-

cletiano, et ab eo dux primæ cohortis constitutus. Christianam fidem amplexatus, moriendi pro Christo desiderio flagrans, cum advertisset nullum tunc esse Mediolani aut tepere certamen, Romam profectus est, ubi propter fidei studium persecutiones acerbæ fervebant. Ibi cum fideles adjuvaret facultatibus, Confessoresque ac Martyres cohortationibus confirmaret, ad Diocletianum est delatus. Quem cum Imperator nec pollicendo nec terrendo à Christi fide potuisset avertere, ad palum alligatum sagittis configi jussit. Ad quem, omnium opinione mortuum, Irene pia vidua noctu venit, ut corpus ejus sepeliendum auferret; sed vivum repertum in domo sua curavit. Itaque, paulo post, confirmata valetudine, Diocletiano obviam factus, ejus impietatem liberius accusavit. Cujus aspectu cum ille primum obstupisset, quod mortuum crederet, rei novitate et acri Sebastiani reprehensione excandescens, eum in hippodromum Palatii duci et tandiu virgis cædi imperavit donec animam exhalaret. Ejus corpus in cloacam dejectum, Lucina à Sebastiano in somnis admonita ubi esset et quo loco humari vellet, ad Catacumbas sepelivit in aditu cryptæ juxta Vestigia Apostolorum; neque à loco sancto per dies triginta recessit. Ibi sancti Sebastiani nomine celebris Ecclesia est ædificata. Ejus ossa, tempore Ludovici Pii, annuente Eugenio secundo Papa precibus Hilduini Abbatis sancti Dionysii, Romæ in Gallias allata, Suessione in

basilica sancti Medardi multâ cum divinæ virtutis ostensione reposita sunt: unde portio decerpta, Lutetiæ in Ecclesia sanctæ Mariæ religiosè colitur.

In secundis Vesperis fit commemoratio S. Agnetis Virginis et Martyris.

Antiph. Posuit Christus signum in facie mea, ut nullum præter eum amatorem admittam.

℣. Elegit eam Deus, et præelegit eam:

℞. Habitare facit eam in tabernaculo suo.

Oratio. Omnipotens. *ut infrà ad Laudes.*

DIE XXI.

In Festo

S. AGNETIS VIRGINIS ET MARTYRIS.

Semiduplex.

Omnia ut in Communi Virginum (xvij.) <532>, præter ea quæ sequuntur.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Agnes in duorum posita periculo, castitatis, et salutis, castitatem protexit, salutem cum immortalitate commutavit.

Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus qui infirma mundi elegis, ut fortia quæque confundas, concede propitius ut qui beatæ Agnetis Virginis et Martyris tuæ solemnia colimus, ejus apud te patrocina sentiamus: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Ex Libro sancti Ambrosii de Virginibus.

Hodie natalis est virginis; integritatem sequamur: natalis est martyris; hostias immolemus: natalis est sanctæ Agnetis; mirentur viri, non desperent parvuli, stupeant nuptæ, imitentur innuptæ. Sed quid dignum ea loqui possumus, cujus ne nomen quidem vacuum laudis est? Fuit devotio supra ætatem, virtus supra naturam: ut mihi videatur non hominis habuisse nomen, sed oraculum martyris, quod indicavit quid esset futura. Habeo tamen unde mihi subsidium comparem. Nomen virginis, titulus est pudoris. Appellabo martyrem? prædicavi satis. Prolixa laudatio est, quæ non quæritur, sed tenetur. Facessant igitur ingenia, eloquentia conticescat. Vox una præconum est. Hanc senes, hanc juvenes, hanc pueri canant. Nemo est laudabilior quàm qui ab omnibus laudari potest. Quot homines, tot præcones, qui martyrem prædicant dum loquuntur. Hæc tredecim annorum martyrium fecisse traditur. Quo detestabilior crudelitas, quæ nec minuscule perpercit ætati. Immo magna vis fidei, quæ etiam ab illa testimonium invenit ætate. Fuitne in illo corpusculo vulnere locus? et quæ non habuit quo ferrum reciperet, habuit quo ferrum vinceret. Hæc inter cruentas carnificum impavida manus, hæc stridentium gravibus im-

mobilis tractibus catenarum, nunc furentis mucroni militis totum offerre corpus, mori adhuc nescia, sed parata, vel si ad aras invita raperetur, tendere Christo inter ignes manus, atque in ipsis sacrilegis focis trophæum Domini signare victoris; nunc ferratis colla manusque ambas inserere nexibus. Sed nullus tam tenuia membra poterat nexus includere. Novum martyrii genus. Nondum idonea pœnæ, et jam matura victoriæ; certare difficilis, facilis coronari: magisterium virtutis implevit, quæ præjudicium vehebat ætatis. Non sic ad thalamum nupta properaret, ut ad supplicii locum, læta successu, gradu festina virgo processit. Flere omnes, ipsa sine fletu. Mirari plerique quòd tam facile vitæ suæ prodiga, quam nondum hauserat, jam quasi perfuncta donaret. Stupere universi, quòd jam divinitatis testis existeret, quæ adhuc arbitra sui per ætatem esse non posset. Quanto terrore egit carnifex ut timeretur, quantis blanditiis ut suaderet, quantorum vota ut sibi ad nuptias proveniret? At illa: Et hæc sponsi injuria est, inquit, expectare placituram; qui me sibi prior elegit, accipiet: quid percussor moraris? pereat corpus quod amari potest oculis quibus nolo. Stetit, oravit, cervicem inflexit. Cerneret trepidare carnificem, quasi ipse addictus fuisset, tremere percussoris dexteram, pallere ora alieno timentis periculo, cùm puella non timeret suo. Habetis igitur in una hostia duplex martyrium, pudoris, et religionis.

Et virgo permansit, et martyrium obtinuit.

DIE XXII.

In Festo

SANCTI VINCENTII MARTYRIS.

Duplex minus.

Omnia ut in Communi unius Martyris præter Orationem.

Oratio.

Adesto Domine supplicationibus nostris; ut qui ex iniquitate nostra reos nos esse cognoscimus, beati Vincentii Martyris tui intercessione libermur: Per Dominum nostrum etc.

In primis Vesperis commemoratio S. Agnetis.

Antiph. Beata Agnes in medio flammarum expansis manibus orabat: Benedico te, Pater metuende, quia per Unigenitum tuum evasi minas sacrilegi tyranni, et carnis spurcitas immaculato calle transivi: et ecce venio ad te, quem amavi, quem quæsivi, quem semper optavi.

V. Adducentur regi virgines post eam:

R. Proximæ ejus afferentur tibi.

Oratio. Omnipotens. *ut suprà in Festo S. Agnetis.*

AD PRIMAM.

Lectio.

Vincentius Diaconus in persecutione Diocletiani apud Valentiam Hispaniæ civitatem ad Datianum præsidem ductus, quòd palam Christum prædicaret, vinctus retortis brachiis, extensus est, donec ossa membratim divellerentur. Deinde

ferreis unguibus semel atque iterum excarnificatus, tormenta contempsit; nec adduci potuit ut libros sacros traderet igni comburendos. Quapropter in craticula subjectis prunis ardentibus impositus et candentibus laminis exustus est, arvinæ guttis et sale perfusus. Post hæc traditur in carcerem stratum testaceis fragmentis, ut ejus nudum corpus testarum aculeis cruciaretur, divaricatis etiam in nervo cruribus. Verùm illustrato cælitus carcere, ab Angelo ad martyrium accenditur: illumque carceris custos ruptis catenis ambulantem conspiciens, spectaculo stupefactus, Christum confessus est. Eductus inde, collocatur in molli culcitra, ut recreatus aliquantulum, acrius denuo torqueretur: sed exhaustus viribus, animam exhalavit. Corpus ejus cùm projectum esset inhumatum, corvus et à volucribus et à lupo, unguibus, rostro, alis, mirabiliter defendit. Quare cognita, Datianus insutum culeo, saxoque illigatum in mare demergi jubet; sed inde etiam divinitus ejectum ad litus Christiani sepeliunt. Post multos annos Childebertus et Clotarius in obsidione Cæsaraugustana suspicati obsessos, quos videbant circumire mœnia civitatis, aliquid maleficii agere, ubi acceperunt Vincentii tunicam ad placandum Deum in his rerum angustiis circumferri, pietate commoti pacem cum iis inierunt. Childebertus autem Parisios reversus, basilicam construxit in honorem Martyris; in qua sancti Germani Parisiensis corpus quiescit.

In secundis Vesperis fit commemoratio S. Emerentianæ Virginis et Martyris.

Antiph. Inveni. *de Communi Virginum.* xvij. <532>.

Ÿ. Elegit. *ibidem.*

Oratio. Indulgentiam. *ibidem.*

DIE XXIII.

In Festo

S. EMERENTIANÆ

Virginis et Martyris.

Simplex.

Omnia de Communi Virginum. xvij. <532>.

Oratio. Indulgentiam. xvij. <532>.

Ad Laudes fit commemoratio S. Felicis Confessoris.

Antiph. Domine quinque talenta tradidisti mihi; ecce alia quinque superlucratus sum.

Ÿ. Justum deduxit Dominus per vias rectas:

R. Et ostendit illi regnum Dei.

Oratio.

CONcede, quæsumus, omnipotens Deus, ut ad meliorem vitam Sanctorum tuorum exempla nos provocent; quatenus, quorum solemnia agimus, etiam actus imitemur: Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

EMerentiana virgo Romana, collactanea beatæ Agnetis, adhuc catechumena, fide et charitate flagrans, furentes in Chris-

tianos idolorum cultores cùm vehementius accusaret, à concitata multitudine lapidibus obruta est. Quæ inter cruciatus orans ad sepulcrum sanctæ Agnetis, proprio sanguine, quem pro Christo constanter effudit, baptizata, animam Deo reddidit.

Felix Presbyter Nolanus à Maximo Episcopo, qui declinandæ persecutionis causâ juxta Domini præceptum secesserat, pascendi gregis curam ad tempus accepit. Quo munere dum fungitur, ab iis qui Pontificem quærebant detruditur in carcerem: sed ab Angelo eductus, Maximum in monte latitantem adit, exanimem penè et humi jacentem erigit, uvâ divinitus repertâ refocillat, revectumque humeris commendat anui quæ sola ex præsulis famulatio supererat. Felix domum reversus, in ea latuit, donec pax Ecclesiæ redderetur. Exorta rursus persecutione, ab iis etiam qui eum quærebant ad necem, concionantemque audiebant et alloquebantur, agnoscere non potuit; atque inter dirutos parietes per angustum ingressus est aditum, quem repentè ex rudere corruens agger præcluserat, et aranea sic telis obtexit ut nemini recentis latebræ suspicio relicta sit. In sicca deinde cisterna sex menses delitescentem Christus ministerio cujusdam mulieris mirabiliter pavit. Finita tandem persecutione, oblatum sibi post Maximi mortem episcopatum constanter recusans, obtinuit ut Quinto deferretur, qui septem ante se diebus Presbyter fuerat ordinatus. Quintus, dignitate major, Felicem, ut

sanctitate potiolem, semper observavit, eique prædicandi munus injunxit. Ceterum Felix paupertatem eximiè coluit, nec prædia amplissima in persecutione proscripta voluit repetere; sed tribus terræ jugeribus, iisque conductis, et hortulo proprii juris contentus, labore manuum victum quærebat, parte fructuum pauperibus erogata. Tot virtutibus insignis migravit in cælum; ejusque sepulcrum crebris nobilitatum est miraculis.

Vesperæ de Festo sequente.

DIE XXIV.

In Festo

SS. BABYLÆ ET SOCIOR.

Martyrum.

Simplex.

Omnia de Communi plurium Martyrum. viij. <524>.

Oratio. Deus qui nos annua. ix. <525>.

AD PRIMAM.

Lectio.

BAbylas in Antiocheno pontificatu Zebini successor, post illustrem fidei confessionem sub Decio in vinculis mortuus, Antiochiæ sepultus est. Postquam verò Gallus Juliani frater, Christianus, à Constantio Cæsar renunciatus, Antiochiæ sedem fixisset; in suburbio Daphnè è regione templi Apollinis ædificavit Ecclesiam, ut suburbium à gentiliū superstitione et flagitiis purgaret, et in eam Babylæ corpus deferri jussit. Obmutuit dæmon ad præsentiam sacri corporis. Quare Julianus Apos-

tata illud inde exportari voluit. Itaque Christiani eò convenientes, arcam Martyris in urbem detulerunt, præcinentibus iis qui psalmos apprimè callebant, respondente deinde multitudine, et hunc subinde versiculum succinente: Confundantur omnes qui adorant sculptilia, et qui gloriantur in simulacris suis.

Vesperæ de Festo sequente.

DIE XXV.

In Festo

CONVERSIONIS S. PAULI.

Duplex majus.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Dum irem Damascum cum potestate et permissu principum Sacerdotum, die media, in via vidi de cælo supra splendorem Solis circumfulsisse me lumen et eos qui mecum simul erant.

Hymnus.

PASTORE percusso, minas
Spirabat et cædes lupo,
Sparsumque vastabat gregem

Te Christe Saulus nesciens.

Et jam catenas stringere

Ferox parabat, jam cruces:

Sed ô! repentè sternitur,

Verboque percussus ruit.

Quid Saule, Saule, quid struis?

Agnosce victricem manum:

Cælo reluctari nefas;

Absiste Jesum persequi.

Jam tendit imbelles manus,

Jam colla submittit iugo:

Stupens jacet; clamat tremens:

Quid Christe, quid victor
jubes?

Ex hoste miles, ex lupo
Agnus, gregi se devovet;
Et raptor ipse, nobili
Raptus triumpho ducitur.

O celsa cedrorum Deus
Qui voce vertis culmina!
O qui potenti subjicis
Mentes superbas gratiæ.

Tu Pastor infensas tuo
Vires ovili contere;
Et nostra, si quid devium,
Ad te reflecte pectora.

Gloria tibi, Domine,
Qui natus es de Virgine;
Cum Patre et sancto Spiritu,
In sempiterna sæcula. Amen.

℣. Segregavit me Dominus ex
utero matris meæ,

℞. Ut evangelizarem illum in
gentibus.

Ad Magnificat Antiph. Vas
electionis est mihi iste, ut portet
nomen meum coram gentibus,
et regibus, et filiis Israel.

Oratio. Deus qui universum.
ut infrà ad Laudes.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Deum nostrum
in conversione Doctoris gentium,
venite, adoremus.

Hymnus. Pastore percusso.
ut suprà ad Vesperas.

Antiph. Audivi vocem loquentem mihi Hebraicâ linguâ:
Saul, Saul, quid me persequeris? durum est tibi contra
stimulum calcitrare.

℣. Vocavit me Dominus per
gratiam suam,

℞. Ut revelaret Filium suum
in me.

Te Deum laudamus. 117.
<15>.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Non fui incredulus cælesti visioni; sed his qui sunt Damasci primùm, et Jerosolymis, et in omnem regionem Judææ, et gentibus annuntiabam, ut pœnitentiam agerent.

Hymnus.

Q Uæ gloriosum tanta cælis evocat

Te Christe causa? tune rursum visere

Mundum Redemptor? tune judex sæculi?

Novumne prodis ultor hostem perdere?

Heu quàm cruentus persecutor, quàm ferox

Insurgit! horret, ac fugit grex quâ premit:

Humana tanto nulla par hosti manus;

Te Christe sparsæ vindicem poscunt oves.

Hunc ergo voce victor unâ sub-jicis,

Totum sed uno subdis in Saulo tibi

Vincisque mundum; sternis ut mox erigas,

Agnisque prædam dividat lupus tuis.

Sit Trinitati sempiterna gloria, Honor, potestas, atque jubi-

latio,

In unitate, cui manet impe-rium,

Ex tunc, et modò, per æterna sæcula. Amen.

Ÿ. Tu es vas electionis sancte Paule Apostole,

Ÿ. Prædicator veritatis in uni-verso mundo.

Ad Benedictus Antiph. Eram

ignotus facie Ecclesiis Judææ; tantum autem auditum habebant; Quia qui persequeretur nos aliquando, nunc evangelizat fidem quam expugnabat: et in me clarificabant Deum.

Oratio.

D Eus, qui universum mundum beati Pauli Apostoli prædicatione docuisti, da nobis quæsumus ut qui ejus hodie Conversionem colimus, per ejus ad te exempla gradiamur: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Antiph. Segregavit me Dominus ex utero matris meæ, et vocavit per gratiam suam, ut revelaret Filium suum in me.

Lectio.

De Actibus Apostolorum, cap. 9.

⟨v. 1-20⟩.

S Aulus adhuc spirans... quoniam hic est Filius Dei.

AD TERTIAM.

Antiph. Ideo misericordiam consequutus sum, ut in me primò ostenderet Christus Jesus omnem patientiam, ad informationem eorum qui credituri sunt illi in vitam æternam.

Ÿ. Segregavit me Dominus ex utero matris meæ.

Ÿ. Ut evangelizarem illum in gentibus.

AD SEXTAM.

Antiph. Ego sum minimus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus, quoniam persequutus sum Ecclesiam Dei.

Ÿ. Vocavit me Dominus per gratiam suam;

R̃. Ut revelaret Filium suum
in me.

AD NONAM.

Antiph. Gratiâ Dei sum id
quod sum ; et gratia ejus in me
vacua non fuit.

Ÿ. Positus sum ego prædicator
et Apostolus,

R̃. Doctor gentium in fide et
veritate.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Vivo
autem jam non ego ; vivit verò
in me Christus.

Hymnus. Pastore percusso, *ut
in primis Vesperis.* 80. <265>.

Ÿ. Tu es vas electionis sancte
Paule Apostole,

R̃. Prædicator veritatis in uni-
verso mundo.

Ad Magnificat Antiph. Sancte
Paule Apostole, prædicator veri-
tatis et doctor gentium, intercede
pro nobis ad Deum qui te elegit.

*Fit commemoratio S. Polycarpi
Episcopi et Martyris.*

Antiph. Octoginta et sex anni
sunt ex quo servio Christo : quo-
modo possum maledicere Regem
meum, qui me salvum fecit ?

Ÿ. Gloria et honore coronasti
eum Domine,

R̃. Et constituisti eum super
opera manuum tuarum.

Oratio. Deus qui nos, *ut infra
ad Laudes.*

DIE XXVI.

In Festo

S. POLYCARPI EPISCOPI ET
MARTYRIS.

Semiduplex.

*Omnia ut in Communi unius
Martyris (vj.) <522> præter Anti-*

*phonas ad Benedictus et ad
Magnificat.*

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Qui
mihi dat ignem pati, dabit im-
motum in flammis permanere.

Oratio.

DEUS, qui nos beati Polycarpi
Martyris tui atque Pontificis
annua solemnitate lætificas, con-
cede propitius ut cujus natalitia
colimus, de ejusdem etiam pro-
tectione gaudeamus : Per Do-
minum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

*Ex libro S. Hieron. de Script.
Eccl. cap. 27.*

POLYCARPUS, Joannis Apostoli
discipulus, et ab eo Smyrnæ
Episcopus ordinatus, totius Asiæ
princeps fuit, quippe qui non-
nullos Apostolorum et eorum qui
viderant Dominum, magistros
habuerit, et viderit. Hic propter
quasdam super die Paschæ quæ-
stiones, sub Imperatore Antonino
Pio, Ecclesiam in urbe regente
Aniceto, Romam venit; ubi pluri-
mos credentium, Marcionis et
Valentini persuasione deceptos,
reduxit ad fidem. Cùmque ei
fortuito obviam fuisset Marcion et
diceret, Cognoscis nos? respondit;
Cognosco primogenitum Satanæ.
Postea verò, regnante Marco
Antonino et Lucio Aurelio
Commodo, quarta post Neronem
persecutione, Smyrnæ sedente
Proconsule, et universo populo
in amphitheatro adversus eum
personante, igni traditus est.
Scripsit ad Philippenses valde

utilem epistolam, quæ usque hodie in Asiæ conventu legitur.

Ex Epistola Ecclesiæ Smyrnenensis ad Ecclesias Ponti.

Exstructo rogo, cùm Polycarpus omnia vestimenta deposuisset et cingulum solvisset, circumjecta sunt ei instrumenta quæ ad feralem rogam apparatus fuerant. Cùmque eum clavis affigere vellet, Sinite me, inquit: qui enim mihi vires dat ad ignis supplicium fortiter sustinendum, idem dabit ut immotus rogo subsistam. Illi ergo, non quidem clavis defixerunt, sed ligaverunt eum. Hic verò manus post tergum connectens et ad palum revinctus, tamquam aries quidam eximius ex magno grege delectus qui gratissimum holocaustum omnipotenti Deo offerretur, cælum contuitus, dixit: Pater uni-geniti et benedicti Filii tui Jesu Christi, per quem tui notitiam accepimus, Deus Angelorum et Potestatum, benedico te, qui me ad hanc horam perducere dignatus es, ut partem caperem in consortio Martyrum, in calice Christi tui, ad resurrectionem vitæ æternæ animæ simul et corporis in incorruptione Spiritus sancti: inter quos, quæso, suscipiar hodie coram te, tamquam hostia pinguis et accepta: quamobrem de omnibus te laudo, te benedico, te glorifico per sempiternum Pontificem Jesum Christum Filium tuum, cum quo tibi et Spiritui sancto gloria et nunc et in futura sæcula.

Et cùm Amen clara voce emisisset, precationemque complisset, ministri rogam accenderunt. Cùmque ingens flamma exar-

sisset, mira res visa est ab iis qui eam videre meruerunt, et qui ideo reservati sunt ut aliis nuntiarent. Ignis enim fornicisspeciem præbens, tamquam velum navis ventorum flatu sinuatum, circum corpus Martyris stetit; quod quidem in medio positum, non ut caro assa videbatur, sed velut aurum aut argentum quod in fornace excoquitur: quippe odorem suavissimum, quasi thuris alteriusve pretiosi aromatis, naribus nostris inhalantem hauriebamus. Postremò cernentes impij corpus ejus non posse consumi, confectorem propiùs accedere, enseque altè in corpus adigere jusserunt. Quo facto, tanta vis sanguinis effluxit ut ignis prorsus extingueretur. Ossa illius gemmis cariora et quovis auro puriora colligentes, ubi decebat condidimus. Quo etiam in loco, nobis, si fieri poterit, convenientibus concedet Deus natalem ejus martyrii diem cum hilaritate et gaudio celebrare.

AD VESPERAS.

Ab Hymno fit de S. Ioanne Chrysostomo Episcopo et Ecclesiæ Doctore, ut in Comm. Pontif. xj. <527>.

Ad Magnificat Antiph. Qui docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti; et qui ad justitiam erudiunt multos, quasi stellæ in perpetuas æternitates.

Oratio. Ecclesiam tuam. *ut infra ad Laudes.*

Fit commemoratio S. Polycarpi.

Antiph. Benedico te Domine, quoniam me dignatus es ut partem caperem in numero Martyrum tuorum in calice

Christi tui, inter quos utinam suscipiar hodie coram te in sacrificio pingui et accepto.

Ÿ. Justus ut palma florebit.

℞. Sicut cedrus Libani multiplicabitur.

Oratio. Deus qui nos. *ut suprà ad Laudes.*

DIE XXVII.

In Festo

S. JOANNIS CHRYSOSTOMI

Episcopi et Ecclesiæ Doctoris.

Semiduplex.

Omnia ut in Communi Pontificum (xij.) <526>, præter Orationem.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Qui fecerit et docuerit, hic magnus vocabitur in regno cælorum.

Oratio.

Ecclesiam tuam, quæsumus, Domine, gratia cælestis amplificet, quam beati Joannis Chrysostomi Confessoris tui atque Pontificis illustrare voluisti gloriosis meritis et doctrinis: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Joannes Antiochiæ natus, in adolescentia baptizatus à Meletio Episcopo, per annos aliquot in solitudine angelicam vitam egit. Quinto post susceptum diaconatum anno, Presbyter Antiochenæ Ecclesiæ à Flaviano creatus, homilias habuit ad populum tanta cum eloquentia ut inde Chrysostomus sit appellatus. Exactis eo in munere annis duodecim, Antiochiæ subductus, in

sede Constantinopolitana mortuo Nectario invitatus sufficitur. Tum de clericorum moribus sollicitus, vetuit eos superintroductas habere mulieres, ac lautiores optimum mensas frequentare: divitum etiam fastum fortiter retudit. Ipse autem forma gregis factus, resecuit sumptus inutiles Ecclesiæ ac familiæ episcopalis; et quod inde supererat, in pauperum, præsertim infirmorum, commodum convertit. Sex Asiæ Episcopos ab Antonio Ephesino per simoniam ordinatos in Ephesina synodo exauctoravit; ac pari animi fortitudine obstitit ne Arrianis Gainæ Ducis Gothorum præsidio elatis Ecclesia concederetur, eosque ex urbe ejiciendos curavit. Scythas Christo subiecit; idolorum templa in Phœnicia diruit; Flavianum Episcopum Antiochenum cum Innocentio Romano Pontifice reconciliavit. Cùm autem vitam instituisset asperam et severam, ac depravatos omnium ordinum mores corrigere niteretur, multorum subiit invidiam, Eudoxiæ Augustæ imprimis, quæ concionantis verba quædam quasi in se contumeliosa indignè ferebat. Quare habita est apud Quercum Chalcedonis suburbium Episcoporum aliquot Chrysostomo infensorum tumultuaria synodus; in qua Theophilo Alexandrino præside, annitente Eudoxia, depositus, ejectus est in exilium: quem populus incredibili studio, nocte licet urgente, longè prosecutus est. Sed paulò post, facto terræ motu, et coorta seditione plebis, ab exilio revocatur. Cùm autem perditos mores arguere non de-

sisteret, et ad argenteam Eudoxiæ statuam in foro sanctæ Sophiæ erectam histriones ludere et à vulgi clamoribus divinam psalmodiam interturbari minimè pateretur, idque publica oratione reprehendisset, in Episcoporum conventiculo iterum damnatus est; et ipsa nocte Paschatis Ecclesia pulsus, Arcadii Imperatoris jussu, paucis post mensibus Cucusum in Armeniam amandatur. Episcopi autem plusquam quadraginta, aliique complures qui ipsi adhæserant, hincque Joannitæ dicebantur, variis tormentis afficiuntur: sed non impune, nam post Chrysostomi discessum erumpens subito ex ejus throno flamma Ecclesiam et Palatium absumpsit. Mox intruditur in sedem illius Arsacius Nectarii frater, octogenarius: quod Innocentius et ducenti cum eo Episcopi adeo detestati sunt ut nec Arsacium nec Atticum successorem ejus longo post tempore aut colloquio aut communione sua dignari voluerint. Interim continua febre debilitatus Joannes, cœptum iter peragere cogitur, donec Cæsaream Cappadociæ venit; ubi cum per aliquot dies commoratus esset, remittere paululum vis morbi cœpit: sed Cæsariensis Episcopi monachorumque factione rursum exagitationis, reddere se itineri atque Isaurorum regionem vastantium immanitati se exponere coactus est. Cucusum tandem, quod amandatus fuerat, pervenit; ibique, hyemis inclementia penè enectus, Armeniæ pauperes frumento et cælesti verbo pascere non destitit. Hinc, propter crebras

Isaurorum incursiones, Arabisum, munitius oppidum, non sine periculo translatus est, deinde Pityuntem, ut assiduus itinerum laboribus conficeretur. Comana cum adventaret, pernoctavit in Ecclesia sancti Basilisci: ubi beatus Martyr sic eum in somnis affatus est: Confide, frater Joannes, cras enim simul erimus. Sumptis postridie cælestibus sacramentis, consignans se in modum crucis, animam Deo reddidit. Corpus ejus maximo Virginum et Monachorum concursu sepulturæ mandatum, post aliquot annos Theodosius Arcadii filius Constantinopolim transtulit insigni pompa, sexto Kalendas Februarii; ejusque reliquias veneratus, pro parentibus veniam precatus est. Episcopi autem Occidentales non prius cum Orientalibus communicare voluerunt quam nomen illius in diptycha retulissent.

AD VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. O Doctor optime, Ecclesiæ sanctæ lumen, beate Joannes Chrysostome, divinæ legis amator, deprecare pro nobis Filium Dei.

Fit commemoratio S. Iuliani Episcopi.

Antiph. Elegit. *de Communi Pontif.* xj. <527>.

Ÿ. Amavit. *ibidem.*

Oratio. Da quæsumus. *ibidem.*

DIE XXVIII.

In Festo

S. IULIANI EPISCOPI.

Semiduplex.

Omnia de Communi Pontificum. xij. <527>.

Oratio. Da quæsumus. xj. <527>.

Ad Laudes fit commemoratio S. Agnetis secundò.

Antiph. Ecce quod concupivi jam video, quod speravi jam teneo: ipsi sum juncta in cælis quem in terris posita totâ devotione dilexi.

R.† Adducentur Regi virgines post eam:

R. Proximæ ejus afferentur tibi.

Oratio.

DEUS qui nos annua beatæ Agnetis Virginis et Martyris tuæ solemnitate lætificas, da ut quam veneramur obsequio, etiam piæ conversationis sequamur exemplo: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

JULIANUS Episcopus, cum sociis Turibio Presbytero et Pavatio Diacono, à Romano Pontifice in Gallias missus est. Cenomannos sortitus, potens opere et sermone, plurimos ad Christi fidem convertit, atque inter ceteros, virum primarium civitatis, Defensorem nomine. Idolis confractis, Ecclesias Deo vivo et vero construxit: plurimisque exantlatis laboribus, exitus sui diem imminere sentiens, secessit in vicum, in quo postea basilica sub invocatione sancti Martialis consecrata est. Ibi cùm Turibium sibi successorem designasset, oculis ac manibus ad cælum sublatis, gratias agens Deo, et oves quas acquisierat ei commendans, laborum mercedem accepturus migravit in cælum.

Post multos annos, in loco sepulturæ ejus extructum est monasterium, quod magnopere auxit sanctus Domnolus ex Præfecto Monasterii sancti Laurentii apud Parisios Cenomanorum Episcopus.

Beata Agnes, parentibus ad ejus sepulcrum assiduè vigilantibus, quadam nocte choro virginum comitata cùm apparuisset, sic ad eos locuta dicitur: Ne me parentes mortuam lugeatis: nam unâ cum his virginibus vivo apud illum in cælis quem in terris tota mente dilexi. Cùm aliquot pòst annis Constantia, Constantini Imperatoris filia, insanabili ulceri medicinam quærens, nondum Christiana, ad idem sepulcrum accessisset, obdormiscens sibi audire visa est vocem hanc Agnetis: Constantia, crede in Jesum Christum Filium Dei, qui te sanam faciet. Quæ sanata, paulò pòst unâ cum multis ex familia Imperatoris baptismum suscipiens, ibi Ecclesiam nomine sanctæ Agnetis ædificavit.

Ad Vesperas fit commemoratio S. Francisci Salesii Episcopi.

Antiph. Elegit. *de Communi Pontificum.* xj. <527>.

¶. Amavit. *ibidem.*

Oratio. Exaudi. *ibidem.*

DIE XXIX.

In Festo

S. FRANCISCI SALESI
EPISCOPI.

Simplex.

Omnia ut in Communi Pontificum. xj. <527>.

Oratio. Exaudi. xj. <527>.

AD PRIMAM.

Lectio.

FRANCISCUS Salesius è stirpe nobili in Sabaudia, Parisiis Philosophiæ ac Theologiæ incubuit, ibique in Ecclesia sancti Stephani de Gressibus coram imagine Virginis Deiparæ supplex votum virginitatis emisit. Tum Patavii, Jurisprudentiæ operam dedit; indeque Romam pietatis gratiâ se contulit. In patriam reversus, abjectis forensibus studiis quibus sese dederat ut parentibus obsequeretur, presbyteratu initiatus, et Anneceii, quò sedes Genevensis translata fuerat, Præpositus majoris Ecclesiæ electus est. Hoc in munere, Calvinianam hæresim in Cabaliacis grassantem, Garnero Episcopo jubente, adortus, post incredibiles labores feliciter expugnavit. His in locis, Thunone maximè, cum sacrum facere non liceret, in arcem Albingianam quatuor milliariibus distantem se recipere, et Druentiam amnem innixus trahi quæ glacie plerumque obriguerat, pedibus et manibus reptans, trajicere cobeatur. Calumniis et inimicorum insidiis appetitus, latuit sæpe in sylvis, in furnis, et ruderibus; nec idcirco susceptos pro extirpanda hæresi labores deseruit; compluresque doctrina celebres viros ad veritatis lumen adduxit. Suscepto regimine Parochiæ quam Thunone erexerat, cum eam regionem dira lues depopularetur, omnia omnibus corporis et animæ subsidia, amanter, constanter, atque industriè procuravit. In Coad-

jutorem ascitus à Garnero Genevensi Episcopo, Anneceii Seminarium Clericorum instituit. Apud Regem Christianissimum perfecit, ne quid à Genevensibus, qui tum Gallis adversus Sabaudos auxilio erant, in Religionis negotio innovaretur: utque ejecti Parochi Ecclesiis suis restituerentur. Garnero mortuo, coegit synodum, et Ecclesiasticæ disciplinæ leges Clero sanxit. Multum etiam Ecclesiæ profuit; tum libris sincerum Dei amorem spirantibus conscriptis; tum sermonibus quos publicè ac privatim, etiam extra diocesium, Divione potissimum, Gratianopoli, et Parisiis† habuit; tum Congregationis monialium Visitationis sub regula sancti Augustini institutione. Dum autem recusato Coadjutoris Parisiensis munere, ad diocesium lustrandam revertitur, Lugduni apoplexia correptus, munitus sacramentis, obiit quinto Kalendas Januarii, anno ætatis quinquagesimo sexto, Christi millesimo sexcentesimo vigesimo secundo. Quem miraculis clarum Alexander septimus sanctorum albo inseruit; ejusque colendam memoriam statuit quarto Kalendas Februarii, quo die Anneceii sepultus fuerat.

Vesperæ de Festo sequente.

DIE XXX.

In Festo

S. BALTILDIS REGINÆ.

Simplex.

Omnia ut in Communi Mulierum Sanctarum. xix. <534>.

Oratio. Exaudi. xx. <534>.

*Ad Laudes fit commemoratio
S. Paulæ viduæ.*

Antiph. Simile est. *de Comuni Mulierum sanctarum.* xx. <534>.

V. Mandata. ibidem.

Oratio. Tuorum. ibidem.

AD PRIMAM.

Lectio.

BAltildis claro Saxonum genere orta, à prædonibus Er-
cunvaldo Majori domus regiæ
vendita, ab eo ad porrigenda sibi
pocula adhibita est, ac demum,
mortuâ conjuge, in uxorem ex-
petita. Quas illa ut vitaret
nuptias, latebras quæsit: sed
postmodum ob eximias corporis
et animi dotes, ad Clodovei se-
cundi conjugium insperatò per-
trahitur. Tum pauperes et Ec-
clesias, Clodoveo studiosè com-
mendavit: quod adeò gratum
fuit principi, ut Genesium Ab-
batem, postea Lugdunensem
Episcopum, Reginæ piis operibus
exequendis adiutorem dederit.
Mortuo Clodoveo, trium filiorum,
Clotarii, Childerici, et Theodorici,
quorum natu mæximus vix quin-
tum annum attigerat, tutelam
gessit: regnumque ac palatium,
consiliis Chrodoberti Parisiensis
Episcopi, et Audoeni Rotoma-
gensis, sapientissimè moderata
est. Multa præclarè sanxit.
Simoniacas Ordinationes abol-
evit hortatu sacerdotum: prohi-
buit ne quis Christianos venderet
exitis, aut aliò vendendos ab-
duceret: plures etiam à servitute
suis sumptibus redemit. Effecit
ut Pontificum et Abbatum stu-
dio, regularis disciplina, in Mon-
asteriis sanctorum Dionysii, Ger-
COLBERT.

mani, Petri, Medardi, Aniani,
Martini, et aliis, aut servaretur,
aut restitueretur. Corbeia ad
Suminam Cœnobium extruxit;
aliudque Calæ ad Matronam,
in quo relictâ Clotario jam
adulto regni administratione, ipsa
suscepto religionis habitu, sub
obedientia Bertiliæ Abbatis-
sæ omnibus exemplo et admirationi
fuit: ibique mortua est anno
ætatis quinquagesimo quinto.

Paula Romana, ex Scipionum
et Gracchorum genere, post
mortem Toxotii conjugis, ex
quo quatuor filias, Blæsillam,
Paulinam, Eustochium cogno-
mento Juliam, et Rufinam, fili-
umque unum Toxotium susce-
perat, divitias penè omnes in
pauperes erogavit. Episcoporum
autem Paulini Antiochiæ et
Epiphanii Salaminæ qui tunc
Romam venerant virtutibus
accensa, annis à morte Toxotii
quinque, Eustochio solâ comite
patriam reliquit, ut loca sancta
inviseret ac veneraretur: et apud
Bethleem consedit, ubi tria
virginum monasteria, virorum-
que unum construxit. Illic
Hieronymo disserente, vetus et
novum Testamentum cum
Eustochio perlegit, magnam ad-
epta Hebraicæ linguæ periti-
am. Elapsis annis viginti, mortem
jam imminentem sentiens, quasi
ad suos pergeret alienosque de-
sereret, has voces, Deficit anima
mea in atria Domini, aliosque
ejusdem psalmi versiculos ad
extremum usque spiritum assi-
duè repetebat: digitumque ad
os tenens, crucis signum ex-
primebat in labiis. Obiit anno
Domini quadringentesimo quar-

to: et sepulta est apud Bethleem in medio Ecclesiæ speluncæ Salvatoris.

Vesperæ de Festo sequente.

DIE XXXI.

In Festo

S. PRÆJECTI EPISCOPI ET
MARTYRIS.

Simplex.

Omnia ut in Communi unius Martyris (v.) <522>, præter Orationem.

Oratio.

Martyris tui Præjecti nos, Domine, interventio gloriosa commendet; ut quod nostris actibus non meremur, ejus precibus consequamur: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

PRæjectus Arvernus, adhuc Diaconus, Cassii, Victorini, Anatoliani, Austrebaudi et aliorum acta conscripsit, qui Arvernis martyrio coronati fuerant. Candidinensi cœnobio à Felice Arvernorum Episcopo præpositus est, et Presbyter ordinatus. Felici deinde vita functo successor datus unanimi omnium voto ac ipsius regis assensu, veri pastoris munus adimplevit. Nosocomium extruxit, ac monasteria. Summâ curâ conquisivit Martyrum corpora, ut ea in locum honoratiorem transferret. Ad regem Childericum profectus, ut Ecclesiæ suæ bona contra Hectorem Masiliæ patricium vindicaret, diversatus est in cœnobium Doroangense in Vosago, ubi Amarinum Abbatem

à febre liberavit, qui eum secutus est ad Arvernos revertentem. Cùm autem Rex in Hectorem animadvertisset, Agricius primores civitatis in Præjectum excitavit: cùmque à sicariis apud Volovicum quæreretur, ejus loco Amarinus ab iis trucidatus est. Ille verò, ne coronâ martyrii fraudaretur, percussoribus se ultrò obtulit: et, Hic est, inquit, quem quæritis; implete quod vobis imperatum est. Eorum statim alter pugionem in pectus ipsi adegit, alter verò cerebrum excussit, invocanti et dicenti; Domine, ne statuas illis hoc peccatum, quia nesciunt quid faciunt. In eo postea loco Avitus Episcopus basilicam et monasterium condidit.

Vesperæ de Festo sequente.

FESTA FEBRUARII.

DIE I.

In Festo

S. IGNATII EPISCOPI,
ET MARTYRIS.

Semiduplex.

Omnia ut in Communi unius Martyris, (v.) <522>, præter ea quæ sequuntur.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Nunc incipio Christi esse discipulus, nihil de his quæ videntur desiderans, ut Christum Jesum inveniam.

Oratio. Infirmiorem. *de Communi unius Martyris.* vj. <522>.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Melius est mihi emori propter Jesum

Christum, quàm imperare finibus terræ.

AD PRIMAM.

Lectio.

Ex libro S. Hieronymi de Script. Ecclesiast.

Ignatius Antiochenæ Ecclesiæ tertius post Petrum Apostolum Episcopus, commovente persecutionem Trajano, damnatus ad bestias, Romam vinctus mittitur. Cùmque navigans Smyrnam venisset, ubi Polycarpus, auditor Joannis, Episcopus erat; scripsit unam Epistolam ad Ephesios, alteram ad Magnesianos, tertiam ad Trallenses, quartam ad Romanos: et inde egrediens scripsit ad Philadelphios, et ad Smyrnæos, et propriam ad Polycarpum, commendans illi Antiochensem Ecclesiam, in qua et de Evangelio, quod nuper à me translatum est, super persona Christi ponit testimonium, dicens, Ego verò et post resurrectionem in carne eum vidi.

Dignum autem videtur, quia tanti viri fecimus mentionem, et de epistola ejus, quam ad Romanos scribit, pauca ponere. De Syria usque ad Romam pugno ad bestias in mari et in terra,

nocte dieque ligatus cum decem leopardis, hoc est militibus, qui me custodiunt; quibus et cùm benefeceris, peiores fiunt. Iniquitas autem eorum, mea doctrina est: sed non idcirco justificatus sum. Utinam fruar bestiis, quæ mihi sunt præparatæ, quas et oro mihi veloces esse ad interitum et ad supplicia, et allici ad comedendum me; ne, sicut et aliorum martyrum, non audeant corpus attingere. Quòd si venire noluerint; ego vim faciam, ego me urgebo, ut devorer. Ignoscite mihi filioli: quid mihi prosit, ego scio. Nunc incipio Christi esse discipulus, nihil de his quæ videntur desiderans, ut Jesum Christum inveniam. Ignis, crux, bestia, confractio ossium, membrorum divisio, et totius corporis contritio, et tota tormenta diaboli, in me veniant; tantùm Christo fruar. Cùmque jam damnatus esset ad bestias, et rugientes audiret leones; ardore patiendi ait: Frumentum Christi sum; dentibus bestiarum molar, ut panis mundus inveniar. Passus est anno undecimo Trajani. Reliquiæ corporis ejus Antiochiæ jacent extra portam Daphniticam, in Cœmeterio.

Vesperæ de Festo sequente.

DIE II.

In Festo

PURIFICATIONIS BEATÆ MARIÆ.

Solemne majus.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Loquutus est Dominus ad Moysen

dicens: Sanctifica mihi omne primogenitum quod aperit vulvam in filiis Israel, tam de hominibus quàm de jumentis.

Hymnus.

Q Uod chorus vatum vene-
randus olim

Spiritu sancto cecinit reple-
tus,

In Dei factum genetrice con-
stat

Esse Maria.

Hæc Deum cæli, dominumque
terræ

Virgo concepit, peperitque
virgo;

Atque post partum meruit
manere

Inviolata.

Quem senex justus Simeon in
ulnas

In domo sumpsit Domini,
gavisus

Quod diù optatum proprio
videret

Lumine Christum.

Tu libens votis, petimus, precan-
tum,

Regis æterni genitrix, faveto,

Clara quæ celsi renitens
olympi

Regna petisti.

Sit Deo nostro decus et potes-
tas,

Sitque laus perpes, sit honor
perennis,

Cuncta qui nutu creat et gu-
bernat

Trinus et unus. Amen.

Ÿ. Responsum accepit Simeon
à Spiritu sancto,

R̃. Non visurum se mortem,
nisi prius videret Christum
Domini.

Ad Magnificat Antiph. Cùm
inducerent puerum Jesum par-
entes ejus; accepit eum Simeon
in ulnas suas, et benedixit eum
dicens: Nunc dimittis Domine
servum tuum in pace.

Oratio. Omnipotens. *ut infrà
ad Laudes.*

Non fit commemor. S. Ignatii.

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Ecce venit ad
templum sanctum suum domi-
nator Dominus: gaude et lætare
Sion, occurrens Deo tuo.

Hymnus. Quod chorus. *ut
suprà in primis Vesperis.*

Antiph. Postquàm impleti
sunt dies purgationis Mariæ
secundùm legem Moysi; tulerunt
Jesum in Jerusalem, ut
sisterent eum Domino.

Ÿ. Accipiens Simeon puerum
in manibus,

R̃. Gratias agens benedixit
Dominum.

Te Deum laudamus. 117.
<15>.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. Dederunt
hostiam, secundùm quod scrip-
tum est in lege Domini, par-
turturum aut duos pullos colum-
barum.

Hymnus.

V Irgo Dei genitrix, quem to-
tus non capit orbis,

In tua se clausit viscera factus
homo.

Vera fides geniti purgavit crimi-
na mundi;

Et tibi virginitas inviolata
manet.

Te matrem pietatis, opem te
flagitat orbis:

Subvenias famulis, ô bene-
dicta, tuis.

Gloria magna Patri, compar tibi
gloria, Nate,

Cum sancto Spiritu; gloria
magna Deo. Amen.

Ÿ. Post partum virgo inviolata permansisti :

R. Dei genitrix intercede pro nobis.

Ad Benedictus Antiph. Et erat pater ejus et mater mirantes super his quæ dicebantur de illo.

Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, majestatem tuam supplices exoramus, ut sicut Unigenitus Filius tuus hodierna die cum nostræ carnis substantia in templo est præsentatus, ita nos facias purificatis tibi mentibus præsentari: Per eundem Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Antiph. Simeon, justus et timoratus, expectabat consolationem Israel; et Spiritus sanctus erat in eo.

Lectio de Homilia.

Lectio sancti Evangelii secundum Joannem. *Cap. 2.*

IN illo tempore: Postquam impleti sunt dies purgationis Mariæ secundum legem Moysi; tulerunt Jesum in Jerusalem, ut sisterent eum Domino, sicut scriptum est in lege Domini. Et reliqua.

Homilia S. Ambrosii Episcopi.

Lib. 2. Comment. in Luc.

ECce homo erat in Jerusalem, cui nomen Simeon, et homo iste justus et timoratus, expectans consolationem Israël. Non solum ab Angelis, et Prophetis, et Pastoribus; sed etiam à senioribus et justis generatio Domini

accepit testimonium. Omnis ætas, et uterque sexus, eventorumque miracula fidem astruunt. Virgo generat; sterilis parit; mutus loquitur; Elisabet prophetat; Magus adorat; utero clausus Joannes exultat; vidua confitetur; justus expectat. Et benè justus, qui non suam, sed populi gratiam requirebat, cupiens ipse corporeæ vinculis fragilitatis exolvi, sed expectans videre promissum: sciebat enim quia beati oculi qui eum viderent. Et accepit eum in manibus suis et benedixit Deum, et dixit; Nunc Domine dimitte servum tuum in pace. Videm, justu velut corporeæ carcere molis inclusum, velle dissolvi, ut incipiat esse cum Christo. Dissolvi enim et esse cum Christo, multò melius est. Sed qui vult dimitti, veniat in templum; veniat in Jerusalem; expectet Christum Domini; accipiat in manibus verbum Dei; complectatur velut quibusdam fidei suæ brachiis: tunc dimittetur, ut non videat mortem, qui viderit vitam. Vides uberem in omnes gratiam, Domini generatione diffusam; et prophetiam incredulis esse negatam, non justis. Ecce et Simeon prophetat, in ruinam et resurrectionem multorum venisse Dominum Jesum Christum: ut justorum iniquorumque merita discernat, et pro nostrorum qualitate factorum, judex verus et justus aut supplicia decernat, aut præmia.

AD TERTIAM.

Antiph. Responsum accepit à Spiritu sancto; non

visurum se mortem, nisi priùs videret Christum Domini.

℣. Exulta et lauda habitatio Sion,

℞. Quia magnus in medio tui sanctus Israel.

AD SEXTAM.

Antiph. Cùm inducerent puerum Jesum parentes ejus; et ipse accepit eum in ulnas suas, et benedixit Deum.

℣. Accipiens Simeon puerum in manibus,

℞. Gratias agens benedixit Dominum.

AD NONAM.

Antiph. Nunc dimittis servum tuum Domine, secundum verbum tuum in pace.

℣. Simeon in manibus infirmitatem accepit;

℞. Sed majestatem intùs agnovit.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Anna Prophetissa ipsâ horâ superveniens confitebatur Domino, et loquebatur de illo omnibus qui expectabant redemptionem Israel.

Hymnus. Quod chorus. *ut in brimis Vesperis.*

℣. Post partum virgo inviolata permansisti:

℞. Dei genitrix intercede pro nobis.

Ad Magnificat Antiph. Hodie beata virgo Maria puerum Jesum præsentavit in templo, et Simeon repletus Spiritu sancto accepit eum in ulnas suas, et benedixit Deum in æternum.

Fit commemoratio S. Blasii.

Antiph. Iste sanctus, *de Comuni unius Martyris.* vj. <522>.

℣. Gloria. *ibidem.*

Oratio. Deus qui nos. *ibidem.*

DIE III.

In Festo

S. BLASII EPISCOPI ET MARTYRIS.

Simplex.

Omnia ut in Comuni unius Martyris. vj. <522>.

Oratio. Deus qui nos. *ibidem.*

AD PRIMAM.

Lectio.

BLasius, Episcopus Sebastenus in Armenia, quo tempore Agricolaus Præses Christianos vexabat, se in speluncam abdidit montis Argæi; ubi tamdiu latuit, donec à militibus Præsidis venantibus deprehensus, et ad eum ductus, in carcerem conjiceretur. Plurimos eo in loco suis precibus sanavit, quos inter puerum liberavit, cui piscem comedenti spina faucibus adhæserat. Cùm verò adduci non posset ut deos veneraretur, virgis primùm cæsus, deinde in equuleo ferreis pectinibus dilaniatus, rursum detruditur in carcerem. Sequebantur autem eum septem mulieres, quæ cùm guttas ex ejus vulneribus defluentes exciperent, hoc indicio deprehensæ, post adhibitos ignes, pectines, et tunicas candentes, martyrii palmam adeptæ sunt. Priusquam verò securi collum præberent, impetrato precandi spatio, flexis genibus, dixerunt: Gloria tibi Christe, qui regnas in sæcula: quis est magnus sicut tu Deus noster, qui vocasti nos ad

veram et suavissimam lucem? rogamus te Domine, connumera nos cum prima martyre tua Thecla, accipiens intercessionem sanctissimi patris nostri et pastoris Blasii, qui deduxit nos ad hanc veritatem. Tum educus è custodia Blasius, et in lacum demersus, inde exivit incolumis; ac demum unâ cum duobus pueris capite truncatus est.

Vesperæ de Festo sequente.

DIE V.

In Festo

SANCTÆ AGATHÆ

Virginis et Martyris.

Semiduplex.

Omnia ut in Communi Virginum (xvj.) <532>, præter ea quæ sequuntur.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph.

Agatha lætissimè et glorianter ibat in carcerem, quasi ad epulas invitata; et agonem suum Domino precibus commendabat.

Oratio. Deus qui inter cætera, *de Communi Virginum. xvij. <532>.*

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Mentem sanctam, spontaneam; honorem Deo, et patriæ liberationem.

AD PRIMAM.

Lectio.

Agatha virgo in Sicilia nobilibus parentibus nata, quam Panormitani et Catinenses civem suam esse dicunt, in persecu-

tione Decii Imperatoris Catinæ gloriosi martyrii coronam est consecuta. Nam cum pari pulcritudinis et castitatis laude commendaretur, Quintianus Siciliae Prætor ejus amore captus est. Sed cum, tentatâ modis omnibus ejus pudiciâ, Agatham in suam sententiam perducere non posset; Christianæ superstitionis nomine comprehensam, Aphrodisiæ cuidam mulieri depravandam tradit. Quæ Aphrodisiæ consuetudine cum de constantia colendæ Christianæ fidei et servandæ virginitatis removeri non posset; nuntiat illa Quintiano se in Agatha operam perdere. Quare ille ad se virginem adduci jubet: et, Nonne, inquit, te pudet nobili genere natam, humilem et servilem Christianorum vitam agere? Cui Agatha: Multò præstantior est Christiana humilitas et servitus regum opibus ac superbiâ. Quamobrem iratus Prætor, hanc ei optionem dat, velitne potius venerari deos, an vim tormentorum subire. At illa constans in fide, primum colaphis cæsa mittitur in carcerem; unde postridie educta, cum in sententia permaneret, admotis candentibus laminis in equuleo torquetur. Tum ei mamilla abscinditur: quo in vulnere Quintianum appellans virgo; Crudeis, inquit, tyranne, non te pudet amputari in femina quod ipse in matre suxisti? Mox conjecta in vincula, sequenti nocte à beato Petro sub specie senis ipsi apparente sanata est. Rursum evocata à Præторе, et in Christi con-

fessione perseverans, super acutas testulas et candentes carbones volutatur. Quo tempore ingenti terræ motu urbs tota contremuit, ac duo parietes corruentes Silvinum et Falconium intimos Prætoris familiares oppresserunt. Quare vehementer commotâ civitate, veritus populi tumultum Quintianus, Agatham semimortuam clam reduci imperat in carcerem. Quæ sic Deum precata; Domine qui me custodisti ab infantia, qui abstulisti à me amorem sæculi, qui me carnificum tormentis superiorem præstitisti, accipe animam meam; hac in oratione migravit in cælum. Cujus corpus cum à Christianis sepeliretur, apparuit adolescens qui ad caput sepulcri deposuit tabulam marmoream cum hac epigraphe: Mentem sanctam, spontaneam; honorem Deo, et patriæ liberationem. Anno vertente, pagani, velo quo sanctæ virginis tumulus tegebatur opposito, ignem ab Ætna monte exundantem represserunt.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Paganorum multitudo fugiens ad sepulcrum Virginis, tulerunt velum ejus contra ignem; ut comprobaret Dominus quòd à periculis incendii meritis beatæ Agathæ martyris suæ eos liberaret.

Fit commemoratio S. Vedasti Episcopi.

Antiph. Elegit. *de Communi Pontif.* xj. <527>.

V. Amavit. *ibidem.*

Oratio. Exaudi. *ibidem.*

DIE VI.

In Festo

S. VEDASTI EPISCOPI.

Simplex.

Omnia de Communi Pontificum. xij. <527>.

Oratio. Exaudi. xj. <527>.

Ad Laudes fit commemoratio S. Amandi Episcopi.

Antiph. Dedit illi Dominus sacerdotium gentis, et beatificavit illum in gloria.

V. Tu es sacerdos in æternum,

R. Secundum ordinem Melchisedech.

Oratio.

DA, quæsumus, omnipotens Deus, ut beati Vedasti Confessoris tui atque Pontificis veneranda solemnitas et devotionem nobis augeat et salutem: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Vedastus, relictis ab adolescentia parentibus et prædiis amplissimis, solitariam Tulli Leucorum vitam ducebat; cum Clodoveus, devictis Germanis, Remos ad beatum Remigium baptizandus veniens, eum comitem ascivit, ut in itinere fidei rudimentis ab ipso imbueretur. Remis aliquandiu commoratus, atque à Remigio Atrebatum Episcopus factus, multos ethnicos Christo acquisivit. Ecclesias erexit, in quibus constituit presbyteros et diacones. In pauperes liberalis fuit; divitibus affabilis, quos ut suavius ad Christum alliceret, ab eorum etiam con-

viviis non abstinuit. Exactis in pontificatu annis quadraginta, febre correptus, et sacro corporis et sanguinis Christi viatico confirmatus, clarus miraculis animam Deo reddidit.

Eodem die obiit sanctus Amandus Trajectensis Episcopus, qui Gandavensibus primùm, tum Sclavis, tandem Vasconibus, et iis qui Pyrenæos montes incolunt, Evangelii lucem intulit; et multa in Gallia monasteria construxit.

Vesperæ de Feria occurrente.

DIE IX.

In Festo

S. APOLLONIÆ VIRGINIS ET MARTYRIS.

Simplex.

Omnia ut in Communi Virginum. xvij. <532>.

Oratio. Deus qui inter cetera. *ibidem.*

AD PRIMAM.

Lectio.

Ex Epistola Sancti Dionysii Alexandrini ad Fabianum Antiochenum.

Euseb. Hist. lib. 6. cap. 41.

NEQUAQUAM ex Decii Imperatoris edicto persecutio apud nos cœpta est, sed integro anno anteverterat. Nam infaustus quidam vates ac poëta commovit Alexandriae adversus nos gentiliū turbas. Ab illo igitur stimulati, hanc solam pietatem cultumque dæmonum suorum existimabant, si cædibus adversus nos sævirent. Tunc admirandam illam propectæ jam ætatis virginem Apolloniam compre-

henderunt: et maxillas quidem ejus percutientes, cunctos ei dentes excusserunt: accenso autem extra urbem rogo, minabantur vivam se illam combusturos, nisi unâ cum ipsis impia verba pronuntiaret. At illa veniam deprecari paulisper visa, atque interim dimissa, celeriter in ignem insiliit, et conflagravit.

Vesperæ de Festo sequente.

DIE X.

In Festo

SANCTÆ SCHOLASTICÆ VIRGINIS.

Simplex.

Omnia ut in Comm. Virg. xvij. <532>.

Oratio. Deus qui habitaculum. *ibidem.*

Ad Laudes fit commemoratio S. Guillelmi Confessoris.

Antiph. Domine. de Communi Pontif. xvj. <531>.

Ÿ. Justum. *ibidem.*

Oratio. Adesto. xv. <530>.

AD PRIMAM.

Lectio.

Ex libro 2. Dialog. S. Gregorii Papæ cap. 33 et 34.

SOROR Benedicti, Scholastica nomine, Domino ab infantiae tempore dedicata, ad eum semel per annum venire consueverat. Ad quam vir Dei non longè extra januam in possessione Monasterii descendebat. Quadam verò die venit ex more; cùmque inter sacra colloquia tardior se hora protraheret, soror ejus eum rogavit, dicens: Quæso te ne istâ nocte me deseras, ut usque marè de cælestis

vitaë gaudiis loquamur. Cui ille respondit: Quid est quod loqueris, soror? Manere extra cellam nullatenus possum. Sanctimonialis autem femina cum verba fratris negantis audisset, insertas digitis manus super mensam posuit, et caput in manibus, omnipotentem Dominum rogatura, declinavit. Cumque de mensa levaret caput; tanta coruscationis et tonitruï virtus tantaque inundatio pluviae erupit, ut neque Benedictus, neque fratres qui cum eo aderant, extra loci limen pedem movere potuissent. Cumque die altero eadem venerabilis femina ad cellam proximam recessisset; ecce post triduum sanctus Benedictus in cella consistens, elevatis in aëra oculis, vidit ejusdem sororis suae animam de ejus corpore egressam, in columbae specie cæli secreta penetrare. Qui tantæ ejus gloriæ congaudens, omnipotenti Deo in hymnis et laudibus gratias reddidit, ejusque obitum fratribus denuntiavit: quos etiam protinus misit ut ejus corpus ad Monasterium deferrent, atque in sepulcro, quod ipse sibi paraverat, ponerent. Quo facto, contigit ut quorum mens una semper in Deo fuerat, eorum quoque corpora nec sepultura separaret.

Vesperæ de Festo sequente.

DIE XI.

In Festo

S. SEVERINI ABBATIS.

Semiduplex.

Omnia ut in Comuni Confessorum. xiv. <529>.

Oratio. Intercessio. xv. <530>.

AD PRIMAM.

Lectio.

SEverinus, genere nobilis, in Agaunensi monasterio, ubi sanctus Mauritius quiescit, primum monachus, deinde Abbas effectus est. Eâ sanctitate et miraculorum gratiâ præfulsit, ut ad eum infirmi et à dæmonibus vexati undequaque confluerent, ejusque precibus sanarentur. Tunc temporis Clodoveus magnus, annum regni agens vigesimum quintum, longa et à medicis desperata febre confectus, concilio tandem Tranquillini medici, sanctum virum, misso Tronsoario cubiculario, accersivit. Annuit petitioni Regis Severinus; eamque fratribus exposuit, quos et monuit prænuntiatam sibi ab Angelo futuramque paulò post mortem apud Castrum Nantonense, ibique corpus suum à Paschasio et Ursicino presbyteris sepeliendum. Agauno profectus, Niverinoque transiens, Euladio Episcopo, muto, surdo, et ægrotanti, integram valetudinem sic restituit, ut eodem die Missas celebraverit et populo benedixerit. Lutetiam veniens, obvium sibi juxta portam urbis leprosum osculatus, ac sputo liniens, adhibita oratione sanavit. In regiam admissus, detractam sibi casubulam Clodoveo imposuit, eumque à febre statim liberavit. Moratus ibi aliquantisper, pluribus aulicis et civibus sanitatem reddidit. Inopes ex regiis thesauris, ipso rege liberaliter annuente, fovit, vinctosque, quos vellet, relaxandi accepit ab eo potestatem. Cum propin-

quum sui exitûs diem præsentens, Regi et Parisiensibus valedixisset; ad Castrum Nantonis se contulit, ibique repertos Paschasium et Ursicinum Presbyteros sic allocutus est: Hoc in loco, fratres charissimi, corpus meum à vobis erit sepeliendum: vestris itaque in sacrificiis memoriam mei habete; et Fausti Presbyteri, quo triginta annis usus sum, ac Vitalis monachi mei curam agite. Ante triduum obiit; et ab iis Presbyteris summo cum honore sepultus est. Childeburtus ex mandato patris super ejus tumulum miraculis illustratum basilicam ædificavit; et Clericos, qui ei deservirent, instituit.

DIE XVIII.

In Festo

S. SIMEONIS EPISCOPI ET
MARTYRIS.

Simplex.

*Omnia ut in Communi unius
Martyris. v. <522>.*

*Oratio. Infirmis. vj.
<522>.*

AD PRIMAM.

Lectio.

Simeon, filius Cleophæ, post Jacobum proximus Jerosolymis ordinatus Episcopus, Trajano Imperatore apud Atticum Consularem est accusatus, quod Christianus esset, et Christi propinquus: comprehendebantur enim omnes eo tempore, quicunque ex genere David orti essent. Quare multis cruciatus tormentis, eodem passionis genere

quod Salvator noster subierat, afficitur; mirantibus omnibus, quod homo ætate confectus (erat enim centum et viginti annorum) acerbissimos crucis dolores fortiter constanterque pateretur.

Vesperæ de Feria occurrente.

DIE XXII

In Festo

CATHEDRÆ S. PETRI
quæ sedit Antiochiæ.

Semiduplex.

*Omnia ut suprâ in Festo
Cathedræ Romanæ (72.) <257>
præter Orationem.*

Oratio.

DEUS qui beato Petro, collatis clavibus regni cælestis, ligandi atque solvendi pontificium tradidisti, concede, ut intercessionis ejus auxilio à peccatorum nexibus liberemur: Per Dominum nostrum etc.

DIE XXIII.

[*vel, in anno bissextili, XXIV.*]

IN VIGILIA S. MATTHIÆ
APOSTOLI.

Simplex.

*Officium fit de Feria occurrente,
ut in Communi per annum, præter
Orationem.*

Oratio.

APOSTOLICIS, quæsumus, Domine nos attolle præsidii, ut beati Matthiæ, cujus solemniam prævenimus, precibus adjuvemur: Per Dominum nostrum etc.

*Post Feriam quartam Cinerum
nihil fit de hac Vigilia.*

DIE XXIV.

[*vel in anno bissextili, XXV.*]*In Festo*

S. MATTHIÆ APOSTOLI.

*Duplex majus.**Omnia ut in Communi Apostolorum (j.) <519>, præter ea quæ sequuntur.*

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Oportet ex his viris qui nobiscum sunt congregati in omni tempore quo intravit et exivit inter nos Dominus Jesus, testem resurrectionis ejus nobiscum fieri unum ex istis.*Oratio.***D**EUS qui beatum Matthiam Apostolorum tuorum collegio sociasti, tribue, quæsumus, ut ejus interventione tuæ circa nos pietatis semper viscera sentiamus: Per Dominum nostrum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Tu Domine, qui corda nosti omnium, ostende quem elegeris accipere locum ministerii hujus.

AD PRIMAM.

*Lectio.**Ex Actibus Apostolorum. Cap. i.*
*<v. 15-26.>***I**N diebus illis, exurgens Petrus in medio fratrum...annumeratus est cum undecim Apostolis.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Derunt sortes eis: et cecidit

sors super Matthiam; et annumeratus est cum undecim Apostolis.

DIE XXVII.

[*vel in anno bissextili, XXVIII.*]*In Festo*

S. HONORINÆ VIRGINIS ET MARTYRIS.

*Simplex.**Omnia ut in Communi Virginum (xvij.) <532>, præter Orationem.**Oratio.***A**URES tuæ pietatis, quæsumus, Domine precibus nostris inclina; ut qui delictorum nostrorum catenis stringimur, interveniente beata Honorina Virgine et Martyre tua, miserationis tuæ gratiâ liberemur: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

*Lectio.***H**ONORINA, virginitatis et martyrii palmâ illustris, sepulta primùm in vico Gerardivilla, non longè ab ostiis Sequanæ; cùm Nortmanni sub Carolo Simplicem sacra profanaque vastarent, à Christianis eorum immanitatem fugientibus ad confluentem Sequanæ et Isaræ in diœcesi Parisiensi translata est, et ibi in æde sanctæ Mariæ collocata. Ejus virtus et insignis apud Deum gratia in liberandis vinctis sæpe enituit, qui beneficii memores, catenas suas ad ejus reliquias appenderunt. Quos inter conspicuus fuit Ingeltramnus de Bova, qui labente sæculo un-

decimo captus ab hostibus pluribusque vinctus catenis, sanctæ martyris ope invocatâ, divinitus liberatus est.

FESTA MARTII.

DIE I.

In Festo

S. ALBINI EPISCOPI.

Simplex.

Omnia ut in Communi Pontificum. xj. <526>.

Oratio. Da quæsumus. *ibidem.*

AD PRIMAM.

Lectio.

ALbinus Venetiæ in Aremoricis claro genere natus, relictis à puero parentibus in Cincillacense monasterium ingressus est. Anno ætatis trigesimo quinto Abbas creatus, singulari vigilantia cœnobium administravit annis quinque et viginti. Unde invitatus ad cathedram Andegavensem evectus, totus alendis pauperibus, tuendis civibus, ægris visitandis, captivis redimendis incubuit. Ecclesiasticæ disciplinæ vindex fuit acerrimus, adeo ut nec precibus nec minis potentiorum moveretur; quod ei multorum invidiam conflagavit. Variis in Synodis, ac præcipuè in Aurelianensi tertia, plurimum laboravit ut incestæ nuptiæ damnarentur. Cæsarium quoque Arelatensem super ea re consulturus adiit unâ cum sancto Leobino tum Abbate Brajacensi, postea Carnutensi Episcopo. Jussus ab Episcopis quosdam à se ex-

communicatos absolvere, paruit sacerdotali iudicio: ab iisque rogatus ut et ipse signaret eulogias quas ad unum ex illis dirigendas benedixerant, respondit: Etsi ad imperium vestrum signare compellor; dum vos causam Dei recusatis defendere, ipse potens est vindicare. At ille, nondum acceptis eulogiis, interiit. Expletis demum Episcopatus annis viginti, mensibus sex, ætatis octoginta, mortalitatem exiit. Corpus ejus primum in basilica sancti Petri Andegavi sepultum, postmodum ab Eutropio ejus successore et à sancto Germano Parisiensi aliisque Episcopis in novam basilicam translatum est.

DIE VII.

In Festo

S. THOMÆ AQUINATIS.

Duplex minus.

Omnia ut in Communi Confessorum (xiv.) <529>. *præter ea quæ sequuntur*.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Qui docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti; et qui ad justitiam erudiunt multos, quasi stellæ in perpetuas æternitates.

Oratio.

DEus, qui Ecclesiam tuam beati Thomæ Confessoris tui mira eruditione clarificas et sancta operatione fœcundas, da nobis, quæsumus, et quæ docuit intellectu conspiciere, et quæ egit imitatione complere: Per Dominum nostrum etc.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Qui fecerit et docuerit, hic magnus vocabitur in regno cælorum.

AD PRIMAM.

Lectio.

THOMAS, Landulfi Comitis Aquinatis ac Theodoræ Neapolitanæ filius, quintum annum agens, Cassinatibus monachis pietate ac litteris imbuendus traditur. Inde Neapolim studiorum causa missus, anno ætatis decimo tertio, habitum Ordinis sancti Dominici suscepit: sed parentibus id indignè ferentibus, Lutetiam Parisiorum mittitur. Verùm in itinere jussu fratrum per vim raptus, in castrum quoddam deductus est: ubi cùm a fratribus, tum à sororibus variè exagitatus quò sanctum mutaret propositum, earum alteri persuasit ut contemptis sæculi pompis, sacris se virginibus adjungeret. Mulierem quoque impudicam, quæ ad labefactandam ejus constantiam introducta fuerat, titione fugavit. E castro per fenestram post biennium emissus, Neapolim reducitur: unde Romam, postea Lutetiam à Joanne Teutonico Ordinis Generali ductus, tum Coloniam Agrippinam missus est ut Alberto Magno doctore uteretur. Lutetiam revocatus, post prælectas Petri Lombardi sententias, gradum Magisterii, juvenis licèt, obtinuit. Nunquam se lectioni aut scriptioni dabat, nisi post orationem; ad quam in exponendis difficilioribus Scripturæ locis jejuniū adhibebat, dicere

solitus, quicquid sciret, non tam se studio aut labore suo peperisse quàm divinitus traditum accepisse. Nullum penè fuit scriptorum genus in quo non esset diligentissimè versatus; ac ne ex rerum subtiliorum inquisitione affectus tepesceret, Collationes Patrum assiduè pervolvebat. Scripta ejus, et multitudine, et varietate, et in rebus difficillimis perspicuitate, adeò excellunt, ut ob eam causam Doctoris Angelici nomen adeptus sit; quem deinceps, qui Theologiam ratione et methodo tradiderunt, ut duces secuti sunt. De sacrosancto potissimum Eucharistiæ sacramento multa et præclara conscripsit, ac præter cetera admirandum illud Officiū, quod jussu Urbani quarti elaboravit. Delatum sibi à Clemente quarto Archiepiscopatum Neapolitanum constanter recusavit. Missus à Gregorio Decimo ad Concilium Lugdunense, in itinere morbo correptus, divertit in Monasterium Fossanovense Ordinis Cisterciensis in Diocesi Terracineni, et in ipso ingressu mortem præsentens, ait: Hæc requies mea in sæculum sæculi; hîc habitabo, quoniam elegi eam. Tum rogatus à Fratribus exposuit Cantica Canticorum. Deficientibus paulatim viribus, priusquam viaticum susciperet, Ego, inquit, de sanctissimo corpore Domini nostri Jesu Christi et aliis sacramentis multa docui, multa scripsi, in fide Jesu Christi, et sanctæ Romanæ Ecclesiæ, cujus correctioni cuncta subjicio. Altera die unctus est oleo infirmorum: sequenti, obdormivit in

Domino, anno ætatis quinquagesimo, Christi verò millesimo ducentesimo septuagesimo quarto. Clarus miraculis, à Joanne vigesimo secundo sanctis ascriptus est anno millesimo trecentesimo vigesimo tertio. Cujus corpus postea, Urbano quinto summo Pontifice, Tolosam translatum est: unde brachium Parisios allatum, apud sanctum Jacobum Prædicatorum religiosè asservatur.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. O Doctor optime, Ecclesiæ sanctæ lumen, beate Thoma, divinæ legis amator, deprecare pro nobis Filium Dei.

Fit commemoratio SS. Felicitatis et Perpetuæ Martyrum.

Antiph. Perpetua et Felicitas caput calcaverunt serpentis, quod Eva ad cor suum intus admisit: illam seduxit, falsa promittendo; illas non valuit superare sævendo.

Ÿ. Filiæ Tyri in muneribus,

℞. Vultum tuum deprecabuntur.

Oratio. Da nobis. *ut infra ad Laudes.*

DIE VIII.

In Festo

SS. PERPETUÆ ET FELICIT.

Martyrum.

Simplex.

Omnia ut in Communi Mulierum sanctarum (xx.) <534>, præter ea quæ sequuntur.

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Timor Domini cum electis feminis

graditur, et cum justis et fidelibus agnoscitur.

Ÿ. Exultaverunt filiæ Judæ,

℞. Propter judicia tua, Domine.

Oratio.

DA nobis, quæsumus, Domine sanctarum Martyrum tuarum Perpetuæ et Felicitatis palmas incessabili devotione venerari; ut quas digna mente non possumus celebrare, humilibus saltem frequentemus obsequiis: Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

Ex Tract. S. Augustini de Tempore Barbarico, cap. 5.

NAtalitia celebramus Martyrum Perpetuæ et Felicitatis, et comitum. Et cùm tot ibi sint viri, quare istæ duæ præ omnibus nominantur, nisi quia infirmior sexus aut æquavit aut superavit virorum fortitudinem? Una earum erat prægnans, alia lactans. Felicitas parturiebat, Perpetua lactabat. Sed tamdiu hæc Perpetua lactavit, quamdiu acciperet ab illo pastore simul et patre buccellam lactis: quâ acceptâ, dulcedo felicitatis perpetuæ eam fecit contemnere filium, spernere patrem, non inhærere mundo, perdere animam pro Christo. Felicitas verò, quæ sociam habebat Perpetuam, et parturiebat, et dolebat: objecta bestiis gaudebat potiùs quàm timebat. Quæ virtus in feminis! Qualis est gratia; quæ cùm se infundit, nullum indignum judicat sexum!

DIE X.

Pro commemoratione

S. DROCTOVEI ABBATIS.

AD LAUDES.

Antiph. Domine quinque talenta. *de Communi Confessorum.* xvj. <531>*V.* Justum. *ibidem.**Oratio.* Concede. xv. <530>

AD PRIMAM.

Lectio.

DROCTOVEUS Augustoduni in cœnobio sancti Symphoriani sub Germano Abbate juxta regulam sancti Basilii magna sanctitate monachi vitam egit. Hunc, ædificatâ Parisiis in honorem sancti Vincentii basilicâ, Germanus Parisiensis Episcopus ad se accitum præfecit monachis quos eum in locum induxerat. Ibi vir beatus imposito sibi munere dignissimè functus, ad cælestem gloriam transiit: et in eadem basilica sepultus, claruit miraculis. Extat elegans Fortunati ad eum epistola versibus conscripta, in qua sanctum Abbatem eo potissimùm commendat, quod sancti Germani studiosus esset imitator.

DIE XI.

In Festo

SS. QUADRAGINTA

Martyrum.

Semiduplex.

Omnia de Communi plurium Martyrum, præter ea quæ sequuntur.

Oratio.

PRÆSTA, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui gloriosos Martyres, fortes in sua confessione cognovimus, pios apud te in nostra intercessione sentiamus: Per Dominum nostrum etc.

Ad Vesperas et ad Laudes fit commemoratio Ferie.

AD PRIMAM.

*Lectio.**Ex Hom. S. Basilii in 40. Mart.*

QUADRAGINTA Christi milites, magnitudine corporis et ætatis flore ac virtute cæteris omnibus præcellentes, ad militares ordines regendos promoti sunt, et propter militarem experientiam animique fortitudinem, jam primos honores apud Imperatores obtinebant. Ubi verò impium edictum denunciatum est ne quis Christum profiteretur, propositaque sunt omnia pœnarum genera confitentibus; tunc horum quilibet in medium procedens, En, ait, Christianus sum. Quæ ut audiit barbarus judex, cum considerasset regionis naturam quod esset frigida, et anni tempus quod hibernum, et noctem in qua boreas maximè spiraret, jussit omnes nudos sub dio in media civitate congelandos mori. Qui, loco summa cum lætitia conspecto, ultimum etiam amictum alacriter abjicientes, ad mortem properarunt. Una autem erat omnium oratio: Quadraginta in stadium ingressi sumus; quadraginta, ô Domine, coronemur; non desit numero ne unus quidem: pretiosus est

numerus quem quadraginta dierum jejunio honorasti, per quem lex in orbem intravit: quadraginta diebus in jejunio Elias Dominum exquirens, visionem consecutus est. Unus autem ex eorum numero vacillans ad poenam, desertor abiit, luctum inconsolabilem sanctis relinquens. Verum Dominus eorum preces irritas esse non permisit. Nam custos Martyrum cum eventum observaret, mirum vidit spectaculum; Virtutes quasdam à cælis descendentes, et tamquam à Rege, magna dona militibus distribuentes, quæ aliis quidem omnibus dona dividebant, unum verò solùm indonatum dimiserunt; qui statim dolores detrectans, ad adversarios transfugit. Lictor autem ut illum defecisse vidit et ad balneum accurrisset, seipsum in desertoris locum substituit; et abiciens vestes, nudis se permiscuit, eandemque cum sanctis vocem emisit, Christianus sum. Hic baptismum suscepit, non ab ullo, sed à propria fide; non in aqua, sed in proprio sanguine. Sicque illucescente die, adhuc spirantes igni traditi sunt; et ignis reliquiæ in fluvium projectæ.

DIE XII.

In Festo

S. GREGORII PAPÆ

*Confessoris et Ecclesiæ Doctoris.**Duplex minus.**Omnia ut in Communi Pontificum, præter ea quæ sequuntur.*

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. Qui

COLBERT.

docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti; et qui ad justitiam erudiunt multos, quasi stellæ in perpetuas æternitates.

Oratio.

DEus, qui animæ famuli tui Gregorii æternæ beatitudinis præmia contulisti, concede propitius ut qui peccatorum nostrorum pondere premimur, ejus apud te precibus sublevemur: Per Dominum nostrum etc.

*Fit commemoratio SS. Quadraginta Martyrum.**Antiph. Gaudet. de Communi plurimum Martyrum. x. <526>.**℣. Exultabunt. ibidem.**Oratio. Præsta, quæsumus. ut in die præcedente.**Deinde fit commemoratio Feriæ.*

AD LAUDES.

Ad Benedictus Antiph. Qui fecerit et docuerit, hic magnus vocabitur in regno cælorum.

Fit commemoratio Feriæ.

AD PRIMAM.

Lectio.

Gregorius, Gordiani Senatoris Romani filius, urbana præfectura functus, patre mortuo, ex propriis facultatibus sex in Sicilia monasteria, septimum Romæ sancti Andreæ nomine in suis ædibus ad clivum Scauri, extruxit; ubi sub Valentione Abbate monachi vitam professus, postea Abbas fuit. Evocatus inde à Pelagio secundo, Diaconus ordinatur; nec multò post, Constantinopolim mittitur Sedis apostolicæ responsa factururus. Ea in urbe Eutychium Patriar-

U

cham, qui scripserat contra veram et contrectabilem corporum resurrectionem, ita convicit, ut et Imperator ejus librum in ignem conjecerit, et Euty chius paulò pòst, cùm in morbum incidisset, instante morte, pellem manus suæ tenens multis præsensentibus dixerit : Confiteor quia omnes in hac carne resurgemus. Romam reversus, Pelagio pestilentia sublato, omnium votis Pontifex eligitur, totisque licet viribus renitens consecratur. In epistola synodica quam pro more tunc scripsit ad Patriarchas, professus est se sicut sancti Evangelii quatuor libros, sic suscipere quatuor Concilia, Nicænum nempe, Constantinopolitanum, Ephesium, et Chalcedonense ; quintum quoque pariter venerari ; quas illa Concilia personas respiciunt, se respuere ; quas venerantur, amplecti. Vetuit ne ullus in Sicilia Subdiaconus fieret, nisi qui se castè victurum polliceretur. Joannis Patriarchæ Constantinopolitani audaciam fregit, qui sibi Universalis Episcopi nomen arrogabat : qua de re ad Constantiam Augustam ita scripsit : Etsi peccata Gregorii tanta sunt ut pati talia debeat, Petri tamen peccata nulla sunt ut vestris temporibus pati ista mereatur. Huic quoque Imperatrici caput beati Pauli postulanti respondit : Facere non possum nec audeo. Cum Imperatore Mauricio graviter exposulavit de lege quam tulerat, Ne milites in monasteriis susci perentur : cùm plerique sint, inquit, qui nisi omnia reliquerint, salvari nullatenus possunt.

Statuit ut in Missa, Kyrie diceretur. Scripsit ad Theodoricum et Theodebertum Reges, ut synodum in Galliis congregarent, in qua constitueretur ne ullus pro ecclesiastico ordine aliquid unquam daret aut acciperet, nec quisquam de laicis ad sacerdotium continuò transiret ; prohiberentque ne Judæi Christiana mancipia possiderent. Donatistas in Africa, Arrianos in Hispania repressit : Manichæos ad fidem adduxit. Censuit ut Judæi prædicatione potius quam vi ac necessitate ad baptismum compellerentur. Samaræos Catinæ degentes pagana mancipia circumcidere prohibuit. Magnam Britanniam, missis Augustino et aliis monachis, ad fidem adduxit ; unde Angliæ Apostolus à Beda vocatus est. Admirabilia sunt quæ dixit, fecit, scripsit, decrevit, præsertim infirmâ semper valetudine. Denique, multis editis miraculis, pontificatûs anno decimo tertio, mense sexto, ad cælestem beatitudinem est evocatus.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Magnificat Antiph. O Doctor optime, Ecclesiæ sanctæ lumen, beate Gregori divinæ legis amator, deprecare pro nobis Filium Dei.

Fit commemoratio Ferie.

DIE XVIII.

Pro commemoratione

S. GERTRUDIS VIRGINIS.

AD LAUDES.

Antiph. In resurrectione neque nubent, neque nubentur ;

sed erunt æquales Angelis Dei.

V. Adducentur regi virgines post eam :

R. Proximæ ejus afferentur tibi.

Oratio.

I Nterveniat pro nobis, quæsumus, Domine, beata virgo Gertrudis, quæ pro tui nominis amore virginitatis propositum illibatâ mente servavit : Per Dominum nostrum etc.

AD PRIMAM.

Lectio.

GERtrudis, Pippini Majoris Austrasiæ sub Clotario, Dagoberto, et Sigeberto Regibus, ac sanctæ Ittæ filia, grandior facta, nuptias filii Ducis Austrasiorum detrectavit, unique sponso Christo adhærere constituit. Defuncto Pippino, Itta cum velum à sancto Amando reluctantibus licèt propinquis suscepisset, atque Nivigellæ cœnobium ædificasset, Gertrudem totondit in similitudinem coronæ, et cum aliis virginibus velandam sacerdotibus obtulit. Quæ supra ætatem virtutibus illustris, primò cum matre sua monasterium rexit, ac deinde illâ mortuâ, abbatissæ officio functa est. Tunc Româ sanctorum reliquias sacrosque codices ad se afferri curavit ; et ex Hibernia eruditos viros sacræ legis cantica, quæ penè memoriâ complectebatur, sibi suisque exposituros accersivit. Basilicas multis in locis, imprimisque Vossuense monasterium ad ripam Sabis beatis Fullano et

Ultano sancti Fursei fratribus excipiendis extruxit. Tribus ante obitum mensibus, vigiliis, orationibus, jejuniis, majori studio sese exercuit ; ac de hora mortis ab Ultano præmonita, percepto corporis et sanguinis Christi viatico, die dominico, decimo quarto Kalendas Apriles, cælo recepta est, anno salutis sexcentesimo quinquagesimo octavo, ætatis suæ trigesimo tertio.

DIE XIX.

In Festo

S. JOSEPH SPONSI B.M.

Duplex majus.

AD PRIMAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Fidelis servus et prudens, quem constituit Dominus super familiam suam.

Hymnus.

REGum progenies, Isacidum decus,
Festo te celebrent carmine conjuges,
Certatimque ferant candida virgines
Sponso lilia Virginis.
Tu Josephe, novi lux nova foederis,
Tu custos sociæ Virginis integer,
Tu sanctæ thalamo conjugis abstinens
Christi diceris et pater.
Alto progeniem quàm benè creditam
Servas consilio, depositum Dei!
Tecum pervigiles cœlituum Pater
Curas juraque dividit.

Artus invalidum tu puerum
foves,

Infantique Deo pabula sufficis;
Et formata Dei te sine, de tuis
Crescunt membra laboribus.

Sint qui mille tubis undique per-
sonent,

Adventasse Deum qui popu-
los regat;

Tu commissa tibi non violabili
Velas sacra silentio.

Sit laus summa Patri, summaque
Filio,

Sit par alme tibi gloria Spiri-
tus,

Qui fœcunda facis viscera Vir-
ginis

Illabens utero Deus. Amen.

℣. Justus germinabit sicut
lilium:

℞. Et florebit in æternum
ante Dominum.

Ad Benedictus† Antiph. Qui
custos est Domini sui, glorifi-
cabitur.

Oratio. Custodi. ut infrà ad
Laudes.

*Tempore Quadragesimæ fit
commemoratio Feriæ.*

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Puerum Jesum,
Mariæ et Joseph subditum, ven-
ite, adoremus.

Hymnus. Regum. ut suprà.

Antiph. Constituit eum do-
minum domus suæ, et principem
omnis possessionis suæ.

℣. Os iusti meditabitur sapi-
entiam:

℞. Et lingua ejus loquetur ju-
dicium.

Lectiones de Script. occurrente.

Te Deum laudamus. 117.
<15>.

AD LAUDES.

Ad Psalmos Antiph. In fide
et lenitate ipsius sanctum fecit
illum, et elegit eum ex omni
carne.

Hymnus.

M Atris intactæ venerande
conjux,

Testis et custos nivei pu-
doris,

Quid Deo plenam meditaris
anceps

Linquere sponsam?

Anxium pectus monitor super-
nus

Firmat: hinc Virgo tibi visa
major;

Mente sedata modò nascitu-
rum

Numen adoras.

Vix puer natus; redit ecce
præpes

Nuntius, patri, Fuge, dixit;
Infans

Quæritur; matrem puerumque
tutas

Transfer in oras.

Tu nihil contra: per opaca
noctis

Protinus matrem puerumque
transfers:

Dirigit gressus, aperitque
calles,

Qui silet infans.

Ora mox solvet: Solymam per
urbem

Quem dolens quæris comitante
matre,

Hunc senes inter, puerum stu-
pebis

Mira loquentem.

Summa laus Patri, genitoque
Verbo,
Et tibi, compar utriusque nex-
us
Spiritus semper, Deus unus,
omni
Temporis ævo. Amen.

℣. Justum deduxit Dominus
per vias rectas :

℞. Et ostendit illi regnum Dei.

Ad Benedictus Antiph. Des-
cendit Jesus cum Maria et Jo-
seph, et venit Nazareth ; et erat
subditus illis.

Oratio.

CUSTODI nos Domine propitia-
tione perpetua, qui beatum
Joseph unigenito tuo nutritium
et Virgini matri custodem pro-
vidisti : Per eundem Dominum
nostrum etc.

*Tempore Quadragesimali fit
commemoratio Feriæ.*

AD PRIMAM.

Antiph. Cùm esset desponsata
mater Jesu Maria Joseph ; ante-
quàm convenirent, inventa est
in utero habens de Spiritu
sancto.

AD TERTIAM.

Antiph. Joseph vir ejus, cùm
esset justus, et nollet eam
traducere ; voluit occultè dimit-
tere eam.

℣. Justus germinabit sicut
lilium :

℞. Et florebit in æternum
ante Dominum.

AD SEXTAM.

Antiph. Hæc eo cogitante,
ecce Angelus Domini apparuit
ei in somnis.

℣. Os justi meditabitur sapi-
entiam :

℞. Et lingua ejus loquetur
judicium.

AD NONAM.

Antiph. Joseph, fili David, noli
timere accipere Mariam con-
jugem tuam ; quod enim in ea
natum est, de Spiritu sancto est.

℣. Lex Dei ejus in corde
ipsius :

℞. Et non supplantabuntur
gressus ejus.

AD SECUNDAS VESPERAS.

Ad Psalmos Antiph. Pariet
autem filium ; et vocabis nomen
ejus Jesum, ipse enim salvum
faciet populum suum à peccatis
eorum.

Hymnus. Regum progenies.
ut ad primas Vesperas.

℣. Justum deduxit Dominus
per vias rectas :

℞. Et ostendit illi regnum
Dei.

Ad Magnificat Antiph. Fidelis
servus et prudens, quem con-
stituit Dominus suæ matris sola-
tium, suæ carnis nutritium, et
solum in terris magni consilii
coadjutorem fidelissimum.

Fit commemoratio S. Ioachim.

Antiph. Serve meus et rectis-
sime quem elegi, effundam
Spiritus meum super semen
tuum, et benedictionem meam
super stirpem tuam.

℣. Justus ut palma florebit :

℞. Sicut cedrus Libani multi-
plicabitur.

Oratio. Deus qui præ omnibus.
ut infra ad Laudes.

*Deinde tempore Quadragesi-
mali fit commemoratio Feriæ.*

DIE XX.

In Festo

S. JOACHIM PATRIS B.M.

*Duplex minus.**Omnia ut in Communi Confessorum (xv.) <530>, præter ea quæ sequuntur.*

AD MATUTINUM.

Invitatorium. Christum ex Patriarchis et Regibus ortum, venite, adoremus.*Hymnus.*

DUM tuas festo memorande laudes

Cantico supplex celebrat corona,

Vocis oblatum Joachim benigne

Accipe munus.

Longa te regum series avorum
Abrahæ prolem tulit atque David :

Clarior, mundi dominâ coruscas

Prole Mariâ.

Sic tuo proles benedicta nascens
De sinu, patrum repetita vota
Implet, et mœsto properat referre

Gaudia mundo.

Laus tibi prolis Pater increatæ,
Laus tibi summi soboles parentis,Summa laus compar tibi sit
per omne

Spiritus ævum. Amen.

AD LAUDES.

*Hymnus.*Solem propinquum nuntiat
Aurora terris ; nos tuam,
Cælestis auroræ parens,
Gentem beatam pandimus.

Davidis et Regum genus

Non regna quæris, non opes ;

Parvoque magnum sub lare

Nomen latere non pudet.

Promissa dudum tempora

Sanctique fructum germinis

Favente prægustas polo,

Orbique Christum præparas.

Virtus, honor, laus, et decus

Patri sit atque Filio

Sancto simul cum Spiritu :

Tribus sit una gloria. Amen.

V. Justum deduxit Dominus
per vias rectas :

R. Et ostendit illi regnum Dei.

Ad Benedictus Antiph. Laudemus virum gloriosum in generatione sua ; quia benedictionem omnium gentium dedit illi Dominus, et testamentum suum confirmavit super caput ejus.*Oratio.*

DEUS qui præ omnibus sanctis tuis beatum Joachim genitricis Filii tui patrem esse voluisti, concede, quæsumus, ut cujus festa veneramur, ejus quoque perpetuò patrocinia sentiamus : Per Dominum nostrum etc.

Tempore Quadragesimali fit commemoratio Feriæ.

AD VESPERAS.

Hymnus. Dum tua. *ut suprâ ad Matutinum.**Ad Magnificat Antiph.* Suscepit Deus Israel puerum suum, sicut loquutus est ad patres nostros, Abraham et semini ejus in sæcula.*Fit commemoratio sancti Benedicti.**Antiph.* Similabo. *De Communi Confessorum.* xv. <530>.

¶ Justus germinabit. xiv. <530>.

Oratio. Intercessio. xv. <530>.

Tempore Quadragesimali fit commemoratio Feriæ.

DIE XXI.

In Festo

S. BENEDICTI ABBATIS.

Semiduplex.

Omnia ut in Communi Confessorum. xv. <530>.

Oratio. Intercessio. *ibidem.*

AD PRIMAM.

Lectio.

Benedictus Nursiæ in Sabinis claro genere ortus, relictis quibus Romæ instituebatur liberalibus disciplinis, ut totum se Jesu Christo daret, ad eum locum qui Sublacus dicitur, in altissimam speluncam penetravit: in qua sic per triennium delituit, ut unus id sciret Romanus monachus, quo ad vitæ necessaria ministro utebatur. Quadam autem die cùm ei ardentes ad libidinem faces à diabolo subjicerentur, se in vepribus tamdiu volutavit dum lacerato corpore, voluptatis sensus dolore opprimeretur. Sed jam erumpente ex illis latebris fama ejus sanctitatis, quidam monachi se illi instituendos tradiderunt: quorum vivendi licentia cùm ejus objurgationes ferre non posset, venenum in potione ei dare constituunt. Ille poculum oblatum Crucis signo confregit; ac relicto monasterio, in solitudinem se recepit. Sed cùm multi ad eum quotidie discipuli con-

venirent, duodecim monasteria ædificavit, eaque sanctissimis legibus communivit. Postea migravit Cassinum, ubi simulacrum Apollinis, qui etiam tum ibi colebatur, comminuit, aram evertit, et lucum succendit: ibique sancti Martini sacellum, et sancti Joannis Baptistæ construxit ædiculam: oppidanos autem et incolas Christianis præceptis imbuit. Quare augebatur in dies magis divinâ gratiâ Benedictus, ut etiam prophetico spiritu ventura prædiceret. Quod ubi accepit Totila Gothorum Rex, exploraturus an ita esset, Riggonei spatharium suum regio cum ornatu et comitatu præmisit, qui se Regem simularet. Quem ut ille vidit, Depone, inquit, fili, depone quod geris; nam tuum non est. Totilæ verò prædixit adventum ejus in Urbem, maris transmissionem, et post novem annos mortem. Quæ omnia, sicut prænuntiaverat, contigerunt. Aliquot mensibus antequam à vita migraret, præmonuit discipulos quo die esset moriturus: ac sepulcrum, in quo suum corpus condi vellet, sex diebus antequam eò inferretur aperiri jussit; sextoque die deferri voluit in Oratorium, ubi dominici corporis et sanguinis perceptione munitus, sublatis in cælum oculis orans, inter manus discipulorum animam efflavit. Quo die duo monachi viam stratam palliis, et lampadibus circumfulgentem viderunt, ab ejus cella in cælum usque tendentem; virumque venerando indutum habitu dicentem audierunt: Hæc est via

qua dilectus Domino cælum sanctus Gregorius discretione
Benedictus ascendit. Scripsit præcipuam, sermone luculentam
Monachorum Regulam; quam appellat.

S0-DRH-753

